

P. III.

825

REVISTA

CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

PREȘEDINTELE CERCULUI

Dr. ALEX. MARTA

PRIMPREȘEDINTELE CURȚII DE APEL TIMIȘOARA

DREPT ȘI ADMINISTRAȚIE

Președintele Comitetului de redacție:

GH. PAVELESCU

Președintele secției III-a a Curții de apel

Prim-Redactor:

VASILE M. THEODORESCU

Primpreședintele Trib. Timiș-Torontal

Director:

Dr. GH. LABONȚIU

Consilier al Curții de apel

AL. ST. CONSTANTINESCU

Jude-consilier al Trib. Timiș-Torontal

Secretari permanenți de redacție:

Dr. ION RUSALIN

Jude-supleant al Trib. Timiș-Torontal

Dr. PETRE BUDESCU

Jude ajutor al Judec. Oc. I. Urb.
Timișoara

Apare în fiecare lună

Abonamente:

Pentru membrii cercului	pe an:	200 Lei
Pentru instanțele judecătorești	" "	300 "
Pentru cei ce nu sunt membri ai Cercului	" "	450 "
Pentru Autorități, Bănci, Societăți	" "	700 "
Pentru Stărnitate	" "	1000 "

Redacția: Timișoara I, Palatul Dicasterial, etaj II, cam. 47
(Cabinetul Prim-Președintelui Tribunalului)

Administrația: Timișoara I, Piața Unirii No. 11
(Biroul ofițerului Dr. Ioan Dobosan)

CERCUL JURIDIC BĂNĂȚEAN

recunoscut persoană juridică prin Sent. Trib. Timiș-Torontal S. I cu Nr. 243/1932.

Taxa de înscriere 10 lei (odată pentru totdeauna); Cotizație 10 lei lunar, adică 120 lei pe an.

COMITETUL DE REDACȚIE:

N. BARBAT, Dr. ȘTEFAN ISACU, Maior Dr. A. BUNDRA, inagistrați: Dr. I. ȚENCHEA, Dr. EMIL BOTIȘ, Dr. ROMULUS MICLEA avocați.

COLABORATORI PRINCIPALI D-NII:

NICOLAE ALEXANDRESCU
Judecător de ședință la Trib. T.-T.

AL. ALEXANDRESCU
Judecător de instrucție la Trib. Arad.

GH. ALEXIANU
Profesor Univ., avocat Cernăuți.

MARIUS SABIN ANASTASESCU
Procuror preș. la Trib. T.-Tor.

ADRIAN BRUDARIU
avocat Timișoara.

VASILE BUTUREANU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

LAURENȚIU BOTOS
Judecător supl. la Trib. Maramureș.

VASILE CALINESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

EUGEN CHIOVSCHI
Judecător de Instr. la Trib. T.-Tor.

SCARLAT CONSTANTINESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

Dr. IOAN COSTA
Judecător de șed. la Trib. Arad.

NICOLAE CRACIUNESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

EUGEN GR. DABIJA
Judecător-preș. la Trib. Caraș.

EUGEN DECUSARA
Directorul statisticeii judiciare M. Just.

Dr. TEODOR DIACONESCU
Judecător-șef al Jud. rur. Agnita.

EMIL DIMITRESCU
Preș. sec. I-a a C. de Ap. T-șoara.

VASILE M. DIMITRIU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

G. P. DOCAN
Cons. la C. de Ap. din București.

VINTILA DONGOROZ
Doctor în Drept, Conf. Univ. avocat.

CONTANTIN DOBOS
Cons. la C. de Ap. din Oradea.

D. ST. DUMITRESCU
Prim-președintele Trib. Caraș.

Dr. IOSIF E. FARCHESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

NICOLAE GEORGEAN
Preș. de sec. la C. de Ap. București.

VICTOR GODEANU
avocat București.

Dr. SIMEON GOLOPENȚIA
avocat Timișoara.

ALEXANDRU GH. GREFIENS
Prim-Preș. Trib. Târnava-Mare.

Dr. ILIE GROPSIANU
Jude-consilier Trib. Timiș-Torontal.

Dr. IOAN HERMANN
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

Dr. IOSIF HOSSU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

D. IANULESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

Dr. N. IOANOVICI
Prim-Preș. al Curții Adm. Timiș.

VICTOR D. IONESCU
Judecător la Judecătoria mixtă Blaj.

Dr. ENEA ISACU
Magistrat asist. la Inalta C. de Cas.

MIHAIL KUȘNIRIUK
Judec.-șef al Jud. de Muncă T-șoara.

GHEORGHE LAMBRINO
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

GRIGORE LAHOVARY
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

ILIE LUNGULESCU
Proc. Gen. la C. de Ap. din T-șoara.

NICOLAE V. MANDRU
Judecător-preș. la Trib. Arad.

AL. MECULESCU
Cons. la C. de Ap. din București.

FILIP MIHAILESCU
Magistrat asist. la Inalta C. de Cas.

SABIN MOLDOVAN
Președinte de sec. la Trib. Arad.

Dr. IOAN MOTOC
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

VIRGIL MURGESCUI
Judecător la Judecătoria Ineu-Arad.

MIHAI GH. MUȘATESCU
Judecător-preș. la Judecătoria Deta.

LEON NASTURAS
Jude-preș. la Jud. rur. Timișoara.

IOAN NEDELESCU
avocat și publicist București.

NICOLAE NICOLESCU
Procuror la C. de Ap. din Timișoara.

Dr. EUSEBIU NICORESCU
avocat Timișoara.

Dr. GHEORGHE OPREA
avocat Receaș.

ROMULUS OREZEANU
Prim-Președintele Trib. Arad.

MARIN PARVULESCU
Judecător la Jud. mixtă Sibiu.

NICOLAE PAVELESCU
Magistrat asist. la Inalta C. de Cas.

IOAN N. PERIETIANU
Preș. sec. II-a a C. de Ap. T-șoara.

EUGEN PETIT
Cons. la In. C. de Cas. și Justiție.

Dr. GEORGIU PLOPU
Preș. on. la In. C. de Cas. și Justiție.

PETRE V. POPESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

IOAN D. POPESCU
Președinte de sec. la Trib. Arad.

VICTOR C. POPESCU
Judecător la Trib. Bihor.

PETRE POPESCU
Magistrat asist. la In. C. de Cas.

AL. POPARLAN
Magistrat asist. la In. C. de Cas.

IOAN POPIȘTIU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

Dr. NESTOR PORUMB
avocat Timișoara.

CONST. GH. RĂTESCU
Preș. In. C. de Cas. și Just. s. II.

ANDREI RĂDULESCU
Cons. la Inalta C. de Cas. și Just.

DIMITRIE SAFIRESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

CONST. SOTIRESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

ST. STĂNCESCU
Cons. la In. C. de Cas. și Justiție.

MIHAIL TIGOIANU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

THEODORU TRANDABURU
Magistrat asist. la In. C. de Cas.

FLOREA VASILIU
Judecător-cons. la Tribunalul Sibiu.

IOAN VLADUȚA
Magistrat asist. la In. C. de Cas.

IOAN P. VIOREANU
Judecător de instr. la Trib. Lugoj.

Dr. DIMITRIE VASCAN
Medic legist al Trib. Timiș-Tor.

Gruia Liuba (Murgu)

(1845—1877)

Născut în Maidan (jud. Caraș) din părinți țărani; Damiani și Fira, fost bursier al familiei Mocsonyi, a studiat dreptul la Budapesta, apoi avocat în Vârșet unde a și decedat, fiind îngropat în capela sârbească. Publicist român; încă student universitar fiind a colaborat la ziarul „Albina“, foaie politică întemeiată în Viena la 1866 cu sprijinul și cu mijloacele familiei Mocsonyi. Pentru un articol vehement scris în acest ziar de altcineva a suferit 15 luni temniță de stat la Vaț, plus 500 florini amendă și alte câteva sute cheltuieli de proces. „Albina“ afișa (1869) pe față parola: „Dacorumânie morală, culturală, una și indivizibilă“. Între anii 1870—1873 Gruia Liuba a desvoltat ca student universitar o activitate deosebită, ca vice președinte, secretar și casar, la reorganizarea societății culturale „Petru Maior“ de la Budapesta. Amintim lucrarea sa „Bărbatul de caracter constant și lupta rezolută“ (Almanachul soc. „P. Maior“ 1901 pag. 19 și urm.).

Portretul îl arată din timpul când a stat în temnița din Vaț. S'a căsătorit cu o fiică a lui Vincențiu Babeș. Din această căsătorie s'a născut Liviu, mort ca adolescent. (Dr. C. Diaconovich: Enciclop. Rom. III p. 115).

Gruia Liuba a avut partea leului la redactarea ziarului „Albina“, pe timpul ei foarte lătită, având un rol foarte important la formarea partidului național român, opozant al stăpânirii maghiare. Conducătorul ei, Vincențiu Babeș avu pe acel timp cele mai multe procese de presă și unul de „înaltă trădare“ (op. cit. pag. 84), — deși era judecător la tabla reg. și apoi avocat și deputat dietal. „Albina“ apărură în ziua de Paști 1866 la Viena și mai mulți ani de-a rândul apărea de trei ori pe săptămână. Programul politic al „Albinei“ era „a dezvolta și reprezenta adevărata valoare etnică, politică și economică a elementului românesc și totodată a deștepta și conduce lupta pentru existența și cultura acestui element“. Tonul ei era la început moderat față cu cei dela putere din Viena și Budapesta; în măsură însă în care din an în an

preponderanța maghiară creștea și Viena o menaja, spiritul de opoziție al „Albinei“ deveni tot mai energic, astfel, încât deja la 1869 guvernul maghiar opri prin detragerea debitului postal, intrarea ei în părțile, pentru cari mai mult era destinată. Atunci Vincențiu Babeș o luă sub propria-i redacție și o aduse la Budapesta, unde continuă a apare ca organ pronunțat opozițional.

Pe acele vremuri sub guvernul lui Coloman Tisza supranumit „zdrobitorul de naționalități”, tânărul student și apoi avocat **Gruia Liuba** pune tot aurul, tot avântul sufletului său în coloanele „**Albinei**”. Decedând la 1877, în toiul luptei **Gruia Liuba**, — socrul său **Vincentiu Babeș**, ne mai putând găsi colaboratori din cauza persecuțiilor continue din partea celor de la putere, fu nevoit a o sista. Memorabile rămân cuvintele „**Albinei**” prin cari își ia în ultimul număr adio dela public cu privire la nesuccesul de a capacita și câștiga pe unguri pentru dreptate și egalitate față cu naționalitățile conlocuitoare și îndeosebi față cu Românii, cu cari numai în frățietate și armonie pot să aibă viitor...” (Date comunicate de **Vincentiu Babeș**, op. cit. p. 85). Despre viața lui **Gruia Liuba**, veteranul preot **Nicolae Stoia** din com. **Șipet** ne comunică următoarele:

„Unchiul meu **Gruia Liuba**, fost avocat în **Vârșeț**, a fost ginerile lui **Vichentie Babeș**, care l-a inspirat cu duhul național iredentist românesc, așa fel că a devenit cel mai aprig luptător al ideii naționale române dintre toți studenții susținuți în școli de familia **Mocsonyieștilor**. Pe când a fost student universitar la facultatea de drept din Budapesta, s'a distins cu multe articole apărute în ziarul român „**Albina**” de sub redacția lui **Vichentie Babeș** și după ce a făcut examenele de avocat și a dobândit diploma, a apărut în „**Albina**” un articol foarte vehement la adresa ungarilor în care s'au descris nedreptățile și persecuțiunile lor față de români, pentru ce procurorul ung. a dat în judecată titulo agitațiune pe **V. Babeș**, ca redactor responsabil. La judecată drept recunoștință pentru jertfele aduse de **V. Babeș** și familia **Mocsonyi**, că l-au ținut la școală, **Gruia Liuba** a primit răspunderea și tribunalul l-a osândit la 15 luni închisoare la **Vat**, unde a fost închis deodată cu marele și înfocatul politician sârb **Svetozar Miletici**, osândit la 5 ani închisoare pentru apărarea conaționalilor săi în ziarele sârbești. După ce și-a făcut pedeapsa, **Gruia Murgu Liuba** a luat în căsătorie pe **Alexandrina**, fiica lui **V. Babeș** și s'a așezat ca avocat în **Vârșeț**. Era foarte căutat și a fost ales în toate corporațiunile bisericești, școlare și fundationale, — dar după o activitate de 3 ani a răposat în anul 1877 de tifos și este înmormântat de preoți sârbești, fiindcă episcopul sârbesc nu a încuviințat ca să se facă prohodul în limba românească, de preoții români, și s'a îngropat în cripta bisericii sârbești din cimitirul sârbesc al **Vârșețului**. La groapa lui au vorbit advocații **Pavel Rotariu** din **Timișoara**,

Spătariu Vladimir din **Vârșeț** și **Ilie Trăilă** din **Oravița**”. Afară de aceste amintiri personale, importante date biografice aflăm despre **Gruia Liuba Murgu** în cartea d-lui **Dr. Aurel Cosma** junior: „**Bănățani de altădată** pag. 42—44, pe cari numai din lipsa de spațiu nu le-am reprodus la acest loc deși ar merita să fie redată în întregime. D-l **Cosma** zice: „Colaboratorul cel mai intim al lui **Vincentiu Babeș** și ziaristul care avea cel mai ascuțit condei în redacția „**Albinei**” — din **Viena** era **Gr. Liuba Murgu**, o personalitate de gazetar politic, cum puțini erau pe vremea aceea, despre care însă puțin s'a vorbit și nu s'a scris aproape deloc, iar biografia sa este chiar necunoscută”.

Reîntors din închisorile **Vatului**, „reîncepe o acțiune de readucere la românism a sârbilor din **Mehala Vârșețului**, despre cari se spunea că ar fi fost români. Și aceasta i-a fost pierirea, fiindcă se zice că ar fi fost otrăvit la o cină unde fusese invitat de Sârbi” (idem pag. 44) cași **Paul Iorgovici**, care la anul 1808, din cauza morții sale neașteptate, se crede tot așa că ar fi fost otrăvit de dușmanii săi.

Martiriul intelectualilor români de sub stăpânirea **Habsburgilor** începuse de mult. Marele episcop **Micu** moare în exil, iar avocatul **Crișan** e cel de al treilea mucenic al revoluției lui **Horia**... **Gruia Liuba** deschide șirul mucenicilor cuvântului scris; un lung convoi ce nu se mai termină până în preajma marelui război... Memorandiștii: **Gașpar, Jurca** și **Petrovici** din închisorile **Seghedinului**, iar în decursul războiului **Ioan M. Roșiu** și însoțitorii lui internați în tabăra dela **Oedenburg**. Noi — epigonii — am fost mai norocoși fiind înrolați în fundul **Cehoslovaciei**, la **Therzienstadt** și **Iosefstadt**, de lângă frontiera Germaniei, unde a suferit cândva 5 ani închisoare **Eftimie Murgu** și apoi **Prinkip**, care a răpus pe clironomul Austriei.

Azi alături de **Paul Iorgovici**, — care și el suferise temniță ungurească, — și istoricul **Nic. Tincu-Velea** toți trei dorm somnul vecinicii în cimitirul **Vârșețului**...

Dr. ILIE GROPȘIANU

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

PARTEA JURIDICĂ

I. DREPT CIVIL

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

S. III. DECIZIUNEA No. 1806 DIN 12

NOVEMBRIE 1935.

81. I. Sisteme de probațiune. II. Sistemul de probațiune legalmente limitat. III. Examinarea sistemului de probațiune limitat. IV. Sistemul de probațiune liberă. V. Principiul ponderării libere a probelor în dreptul de procedură penală. VI. Ponderarea liberă a probelor în procesele civile. VII. Deducțiuni.

Având în vedere, că atât Tribunalul cât și Curtea de Apel, examinând depozițiile martorilor propuși și audiați la strânuința părților, — a constatat, că ele se contrazic, și în baza dreptului său suveran de apreciere al probelor a înlăturat depozițiile martorilor propuși de reclamant și a pus temei pe cele ale martorilor propuși de pârât pentru motivele arătate în sentința tribunalului, și din aceste depoziții, coroborate cu actele dela dosar, interogatoriile părților și jurământul pârâtului a stabilit în fapt și a motivat pe larg, că după 25 Septembrie nu a mai intervenit nici o nouă convențiune între părți, iar la 27 Decembrie deasemenea pârâtul nu a recunoscut, că ar datora vre-un ban reclamantului, și nici nu s'a obligat la aceasta;

Considerând că intrucât aprecierea probelor este un atribut suveran al instanțelor de fond, iar deferirea jurământului unuia din părți este lăsată la facultatea și alegerea instanței;

Considerând că soluțiunea la care a ajuns Curtea de Apel din examinarea probelor dela dosar este conformă faptelor ce se desprind din ele; astfel că instanțele de apel nu au săvârșit nici eroare grosieră de fapt, sau exces de putere; că prin consecință întreg recursul este nefondat și ca atare a trebuit respins.

CURTEA DELIBERÂND,

Asupra recursului; făcut de Andrei Antonie în contra deciziunii Curții de Apel Timișoara S. I. 2521/932-23 din 23 Octombrie 1933 dată în proces cu Ion Dancea.

Având în vedere că din această decizie și ac-

tele dela dosar se constată că Andrei Antonie cheamă în judecată pe pârâtul Ion Dancea spre a fi obligat la plata sumei de 7115 Lei drept beneficiu realizat din fabricarea țuicii și să-i predea în natură 2.000 litrii țuică în țările de 25 cgr. sau să-i plătească contravaloarea acestei cantități de țuică în suma de 90.000 Lei reducând în cursul desbaterilor capitalul la 70.500 Lei; că Tribunalul prin sentința No. 214/935-17 din 29 Ianuarie 1932 a respins ca nedovedită acțiunea; că în contra acestei sentințe reclamantul a făcut apel, iar Curtea de Apel Timișoara S. I. prin decizia atacată cu recurs, a confirmat sentința primei instanțe.

Pentru a decide astfel Curtea de Apel după ce, ca și prima instanță, înlătură depozițiile martorilor Lazăr Saherea, Pavel Imbrea, Maloș Marja și Sofronie Imbrea pe motiv că depozițiile martorilor audiați ulterior desmint cele declarate de aceștia, constată în fapt din depozițiile celorlalți martori, cum și din tranzacția încheiată între reclamant, pârât și Samoș Fleca la Judecătoria Bozovici, la 19 Noembrie 1929, că în luna August 1929 între reclamantul Andrei Antonie și pârâtul Ion Dancea s'a încheiat o convenție de tovărășie într-o afacere de fabricarea țuicii; în vedere unui beneficiu comun, afacere în care pârâtul a investit cea mai mare parte din capital — 126.000 Lei — iar reclamantul investise numai 26.000 Lei, cum pârând astfel prune de vară și puține de toamnă. La 25 Septembrie 1929 printr-o declarație scrisă, părțile de comun acord închează raportul de tovărășie încheiat anterior între ele și cu această ocazie reclamantul își primește dela pârât capitalul și cheltuielile investite, declarându-se reclamantul pe deplin mulțumit și fără a mai avea vre-o pretențiune; că după încheierea acestui raport nu a mai intervenit nici o nouă convenție între reclamant și pârât.

Că în legătură cu susținerea reclamantului; că în cursul procesului (27 Decembrie 1930) a intervenit între părți o nouă convențiune prin care pârâtul a recunoscut că este dator și s'a obligat să plătească reclamantului suma de 70.500 Lei examinează depozițiile martorilor audiați în acest scop și înlătură depozițiile martorilor Paraschiv Belsane, Ilie Belsane și Gh. Negru, motivând că moralitatea acestora este dubioasă, iar în plus depozițiile lor sunt desmintite prin martorii Petru Cara, S. Floca, D. Sabeica, I. Mataruga, I. Crăciță, Alexandru Ursu și Dumitru Zaberca, din ale căror depoziții rezultă că între părți au fost tratative de împăcare mai întâi la primărie, tratative ce s'au urmat la propunerea primarului; dar care au fost refuzate de pârât pe motiv că nu dădorește nimic; că apoi în aceeași zi, la propunerea lui S. Floca, în fața casei pârâtului reclamantul a propus împăcarea în schimb sumei de 180.000 Lei; dar pârâtul și de astă dată a refuzat împăcarea pe același motiv că nu dădorește nimic. Că față de aceste probe și interogatoriile luate ambelor părți, bine Tribunalul a admis la jurământ pe pârât.

Având în vedere că în contra acestei decizii s'a

declaraț recurs de către Andrei Antonje, formându-l astfel:

„I) Violarea art. 270, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 376 proc. civ. a art. combinat cu art. 30 pct. 5, 6, 8 și 9 din legea pentru Curtea de Casație și Justiție, întrucât instanțele de fond greșit au apreciat dovezile administrate în cauză și depunerile martorilor și greșit au dispus jurarea pârâtului în locul meu, deoarece martorii a dovedit acțiunea mea și deci trebuia să fiu fost admis eu la jurământ.

„II) Deci prin omiterea jurarei mele s'a comis și omisiune esențială.

„III) Astfel fiind evident că s'a comis o eroare grosieră de fapt și de drept cum și exces de putere.

„Subsemnatul reclamant am dovedit cu 7 martori desinteresati ale căror depozitii se află la dosar, că în urma declarației reciproce din 25 Septembrie 1929 între mine și parat a intervenit — o nouă convenție de tovarășie care s'a încheiat între noi doi în luna Octombrie 1929 cu următoarele condițiuni: că la juica de vară pârâtul din nou mă primește ca tovarăș înșă comina prunelor de toamnă rămân, numai exclusiva mea proprietate cu aceia însă că după ce voi distila comina rămasă mie toată juica care voi consuma o din acea comină să i-o predau lui ca gaj până își va capăta înreg capitalul adică 126.290 Lei, care capital s'a contribuit în cumpărarea prunelor de vară, cum pârarea a 800 litri juică, cumpărarea aceste; comine de toamnă precum 30.700 Lei pe care mi s'a dat mie din partea acestui pârât prin declarația din 25 Septembrie 1929 toate aceste diferite se cuprind în suma mai sus menționată pârâtul având toată posibilitatea de a-și reprimi această sumă.

„Prin urmare după câteva zile în urma convenției am disutat comina iar juica i-am predat-o pârâtului ca gaj adică o cantitate de 2.000 litri juică conform convenției până la achitarea acestuia cu suma sus menționată.

„Subsemnatul reclamant imediat după aceasta m-am interesat și pentru vinderea juicii la care m'a primit pârâtul din nou ca tovarăș al său cum e dovedit. Vândând juica negustorului Samăică Floca, care a cumpărat-o pentru prima Casă din Caransebeș ridicând-o la 11 Noembrie 1929, primind acest parat dela cumpărător suma de 70.000 Lei din pretențiunea lui mai sus arătată adică din suma de 196.290 Lei. Pârâtul neprimindu-și suma de mai sus întreagă, cu data de 19 Noembrie 1929 m'a somat la Judecătoria pentru achitarea pretențiunei sale pe deplin adică restul de 56.290 Lei iar eu în fața Judecătoriei i-am mai dat 6290 Lei restul pretențiunei sale de 50.000 Lei, m'am obligat înaintea judecătoriei; că o voi achita în termen de 15 zile sub sarcina execuției șiile, fapt ce am făcut achitându-l total, ceace pârâtul a recunoscut prin întâmpinarea dela dosar.

„Astfel fiind în prima zi după ce pârâtul și-a primit întreg capitalul m-am prezentat la dânsul pentru a-mi ridica juica mea depusă la dânsul ca gaj, pârâtul însă din rea credință s'a opus la acest fapt pentru care suntem în proces dovedind cu 2 martori desinteresati Pavel Novacescu și Nicolae Zaberca pe cari pârâtul i-a trimis la mine acasă spre a le achita datoria cumpărării prunelor de toamnă care era rămasă numai mie;

„Potrivit adevărului pârâtul în ziua de 27 Decembrie 1930 a și recunoscut că îmi este dator 2.000 litri juică și s'a și învoit a-mi plăti pentru aceasta 7050

Lei și că va plăti și spesele procesului, dând mână la mână a rămas tranzacție între noi, că în termen de 3 zile îmi va plăti această sumă. După 3 zile însă a declarat că-mi va da mai târziu neplătindu-mi nici până în ziua de azi.

„Mai târziu pârâtul a dovedit cu alți martori interesați cari nu erau de față la această tranzacțiune făcută între noi doi; cari numai din rea credință au dovedit fiind interesați.

„Eu ca reclamant însă am dovedit cu martori desinteresati și am mai dovedit și cu acte oficiale potrivit stării de fapt adevărul.

„În urma tuturor acestor dovezi a mele Onor. Tribunal totuși a admis pe pârât la jurământ. Pentru a dovedit că acest pârât a depus jurământ din rea credință am făcut o petiție către Onor. Judecătoria.

„Pârâtul n-a dovedit nici cu un martor precum eu am dovedit și pentru acea declarație care din al ei conținut reese, că eu Antonje Andrei primind 30.700 Lei am fost cu deplin mulțumit și nu mai aveam nici o pretențiune însă nici datorii față de acea țargovină dintre noi doi, precum nici față de Ion Dancea, adică de acest parat. Referitor la această declarație, eu am dovedit cu 3 martori mai sus arătați, că eu i-am plătit precum și pârâtului i-am restituit cele 30.700 Lei care se află în cuprinsul sumei de 126.290 Lei.

„Astfel fiind evident că instanțele de fond greșit au apreciat starea de fapt și de drept când au respins acțiunea mea, comitând violare de lege și grosieră eroare de fapt și de drept, cum și exces de putere prin faptul, că au admis audierea pârâtului sub jurământ și omisiune esențială prin faptul, că au omis audierea mea sub jurământ.

Având în vedere că prin aceste motive de casare recurentul susține în rezumat că greșit Curtea de Apel a stabilit că în luna Octombrie 1929 n-a intervenit între părți o nouă convențiune, deoarece din depozitiile martorilor propuși de dânsul a reeșit acest fapt; că prin depozitiile a 6 martori dânsul a mai dovedit că la 27 Decembrie 1930 pârâtul a recunoscut că-i este dator 2.000 litri juică și s-a obligat să plătească pentru aceasta 70.500 Lei, ori Curtea de Apel trece și peste depozitiile; că prin consecință greșit Tribunalul spre a ajunge la concluzii contrare acestora s'a înlemecat pe depozitiile martorilor propuși de pârât, cari erau sincere, și totodată l'a admis pe acesta la jurământ.

Având în vedere că după cum s'a arătat, Tribunalul cât și Curtea de Apel, examinând depozitiile martorilor propuși și audiați la stăruința părților a constatat că ele se contrazic și în baza dreptului său suveran de apreciere al probelor, a înlăturat depozitiile martorilor propuși de pârât pentru motivele arătate în sentința Tribunalului și din aceste depozitiile, coroborate cu actele dela dosar, interogatoriile părților și jurământul pârâtului; a stabilit în fapt și a motivat pe larg că după 25 Septembrie nu a mai intervenit nici o nouă convențiune între părți, iar la 27 Decembrie 1930, deasemenea pârâtul nu a recunoscut că ar datora vre-un ban reclamantului și nici nu s'a obligat la aceasta.

Considerând că întrucât aprecierea probelor este un atribut suveran al instanțelor de fond, iar deferirea jurământului; uneia din părți este lăsată la facultatea și alegerea instanței, urmează că nu poate fi vorba de violarea textelor de lege invocate în motivul I. de casare.

Considerând că soluțiunea la care a ajuns Curtea de Apel din examinarea probelor dela dosar este conformă faptelor ce se desprinde din ele, astfel că instanțele de apel nu au săvârșit nici eroare grosieră de fapt sau exces de putere, așa că și motivele II. și III. de casare sunt nefondate.

Că, prin consecință, întreg recursul este nefondat și ca atare călă a fi respins.

Văzând și cererea de cheltuieli de judecată și aprecia Curtea le fixează la suma de 2.000 Lei.

Curtea în numele legii;

Respinge recursul făcut de Andrei Anonje în contra deciziei Curții de Apel Timișoara S. I. No. C. I. 2521/932 din 23 Octombrie 1933.

Obligă pe recurent a plăti intimațiilor suma de 2.000 (douămii) Lei cheltuieli de judecată.

NOTE DOCTRINARE:

I. Sisteme de probațiune.

Deciderea asupra acelei chestiuni, că judecătoria din materia procesului ce privește probat, și pe ce bază are a judeca litigiul? atât legislațiunea, cât și practica procedurală s'a nezuat a o de trage dela caprițiul judecătorilor; astfel începând dela mijlocul secolului trecut s'a format instituțiunea diferitelor sisteme de probațiune conform dispozițiilor și practicei ce s'au validat.

Din punctul de vedere doctrinar distingem trei sisteme principale de probațiune, și anume:

1) sistemul legalmente restrâns sau sistemul de probațiune limitat prin lege;

2) sistemul de probațiune liberă, și

3) sistemul mixt de probațiune.

ad 1. Sistemul de probațiune legalmente restrâns e în vigoare în acel drept, în care legea determină, că ce instrumente de probațiune au a fi aplicate; mai departe că aceste instrumente în ce formă trebuiesc validitate și dacă instrumentele de probațiune au fost în formă corespunzătoare valorificate, ce trebuie considerat probat?;

ad 2. Teoria probațiunei libere atunci se validează, când exclusiv dela membrii autorității, ce procede în cauză, depinde, că ce se accepte ca instrument de probațiune, și în baza acelui instrument ce se considere probat?; în fine

ad 3. Sistemul mixt de probațiune poate avea diferite forme; astfel de exemplu: se poate că legea atât instrumentele de probațiune, cât și modalitățile de aplicare ale acestora le stabilește precis și obligator, și judeului numai la acea îi dă drept să aprecieze instrumentele probatorii aplicate în sensul legii; — sau: poate mai departe că legea iacă de bază principiul ponderării libere a probelor însă în unele direcțiuni totuși restrânge aprecierea judeului.

II. Sistemul de probațiune legalmente limitat.

Acest sistem restrâns de probațiune are două forme: a) forma pozitivă, și b) forma negativă.

ad a) forma pozitivă a sistemului de probațiune legalmente restrâns în esență constă în aceea că judele nu poate lua ca probat un fapt procesual controvers, dacă anumite probe de calitate și cantitate precizată, stabilite anticipativ în lege sau în practica procedurală nu se pot achita.

În astfel de caz urmează ca consecință a legii, că ce sentință are a pronunța judecătoria; deci în cauze civile va pronunța respingerea acțiunei ca nedovedită, iar în cauze penale va enunța absolvirea inculpatului; — din contră dacă subversează probe de calitate și cantitate stabilite anterior, atunci judele e obligat a considera probată fapta din chestiune; astfel de exemplu: dacă probele din chestiune sună pe lângă vinovăția inculpatului, pe acesta, fără considerare dacă e convins sau nu despre vinovăția lui, judele trebuie să-l judece, simplaminte în acea bază, că pe lângă subversarea probei din chestiune, isvorul de drept pozitiv însuși presumează vinovăția acuzatului; de unde urmează că pe lângă sistemul de probațiune legalmente limitat, ca sistem de probațiune pozitiv, activitatea judeului la efectuarea unui act matematic, adecă la constatarea aceea se restrânge, că oare subversează condițiunile stabilite în lege? și pentru decidere e de tot irrelevant, că efectul ce obvine din aplicarea regulilor probațiunei consună cu convingerea judeului?

De și în practică și în legislațiune în stabilirea regulilor de probațiune acea năzuință lăudabilă s'a manifestat, ca să fie posibil exclus capriciul judeului, și mai ales în cauze penale a preveni condamnarea acuzatilor fără bază suficientă; — mai departe de și în acea perioadă a probațiunei legalmente restrânse, când pedeapsa capitală era pedeapsă ordinară, a avut efecte favorabile, de oarece pe lângă probe defectuoase au putut fi evitate multe condamnări nejuste, totuși acest sistem de probațiune, din punctul de vedere al dreptății materiale a fost nesutenabil, pentru că variațiunile inexhaustibile ale viciei practice nu se pot constrânge în cadrele unor forme prealabil determinate, și dacă legea în ambele direcțiuni restrânge convingerea judeului, poate să-l constrângă la nedreptate pe jude în exercitarea oficiului nobil al său.

ad b) Încă înainte de a fi fost evidențiate din toate laturele defectele probațiunei limitate, legislațiunile deja dela începutul secolului al XIX inconștient au început a trece la sistemul de probațiune negativ. Acest sistem nu prescrie că ce

trebuie considerat ca probat, ci negative determină restricţiunile convingerei judiciare; şi anume: în sensul sistemului negativ de probaţiune instrumentele de probaţiune, determinate de lege, sau de practica judiciară, numai ca minimumul de probaţiune trebuiesc considerate, astfel judecătoria faptele controversate din proces, sau în penal vinovăţia acuzatului nu le poate considera ca probate dacă acele nu sunt testificate de cel puţin probă de anumită calitate şi cantitate; dacă însă este astfel şi atâta probă, judele decide asupra chestiunii că în baza probelor aduse se consideră într-adevăr probate faptele subversante; prin urmare: sistemul negativ de probaţiune nu exclude total convingerea liberă a judeului, ci numai o restrânge pe aceea; şi anume: în cauze penale totdeauna în favoarea acuzatului; şi mai ales şi esenţial diferă de sistemul pozitiv prin aceea, că pe lângă sistemul negativ judele nici când nu e constrâns a-l judeca pe inculpat, sau acuzat contra convingerei sale individuale, din contră totdeauna are libertate deplină să stabilească neculpabilitatea după împrejurările fiecărui caz concret, respectiv că urmând convingerei sale să absolve pe cel inculpat.

Aderenţii sistemului negativ de probaţiune legalmente restrâns până în timpul din urmă detaliat şi cu argumente juridice şi-au apărut punctul de vedere. După părerea lor atât din regulile generale fundamentale ale cugetării şi din esenţa probaţiunii juridice, precum şi din practica judiciară se pot deduce anumite condiţiuni generale, fără a căror existenţă un fapt oarecare nici într-un caz nu se poate considera probat, deci aceste reguli naturale ale probaţiunii sunt a se considera aşa restricţiuni negative, fără cari judele vre-o faptă, şi mai ales vinovăţia inculpatului nu o poate considera probată.

În teoria probaţiunii negative aderenţii acestei teorii văd cea mai efectivă apărare a nevinovăţiei inculpatului faţă de unilateralitatea şi capriciul judeului, ce numai atunci se pot exclude, dacă legislatorul pentru fiecare jude uniforme reguli de probaţiune statoreşte; dacă face imposibil ca judele sau juratul se judece după sănţiri nedeterminate, după instinct nepreciz, eventual după închipuiri; şi conform acestora rezultatul procesului se depindă dela aceea eventualitate, că judele, care are a decide în cauză, are mai multă sau mai puţină praxă şi prevedere practică, că credulitatea judeului e mai robustă sau delicată, şi că cum e dispoziţiunea spirituală momentană a judeului? Mai motivează aderenţii acestui sistem, că fără regulă de probaţiune legală n'are înţeles nici aceea,

că judecătoria e obligată se motiveze sentinţa sa şi în chestiunea de fapt; pentru că motivarea numai aşa îşi poate ajunge scopul, dacă însă motive obiective bazate pe regulă de probaţiune legală; mai departe afirmă, că dacă în chestiunea faptică e permis apelul în act scris, motivarea numai atunci o poate revidua judecătoria superioară dacă aceea e făcută după regulile de probaţiune legalmente restrânse, pe cari şi ea le cunoaşte.

III. Examinarea sistemului de probaţiune limitat.

La examinarea sistemului de probaţiune limitat prin lege în primul rând aceea trebuie sulevat, că oare e capace legislatorul a subsuma diferitele cazuri, — cari între relaţiunile multilaterale ale vieţii obvin în mii şi mii de variaţiuni, — sub câteva reguli generale aşa, că între faptul procesual controvers şi între fenomenele concrete şi probe să se restituie totdeauna nexul causal?

Praxa seculară, şi în unele state practica judiciară mai nouă a constatat fără dubiu, că spre scopul acesta regulile de probaţiune legală nu servesc de bază sigură. S'a dovedit că e imposibil a decreta aşa reguli, cari se exhaurieze toate posibilităţile ce pot obveni, şi cari între toate împrejurările se deie garantă, că judecătoria în decisiunea sa se valideze siguritatea obiectivă. S'a constatat, că orice încercare, care pe jude în chestiunea ponderării probelor tinde a-l lega prin reguli abstracte, îngreunează judecarea meritorică a cazului obvenit şi deci dă ansă la erori. Mai ales este imposibil a determina şi clasifica astfel fenomenele, că aceasta regulare se servească de bază sigură la probaţiune.

Din aceste motive sistemele de probaţiune limitate legalmente, şi pentru aceea trebuiesc respinse, pentru că nu pot rezolvi problema, pentru care s'au instituit.

Ce atinge în special sistemul negativ de probaţiune, faţă de acesta Glaser în opul seu: Beitrage pag. 15, dovedeşte, că sistemul acesta suferă în contradicţie inegalabilă; pentru că: de o parte se bazează pe acel principiu fundamental, că e posibil, şi e şi necesar nu numai calitatea, ci şi puterea probatorie a probelor a o determina prin reguli abstracte, şi e de credinţă, că în acest mod se va putea stabili dreptatea obiectivă; — de altă parte însăşi teoria probaţiunii negative dubitează în posibilitatea acestei teze, de oarece nu în aceea caută garanţa, că probele corespund recerînţelor abstracte stabilite în lege, ci în aceea impresiune, pe care o exercită asupra judeului, deci în ultima analiză în puterea judiciară a judeului. La toate aceste se mai adaugă, că teoria negativă

de probațiune în aplicarea practică nu a reușit, de oarece membrii judecătorei, materialul de probațiune, stabilit în lege ca minim, de regulă l'au acceptat ca probă pozitivă, și foarte cu greu s'au decis să treacă cu vederea rezultatul aceleia.

Sistemele de probațiune legalmente limitate au avut urmări foarte sinistre asupra intereselor și libertatea personală ale inculpatului, ce a fost consecința sistemului închisitor.

Sistemul mixt modern, care a ocupat locul sistemului închisitor, face superfluă probațiunea limitată prin aceea, că față de caprițiul și potestatea membrilor judecătorei alte garanții institue; — de altă parte și mai imposibilă face executarea principiului fundamental al probațiunei limitate, de oarece în desbaterea principală verbală și imediată așa material de probațiune produce, la care nu se pot aplica regulile restrinse ale legii.

Astfel sistemele limitate de probațiune, împedecând scopurile esențiale ale justiției, sunt a se înlătura din toate punctele de vedere.

IV. Sistemul de probațiune liberă.

E chestiune controversă, că ce trebuie înțeles sub „ponderarea“ (cântărirea, aprecierea) liberă a probelor?

Mai ales în urma dispozițiunei din codul francez, care dela jurați numai convingere internă a pretins, — adeseori se exprimă așa părere, că jurații, fără nici o restricțiune pot liber, arbitrar, după plac judeca probele produse.

Aceasta părere e eronată.

Sistemul de probațiune liberă numai aceea exclude, că judele sau juratul în sensul regulilor abstracte, generale și decretate de lege obligatorii se fie obligat a judeca; — din contră e incorect așa a interpreta acest sistem, ca și când acesta ar permite a judeca după impresii, instinct, presentiment sau sânțuii obscure, ce nici determină nu se pot, — căci e fără dubiu, că dreptatea nu se pronunță nepremeditat, ci rezolvirea chestiunei faptice necesită așa operațiune a inteligenței omenești, care numai cu precugetare profundă, și după regulile generale a practicei corect aplicate se poate îndeplini.

Astfel decisiunile atât ale judecătorei profesionale, cât și ale juriilor numai pe operațiunea serioasă a inteligenței se pot baza, care liniștit examinează validitatea sau nevaliditatea faptei esențiale din proces; prin urmare încetarea vigoarei regulilor legale de probațiune nu absolvă nici judecătoria, nici juriul de obligamentul, că probele folosite, puterea de probațiune a acelora, și

întreg rezultatul de probațiune se le examineze după principiile recunoscute ca corecte de practica vieții omenești, și după regulile logice; — și nici nu le autorizează, ca fără examinarea materialului de probațiune numai în baza unei impresii nesigure și vacilante se decidă.

Afară de aceasta și pe lângă sistemul de probațiune liberă legea determină, că ce fel de instrumente de probațiune se pot folosi; mai departe legea regulează procedura probatorie și modalitățile sulevării probațiunei, și asemenea tot legea dispune, că unele instrumente de probațiune și altele în o formă anumită nu pot fi folosite; — din contră principiul libertății se validită întru atâta, că în general pentru probarea tuturor faptelor se pot folosi toate instrumentele de probațiune permise.

V. Principiul ponderării libere a probelor în dreptul de procedură penală.

În procedura penală ardeleană (articolul de lege XXXIII. din anul 1896) se validită cu precisiune principiul ponderării (cumpănării, aprecierii) libere a probelor, enunțând în aliniatul al treilea a §-lui 324, că: „...asupra rezultatului probațiunei judecătoria decide cu ponderarea diligentă a probelor, luate atât una cu una, cât și în combinațiunea lor...“, — iar cu privire la procedura cu jurați întregeste aceasta dispozițiune aliniatul al treilea al §-lui 349, în sensul caruia jurații sub jurământ, respectiv cu promisiune solemnă se obligă, că: „...probele aduse atât contra acuzatului, cât și pe lângă dânsul le vor pondera cu asemenea diligentă și constiositate imparțială, și conform convingerei, ce rezultă din aceasta, vor decide...“; astfel legea cu privire la ponderarea rezultatului probațiunei, exclude ideile de presentimente și arbitriul nelimitat, — dar vicer-versa nici nu leagă nici pe jude, nici pe jurat, pe cari nici nu-i prevede ca directive generale, ci numai la aceea le dă drept, că după cugetare sobră și în sensul experienței generale omenești se pondereze liber și se judece puterea probatorie a fenomenelor obvenite, cari influențează chestiunea, precum și consecințele logice ale comparării și confrontării acelora.

Din principiul ponderării libere urmează că: „...din cauza insuficienței de probe, și din cauza că probele nu se pot stabili, nu are loc absolvarea...“

Sub vigoarea sistemului formalistic de probațiune nu a fost necesar a pondera puterea de probațiune a instrumentelor probatorii validitate, — iar când acest sistem a început a-și pierde

vigoarea, regulile de probațiune nu erau încă dezvoltate, drept aceea până pe la mijlocul secolului al XIX. a rămas în vigoare sistemul limitat de probațiune. La început sistemul pozitiv, iar în secolul al XIX. sistemul negativ de probațiune s'a validat în procedura penală ardeleană; tot sistemul limitat de probațiune s'a validat și în proiectele de procedură penală din anii 1791, 1827, 1843—1844.

Ponderarea liberă a probelor mai întâiu în procedura cu juri s'a manifestat în baza ordonanței No. 307 din 17 Maiu 1867 a ministerului de justiție, și respectiv în Ardeal în baza ordonanței 1498 din 17 Maiu 1871 a ministerului de justiție.

În sensul §-lui b, al regulilor provizorie de procedură din 1872 „puterea probatorie a probelor o stabilește judecătoria“.

De și aceasta dispozițiune din „cartea galbenă“ nu a fost obligatorie, totuși practica Curiei cu încetul a validat sistemul liber de probațiune, și acest sistem l'a exercitat și forurile inferioare judecătorești.

Proiectele din anul 1882 și 1886, precum și cele din 1888 și 1895 tot așa în baza acestui sistem au fost redactate.

În §-ul 15 al articolului de lege XXV. din anul 1883 (legea usurei) se enunță, că judecătoriile cari sunt menite a judeca în baza legii de uzură, la stabilirea substanței de fapt a uzurei nu sunt legate de dispozițiile referitoare la plenitudinea probelor.

În dreptul vechiu grecesc și roman s'a validat principiul ponderării libere a probelor.

Pe lângă instrumentele de probațiune formalistice, preluate în întreaga Europa din drepturile populare germane, nici n'a fost necesar a pondera probele, căci începând din secolul al XIII, în fiecare drept pozitiv au trecut sistemele limitate de probațiune, ale căror întindere rapidă a fost efectul mai multor cauze.

Cauza principală a fost sigur aceea, că pe lângă legislațiunea penală atât de deplorabilă din aceea epocă, statele nu au avut încredere deplină a da drept membrilor judecătoreiei de a judeca fără restricțiuni chestiunea, că ce trebuie considerat de probat?

Un alt factor a fost, că savanții juriști dela universitățile italiene, — cari s'au bucurat de o autoritate extraordinară în întreaga Europa, — în singuraticile propozițiuni limitate, — și doctrina de atunci, care a fost favorabilă sistemului scolastic, pe cari apoi le-au introdus și în cercul dreptului de probațiune.

Iuriștii practici, scolasticismul și practica judecătorească în acea eroare au fost preocupați că vor putea construi așa sistem de probațiune, care sentințele judecătorești le bazează nu numai pe convingere subiectivă, ci pe dreptate obiectivă cu care se poate ajunge nu numai la probabilitate, ci la siguranță juridică.

Legislațiunea numai decât a acceptat acel principiu fundamental, că nu judele în concreto, ci isvorul de drept în abstracto are a determina ceea, că ce se poate considera și ce trebuie considerat de probat.

Astfel esența formei prime, a formei pozitive a sistemului limitat de probațiune, de și în diferitele drepturi pozitive în detalii cu mari abateri a fost regulată. — a constatat în principiu, că acuzatul numai atunci poate fi, dar atunci și trebuie declarat vinovat, dacă a recunoscut comiterea actului penal, sau dacă penalitatea o probează doi martori în consonanță; deci pe baza probațiunii indirecte, în baza indiciilor, constatarea penalității nu poate avea loc.

Cea mai importantă probă e recunoașterea, și fiindcă recunoașterea e mai greu de constatat, în sistemul limitat de probațiune s'a introdus tortura, care lung timp a fost în practică.

În a doua jumătate a secolului XVII, față de sistemul închizitor a început un curent puternic, și atacuri violente contra sistemului de probațiune de atunci. Iuriștii cei mai renumiți au arătat și dovedit pericolul ce provine din sistemul negativ limitat de probațiune, și astfel cu încetul s'a deschis drumul principiului de ponderare liberă a probelor.

Ștergerea torturei a făcut evident, că probațiunea legală de multe ori leagă mânele judelei în judecarea vinovatului deoarece recunoașterea nu se poate forma; deci reforma dreptului de probațiune dela finea secolului al XVIII a ajuns în strânsă legătură cu reforma generală a dreptului de procedură; și precum aceasta din urmă în timpuri diferite s'a realizat în Franța, mai apoi în Germania și în Austria, — tot așa și principiul ponderării libere a probelor l'a validat legea de procedura franceză din 1791.

A susținut acest principiu art. 342 din „Code d'instruction criminelle“ din anul 1808 nu numai pentru jurați, ci și pentru membrii judecătoriilor ordinare.

Codul francez pășind în vigoare și în alte state, sistemul de probațiune liberă a devenit cunoscut în Belgia și în Italia.

Astfel, și cu încetul a câștigat teren principiul ponderării libere a probelor în statele ger-

mane; — acest principiu sub influența Memoriului de mare însemnătate alui Savigny, ministru de justiție prusiac (*Die Principienfrage im Bezug auf eine neue Straffproces-ordnung*. Berlin 1846), s'a validat în §-ul 19 al legii procedurale din 1846, decretată pentru judecătoriile penale berlineze; mai apoi în procedura penală austriacă din 1850, și în legile particulare germane promulgate după anul 1848.

Procedura penală austriacă din anul 1873 (§ 258) și procedura penală germană din anul 1877 (§ 260) validată naturalminte tot sistemul de probațiune liberă.

Ce atinge în fine dreptul de probațiune englez, acesta e edificat în general pe principiul de probațiune liberă, însă în urma precauțiunei judecătoriilor ordinare nu numai instrumentele de probațiune sunt determinate, ci și din punctul de vedere al ponderării probelor au venit în practică principii de drept, cari au ajuns principii recunoscute de jurisprudență, și cari și pe jurați îi scutește de judecare nepremeditată, deoarece în „trial“ (desbateri) președintele în „charge“ instruiază pe jurați în privința regulilor de probațiune aplicabile în chestiune, așa că informațiunile date, în urma autorității judeului, are putere obligatorie asupra membrilor juriului.

VI. Ponderarea liberă a probelor în procesele civile.

Procedura civilă dela pășirea în vigoare (1894 November 1) a articolului de lege XVIII din anul 1893 despre procedura sumară în toate speciile de procedură e edificată pe principiul ponderării libere a probelor, deoarece § 215 din procedura sumară a extins principiul de liberă ponderare a probelor și în procedura ordinară.

Procedura civilă nouă generală: articolul de lege I din anul 1911, a luat principiul de ponderare liberă a probelor din procedura sumară, decretând în §-ul 270, că: „judecătoria veritatea sau neveritatea afirmațiunei faptice o judecă și aprecierea diligentă a întreg conținutului desbaterei și a probațiunei; aceste motive, cari au produs convingerea judecătorești, precum și acele motive, pentru cari judecătoria ține probațiunea insuficientă, sau a înlăturat probațiunea oferită de parte, sunt a se preda amănunțit în sentință; de regule de probațiune legală în construirea convingerei sale judecătoria numai în cazurile designate în această lege e legată“.

Acest principiu a fost enunțat și în legea sumară din anul 1893, care în §-ul 64 s'a abătut

dela sistemul de probațiune legală, abandonându-l definitiv.

Legea generală de procedură din 1911 în consonanță cu legea de procedură sumară din 1893 în două direcțiuni restrânge ponderarea liberă a probelor, și anume:

1) determină puterea de probațiune a documentelor publice (§ 315), și a documentelor private de încredere deplină (§ 317);

2) susține acele dispozițiuni, conform cărora probațiunea cu document în anumite cazuri numai cu document public se poate face, cari deci numai documentele private le exclude din seria instrumentelor de probațiune, ca de exemplu articolul de lege VII din anul 1886, în §. 21.

Astfel de dispozițiuni restrictive sunt necesare din motive speciale de politică de drept, și în sensul dispozițiunei din lege atât regulele existente de aceasta natură, cât și acele ce se vor decreta în viitor, fac excepțiune de sub principiul ponderării libere; deci nu urmărește în aceasta privință dreptul francez, care în aceasta restricțiune foarte departe merge, și din neîncredere față de probațiunea cu martori pretinde document scris la toate contractele, la cari valoarea trece peste 150 de franci.

De și e cert că o asemenea restricțiune ar curma multe procese și ar simplifica procedura; de și prin o astfel de restricțiune afacerile juridice în majoritatea cazurilor s'ar perfectua în act scris, și deci și starea de drept ar deveni mai ordonată: totuși forțarea în așa mare grad a actului scripturistic ar atinge grav drepturile private, și în detrimentul dreptății ar apăra reacredința, — o astfel de anulare a drepturilor private pentru simplificarea procedurii procesuale nu se poate admite.

Cătră aceasta se mai adaugă faptul, că oare cetitul și scrisul e atât de extensiv la noi, că s'ar putea forța în așa grad documentele scripturistice!

În ponderarea liberă a probelor și mai departe merge §-ul 271 al procedurii civile care astfel dispune: „Cantitatea ce depinde dela stabilirea judecătorească a unei daune, folos omis, sau a altei pretensiuni, după baza ei necontestată sau probată, dacă probațiunea oferită de părți nu a produs rezultat liniscitor, sau în prevedere nu promite rezultat, — judecătoria cu luarea în considerare a tuturor împrejurărilor după cea mai bună chibzuială a s'a o stabilește. Judecătoria întrucât pentru a-și forma opiniunea află de necesare, — nu numai audierea de experți, ci și sulevare de probe și informațiuni poate din oficiu executa.“

Acum citatul § 271 susține §-ul 65 al articolului de lege XVIII. din anul 1893, și-l extinde în afară de daune și foloase omise și la alte pretensiuni, după baza lor necontestate sau probate, dacă cantitatea aceloră depinde dela stabilire judecătorească.

Procesele de desdaunare în multe cazuri pentru aceea nu duc la rezultat corespunzător dreptului material, pentru că toate momentele cantității daunei nu se pot deplin proba. Aceasta stare adversă nici ponderarea liberă a probelor nu o poate remedia, ci trebuie concedat, că judele, dacă de altcum e convins că s'a comis daună, se stabilească cantitatea acelei daune de tot liber.

Tot acest punct de vedere se validă și în §-ul 24 al legii comerciale (articolul de lege XXXVII din anul 1875) în privința daunei, ce derivă din usurparea de firmă.

Libertatea mai mare dată judeului naturalmente nu se estinde asupra stabilirii faptului, care servește ca bază la obligamentul de desdaunare; despre aceea că așa fapt s'a întâmplat, care pe debitor îl obligă la desdaunare, judele are a se convinge după regulile generale de probațiune. Ca să nu fie dubiu în această privință, legea nu decretază, că judecătoria și despre existența daunei judecă liber.

E adevărat că cantitatea daunei în anumit înțeles nu se poate separa de existența daunei, însă în această privință se înțelege dela sine, că libertatea mai mare, ce s'a permis, referitor la cantitatea daunei se extinde și asupra constatării existenței daunei; și de oarece judele la stabilirea cantității daunei purcede ca și expert, și în alegerea instrumentelor se servesc spre informațiunea lui trebuie provăzut cu mai mare libertate; — iar permiterea cercetării adeseori e împreună cu cruțarea speșelor; ascultarea sub jurământ, ce a pășit în locul jurământului vechiu de apreciere, judecătoria încă o poate folosi la stabilirea cantității daunei, precum apare aceasta din §-ul 372.

Ce atinge extinderea cuprinsă în lege, aceasta în parte sustă și în dreptul în vigoare, întrucât în special constatarea extensiunii obligământului de întreținere în sensul dreptului privat e concretută judeului.

Legea prin extindere curmă orice dubiu în acea privință că regulile stabilite în §-ul 271, sunt aplicabile și la aceste pretensiuni, și că anume judele și pentru stabilirea cantității acestora poate din oficiu ordona sulevare de probațiune și poate face cercetări.

Mai departe curmă extensiunea cuprinsă în acest paragraf, că judecătoria interpretând prea

restrâns conceptul daunei, se aplice mai rar decât trebuie acest paragraf.

Se înțelege dela sine că §-ul 271 la așa pretensiuni, a căror înființare nu se poate separa de cantitatea lor, ca de exemplu pretensiuni de imprumut, — nu se referă, căci aceste pretensiuni și în privința bazei lor nu pot fi necontestate, sau probate, dacă cantitatea lor e dubie.

VII. Deducțiuni.

Din cele desfășurate putem constata, că ponderarea și aprecierea liberă a probelor în procesele civile nu e nerestrinsă și nelimitată, pentru că legea statuiază restricțiuni ponderării libere, și anume: 1) la recunoaștere (§ 268 și urm.); 2) la documentele de probă deplină (§ 315 și urm.); și 3) la jurământul părților (§ 368 și urm.).

ad. 1) a proba numai afirmațiuni controversate e necesar, — iar afirmațiunea recunoscută nu e controversă; judele la recunoaștere nu purcede din aceea, că afirmațiunea recunoscută e adevărată, ci din aceea, că recunoașterea e sustrasă de sub judecata lui, deci libera ponderare nu poate avea loc.

ad. 2) documentele publice precizate în §-ul 315, și documentele private precizate în §-ul 317 al procedurii civile sunt probe depline, deci aceste nu sunt supuse ponderării libere a judeului; nu atinge legea nici dispozițiunile legii comerciale, referitoare la probațiunea cu cărțile comerciale și cu jurnale și obligațiunile acestora (§ 322); în fine,

ad. 3) în sensul aliniatului al doilea a §-lui 371 din procedură, partea probantă nu poate fi admisă la jurământ, dacă nu e în faptul ei, deci în aceasta privință nu poate avea loc nici o ponderare.

Fiindcă ponderării probelor sunt opuse și restricțiuni, nu poate fi dubiu, că probele au a fi ponderate și apreciate după cum dispune legea.

Cu toate aceste în decisiunile înaltei Curți de casație și justiție adeseori se enunță, că instanțele de fond au drept suveran a aprecia probele din proces; astfel chiar în decisiunea aci comentată enunță înalta Curte că: „...atât tribunalul cât și Curtea de apel... în baza dreptului său suveran de apreciere a probelor...”, — și mai enunță că: „...aprecierea probelor este un atribut suveran al instanțelor de fond...”.

Legea de procedură nicăiri nu conține așa enunțăriune, că instanțele de fond ar avea drept suveran de apreciere; din contra în §§ 270 și 271 citați mai sus, se enunță expres, că judecătoria veritatea sau neveritatea unei afirmațiuni faptice

„cu diligentă apreciere a întreg cuprinsului debaterii și a probațiunii o judecă”; — și că dau-na, folosul detras, sau cantitatea pretensiunii „cu luarea în considerare a tuturor împrejurărilor după cea mai bună chibzuială a sa o stabilește...”.

Termenul „souverain” înseamnă: ca adiectiv: „suprem”, „independent”; — ca substantiv: posesor al potestății supreme de stat, deci: „principe domnitor”, „rege”; va se zică: „drept suveran” înseamnă: „drept independent de dispunere”.

Astfel de drept nu dă procedura judelei, care are a respecta strict regulile de „apreciere liberă”, — nu de „apreciere suverană”.

Dr. GEORGIU PLOPU.

82. CONDUCTIO OB TURPEM VEL INJUSTAM CAUSAM. *Dacă primirea prestațiunii din partea p imitorului este imorală sau ilegală, are loc repetițiune până la concurența îmbogățirii sale. Din contră e exclusă repetițiunea, dacă nu primirea, ci tocmai invers darea prestațiunii, trebuie considerată ca imorală sau ilegală. Tot astfel, dacă nu numai darea prestațiunii, ci totodată și primirea ei; deci ambele sunt imorale sau ilegale.*

IN FAPT: Reclamantul I. C., a transmis părâtei P. G., imobilul său cuprins în cartea func-duară No. 592 a comunei Sângeorge, No. top. 298/b, arător, printr-un contract zis de vânzare-cumpărare, încheiat la 11 Octomvrie 1932, spre a o determina pe părâtă să intre în concubinaj cu fiul reclamantului.

Părâta acceptă traiul în concubinaj și după vre-o 2 ani se desparte de concubinel său, fiul reclamantului, părăsindu-l.

Reclamantul face acțiune, cerând restituirea pământului, pe motiv că scopul actului de mai sus s'a îndreptat spre realizarea unei conviețuiri în afară de căsătorie, socotindu-l un act imoral; că contractul se bazează pe o turpis causa și nu este apt pentru dobândirea dreptului de proprietate. Prețul nu s'a plătit, după cum recunoaște și părâta, recunoscând deasemeni că în vederea concubinajului a primit acest pământ dela reclamant.

IN DREPT: În principiu, potrivit normelor de drept civil, art. 1174 cod civil austriac, nu poate să se mai ceară înapoi ceea ce a dat cineva cu știință pentru săvârșirea unui lucru imposibil sau ilicit, totuși dela redactarea codului civil austriac care a fost la 1852, jurisprudența desvoltată

în jurul acestui articol pare să se fi pronunțat contrar dispozițiunii, admitând restituțiunea, ori de câte ori faptul prestațiunii cât și primirea erau ilicite.

Chiar în jurisprudența No. 4790 desvoltată în jurul acestui articol pag. 419 din dreptul civil austriac, titlul „despre obligațiuni” se spune: „la contractele în care nu numai primirea, dar și darea unei prestațiuni este ilicită, deci când este vorba de turpis causa bilaterală, partea care a prestat poate cere restituirea prestațiuni sale după principiile îmbogățirii injuste, cu toate că există și vinovăția sau imoralitatea sa (C. 164/922).

În vechea jurisprudență, s'a admis repetițiunea dacă primirea prestațiunii constituise act ilicit ori imoral din partea primitorului; s'a refuzat însă acțiunea în repetițiune, de câte ori faptul prestațiunii fusese ilicit ori imoral, ori când atât faptul prestațiunii cât și primirea ei erau ilicite (— Negrea vol. III pag. 246, Koložsváry vol. II. pag. 355, Raffay vol. II. pag. 483.)

Curia ungară a enunțat în mai multe deciziuni, că contractul fiind turpitudinos, titlul este nul, și acțiunea pentru radierea dreptului de proprietate și restabilirea stării fonciare este fondată și admisibilă (Curia 5830/1895, 4164/1898, 1009/1913).

Spre sfârșitul războiului, jurisprudența nouă își creiază drum nou și conform acestei jurisprudențe, la contractele unde nu numai primirea ci și darea unei prestațiuni este ilicită, deci atunci când e vorba de turpis causa bilaterală, partea care a prestat, poate cere restituirea prestațiunii sale, după principiile îmbogățirii injuste, cu toate că există și vinovăția sau imoralitatea sa. (Ladav vol. II. Pag. 78, Dr. Szladits norme nouă ale dreptului privat maghiar pg. 103, Almasy Ungarisches privatrecht vol. II. pag. 233. A se vedea în același sens jurisprudențele Curiei No. 4903/1918, 164/1922 Dr. Desideriu Markus vol. I. „obligațiuni” pag. 333—334, Jurisprudențele No. 774—780.)

Vânzarea-cumpărarea în speță s'a făcut cu scopul de a face posibil și pentru a menține raportul de concubinaj, deoarece concubinajul este un raport imoral și actul juridic încheiat în interesul scopului imoral, este nevalabil, intabularea dreptului de proprietate nevalabilă din cauza nevalabilității actului juridic, trebuie radiată și starea fonciară anterioară restabilită.

În fine, deciziunea No. 4905/918 a Curiei, citată de Dr. Petru Szende în 1926, pag. 711 stabilește că pretențiunea matrimonială, bazată pe concubinaj se împărțese numai într-atât în o-

crotire judecătorească, că prestațiunea dată de o parte celeilalte, poate fi cerută îndărăt, dacă prin păstrarea ei, această parte s'ar îmbogăți pe nedrept.

Conform principiului îmbogățirii fără cauză, în paguba altuia, rezultă o obligațiune de restituțiune sau de despăgubire în limitele îmbogățirii, deoarece acest raport de obligațiune este nelegal (*condictio ob turpem vel injustam causam*) și în aceste cazuri acțiunea în repetițiune este admisibilă.

(Judecătoria rurală Deta. Dosar No. 1048/34. Sentința din 11 Noembrie 1936. Președinte și redactor D-l Mihail Mușălescu, jude-președinte.)

NOTĂ: Prin sentința de față, redactată de un distins magistrat, se face o amplă și documentată înțelegere a istoricului; jurisprudențial în dreptul maghiar asupra chestiunii restituirii bunului transmis, pentru turpis causa și aplicând adevăratele principii în materie asupra cazului de față. Se arată astfel că jurisprudența recentă în materie este aceea că la contracte, unde nu numai primirea, ci și darea prestațiunii este ilicită, partea care a prestat, poate conform principiului de înaltă echitate al îmbogățirii fără cauză, să ceară restituirea prestațiunii sale, deși se constată și vinovăția sa.

Această soluțiune admisă, corespunde într-adevăr opiniei celei mai noi jurisprudențiale, constatându-se cazul de turpis causa bilaterală, cu condițiunea de a nu fi vorba de o imoralitate prea gravă, la care s'ar fi luat parie părțile, în care caz orice idee de restituire repugnă moralității publice. (Laday C. civil austriac III, No. 4790 sub art. 1174).

Într-adevăr și aici ca la orice contract între altele, voința de a contracta nu e suficientă, urmând a se lua în considerațiune și motivul ce a determinat această voință, astfel că ori decâte ori vom constata motive josnice, vom deduce că prin acest ilicit, îndeplinirea obligațiunii luate devine inadmisibilă, sau în caz când convențiunea deja s'a îndeplinit, urmează a se rezilia, admitându-se restituirea prestațiunii acordate celeilalte părți.

Această regulă este de observat că privește orice cauze ilicite, fie deci interesând ordinea publică, fie bunele moravuri.

Transpunând principiul enunțat asupra cazului de concedarea unor bunuri în vederea creerii sau întăririi raportului de concubinaj, contravenind astfel bunelor moravuri, vom adăoga aceea că atât potrivit dreptului unguresc, asupra căruia poartă cazul de față, cași în orice legislație, s'a decis că în atari împrejurări, actul este nul prin sine însuși, și deci urmează a se dispune restituirea prestațiunii celeilalte părți.

Astfel este admis că întrucât serviciile prestate de femeie, sunt de concubinaj, convenția prin care bărbatul a dat motivul cu titlu de donațiune pentru serviciile prestate, cum și în vederea despăgubirii pentru cazul când bărbatul va părăsi-o, este nulă (Cas. I. Dec. 1049 din 28 Octombrie 1934 în Jurispr. Generală 13/35 pronunțată în interpretarea art. 878 c. civ. austriac.)

Obligațiunea pentru cauză ilicită nu se poate anula însă decât dovedindu-se de cel interesat la aceasta,

că obligațiunea luată de cealaltă parte este într-adevăr ilicită. (Cas. I. Dec. 497/905 cu nota d-lui Trajan Ionașcu în Pand. Rom. 203/122; P. rom. 139. III/27). De aci însă nu se poate trage concluziunea că orice donațiune făcută concubinei este anulabilă, ci numai în acei caz când există corelațiunile între liberalitate și stabilirea sau continuarea raportului de concubinaj.

Când însă obligațiunea a fost luată în beneficiul copilului născut din concubinaj, chiar și de natură adulterină, atunci este valabilă pe toată durata vieții copilului. (Tr. Neuchateau Fr. Prom. 46/III/23.)

Dacă obligațiunea luată n'a fost rezultatul creerii sau continuării unor atari relațiuni ilicite, ci a ținut la încetarea raporturilor și spre ajutorarea situațiunii femeii ce întreținuse relațiuni de concubinaj, atunci obligațiunea este valabilă, căci aci cauza nu mai poate fi considerată ilicită, din contră rupându-se asemenea raporturi se poate spune că principiul moralității este întrucâtva apărut, iar îndeplinirea obligațiunii luate cu această ocaziune se justifică prin reparațiunea daunelor cauzate femeii prin legăturile anterioare.

Văzută problema prin această prizmă, s'a admis, că femeia poate intenta acțiunea contra bărbatului, în calitate de fostă menajeră a acestuia, cu toate că ulterior au existat între ei legături de concubinaj.

Soluțiunea adusă prin sentința adnotată fiind conformă celor de mai sus și întrucât atât doctrina cât și jurisprudența aproape unanim, s'au pronunțat în acest sens, jală pentru ce am zis și adăugăm că o aprobăm în totul.

ALEXANDRU ST. CONSTANTINESCU
jude-consilier, Timișoara.

83. DOL. Pentru a conduce la vicierea consimțământului și deci, la nevalabilitatea actului juridic, de cine trebuie să fie exercitat? În materie de contracte, se cere a fi exercitat exclusiv de una din părțile contractante, spre deosebire de actele unilaterale, unde, poate fi manifestat și de către o terță persoană.

Subscrierea unui contract de vânzare-cumpărare, în locul desinat vânzătorului de către o persoană străină de acest act juridic, întâmplată la o dată ulterioară acestui act și numai în urmădoului exercitat de una din părțile contractante (vânzătorul), poate crea raport juridic între acest subscritor și cealaltă parte contractantă (cumpărătorul)? Soluție.

IN FAPT: În primăvara anului 1931, a intervenit între reclamantul A. și părătul B., un schimb imobiliar în formă verbală, având ca obiect câte două jugere pământ de reformă agrară.

La 22 Sept. 1931, reclamantul A. a vândut, prin act scris părătului C., cele două jugere dobândite de dânsul prin zisul schimb.

La 25 Februarie 1935, este înregistrată la judecătoria acțiunea No. C. 590/1935, prin care reclamantul A. cere față de pârâtul B. restabilirea situației anterioare, invocând nulitatea contractului de schimb, ca nefiind corespunzător prescripțiunilor Ord. No. 4420/1918, din partea sa, oferind numai restituirea prețului, pe care l'a încasat de la noul achizitor, pârâtul C.

În aceiași primăvară, A. dându-și seama, pe deoparte, că, prin introducerea acțiunii, B. i-ar putea opune complecta restabilire a situației anterioare, în sensul de a fi și dânsul obligat la restituirea imobilului primit și, pe de alta parte, că transmisiunea făcută de dânsul în favoarea achizitorului cumpărător C., n-ar fi valabilă, dat fiind că, dânsul n-ar fi putut transmite un lucru ce n-a fost al său, întru cât dobândirea din partea sa ca și cea din a pârâtului B., era izbită de o nulitate absolută, care are de efect de a face ca lucrurile să rămână în starea anterioară raportului astfel viciat, — l-a determinat pe pârâtul B., ca și acesta să-și aplice semnătura sa pe contractul de vânzare-cumpărare din 22 Sept. 1931, intervenit între dânsul și noul achizitor C., asigurându-l că, și dânsul, la rândul-i, îi va da contract scris pentru schimbul intervenit anterior între dânsii.

În aceste condițiuni numai, pârâtul B., într-o zi din primăvara anului 1935, a aplicat semnătura sa, prin punere de deget (fiind analfabet), imediat sub iscălitura reclamantului A. și anume în locul destinat vânzătorului, fără însă a fi făcut vre-o mențiune scrisă despre acest lucru.

ÎN DREPT: Operațiunea prin care pârâtul B. a aplicat semnătura sa, în locul destinat vânzătorului, pe contractul de vânzare-cumpărare — legat, în realitate, cu trei sau patru ani în urmă, între alte părți — nu poate fi privită, în raport de persoana cumpărătorului pârât C., ca o convențiune între acești doi pârâți, totul ne fiind decât o ficțiune, neavând alt scop decât acela de a acoperi un presupus viciu al contractului intervenit între reclamantul vânzător A. și pârâtul cumpărător C., operațiunea fiind rezultatul unei înțelegeri prealabilă între reclamantul A. și pârâtul B.

Așa fiind, în raport, deci, de C. operația sus descrisă, nu întrunește decât elementele unui act unilateral emanat din partea lui B., prin care se

tindea ca aceasta din urmă să confirme o înstrăinare nevalabilă făcută de A. în favoarea lui C. și să renunțe, în acest chip, la eventuala excepțiune de viitor, bazată pe această nevalabilitate.

Potrivit principiului elementar în materie de dol, că, dolul îndreptat în contra autorului actului unilateral, este o cauză de nulitate dela oricine ar emana, deci și dela un terț, străin raportului de drept înființat prin acel act (Hamangiu vol. I. pargr. 149) urmează a se examina dacă alt cineva decât pârâtul C., a exercitat sau nu dol față de pârâtul B., pentru ca acesta să realizeze operația juridică discutată.

Din faptele sus reconstituite, rezultă, cu prisosință, dolul exercitat de reclamantul A. asupra pârâtului B., dol care, în împrejurările date — B., fiind lăsat să creadă, că, dacă subscrisese contractul, atunci și reclamantul A. îi dă contract valabil pentru schimbul oral intervenit între dânsii asupra aceluiș pământ, deși cel din urmă urmărea intențiuni precise de a porni proces pentru anularea schimbului — ia forma unui dol principal, deoarece a determinat pe pârât, care altfel n-ar fi consimțit, să subscrisese sus zisul contract, de care — după cum s'a arătat — era străin.

Considerând ipoteza când această operațiune juridică nu ar fi privită ca un act unilateral emis de pârâtul B., ci ca un act bilateral convențional, dar cum, n-ar putea fi calificată astfel decât în raport de zisul emitent de o parte și reclamantul A. de alta, — și anume în vederea satisfacerii convențiunei dintre aceștia doi ca, prin subscriere, să se acopere nevalabilitatea transmisiunei făcută de reclamant în favoarea achizitorului C. — în acest caz anulabilitatea consimțământului pârâtului B., se impune în mod și mai flagrant, dolul fiind exercitat în atare caz, de chiar una din părțile contractante.

Așa fiind, sub raportul viciului de consimțământ, urmează a se decide că, semnătura aplicată de pârâtul B., în primăvara anului 1935, pe contractul din 22 Sept. 1931, intervenit între reclamantul A. ca vânzător și pârâtul C. cumpărător, este nevalabilă și, prin urmare nu poate conduce la creierea vre'unui raport juridic între pârâții B. și C.

(Judecătoria rurală Ineu, Sentința No. C. 590/1935, Preșidenția D-lui Virgil Murgescu, judecător.)

II. PROCEDURĂ CIVILĂ

84. PERIMARE. Cerere verbală pentru perimarea recursului. Inadmisibilitate.

Potrivit art. 6 § 10 litera c) din legea timbrului în vigoare, cererile de perimare sunt supuse la taxa de timbru de 264 lei.

În speță, nici nu se susține că intimatul ar fi introdus o cerere de perimare, pe care ar fi făcut-o cu respectarea legii timbrului în vigoare.

Așa fiind în lipsa unei cereri de perimare scrise și timbrată după lege, nu poate fi vorba în spe-

ță de aplicarea dispozițiilor art. 446 pr. civ. ard. și în consecință incidentul pentru perimarea recursului urmează a se respinge.

(Cas. I. Dec. No. 994 din 30 Septembrie 1936. Preș. D-lui T. Magheru, consilier.)

85. APEL. *Petiția de apel nesemnată de partea ce o introduce sau de mandatarul ei legal, — este inexistentă și deci nu poate lega instanța, și nici nu poate produce vr'un efect juridic.*

IN FAPT: Pârâta a declarat în termen legal apel în contra sentinței tribunalului Arad S. I-a, însă petițiunea de apel n'a fost semnată nici de pârâtă și nici de reprezentantul ei avocat.

La desbatere reprezentantul reclamantului a ridicat incident de nulitatea apelului pe motiv că acesta nu este semnat.

IN DREPT: Având în vedere că într'adevăr, petițiunea, prin care pârâta a declarat apel în contra sentinței tribunalului nu este semnată nici de pârâtă personal și nici de vre-un mandatar imputernicit în acest sens, ci poartă numai mențiunea scrisă cu mașina de scris și parafa, că este apelul pârâtei soția lui M. D. născ. B. V. repr. prin avocat Dr. V. T. din Arad, contra reclamantului D. M. fără ca pe această petițiune să existe o semnătură proprie.

Având în vedere că potrivit normei procedurale prev. în art. 2 din legea de accelerare a judecăților, exemplarul petițiunii introductive de instanță, adresat instanței de judecată și destinat ei, trebuie să fie semnat de partea ce-l introduce sau de mandatarul ei legal.

Conform acestei norme de procedură de drept comun și petițiunea prin care se face apel, trebuie să fie semnată de partea respectivă, de oarece conform art. 3 din legea de accelerare, aceste căi de atac trebuie să corespundă în totul cererilor prevăzute la art. 2 din legea sus citată.

Considerând că o petiție introductivă de instanță nesemnată, este neexistentă, ea neputând lega instanța, precum nu poate produce nici un efect juridic.

Pe de altă parte, chiar dacă s'ar concede astăzi reprezentantului pârâtei de a semna petițiunea de apel și astfel să i se dea curs, rămâne tot fără de efect legal, de oarece semnându-se astăzi, dobândește existența legală numai dela semnare și întrucât din fila de înmânare rezultă că sentința Tribunalului a fost predată pârâtei la data de 5 Iulie 1935, apelul semnat astăzi n'ar putea fi considerat de cât tardiv.

Pentru aceste motive, Curtea găsește că

apelul făcut în speță de pârata este nul și în consecință a pronunțat anularea lui.

(C. de Apel Timișoara S. II. Sent. No. 3525/38/1935 din 23 Iunie 1936. Președinte și redactor D-l C. Soljescu, consilier.)

86. CALE DE ATAC. *Nici o hotărâre — indiferent în ce materie, — nu poate fi atacată înainte de a fi fost pronunțată. Rațiune.*

IN FAPT: La data de 6 Maiu, — cu 28 zile înainte de pronunțarea sentinței Tribunalului, dată ca instanță de apel, — F. V. și F. I. au înaintat recurs, prin care cer „reformarea” sentinței Tribunalului Arad secția II-a Nr. R. a. 301/936—2 și menținerea sentinței Judecătoriei rurală Nr. 72/935 prin care „pe baza aprobării Ministerului de agricultură au fost împroprietățiți cu 1.800 jughere teren”.

IN DREPT: Nici un text de lege referitor la vre-o cale de atac, ori care ar fi materia, nu prevede posibilitatea ca o hotărâre să poată fi atacată înainte de a fi fost pronunțată, întrucât orice cale de atac prin chiar esența și definiția ei presupune existența prealabilă a unei hotărâri, susceptibilă de un asemenea atac.

Dela acest principiu elementar nu face vre-o derogare nici legea Curții de Casație, care atât în art. 24 și următorii, — privitori la hotărârile atacabile cu recurs, — cât și în art. 33 referitor la termenul recursului în casare, nu prevede admisibilitatea unui recurs, decât în contra unor hotărâri de mai înainte date și nici decum, — ceea ce ar fi absurd, — în contra unor hotărâri, ce ar urma a fi pronunțate la o dată posterioară recursului.

Dacă un act este nul și de nul efect în momentul săvârșirii, el rămâne nul și de nul efect pentru totdeauna, că deci, nici recursul de față, confecționat în condițiuni neprevăzute de lege și ca atare nul, nu poate produce nici unul din efectele de ordin procedural atribuite de lege unui recurs reglementar făcut.

Prin urmare, dacă luarea în considerare a prezentului recurs era exclusă din chiar momentul înaintării, el nu mai putea fi examinat, în fond, nici la o dată posterioară, chiar și dacă, între timp, s'ar fi pronunțat hotărârea în chestiune și chiar și dacă acea hotărâre ar fi putut da loc, de altcun, la atacarea ei cu recurs.

(C. de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 1991/9/1936 din 12 Noemvrie 1936. Președinția D-lui V. M. Dîmătriu, consilier; redactor D-l Ioan Moțoc, consilier.)

87. **COMPETENȚĂ.** *Valorificarea pretențiunilor izvorâte din taxe de cult nu aparține procedurii instanțelor civile ordinare, ci este rezervată unei proceduri speciale. Art. 12, 13, 29 și 30 din legea pentru regimul general al Cultelor din 1928.*

Potrivit normelor stabilite de jurisprudență înainte de intrarea în vigoare a legii pentru regimul general al Cultelor din 1928, pentru încasarea taxelor de cult, erau competente autoritățile administrative ale Cultelor (Curia 2886/1914, idem 3763/93, idem 1563/98).

Prin disp. art. 12 din legea pentru regimul general al Cultelor din 1928, se prevede dreptul Cultelor recunoscute de această lege, — între care art. 21 prevede și cultul catolic —, de ași conduce afacerile lor interne în conformitate cu statutul lor de organizare, aprobat în condițiile acestei legi și că administrarea patrimoniilor și fundațiunile cultelor se va face de către organele competente ale cultelor.

Conform disp. art. 13 din lege, **hotărârile instanțelor disciplinare și judecătorești ale cultelor, se execută prin organele lor proprii**, iar la cererea autorităților bisericești făcută prin mijlocirea Ministerului Cultelor, organele executive ale Statului vor da concursul lor pentru aducerea la îndeplinire a acestor hotărâri.

În fine, prin disp. art. 29 din lege se prevede că, cheltuielile pentru întreținerea cultelor și instituțiilor lor, se vor acoperi în primul rând din mijloacele lor proprii, creiate și administrate în conformitate cu statutul lor de organizare, iar prin disp. art. 30 din lege se prevede că, cultele pot impune credincioșilor lor contribuțiuni pentru scopurile arătate în articolul precedent, care vor putea fi încasate și prin organele fiscale ale Statului.

Din dispozițiunile art. 12 și 13 ale legii, reesă în mod evident că s'a acordat Cultelor recunoscute, autonomie, în ce privește conducerea afacerilor lor interne și administrarea patrimoniilor, care se va face de către organele prevăzute în statutul lor de organizare, putând institui instanțe disciplinare și judecătorești ale cultelor, iar hotărârile acestor instanțe se vor executa prin organele lor proprii, având dreptul să ceară, prin Ministerul Cultelor, concursul organelor executive ale Statului, pentru executarea acestor hotărâri.

Din disp. art. 29 și 30 ale legii, reesă de asemenea în mod evident că, Cultele au dreptul să impue pe credincioșii lor la contribuțiuni pentru întreținerea cultelor și instituțiilor lor și că aceste contribuțiuni se stabilesc de organele prevăzute de Statutul lor de organizare, iar încasarea acestor contribuții se poate face fie prin or-

ganele lor proprii, fie prin organele fiscale ale Statului.

Așa dar, din dispozițiunile mai sus invocate ale legii cultelor, rezultă că, Cultele nu se pot adresa instanțelor judecătorești ordinare pentru stabilirea contribuțiunilor credincioșilor lor și pentru obligarea lor la plata acestor contribuțiuni, întrucât li s'a acordat dreptul de ași crea anumite organe și chiar instanțe judecătorești și că, numai pentru încasarea acestor contribuții, stabilite de organele proprii ale Cultelor, pe lângă organele proprii de încasare se vor putea adresa și organelor fiscale ale statului.

Față de aceasta, susținerile intimatului bazate pe disp. art. 57 din Statut anexat la dosar, că se poate adresa și instanțelor judiciare ordinare, nu sunt întemeiate, pentru că acest text se referă numai la încasarea propriu zisă a contribuțiunilor, adică la modul de executare a hotărârilor care au stabilit impunerea și suma contribuțiunei și numai în legătură cu urmărirea lor, prin organele fiscale ale Statului, în caz de necesitate se pot adresa și judecătoriei competente.

Nici deducțiunea făcută oral de intimat, pe baza ordinului cu Nr. 251.350 din 12. XI. 1935 a Ministerului de Finanțe, — care a oprit organele fiscale să dea concurs Cultelor pentru încasarea taxelor de cult, fiindcă sunt prea încărcate cu încasarea veniturilor Statului —, nu este întemeiată, pentru că această măsură provizorie luată de Minister, nu îndreptățește Cultele să se adreseze instanțelor judecătorești ordinare pentru încasarea contribuțiunilor, Ministerul prevăzând în ordin, că aceste taxe și venituri să fie urmărite și încasate de organele Cultelor interesate.

De altfel, întrucât intimatul socotește această măsură nelegală față cu disp. art. 30 din legea Cultelor, poate să ceară respectarea dispozițiunilor legii.

Considerând că, pe lângă concluziunile trase din dispozițiile mai sus invocate ale legii, contribuțiunile fiind impuneri ale credincioșilor pentru susținerea Cultelor, obligațiunea credincioșilor de a plăti aceste impuneri, derivă din dreptul public și nu din dreptul privat și astfel fiind, numai autoritățile administrative ale Cultelor sunt în drept și au competența să procedă la stabilirea și încasarea contribuțiunilor, iar nu instanțele judecătorești ordinare, care au competența de a judeca numai cauzele prevăzute de procedurile lor.

(C. de Apel Timișoara S. III, Dec. No. 3593/1935 din 20 Noembrie 1936. Președinte și redactor D.-I. Gh. Paulescu, președinte.)

88. ACCELERAREA JUDECAȚILOR. Art. 70. *Inaintarea motivelor de recurs. Nerespectarea răstimpului de 10 zile premergător desbaterii. Nulitate.*

Potrivit disp. art. 70 alin. 1 din legea accelerării judecăților — public. în Mon. Of. Nr. 150 din 11 Iulie 1929, — împotriva cârților de judecată pronunțate de Judecătoriile de ocoale în ultimă instanță, se poate face recurs la Tribunal pentru exces de putere, incompetență, violare de lege, omisiune esențială și denaturare de acte.

Având a fi declarat — în același mod ca și cererea începătoare de instanță — la grefa judecătoriei care a pronunțat hotărîrea pe care o atacă, motivarea respectivului recurs este a se face prin chiar petiția introductivă sau printr'un memoriu separat.

În acest din urmă caz, conform disp. al. 6 al textului din chestiune, memoriul conținând motivele de recurs urmează a fi comunicat intimatului, cu cel puțin zece zile înainte de termenul fixat pentru judecarea recursului, respectivul răstimp socotindu-se în temeiul disp. art. 51 din lege, pe zile libere adică prin ignorarea atât a zilei de început, cât și a celei de sfârșit.

Considerând că întrucât pe de o parte acum menționata comunicare are a se face potrivit disp. art. 4 comb. cu art. 54 al. 1, din lege, prin intermediul instanței de recurs, iar pe de alta, cauzarea amânării procesului implică, pe baza disp. art. 49 din lege, obligarea părții astfel vinovată, față cu creerea părții adverse, la plata unei despăgubiri executorii în raport cu dauna respectiv cauzată, — problema ce cată a se rezolva este de a se ști, care urmează a fi sancțiunea pentru nedepunerea motivelor de recurs în timp util spre a li-se putea face comunicarea cu cel puțin zece zile anterior termenului fixat pentru judecare.

Considerând că, recursul este o cale de atac extraordinară, prin care adecă se tinde la cenzurarea unei hotărîri desăvârșite sub raportul fondului pricinii, numai din punctul de vedere al legalității ei, în sensul proclamării dreptului obiectiv, astfel că, în casare nu este a se judeca procesul ci numai hotărîrea care l-a soluționat în fond.

În această accepțiune și dată fiind declararea lui de ordine constituțională prin art. 103 al constituției, recursul apare, în principal, ca un remediu de interes public.

Dacă deci sub raportul intereselor de ordin privat prin el urmărite, cât privește adică pricina în sine asupra căreia poartă, partea care l-a

provocat este liberă să-l guverneze în sensul acelor interese, apoi din punctul de vedere al modalităților lui de ordin procedural și deci strict formal, o transigere particulară adică inter-partes, nu este posibilă, fiind de principiu, că dispozițiunile procedurale sunt de ordine publică și deci de strictă interpretare.

Considerând că, obligațiunea comunicării motivelor de recurs către intimat cu cel puțin zece zile anterior judecării, este o inovație salutară a legiuitorului dela 11 Iulie 1929 față cu dispozițiunile art. 64 al legii accelerării dela 1925 conform cărora, prin trimitere la art. 106 și 107 din legea judecătorilor de ocoale din V. R., instanța putea acorda un termen pentru complectarea recursului cu motivele întârziat înaintate sau comunicate intimatului ori chiar motivarea lui la termenul de judecată — căci, raportată restului legii, marchează un progres în materie de accelerare prin aceea că, traducând preocuparea firească a legiuitorului de a garanta o cât mai bună administrare a Justiției, tinde la grabnica soluționare a proceselor în sensul de a nu încuviința o amânare acolo unde o legiuită cauză nu o justifică.

Această intențiune clară a legiuitorului se evidențiază din felul categoric în care se exprimă prevăzând că respectivul memoriu separat dezvoltător al motivelor de recurs, „se va comunica intimatului cu cel puțin zece zile anterior termenului fixat pentru judecare”.

Considerând că, din moment ce pentru neconformarea în raport cu această dispozițiune imperativă, legiuitorul nu menționează în mod expres posibilitatea unei amânări astfel cum face la art. 13, 18 și mai ales 37, unde se recunoaște apelantului dreptul de a implini, cel mai târziu la ziua de înfățișare, cerințele art. 33 complectându-și sau modificându-și apelul;

iar la art. 29 precizează că Tribunalul, în cazul prezentării chiar numai a uneia din părți la termenul fixat pentru judecată, va avea să se pronunțe în cauză, putând chiar admite — după examinarea lucrărilor din dosar și ascultarea părții prezente — cererile relative la fond ale părții adverse dacă le va găsi întemeiate;

rezultă că, o amânare, în sensul disp. art. 49 citat, nu va putea fi acordată pentru depunerea motivelor de recurs și comunicarea lor către intimat căci, dacă ar fi intenționat legiuitorul să fie deopotrivă de larg atât în materie de apel cât și în materie de recurs, ar fi făcut trimitere la disp. art. 37 mai sus menționat și nu ar fi determinat imperativ un răstimp respectiv

care, prin consecință, nu se poate socoti decât preclusiv.

Așa fiind, sancțiunea pentru nerespectarea dispozițiilor alin. 6 al art. 70 din chestiune, urmează a fi decăderea din dreptul de a discuta respectivul recurs motivat altfel decât cu cel puțin zece zile anterior termenului fixat pentru judecare sau, mai precis, nulitatea virtuală a respectivului recurs.

Această nulitate virtuală, rezultând adică ea din nerespectarea tendinței de accelerare imprimată soluționării proceselor, tendință manifestată clar prin chiar denumirea legii din chestiune cât și prin dispozițiunile imperative ale textului respectiv, este garanția de ordin procedural a sancționării culpabilei pasivități, de cele mai multe ori sicanatorii, adoptată de recurenții cari încearcă să se prevaleze, necorect, de disp. alin. 4 al art. 70 citat prin a trăgăna posibilitatea executării hotărârilor desăvârșite ale instanțelor de fond.

Considerând, pe de altă parte, că deși art. 70 din legea accelerării nu conține în mod expres, o dispozițiune corespunzătoare art. 36 din legea Inaltei Curți de Casație și justiție, nimic nu s'ar opune a o aplica prin analogie și în cadrul recursurilor de competența Tribunalului ca instanțe speciale de casare — căci, în materie de stabilire a procedurii pentru exercitarea dreptului de recurs în casare — procedură în care are a se face motivarea recursurilor — dispozițiunile legii Curții de Casație au un caracter general și valcarea unor reguli de drept comun" (Cas. S. U. Dec. Nr. 37 din 28 Septembrie 1933 Pand. Săp. 1934 Nr. 1 p. 11).

Așa fiind și cum în speță, memoriul conținând motivele de recurs a fost înaintat la Tribunal cu mai puțin de zece zile anterior termenului fixat pentru judecare, recursul urmează a se anula ca nemotivat.

III. DREPT PENAL ȘI PROC. PENALĂ

90. *COMPETINȚĂ. Ofițer călătorind în tren cu bilet cu preț redus, fără să aibă asupra sa carnetul de identitate. Contravențiunea se judecă de instanțele ordinare. Art. 264 din codul justiției militare.*

Locot. T. Ch. fiind găsit călătorind în trenul Nr. 9107 pe distanța B. Nord—B. Sud în baza a două bilete de clasa III-a sfert, fără să aibă asupra sa carnetul de identitate, — Regia Autonomă C. F. R. a cerut Tribunalului C. condamnarea lui la amendă, potrivit dispozițiilor art. 61 din regulamentul de exploatare C. F. R. și art. 23 din legea de poliție și exploatare C. F. R.

(Tribunalul Timiș-Torontal Secția III-a Comercială. Sentința civ. No. 1337/936 din 28 Octombrie 1936. Președinția D-lui Dr. Andrei A. Ilie judecător; Asesor și redactor D-l Bujor A. Imbroane, jude-supleant.)

89. *CHELTUELI DE JUDECATĂ. Se acordă părții, iar nu avocatului acesteia. Art. 425 și 426 proc. civ. ard.; art. 18 din legea pt. punerea în aplicare a proc. civile ard.; art. 50 din legea accelerării judecăților și art. 74 din legea avocaților.*

Potrivit dispoz. art. 425 proc. civ. ard. partea care pierde procesul este obligată la restituirea cheltuielilor părții care are câștig de cauză; iar aceste dispozițiuni cum și acele din art. 426 proc. civilă și următoarele, consacra principiul procedural, conform căruia numai părților litigante sunt acordate cheltuielile de judecată; principiu care nu a suferit nici-o modificare prin art. 18 din legea pentru punerea în aplicare a proc. civile, dispozițiunile art. 50 al legii accelerării judecăților neabrogând cu nimic dispozițiunile textelor suscitade, acest articol enunțând numai principiul, că onorariile avocaților nu pot fi reduse sub minimul tarifului onorariilor minimale.

Prin urmare, întrucât cheltuielile de judecată au fost acordate de instanțele de apel și de recurs, reclamantei și nu avocatului său, acesta nu poate cere executarea lor pentru dânsul, urmând ca pentru pretențiile sale de onorariu ce are dela aceia, ca fosta sa clientă, să se conformeze dispozițiilor art. 74 din legea avocaților, fie adresându-se în prealabil Baroului respectiv pentru a-i mijloci o împăcare, fie chemându-o în judecată.

(Trib. Arad S. I. Încheierea No. G. 2314/1936/6 din 28 Noembrie 1936. Președinte și redactor D-l Nic. V. Mândru, jude-președinte.)

Tribunalul însă, prin sentința corecțională Nr. 356 din 1936 și-a declinat competența motivând că inculpatul, fiind ofițer activ în Regimentul 12 Roșiori cu garnizoana în orașul B. în conformitate cu art. 52 din codul justiției militare, este justițiabil de Consiliul de Războiu al diviziei a 9-a C.

Comisarul Regal al Consiliului de pe lângă această divizie prin referatul Nr. 1869 din 1936, la rândul său și-a declinat competența în favoarea tribunalului respectiv pe considerațiunea că, potrivit dispozițiilor art. 264 din codul justiției militare, militarii pentru contravențiuni

la legea drumurilor sunt judecați de instanțele ordinare.

Cursul justiției găsimu-se astfel întrerupt prin acest conflict negativ de jurisdicțiune, iar hotărârile din cauză fiind rămase definitive, urmează că această supremă instanță să pronunțe un regulament de competență.

Este constatat în speță că inculpatul a fost trimis în judecată pentru contravenție la art. 61 din regulamentul pentru exploatarea C. F. R. combinat cu art. 23 din legea asupra poliției și exploatarei C. F. R.

După dispozițiunile art. 264 din codul justiției militare, nu sunt supuse jurisdicțiunii consiliilor de războiu infracțiunile săvârșite de militari la legea vămirilor, contribuțiunilor indirecte, taxelor comunale, pădurilor și drumurilor celor mari.

Drumurile de fier fiind artere principale de comunicație între localități mai îndepărtate sunt considerate ca drumuri mari.

Așa fiind, în conformitate cu art. 264 mai sus citat, cauza de față urmează a se judeca de instanțele ordinare, în speță de către Tribunalul C.

(Căș. II Dec. No. 3217 din 23 Octomvrie 1936. Preș. D-lu; C. G. Rădescu, președinte.)

91. LEGEA DEVIZELOR. *Bijuteriile aflate asupra unui călător, nu pot fi considerate nici „valori mobiliare de orice categorie . . .” și nici „lingouri de aur” și astfel nu sunt incadrabile în disp. art. 5 al legii pt. comerțul de devize și nici în ale art. 19 din regulamentul acestei legi.*

IN FAPT: Văd. S. K. călătorind în străinătate, în ziua de 17 Maiu 1936, cu ocazia reviziei ce i-s'a făcut de personalul vamal în punctul de frontieră Decebal, s'au găsit asupra ei, nedecarate, bijuterii de aur în greutate de 250 gr. în valoare de circa 7000 Lei, — iar organele vamale găsind că pentru a duce aceste bijuterii din țară trebuia să aibă autorizația prealabilă a Băncii Naționale Române, autorizație pe care ea neavându-o, au considerat-o contravenientă la legea pentru comerțul de devize și au dresat contra ei procesul verbal de contravenție din 18 Mai 1936.

Parchetul Tribunalului A., prin rechizitorul Nr. 5219/1936 a deschis acțiune publică în contra S. K. pentru faptul prev. și ped. de art. 5 din legea comerțului de devize.

IN DREPT: Potrivit dispozițiunilor art. 5 al. II. din legea pentru comerțul de devize, vor fi

pasibili de amendă de lei 10.000—1.000.000 și de închisoare de la una luna la 6 luni, cei ce vor transporta fără autorizație, mijloace de plată străine, bilete ale Băncii Naționale, sau valori mobiliare de orice categorie, române ori străine, iar conform disp. art. 19 din regulamentul acestei legi, exportul de lei în bancnote, ale Băncii Naționale a României, sau prin conturi, exportul de monede de aur și lingouri de aur, exportul de bancnote și devize streine, nu se pot face fără autorizația prealabilă a Băncii Naționale a României.

Legea pentru comerțul de devize fiind o lege specială, este de strictă interpretare și nu i se poate da decât un caracter restrictiv, astfel că între valorile enumerate în articolele de lege precitate, nu se pot considera ca oprite a fi trecute din țară și bijuteriile aflate asupra unei persoane.

Așa fiind, în speță, organele vamale greșit au considerat-o pe văd. S. K. de contravenientă și au dresat contra ei procesul verbal de contravenție, iar Tribunalul numai printr'o greșită interpretare a textelor de lege a declarat-o de vinovată și a amendat-o prin sentința dată, deoarece bijuteriile aflate asupra unui călător nu pot fi considerate, nici ca „valori mobiliare” de orice categorie, române sau străine, după enumerarea din art. 5 din lege, și nici ca lingouri de aur, după cum se arată în art. 19 din regulamentul acestei legi.

Pentru aceste motive, Curtea a anulat sentința Tribunalului și a achitat pe inculpata S. K. de orice penalitate în această cauză, dispunând restituirea bijuteriilor confiscate.

(C. de Apel Timișoara S. II. Sent. No. 4200/7/1936 din 18 Noemvrie 1936. Președinte și redactor D-l Constanțin Soltescu, consilier.)

92. MONOPOL. *Termen de recurs. Co form art. 89 din legea monopolului, este de 30 zile dela „pronunțare”.*

IN FAPT: Contra sentinței Tribunalului, prin care a fost admis apelul contravenientului A. B. și s'a anulat deciziunea cu Nr. 3569/1935, a înaintat recurs Parchetul Tribunalului.

Reprezentantul contravenientului a cerut respingerea recursului ca tardiv.

Reprezentantul Ministerului Public a susținut că recursul a fost introdus în termen, — deoarece conform legii Curții de Casație și Justiție termenul de recurs curge dela comunicare în termen de 30 zile.

Din actele dela dosar rezultă, că sentința Tribunalului a fost pronunțată în ziua de 4 Martie 1935, în prezența reprezentantului contravenientului și a Procurorului; că, recursul Parchetului Tribunalului Arad a fost înregistrat în ziua de 7 Aprilie 1935, sub Nr. 1694/1935/13.

IN DREPT: Potrivit disp. art. 89 din legea Monop. Statului, termenul de recurs este de 30 zile dela pronunțarea sentinței Tribunalului.

Conform acestor dispozițiuni, termenul curge în contra oricărei dintre părți, dela pronunțare, — indiferent de comunicarea sentinței, — legea nefăcând deosebire, dacă partea nemulțumită cu sentința a fost sau nu prezentă la pronunțare.

Dispozițiunile art. 33 din legea pentru Curtea de Casație și Justiție, modificate în Martie 1932, — potrivit cărora termenul de recurs în orice materie, este de 30 zile libere de la comunicarea hotărârii atacate —, nu sunt aplicabile în cauză, care în sensul disp. art. 85 din legea monopolurilor se judecă conform procedurii penale, iar termenul de recurs, prin derogare dela această procedură este cel prevăzut de această lege specială.

Potrivit acestor norme, termenul de 30 zile începând a curge în speță dela data de 4 Martie 1935, a expirat în ziua de 4 Aprilie 1935, până în care dată, Parchetul Tribunalului a putut înainta în termen recursul său.

Astfel fiind, recursul Parchetului fiind făcut la 7 Aprilie 1935, este tardiv, de aceia Curtea stabilind acest fapt, a trebuit să respingă recursul.

(C. de Apel Timișoara S. III Dec. No. 2698/7/1936 din 24 Noemvrie 1936. Președinte și redactor D-l Gh. Pavelescu, președinte.)

93. ABUZ DE ÎNCREDERE. Art. 537 Codul penal Regele Carol II. Urmărire numai la plângerea prealabilă a părții vătămate.

Retragerea plângerii prealabile în instanță. Anularea urmăririi. Art. 2 și 4 pct. III. Procedura penală Regele Carol II.

IN FAPT: Prin adresa Nr. 54379 din 24 Iulie 1936 Chestura Poliției Municipiului Timișoara a înaintat Judecătoria I. Urbană Timișoara plângerea Soc. Coop. „Autotaxi” din Timișoara I. Str. Gh. Lazăr Nr. 12 îndreptată la 10 Iulie 1936 împotriva șoferului său N. J. din Timișoara, Colonia Crișan, Strada II. Nr. 91/b. în sensul că i'ar fi defraudat suma de 924 lei,

căci nu a decontat-o în conformitate cu prevederile art. 23 lit. f. din Statute.

Prin încheierea Nr. P. 5146/1936 din 2 Ianuarie 1937 Judecătoria I. Urbană Timișoara, și-a declinat competența de a judeca pricina în favoarea Tribunalului Timiș-Torontal.

Stabilindu-se la desbaterea urmată în ședința publică de astăzi, că Tribunalul este corect sesizat potrivit disp. art. 345 pct. 4. comb. cu art. 14 pct. 1 și 13 pct. 2 lit. c. din proc. pen. Carol II., comb. cu art. 537 cod. penal Carol II., reprez. reclamantei a declarat că reclamanta înțelege să-și retragă plângerea prealabilă îndreptată împotriva inculpatului și deci să ceară anularea urmăririi acestuia, iar Dl. Procuror a pus concluziuni pentru anularea urmăririi.

IN DREPT: Faptul pentru care s'a făcut în cauză urmărirea inculpatului întrunește astăzi elementele delictului de abuz de încredere prevăzut de art. 537, calificat și pedepsit de art. 538 alin. 1 pct. 1 din codul penal Carol II, deoarece inculpatul care se găsea în serviciul Cooperativei reclamante, — este invinuit a fi dispus pe nedrept și a fi refuzat să restituie suma de 924 lei pe care o deținea pe seama reclamantei.

Considerând că potrivit disp. art. 537 alin. 2 din codul penal Carol II., în materie de abuz de încredere, acțiunea penală se poate pune în mișcare numai prin plângerea prealabilă a părții vătămate.

Ori, deși a existat în speță o atare plângere, reclamanta a înțeles să și-o retragă în ședința publică de astăzi.

Față de această retragere a plângerii prealabile din partea reclamantei, câtă a se conchide la anularea urmăririi inculpatului în conformitate cu disp. art. 4 pct. III din procedura penală Carol II. deoarece, potrivit disp. art. 2 alin. 2. din aceeași lege, Ministerul Public având exercițiul acțiunii penale în vederea aplicării pedepselor și a măsurilor de siguranță, nu o poate pune în mișcare din oficiu decât atunci când nu este necesară o plângere sau o autorizare prealabilă; ceace înseamnă că în materia infracțiunilor pentru cari legiuitorul a înțeles să lase urmărirea la facultatea părții vătămate, în temeiul disp. art. 2 alin. ultim comb. cu art. 228 alin. 1 din proc. pen. Carol II, artibutiunea Ministerului Public ca organ de urmărire, este în strictă conexitate cu manifestarea de voință a părții vătămate și deci, nu se poate exercita independent de respectiva manifestare; astfel că în zisa materie, retragerea plângerii prealabile are ca efect paralizarea intervenției în urmărire a Ministerului Public și prin consecință, ridică

regulata sesizare a instanței fără de care, potrivit disp. art. 294 din procedura penală Carol II, nu este posibilă o legală judecare.

În atare situațiune, nepotrivirea soluției acum menționată prin raport la dispozițiunile alin. ultim. al art. 537 din Codul Penal Carol II, este numai aparentă deoarece, prin respectivul text legiuitorului nu a înțeles să spună că acțiunea penală are a se stinge în materie de abuz de încredere numai în cazul când lucrurile sustrase sau sumele risipite vor fi fost restituite sau depuse, ori prejudiciul va fi fost integral reparat până la pronunțarea hotărârei definitive.

În adevăr, prin acum citatul text, legiuitorul s'a referit în mod logic și necesar la situațiunea când regulat pusă în curgere prin plângerea prealabilă a părții vătămate, acțiunea penală s'ar exercita — grefată pe această plângere — de către Ministerul Public chiar în lipsa părții vătămate și când, dovedindu-se temeinicia inculpării, inculpatul nu ar mai putea invoca în apărarea sa decât restituirea lucrului ori crimei sau repararea integrală a prejudiciului, spre a paraliza astfel condamnarea sa, dat fiind că prin respectiva restituire ori reparare, abuzul de încredere — infracțiune de importanță particulară — a încetat.

Prin urmare, despre o stingere a acțiunii penale în conformitate cu disp. art. 4 pct. II din procedura penală Carol II, comb. cu art. 537 alin. 3 din codul penal Carol II, nu se poate vorbi decât în ipoteza când, față cu o urmărire valabilă, inculpatul ar putea face dovada menționatei restituiri sau a reparării integrale; în care caz, chiar dacă partea vătămată — și alături de ea și Ministerul Public — ar tinde la continuarea urmăririi spre a o finaliza în stabilirea vinovăției inculpatului, o atare continuare nu ar mai putea fi posibilă față de voința expres contrarie a legii care, pentru menținerea creditului și vidarea pacinică a conflictelor de această natură, a înțeles să dea o primă de încurajare celor ce vor fi fost diligenți în a înlătura, integral și anterior condamnării definitive, efectele infracțiunii pe care au săvârșit-o.

Această stingere a acțiunii penale nu trebuie confundată însă cu anularea urmăririi căci, din examinarea disp. art. 75 comb. cu art. 8 alin. penultim din proc. pen. Carol II, rezultă că legiuitorul deși a îngăduit părții vătămate să pună în mișcare acțiunea penală în anumite cazuri, nu a înțeles totuși să-i reglementeze în această privință un drept absolut ci, dimpotrivă, să limiteze respectivul exercițiu în sensul de a

trece asupra părții vătămate întreaga răspundere pentru modul în care a înțeles să se prevaleze de indrituirea punerii în mișcare a acțiunii penale.

Așa fiind, retragerea plângerii prealabile nu trebuie neapărat pusă în legătură cu restituirea lucrului sau repararea integrală a pagubei în cursul instanței, căci ea poate să marcheze diligența părții vătămate în a tinde la înlăturarea eventualității răspunderii sale pentru daunele legate de constituirea de parte civilă și pentru cheltuielile de judecată aferente procedurii de ea pusă în curgere.

Prin consecință, cu privire la acele infracțiuni unde punerea în mișcare a acțiunii penale nu se poate face decât pe baza unei plângeri, prealabile, partea vătămată este și trebuie să rămână suverană asupra destinurilor ei; așa că independent de vre-o restituire sau reparare integrală, față cu retragerea ei, Ministerului Public este ținut în a conchide la anularea urmăririi.

(Tribunalul Timiș-Torontal, Secția I-a. Sentința penală No. 437/937 din 17 Februarie 1937. Președinția D-lui Nicolae Alexandrescu, judecător; Asesor și redactor D-l Bujor A. Imbroane, jude-supleant.)

94. JOC DE NOROC. Jocul hazard „21” pe bani, reprezentând costul unui kgr. de vin de fiecare partidă. Aplicabilitatea legii pentru reprimarea jocurilor de noroc pe bani — publicată în Mon. Of. No. 83 din 8 Aprilie 1936 — și abrogarea dispozițiilor corespunzătoare prev. în art. 564—574 din codul penal Carol II. Neaplicabilitatea disp. art. 3 cod. penal Carol II, decât privitor la circumstanțele ușurătoare.

ÎN FAPT: Prin rechizitorul Nr. 1580/1936 al Parchetului Tribunalului Timiș-Torontal au fost trimiși în judecată inculpații: K. F., M. I., C. P., B. D., B. M., V. R. și C. S. pentru delictul prev. și pedepsit de art. unic din legea pentru interzicerea jocurilor de noroc pe bani publicat în Monitorul Oficial Nr. 83 din 8 Aprilie 1936, comis prin aceia că în seara zilei de 7 Noemvrie 1936 în cârciuma inculpatului K. F. din B., au jucat cărți și anume jocul hazard „21” pe bani, fiind tolerați de către însuși cârciumarul K. F.

Inculpații C. P., B. S., B. M. și V. R. cu ocazia interogatorului ce li s'a luat în instanță, au recunoscut, că au fost surprinși jucând în cărți jocul numit „dardli” la o masă în cârciuma inculpatului K. F. și anume pe bani, reprezentând

contravaloarea a unui Kilogram vin de fiecare partidă pierdută, și că până în momentul surprinderii lor de către jandarmi, grupa C. P., V. R. a pierdut două partide, iar grupa B. S., B. M. a pierdut una partidă, când apoi jandarmii le-au confiscat cărțile de joc și banii în sumă de 50 lei ce reprezenta contravaloarea partidelor pierdute și cari urmau să fie plătiți inculpatului K. F. pentru vinul comandat și consumat.

Inculpatul K. F. deasemenea a recunoscut cu ocazia interogatorului său că a dat celorlalți inculpați două perechi cărți ca să joace pe bani reprezentând contrav. unui kgr. vin de fiecare partidă pierdută și că acești inculpați au fost surprinși în cârciuma lui jucând cărți, de către jandarmi, cari le-au confiscat cărțile și banii proveniți din acest joc.

Față de constatările șefului Post. de Jandarmi din B. cumcă inculpații au jucat în cărți jocul numit „21” care este un joc de hazard, — după cum rezultă și din raportul acestui șef de post de jand. Nr. 989 din 2 Decembrie 1936 aflat la dosar —, inculpații nu au putut dovedi cu nimic că dânsii ar fi jucat un alt joc numit „Dardli” care joc după susținerile lor, ar fi numai joc de distracție.

Față de starea de fapt stabilită, reprezentantul Ministerului Public a cerut condamnarea tuturor inculpaților pentru delictul prev. și ped. de art. unic din legea pentru interzicerea jocurilor de noroc pe bani, publicat în Monitorul Oficial Nr. 83 din 8 Aprilie 1936, așa după cum au fost trimiși în judecată, arătând că, în speță este de aplicat această lege și nu dispozițiunile corespunzătoare prev. în art. 564—574 c. p. Carol II, dat fiind că, codul penal Carol II fiind promulgat la 18 Martie 1936 nu a putut abroga suszisa lege pentru interzicerea jocurilor de noroc pe bani, ulterioară, promulgată de abia la 8 Aprilie 1936, — iar inculpații prin apărătorii lor susținând nevinovăția lor, au cerut achitarea lor și în subsidiar aplicarea art. 3 din codul penal Carol II și judecarea lor după dispozițiunile mai blânde prevăzute de codul penal Carol II.

IN DREPT: Având în vedere că fapta săvârșită de inculpații C. P., B. S., B. M. și V. R. în condițiunile expuse mai sus, a intrunit la data săvârșirii ei și întrunește și azi toate elementele constitutive ale delictului prev. și ped. de art. unic din legea pentru interzicerea jocurilor de noroc pe bani publicat în Mon. Of. Nr. 83 din 8 Apr. 1936, iar fapta săvârșită de inculpatul K. F. — care le-a dat celorlalți inculpați cărțile de joc și le-a pus la dispoziție în localul său ca să joace pe bani jocul hazard „21” —, întrunește toate

elementele constitutive ale complicității auxiliare la delictul de mai sus prev. și ped. de legea suscitată comb. cu art. 101 c. p. Carol II.

Inculpații săvârșind suszisa faptă la 7 Noembrie 1936, urmează a li se aplica dispozițiunile legii pentru interzicerea jocurilor de noroc pe bani și azi, chiar în urma întrării în vigoare a codului penal Carol II, care în art. 564—574 prevede o serie de dispozițiuni corespunzătoare, adică o serie de rigori contra profesioniștilor jocurilor diverse de noroc, deoarece deși noul cod penal promulgat la 18 Martie 1936, a prevăzut în art. 537 trei principii: a) că acest cod se pune în aplicare la 1 Ianuarie 1937, b) că dela această dată se abrogă toate legile penale în vigoare, și c) că tot dela 1 Ianuarie 1937, se abrogă și toate dispozițiunile cu caracter penal din legi diverse speciale contrare dispozițiunilor din acest cod, — totuși, legea pentru interzicerea jocurilor de noroc pe bani, promulgată la 8 Aprilie 1936, fiind posteroară codului penal Carol II și generală în termenii ei, ea nu a putut fi abrogată și nici complectată de codul penal Carol II promulgat cu 20 zile înaintea ei, și afară de aceasta este exclus ca legiuitorul din luna Martie 1936 să se fi putut gândi măcar un moment la abrogarea unor legiuri penale viitoare.

Astfel fiind, legea pentru interzicerea jocurilor de noroc pe bani din 8 Aprilie 1936, a luat deci locul titlului întreg din codul penal Carol II din 18 Martie 1936 ce cuprinde disp. art. 564—574, iar codul penal Carol II pus în aplicare la 1 Ianuarie 1937 a intrat în vigoare la această dată cu susamintitul titlu amputat prin legea pentru reprimarea jocurilor de noroc pe bani, care fiind o lege specială și formând un drept comun, nou și inovator în materia reprimării jocurilor de noroc, a abrogat tot ce preconizase legiuitorul din Martie 1936 în această materie, prin art. 564—574 cod penal Carol II.

În ce privește dispozițiunile art. 3 din codul penal Carol II, nici acestea nu-și au aplicațiune în speță, deoarece acest articol prevede că numai în cazul când după săvârșirea infracțiunii și mai înainte de condamnarea infractorului printr-o hotărâre definitivă, ar interveni o lege sau mai multe legi succesive, să i se aplice infractorului legea ale cărei dispozițiuni sunt mai favorabile dânsului, ori inculpații nu au săvârșit fapta înaintea datei de 8 Aprilie 1936, când s'a promulgat legea pentru reprimarea jocurilor de noroc pe bani, ca să se poată discuta care din legile penale în această materie să li se aplice inculpaților, ci au săvârșit-o în ziua de 27

Noemvrie 1936, când a fost în vigoare legea din 8 Aprilie 1936 și când noul cod penal Carol II, fusese deja promulgat, înaintea acestei legi — dealtfel abrogatoare a dispozițiilor din acest cod în materie de reprimare a jocurilor de noroc, — pe când în urma legii din 8 Aprilie 1936 și până la judecarea inculpaților nu a mai intervenit nici o altă lege în această materie, așa că, în speță urmează a li se aplica inculpaților exclusiv numai legea din 8 Aprilie 1936.

Că însă, în cece privește circumstanțele ușurătoare aplicabile și la infracțiunile prev. de

legi speciale, care sunt întotdeauna guvernate de codul penal, urmează ca în privința lor să se aplice disp. art. 3 din codul penal Carol II și în cazul de față urmează să li se aplice inculpaților dispozițiile referitoare din vechiul cod penal ardelean sub regimul căruia au săvârșit fapta și care sunt mai favorabile inculpaților decât dispozițiile referitoare din noul cod penal Carol II.

(Trib. Timiș-Torontal secția I-a. Sentința No. 2632/1936 din 15 Februarie 1937. Redactor D-l Eugen Chi-ovschi, judecător.)

IV. CARTE FUNDUARĂ.

95. *IPOTECĂ ÎNSCRISĂ. Desființare. Nu este suficientă numai achitarea ipotecii, trebuie cerută și radierea actului de creanță din cartea funduară.*

Art. 469 c. c. a. prevede că pentru desființarea unei ipoteci, numai plata datoriei nu este îndestulătoare, bunul ipotecat rămânând afectat, atâta timp cât nu se radiază actul de creanță în registrele funduare, iar art. 269 pr. civ. prevede că partea, care se opune la validarea unui drept, este obligată a face ea dovada că acel drept este stins.

În speță, din decizia atacată cu recurs se constată că intimata, în dovedirea creanței sale, a prezentat trei cambii în valoare de 478.500 lei oferindu-se a prezenta la nevoie și registrele comerciale.

Pe de altă parte, Curtea de apel constată din extrasul de carte funduară că dreptul de ipotecă al intimatului, asupra imobilului în chestiune, cuprins în cartea funduară a comunei Tg. M. n'a fost radiat, ci este intabulat încă în favoarea ei.

Față de aceste constatări ale instanței de fond, din care rezultă că intimata a făcut dovada creanței sale, și față de dispozițiile art. 269 pr. civ., bine Curtea de apel a stabilit, că recurenta era obligată în apărare să facă dovada că datoria, pentru care a fost chemată în judecată, este stinsă prin plata ce pretinde că ar fi fost efectuată.

Numita n'a făcut această dovadă, căci, deși este exact că la desbateră din 29 Octomvrie 1935, înaintea Curții de apel ea a propus să facă dovada pretinsei plăți, totuși dat fiind că ea n'a fost propusă la prima instanță sau prin petiția de apel și nici la prima zi de înfățișare, ci la o dată ulterioară când procesul s'a desbătut în fond și s'au închis desbaterile, dovada cerută de recurență în aceste condiții, față de dispozițiile

art. 38 din legea accelerării, nu putea fi luată în considerare.

(Cas. I. Dec. No. 898 din 2 Iulie 1936. Preș. D-lui T. Magheru, consilier.)

96. *RADIERE. Actele de orice natură și încheiate de oricine — referitoare la bunurile comunelor din ținuturile alipite Regatului României prin hotărârea dela Alba-Iulia din 1 XII. 1918 st. n. — pentru desăvârșirea sau înscrierea cărora în c. f., era nevoie de aprobarea guvernului ungar și în genere a autorităților superioare, — sunt și rămân nule de drept și de fapt, dacă: a) aprobarea nu s'a dat deloc, b) s'a dat după 1 XII. 1918 st. n., sau c) dată chiar anterior, intabularea nu s'a efectuat până la 1 XII. 1918 st. n.*

— Aceste dispozițiuni fiind de ordine publică, radierea se va face din oficiu și de îndată. Art. 2 pct. 2 alin. III., art. 3 și 4 ale legii pt. rectificarea Decretului VII. al Consiliului Dirigent (M. O. 172 din 2 Noemvrie 1921).

— Cerere de radiere făcută de Primărie. Condițiuni. Art. 103 și 104 din legea pt. org. adm. locale.

— Constituționalitatea legii din 2 Noemvrie 1921?

— Uzucapiune de 3 ani. Art. 1467 c. civ. austr.

— Art. 67, 68, 81, 82, 84 și urm. și art. 127 și urm. din regulamentul de carte funduară. Soluții.

IN DREPT: Primăria Municipiului T. înv. când dispozițiile legii pentru ratificarea Decretului VII al Consiliului Dirigent, (publicată

în Mon. Of. Nr. 172 din 2 Noemvrie 1921) și arătând în fapt că: 1) prin contractul din 3 Februarie 1919 încheiat între giranții de atunci a-i Primăriei Municipiului pe de o parte și R. T. și soția născ. S. pe de altă parte, — contract care a fost aprobat de către Ministerul de Interne Ungar sub Nr. 24.857/1919 din 13 Februarie 1919, — R. T. și soția născ. S. S. au cumpărat imobilul înscris în c. f. Timișoara Fabrică Nr. 1860 A. I. 1—2 Nr. top. 34/2 și 35/2; 2) în baza acestui contract dreptul de proprietate a fost intabulat în c. f. în favoarea susnumiților cumpărători cu deciziunea Nr. 1409/1919 c. f. — a cerut (deoarece în sensul legii amintite contractul este nul, iar nulitatea fiind de ordine publică) ca să se facă în speță aplicațiunea art. 2 al. II. art. 3, 4 și 5 din citata lege și a se radia din oficiu, fără prealabilă judecată, dreptul de proprietate a lui R. T. și soția născ. S. S., restabilindu-se dreptul de proprietate al Primăriei Municipiului T.

În urma acestei cereri și în baza art. 4 din legea amintită, Judecătoria I. Urbană secția C. F. prin deciziunea Nr. 2706/1936 c. f. din 11 Martie 1936 a ordonat să se șteargă dreptul de proprietate a lui T. R. și a soției sale născ. S. S., intabulat cu deciziunea Nr. 1409/1919 c. f. asupra imobilului cu Nr. top. 34/2 și 35/2 din c. f. 1860 Timișoara Fabrică în baza contractului de vânzare-cumpărare încheiat la 3 Februarie 1919 și aprobat de Ministerul Ungar la 13 Februarie 1919 sub Nr. 24.857/1919/4, care contract a fost declarat de nul prin art. 2 din suscitata lege, și totodată a ordonat să se restituie în starea anterioară dreptul de proprietate al Primăriei Municipiului T.

În motivarea acestei deciziuni, judecătoria, pe baza actelor cauzei constată în fapt și motivează în drept că, la 3 Februarie 1919, Primăria Municipiului T. vinde lui R. T. și soției sale S. S. imobilele înscrise în c. f. Nr. A. I. Nr. ord. 1—2 Nr. top. 34/2 și 35/2 împreună cu dreptul real de cărciumărit, pe prețul de 900.000 coroane; Că, contractul este aprobat de Ministerul de Interne Maghiar la 13 Februarie 1919, iar la 1 Martie 1919 cu dec. Nr. 1409/1919 a cărții funduare T. se intabulează dreptul de proprietate în favoarea cumpărătorilor; Că în conformitate cu disp. art. 2 pct. 2 al. III al legii pentru ratificarea decretului VII al Consiliului Dirigent, — publ. în Mon. Of. Nr. 172 din 2 Noemvrie 1921 —, sunt și rămân nule de drept și de fapt actele referitoare la bunurile comunelor de orice natură din ținuturile alipite Regatului României prin hotărârea dela Alba Iulia din 1 Dec. st. n. 1918 încheiate de oricine, dar pentru desăvârșirea cărora

sau pentru înscrierea cărora în cartea funduară era nevoie de aprobarea guvernului ungar și în genere a autorităților superioare, dacă această aprobare nu s'a dat de loc, dacă s'a dat după 1 Decemvrie 1918 st. nou sau chiar dată anterior, intabularea nu s'a efectuat până la 1 Decemvrie 1918; Că în sensul art. 3 și 4 al aceleiași legi, dispozițiunile de mai sus sunt declarate de ordine publică, iar organele cari au privegherea protocoalelor de c. f. sunt obligate a radia din oficiu și deindată toate actele declarate nule de art. 2; Că, prin Adunarea Națională dela Alba Iulia s'a declarat alipite Regatului României și teritoriile aparținătoare Banatului în cuprinsul administrativ și politic astăzi existent; Că, în speță atât încheierea contractului de vindere-cumpărare și aprobarea lui de Ministerul de Interne Ungar, cât și intabularea dreptului cumpărătorilor R. T. și soția, au avut loc după 1 Decemvrie 1918 așa că în conformitate cu disp. art. 2 din legea amintită, acest contract este a se considera de nul și de nul efect, fiind normă de drept, că nulitățile de ordine publică nu pot fi acoperite prin trecerea timpului.

În contra deciziunii judecătorei, R. T. și soția născ. S. S. au introdus recurs (apel).

Tribunalul, la cererea recurenților a fixat termen pentru rezolvarea recursului (apel) cu citarea părților, când dându-se cuvântul reprezentanților părților, reprezentantul recurenților a cerut anularea deciziunii atacate și îndrumarea instanței de c. f. ca să reinscrie dreptul de proprietate în favoarea recurenților și în plus Primăria Municipiului să fie obligată la suportarea cheltuelilor de judecată ocazionate.

Reprezentantul Primăriei Municipiului T. a cerut respingerea recursului (apel) și confirmarea deciziunii atacate.

În susținerea și motivarea recursului (apel), recurenții au susținut în rezumat următoarele:

1. Violarea art. 140 din legea administrației locale și art. 42 a legii pentru modificarea legii de organizare a Comitetului Central și Comitetelor locale de revizuire, prin faptul că s'a dat curs cererei Primăriei.

2. Violarea întregii legi din 2 Noemvrie 1921 prin greșita ei interpretare și prin aplicarea ei în speță.

3. Violarea art. 137 al. ultim din Constituție, aplicându-se o lege abrogată.

4. Violarea art. 1467 din Codul civil austriac prin nerespectarea uzucapiunii de 3 ani.

5. Inaplicabilitatea legii din 2 Noemvrie 1921, ca fiind contrară atât Constituției din 1866 cât și Constituției din 1923.

6. Deciziunea cărții funduare s'a dat cu violarea art. 67, 68, 81, 82, 84 și urm. și art. 127 și urm. din Regulamentul cărților funduare.

7. Legea din 2 Noemvrie 1921 nu se poate aplica fiindcă vizează în mod exclusiv numai teritoriul Ardealului, iar la data când s'a promulgat decretul Nr. VII al Consiliului Dirigent, ratificat prin această lege, Banatul era încă sub suveranitatea de drept și de fapt a guvernului ungar.

IN DREPT: Asupra primului motiv de recurs (apel):

Având în vedere că, în dezvoltarea acestui motiv, recurenții susțin, că, cererea Primăriei prin care judecătoria I. Urbană secția c. f. a fost sesizată, este iregulară, și deci neputând angaja instanța, trebuia respinsă, pentru că în conformitate cu art. 140 pct. 16 din legea administrației locale chestiunile privitoare la intentări de procese, sunt de resortul Consiliului comunal, de unde rezultă că, la cererea primăriei în urma căreia s'au luat dispozițiunile din deciziunea atacată, trebuia atașată și copia procesului verbal în care se cuprinde hotărârea consiliului comunal, ori aceasta nu s'a făcut și prin urmare, cererea fiind făcută fără autorizația Consiliului comunal nu putea să aibă nici o urmă.

Având în vedere că, într'adevăr potrivit art. 103 și 104 (nu 140) al. 16 din legea pentru organizarea administrațiunii locale, chestiunile privitoare la intentări de procese sunt de atribuțiunea consiliului comunal, însă nu mai puțin adevărat este că, în sensul art. 154 din aceeași lege în cazuri urgente, primarul poate face orice acte în justiție, necesare conservării unui drept, rămânând a fi aprobat ulterior de consiliu, aprobare care în speță a și fost dată prin deciziunea Nr. IV. 10.476/1936.

Având în vedere că, în speță nu este vorba de intentarea unui proces, ci de o simplă petiție, care putea fi făcută de primarul comunei și fără autorizația prealabilă a consiliului.

Pe de altă parte, considerând că, potrivit art. 4 din legea publicată în Mon. Of. Nr. 172 din 2 Noemvrie 1922 șefii judecătorilor de ocoale cari au, sau cei cari vor avea în atribuțiunea lor privegherea protocoalelor cărților funduare, sunt obligați a radia din oficiu și de îndată, precum și după simpla cerere a celor interesați, toate actele declarate nule prin art. 2 din aceeași lege, — rezultă că, chiar dacă petiția Primăriei Municipiului Timișoara, într'adevăr ar fi fost iregulară fiindcă lipsea autorizația consiliului comunal, instanța cărții funduare putea să deie deciziunea atacată așa după cum a dat-o și motivat-o, fără ca prin aceasta, deciziunea să fie is-

bită de nulitate, deoarece îndată ce a luat la cunoștință despre existența unei inscripții bazată pe un act declarat nul, trebuia să procedeze din oficiu.

Așa fiind primul motiv de recurs (apel) este nefondat.

Asupra celui de al doilea motiv de recurs (apel), (în parte identic cu cel de al șaptelea motiv):

Având în vedere că, în dezvoltarea acestor motive, recurenții susțin că, legea din 2 Noemvrie 1921 nu putea fi aplicată în speță, pentru că această lege vizează în mod exclusiv numai teritoriul Ardealului și că la data când s'a promulgat decretul Nr. VII al Consiliului Dirigent, ratificat prin această lege, Banatul era încă sub suveranitatea de drept și de fapt a guvernului ungar, că suveranitatea de drept asupra Banatului există numai dela data tratatului de pace dela Trianon, că, la data de 1 Decemvrie 1918 precum și la data de 19 Februarie 1919 când s'a publicat Decretul Nr. VII al Consiliului Dirigent, teritoriul municipiului T. nu era încă sub suveranitatea Statului român, ci în acest timp și până la data de 3 August 1919 era ocupat de trupele franco-sârbești, iar puterea administrativă aparținea guvernului maghiar; că, suveranitatea Statului Român s'a instituit asupra județelor Caraș-Severin, Timiș-Torontal, Bichiș și Cenad, abia după estinderea suveranității de fapt, conform ordonanței Nr. 6297 din 9 August 1919 a Consiliului Dirigent: că, astfel, decretul Nr. VII din 19 Februarie 1919 la data când a fost publicat, nu putea dispune decât numai în ce privește teritoriul aflat atunci sub suveranitatea sa de fapt; că, întrucât legea ratifică decretul Nr. VII în ce privește aplicabilitatea, referindu-se la întinderea arătată în acel decret, și că sub această întindere nu se putea concepe decât acea care la data publicării sale era de fapt sub suveranitatea Consiliului Dirigent, rezultă că, teritoriul municipiului T. fiind în luna Februarie 1919 sub nediscutata suveranitate a Ungariei, legea este inaplicabilă în speță; că, actele de guvernământ ale fostului Stat Ungar manifestate până la data de 3 August 1919, în T., sunt obligatorii și pentru Statul Român, cu atât mai mult că, numai simpla declarare a unirei cu Regatul României, n'a înființat asupra teritoriilor unite suveranitatea Statului Român, că din expunerea de motive rezultă, că legiuitorul a intenționat să lovească actele de instrăinare încheiate în Ardeal nu și în Banat, cece rezultă și din titlul legii; că art. 2 din lege lovește de nulitate numai acele acte pentru desăvârșirea cărora sau pentru in-

scrierea căroră în cărțile funduare era nevoie de aprobarea regelui ungar, a guvernului ungar și în genere a autorităților superioare, ori contractul din litigiu nu intră în categoria acestor acte, deoarece nu avea neapărata nevoie de aprobare expresă.

Având în vedere că, în ce privește chestiunea suveranității Statului Român și momentul întinderii acestei suveranități, susținerea recurențelor este neconcludentă în cauză, pentru următoarele motive:

Legea din 2 Noemvrie 1921 în art. 2 spune precis, categoric și lămurit: „Sunt și rămân nule de drept și de fapt următoarele acte referitoare la bunurile de orice natură din ținuturile alipite Regatului României prin hotărârea Adunării naționale dela Alba-Iulia din 1 Dec. st. n. 1918.

Prin urmare, această lege fără a face vreo distincțiune cu privire la momentul extinderii suveranității, declară de nule actele referitoare la bunurile din ținuturile alipite prin hotărârea din Alba-Iulia dela 1 Decemvrie st. n. 1918 pentru desăvârșirea căroră era necesară aprobarea regelui ungar, a guvernului ungar și în genere a autorităților superioare, dacă această aprobare nu s'a dat de loc, dacă s'a dat de ori-cine, după 1 Decemvrie 1918 etc. Deci, această lege fixează ca moment decisiv fără considerare la estinderea suveranității data de 1 Decemvrie 1918, așa cum aceaș dată a fost fixată prin art. 3 din legea pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș — publicată în Mon. Of. Nr. 93 din 30 Iulie 1921 — care art. prin art. 131 pct. c. din Constituție a fost investit cu caracter constituțional. Pe lângă această dată, legea mai fixează și condițiunea ca bunul să aparțină Statului, județelor, comunelor și să fie situat în teritoriul alipit Regatului României prin hotărârea Adunării naționale dela Alba-Iulia din 1 Decemvrie 1918.

Nu este litigios și este recunoscut că, și Banatul pe teritoriul căruia se află Municipiul T., s'a alipit Regatului României prin hotărârea dela Alba-Iulia, iar în ce privește necesitatea aprobării guvernului pentru desăvârșirea actului, aceasta o recunosc și recurenții, dar susțin că, nu era necesară o aprobare expresă, obiecțiune ce este în vădită contradicție cu pct. 10 din contract. Dar chiar dacă nu era necesară o aprobare expresă, totuși rămâne stabilit că și potrivit art. 5 din legea XXI 1886 trebuia aprobarea guvernului, care dacă în 40 zile nu se pronunță, se considera că și-a dat aprobarea.

Dealtcum legea din 2 Noemvrie 1921 nu condiționează aplicabilitatea legii la actele pentru

cari trebuia o aprobare expresă, ci în general vizează actele cari pentru a fi desăvârșite trebuiau aprobate.

Ori, așa fiind, și dacă legea care s'a votat și promulgat în 1921 când se putea ști momentul extinderii suveranității de fapt și de drept asupra diferitelor teritorii astfel și asupra teritoriului municipiului T. și deci putea să facă orice distincțiune cu privire la aplicarea acelei legi și totuși nu face nici o distincțiune, rezultă, că nici Tribunalul nu poate face distincțiunea pusă în discuțiune de părți.

Dealtcum, suveranitatea Statului Român de drept s'a extins prin Decretul lege Nr. 3631 din 11 Decemvrie 1918 când s'a decretat că, ținuturile cuprinse în hotărârea Adunării Generale din Alba-Iulia dela 18 Noemvrie 1918 sunt și rămân deapaură unite cu Regatul României (vezi Dec. Cas. secția I. Nr. 1597 din 25 Iunie 1930).

În ce privește obiecțiunea că, decretul Nr. VII al Consiliului Dirigent ar viza numai teritoriul Ardealului și cum legea din 2 Noemvrie 1921 ratifică acel decret, nici ea nu ar putea fi aplicată decât în Ardeal și în fine, că și intenția legiuitorului ar fi fost de a declara nule numai actele încheiate în Ardeal fapt ce ar rezulta și din titlul legii, este nefondată, deoarece legea pe lângă ratificarea decretului VII îl și modifică, iar în ce privește aplicabilitatea unei legi este dător de ton conținutul ei, iar din acest conținut reiese în mod clar și fără nici o discuție că, legea este aplicabilă și în speță.

Asupra celui de al treilea și cincelea motiv de recurs (apel):

Având în vedere că, prin aceste motive recurenții susțin anticonstituționalitatea legii din 2 Noemvrie 1921, chestiune care în sensul art. 29 din legea pentru organizarea Inaltei Curți de Casație și Justiție, este de competența exclusivă a Inaltei Curți de Casație secțiuni unite. Tribunalul omite să se pronunțe asupra acestei chestiuni și îndrumă pe recurenți (apelanți) a se conforma al. III din art. 29 din legea pentru organizarea Inaltei Curți de Justiție și Casație.

Totuși, susținându-se și aceia că, legea din 2 Noemvrie 1921 este contrară art. 15 și 17 din Constituție și ca atare este abrogată prin art. 137 din Constituție, Tribunalul văzând că art. invocate din constituție vorbesc de confiscarea averii și de expropiere, iar legea din 2 Noemvrie 1921 despre declararea nulității unor acte, constată că, nu poate fi vorba de abrogarea legii susnumite.

Asupra celui de al patrulea motiv de recurs (apel):

Având în vedere că, prin acest motiv recurenţii susţin că, s'a violat art. 1467 cod. civ. austriac aplicabil şi în acest teritoriu în materia cărţilor funduare, care prevede că, un drept intabulat în c. f. se poate uzucapa în termen de 3 ani dela data inscripţiei în c. f.

Având în vedere că, în ce priveşte aplicabilitatea art. 1467 c. civ. austriac, juresprudenţa Inaltei Curţi de Casaţie este constantă în sensul că uzucapiunea de trei ani prevăzută de art. 1467 nu poate avea loc între persoanele ce stau în raport direct şi această uzucapiune este posibilă numai faţă de terţele persoane, când ele sunt şi de bună credinţă (V. **Cas. sect. I. Dec. Nr. 3384/1926** şi **Nr. 1211/1140/1930** publicate în juresprudenţa rezumată de **S. Andru; Curia Nr. 3314/1914 Láday** vol. III pag. 689.)

Pe de altă parte, în speţă, principiul uzuapiunei nu poate fi aplicat nici din motivul că radierea ordonată se bazează pe o nulitate de ordine publică, care poate fi invocată şi trebuie observată din oficiu oricând.

Aşa fiind şi acest motiv de recurs (apel) este neintemeiat.

În ce priveşte al şaselea motiv de recurs:

Având în vedere că, în dezvoltarea acestui motiv, recurenţii susţin că, deciziunea atacată s'a dat cu violarea art. 67, 68, 81, 82, 84 şi urm. şi a art. 127 şi urm. din regulamentul cărţilor funduare, în cari se spune că, inscrierea sau prenotarea oricărui drept, în cartea funduară, nu se poate face decât în baza unui act autentic;

Că aceste acte private sau publice trebuie să intrunească anumite condiţiuni de fond şi de formă, în lipsa cărora inscrierea nu se poate admite;

Că judecătorul de carte funduară este obligat să examineze din oficiu valoarea juridică a actelor şi documentelor ce i se prezintă;

Că adresa Primăriei Municipiului T. în baza căreia s'a radiat dreptul de proprietate nu intruneşte nici una din condiţiunile prevăzute de articolele citate ale regulamentului de carte funduară şi deci radierea s'a făcut cu violare de lege;

Că, nulitatea prevăzută de art. 2 din legea din 2 Noemvrie 1921 dacă ea ar fi existat în cazul din speţă, trebuie să fie cercetată şi deliberată pe cale contradictorie ceace nu cădea în competenţa instanţei de carte funduară.

Având în vedere că, într'adevăr art. citate prevăd că, intabulaţiunile şi prenotaţiunile nu se

pot face decât pe bază de documente originale, şi arată condiţiunile ce trebuie să îndeplinească un asemenea document în cazul când este un act privat şi în cazul când este un document public şi că judecătorul de carte funduară este obligat să examineze din oficiu cererea şi anexele, baza lor, precum şi valabilitatea şi efectul lor juridic.

Având în vedere că recurenţii în spiritul acestor articole în primul rând au examinat valabilitatea cererii făcută de primăria Municipiului, — chestiune care s'a rezolvat de Tribunal cu ocazia examinării primului motiv de recurs.

Aşa fiind, examinarea din nou a acestei chestiuni şi anume dacă în urma cererii Primăriei Municipiului T., se putea sau nu aduce hotărârea atacată, este inutilă.

În al doilea rând, recurenţii susţin din nou, că legea din 2 Noemvrie 1921 nu putea avea aplicatie, deoarece vizează exclusiv Ardealul şi că, nulitatea prevăzută de art. 2, dacă ar exista, trebuia cercetată pe cale contradictorie, ceiace însă nu cădea în competenţa instanţei de carte funduară.

În ce priveşte chestiunea aplicabilităţii legii din 2 Noemvrie 1921, Tribunalul se referă la cele spuse cu ocaziunea examinării celui de al doilea motiv de recurs (apel), iar în ce priveşte chestiunea că nulitatea actului trebuia cercetată pe cale contradictorie şi nu de cartea funduară care nu avea competenţa pentru aceasta, Tribunalul reţine şi constată că, instanţa c. f. nu a cercetat nulitatea pe cale contradictorie ci conform regulilor cuprinse în c. f. şi referitoare la inscrierile şi radierele ce trebuiesc făcute din oficiu.

Anume, în conformitate cu art. 60 din regulamentul cărţilor funduare, inscripţiunile în c. f. pot fi admise numai la cererea părţilor sau a autorităţilor, iar cazurile în cari instanţele, în procese sau în cauze graţioase, sunt chemate să admită inscripţiunile de c. f. sau să ceară efectuarea lor la instanţele de c. f. sunt fixate în regulile, cari conţin procedura în cauzele procesuale şi extraprocesuale, iar în conformitate cu art. 80 din acelaş regulament dintre drepturile inscise pe foaia de proprietate pot fi radiate numai restricţiunile proprietăţii, sau inscripţiunile recunoscute necorecte, prin hotărârile instanţei superioare sau prin sentinţă definitivă, precum şi prenotaţiunile nejustificate.

Aşa fiind şi deci, dacă radierea se poate face în baza unei sentinţe definitive sau la recercarea unei autorităţi, cu atât mai mult se poate face în baza unei legi, cum este legea din 2 Noemvrie 1921.

În ce privește procedura de urmat de instanța de carte funduară, principiul este, că toate actele la cartea funduară se rezolvă pe cale grațioasă, fără ascultarea părților, iar excepțiile sunt prevăzute pentru fiecare caz în regulamentul de c. f. sau în legile speciale cari se referă la cărțile funduare, astfel art. 56, p. d. și 168 din reg. c. f. art. 143 leg. ex. legea din 2 Noemvrie 1921 nu prevede obligațiunea de a se cita și ascuta părțile în prealabil, și dispune ca radierea să se facă din oficiu, iar inscrierile sau radierea din oficiu se fac numai pe baza documentelor ce-i stau la dispoziție instanței de c. f. și fără ascultarea părților (vezi art. 168 reg. c. f. art. 141 și 176 leg. exec. și art. 12 din legea 54/1912) iar ascultarea părților este obligatorie numai în cazul când regulamentul de c. f. sau legea specială prevede aceasta.

În speță, instanța de c. f. a radiat dreptul de proprietate al recurenților în baza legii din 2 Noemvrie 1921, constatând din contractul ce a servit de bază intabulării dreptului de proprietate, că este dintre cele declarate nule prin art. 2 al. ultim din legea citată.

Deși, nici regulamentul, nici legea specială, nu prescrie nicăiri, pentru acest caz, ascultarea prealabilă a părților, totuși înaintea instanței de apel părțile au fost citate și li s'a dat posibilitatea de a pune concluziuni. Cum însă, nici în fața instanței de apel nu au contestat actul de vânzare-cumpărare dela dosar, pe care examinându-l și Tribunalul, constată că, este declarat nul prin art. 2 din legea din 2 Noemvrie 1921, pen-

trucă, aprobarea Ministerului ungar s'a dat după 1 Decemvrie 1918 iar aprobarea era necesară și condiționată pentru valabilitatea actului, chiar în baza punctului 10 din acel contract, dupăcum s'a arătat deja mai sus.

Așa fiind, din toate acestea, Tribunalul conchide că, bine și cu corectă aplicare a art. 4 din legea din 2 Noemvrie 1921, și a dispozițiilor din regulamentul cărților funduare a procedat judecătoria când a adus hotărârea atacată, cu atât mai mult, intrucât, chiar recurenții în memoriul lor depus în ședință, recunosc că, cerțarea nulității pe cale contradictorie nici nu cădea în competența instanței de c. f. ceace înseamnă că, și ei recunosc, că singura procedură era cea grațioasă, care după cum s'a arătat, era corectă, și nu procedura prevăzută de art. 148 din regulamentul care reglementează procedura contencioasă înaintea instanțelor de proces.

Văzând și cererea reprezentantului primăriei de a se acorda cheltueli de judecată, Tribunalul apreciind, fixează aceste cheltueli pe baza tarifului (tablou IV rubrica observații) în suma de 1000 lei.

Pentru aceste motive expuse respinge recursul lui R. T. și soția și confirmă deciziunea Nr. 2706/1936 c. f. din 11 Martie 1936 a judecătoriei I. Urbană Timișoara secția c. f.

(Trib. Timiș-Torontel S. IV. Dec. No. 874/1936 din 16 Mai 1936. Președinția D-lui Alexandru St. Constanlinescu, jude-consilier; redactor D-l Dr. Ștefan Isac, judecător.)

V. LEGI SPECIALE.

97. MUNCITORI MANUALI DE PĂMÂNT.

Sunt cei cari nu au pământ de muncit, ci își angajează munca cu brațele la alții.

Prin art. 1 lit. A. alin. b. dintr'un interes superior de echitate, s'a admis la beneficiul legii asanării, fără nici-o altă condițiune și debitorii muncitori manuali de pământ cari n'au decât o casă de locuit.

Prin muncitori manuali de pământ nu se pot înțelege decât acei cari își câștigă existența, angajând munca lor cu brațele, iar nu și acei cari își muncesc pământul lor, căci prin acest aliniat de sub art. 1, legiuitorul vizând pe acei muncitori manuali de pământ, cari nu au altă proprietate agricolă, ci numai o casă de locuit, este evident că nu s'a putut referi și la acei cari își cultivă prin munca lor propriul lor teren.

Astfel fiind și instanța de fond constatând din probele administrate, pe care le-a interpretat

fără denaturare că recurenta n'a făcut dovada și nici n'a susținut că ar efectua munci manuale pe pământurile altora, a putut fără să fi comis imputările aduse prin motivul IV de casare, să tragă concluzia, că ea nu poate fi considerată în sensul legii, ca muncitoare manuală de pământ și prin consecință a putut să hotărească că ea nu poate invoca beneficiul legii ca debitoare agricolă.

(Cas. I. Dec. No. 999 din 30 Septemvrie 1936. Preș. D-lui Al. Luca, președințe.)

98. CONTRACT INDIVIDUAL DE MUNCĂ.

În noțiunea lui sunt încorporate, atât locațiunea de servicii, cât și locațiunea de lucrări, cu condițiunea însă, de a dovedi că, convențiunea dintre patron și muncitor — manual sau intelectual — stabilește raporturi de continuitate și de dependență între dâșii.

COMPETENȚĂ. Soluționarea diferendelor ivite în legătură cu contractul de angajament, încheiat între un avocat și o întreprindere comercială, cade în jurisdicția judecătoreiei de muncă.

IN FAPT: Reclamanta Prima Cassă de Păstrare din Timișoara, prin acțiunea înaintată la Tribunalul Timiș-Torontal, a chemat în judecată pe pârâtul Dr. N. P. avocat în Timișoara, pentru a fi obligat să-i restituie 5 buc. cambii în valoare de 1.000.000 Lei, pe care numitul le-a primit spre împrumut pe când era jurisconsultul băncii reclamante și acum le reține fără just motiv.

Pârâtul a ridicat acțiune reconvențională, pentru plata sumei de 1.000.000 lei, susținând că reclamanta îi datorește această sumă cu titlu de onorar și că pentru asigurarea acestuia, a fost în drept să rețină cele 5 buc. cambii.

Tribunalul prin sentința atacată cu apel și-a declinat competența de a judeca această cauză, pe considerațiunea că, pârâtul fiind un salariat al unei societăți comerciale, judecarea acțiunii, cât și a acțiunei reconvenționale, este dată în competența jurisdicției speciale a muncii, invocând în sprijinul acestei soluționări dispozițiunile art. 4, 7, 9, 10 și 12 din legea pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii din 15 Februarie 1933 și art. 37 și 38 din legea contractelor de muncă.

Prin apelul său, reclamanta se plânge, că sentința atacată a fost adusă printr-o greșită interpretare a articolelor menționate, susținând că, în speță nu este vorba de soluționarea unui litigiu între patron și salariat, pentru neînțelegeri ivite din exercitarea serviciului, ci de restituirea unor cambii încredințate pârâtului cu un scop determinat și prin urmare judecarea prezentei cauze nu se poate face pe baza legii contractelor de muncă și a legii pentru organizarea jurisdicției muncii, ci, pe baza normelor generale de drept comun.

IN DREPT: În conformitate cu dispozițiunile art. 37 și 38 din legea contractelor de muncă și jurisprudența constantă în materie, contractul individual de muncă este definit prin continuitatea de raporturi juridice între salariat și patron, cu alte cuvinte, între cel ce se obligă să presteze munca sau serviciile sale pentru un timp determinat sau o lucrare determinată și cel ce se obligă să o remunereze, remunerație care poate fi determinată de unitatea de timp sau în raport cu lucrarea, calitatea sau cantitatea lucrului efectuat, sau în orice alt mod convenit de părți.

Din faptul că, legiuitorul nu a condiționat caracterizarea contractului individual de muncă de modalitatea de calcul sau de plată a remunerației și nici de natura muncii sau serviciilor prestate, manuală sau intelectuală, ci numai de existența unor legături de continuitate în serviciile prestate și un raport de dependență față de patron, sub conducerea căruia lucrează salariatul, rezultă, că legea contractelor de muncă admitând o sferă de aplicațiune cât mai largă a contractelor de muncă, a încorporat în noțiunea lui atât contractul de locațiune de servicii, deci și serviciile prestate de un avocat, cât și cel al locațiunii de lucrări, cu condițiunea însă de a se dovedi numai că, convențiunea intervenită între patron și muncitor (manual sau intelectual) stabilește raporturi de continuitate și de dependență între aceste două persoane, dintre care una prestează munca, iar celalaltă o remunerează.

Acestea rezulta și din cuprinsul art. 4 și 7 a legii pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii din 15 Februarie 1933, prin care se prevede că, funcționarii particulari sunt și ei supuși jurisdicției speciale a muncii, iar ceace caracterizează situațiunea de funcționar particular în spiritul legii, este existența unei legături de continuitate în serviciile ce se prestează și un raport de subordonare față de patron.

Așa fiind și întrucât aceste elemente se găsesc între reclamanta și pârât, ele se încadrează în categoria contractelor de muncă și prin urmare corect prima instanță a stabilit prin sentința atacată că în general diferendele ivite în urma contractului de angajament încheiat între părțile din procesul de față, sunt de competența judecătoreiei de muncă.

În ce privește obiecțiunea reclamantei, că în special în cauza de față, ținând seamă de obiectul cauzei — restituirea unor cambii reținute pe nedrept de pârât — n'ar fi competentă judecătoria de muncă, ci instanțele de drept comun, de asemenea este nefondată, deoarece pârâtul a ajuns în posesiunea cambiilor pretinse de reclamantă în urma contractului de muncă, ce a încheiat cu aceasta, pretinzând pârâtul, că are dreptul să rețină acele cambii pentru asigurarea unei sume de 1.000.000 Lei, reprezentând un rest de onorariu, pe care reclamanta refuză să îl achite, ori, un asemenea diferend ivit între patron și salariat, se încadrează perfect în prevederile art. 9 din legea jurisdicției muncii.

Pentru aceste motive, Curtea a trebuit să adopte în întregime punctul de vedere al primei

instanțe și respingând apelul reclamantei, să confirme sentința atacată.

(C. de Apel Timișoara S. I. Dec. No. 4036/1936 din 5 Decembrie 1936. Președinția D-lui Emil Dîmărescu, președinte; redactor D-l I. Popișțu, consilier.)

NOTĂ: În același sens: speța 326 la pag. 315 și speța 438 la pag. 440, ambele în colecția pe anul V-1936 a revistei.

P. B.

99. LICHIDAREA DATORIILOR. *Creanțele creditorilor străini nedomiciliați în țară, cari provin din vânzări de pământ, dobândit pe cale de succesiune anterior punerii în aplicare a disp. art. 18 din Constituție, — sunt exceptate dela beneficiul Cap. I. și II. al legii, astfel că nu li se poate aplica restricțiunea prev. în alin. 2 de sub pct. a, din art. 69 al legii din 7 Aprilie 1934.*

Prin încheerea Nr. G. 1213/1935, Tribunalul a respins apelul făcut de urmărit pentru suspendarea execuției pe baza art. 68 și 69 din legea lichidării, motivând în esență, că deși în cazul dat, creanța provine din vânzare de pământ dobândit prin succesiune, totuși nu cade în categ. al. 2 al pct. a. pe deoparte, fiindcă urmăritorul a dobândit pământul prin succesiune încă în anul 1904, adică sub vechiul regim maghiar, când nu se putea considera străin, în raport cu urmăritul care se afla atunci sub aceeași dominație, iar pe de altă parte, fiindcă dobândirea pe cale de succesiune se referă numai la imobilele moștenite de străini sub imperiul actualei Constituții, care interzice acestora dobândirea de imobile rurale.

Considerând, că prin această interpretare a textului din art. 69 al. 2 pct. a, Tribunalul, de parte de a fi săvârșit vre-o violare de lege, a făcut o bună aplicare a ei, deoarece din desbaterile parlamentare și expunerea de motive a raportorului rezultă, că excepțiunea de la aplicarea beneficiului legii de conversiune, e aplicabilă numai acelor creditori, străini, cari au instrăinat bunurile lor căpătate prin succesiune, mai înainte de punerea în aplicare a disp. art. 18 din constituție.

Or, în speță, urmăritorul deși este proprietar prin succesiune a bunurilor vândute recuren-

tului, însă, întrucât calitatea de proprietar a obținut-o încă din 1904 și o avea deplin dovedită la întregirea Statului Român, mai înainte deci de punerea în aplicare a art. 18 din Constituție, el nu poate fi exclus dintre excepțiile prevăzute de legea de conversiune.

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec. No. 5221/12/1935 din 3 Noembrie 1936. Președinția D-lui Petre V. Popescu, consilier; redactor D-l Mihail Tîgoianu, consilier.)

100. CONTRACT DE MUNCĂ. *Despăgubirile pentru neacordarea concediilor de odihnă se prescriu în 3 (trei) ani. Art. 73 din lege. Rațiune.*

IN FAPT: Reclamantul L. P., domiciliat în Văliug cheamă în judecată pe pârâta Societatea Uzinele de Fier și Domeniile Reșița, spre a fi obligată să-i plătească suma de 59455 lei capital cu procente și cheltueli, datorite cu titlul de indemnizație pentru concediul de odihnă.

Susține reclamantul prin acțiunea sa, că în anul 1914 a fost angajat ca subfuncționar pădurar în serviciul pârâtei la ocolul silvic Văliug, iar la 1 Martie 1935 a fost concediat definitiv;

Că pe anul 1934 pârâta i-a acordat un concediu de odihnă numai de 20 zile, iar pe anul 1935 are dreptul la concediul total de 30 zile și întrucât a fost în serviciul pârâtei timp de 21 de ani pe anii 1929—1935 are dreptul pe baza legii contractelor de muncă la suma de 59455 lei, ce reprezintă dublul salariului pe timpul concediului neacordat cu titlul de indemnizație.

Judecătoria Mixtă Reșița prin sentința cu No. 3631/7/1935 din 16 Octombrie 1935 a admis în parte acțiunea și a obligat societatea pârâtă a plăti reclamantului suma de 25333 lei capital cu procente legale și 3600 lei cheltuieli de judecată *).

În contra sentinței primei instanțe au înaintat apel atât reclamantul cât și pârâta.

Reclamantul cere reformarea sentinței atacate și admiterea acțiunii în întregime cu cheltuieli de judecată, iar pârâta cere reformarea sentinței în sensul ca să se respingă acțiunea cu cheltuieli.

*) Publicată în Rev. Cerc. Jur. Bănățean an VI. No. 1 din 31 Ianuarie 1937 sub speța 27 la pagina 43.

IN DREPT: Având în vedere că este necontestată din partea pârâtei afirmația reclamantului din acțiune că, reclamantul a fost angajat în serviciul pârâtei în anul 1914 ca subfuncționar pădurar și că a funcționat până la 1 Martie 1935, când a fost concediat definitiv.

Nu are a se cerceta în procesul de față motivul concedierii, această chestiune putând forma obiectul de discuțiune în cadrul unui proces de desdăunare pentru concediere intepestivă, pe când obiectul acțiunii de față îl formează plata indemnizației pentru neacordarea concediului de odihnă.

Dealtfel, contractul de serviciu dintre reclamant și pârâtă este încheiat pe durată nedeterminată nefiind supus rigorilor prevăzute de art. 96 legea contractelor de muncă, cari sunt aplicabile numai contractelor cu durată determinată, astfel că în virtutea art. 93 din aceeași lege denunțarea contractului pe durată nedeterminată este o facultate legală a fiecăreia dintre părțile contractante și atât timp cât nu se dovedește că utilizarea acestui drept s'a făcut prin abuz, partea denunțatoare a contractului nu este obligată ca la denunțarea contractului să obțină adeziunea părții concediate, aceasta fiind îndreptățită numai la preavizul reglementat prin art. 93 și 95 (Cas. III. Dec. No. 429—1923).

În speță nu s'a dovedit, că reclamantul a fost concediat în mod abuziv din serviciul pârâtei, iar din cuprinsul procesului verbal dresat la 27 Februarie 1935, — pag. 28 — despre predarea și primirea cantonului unde reclamantul a prestat serviciul, rezultă, că denunțarea contractului de serviciu s'a făcut de comun acord și în acest caz reclamantul are dreptul numai la preavizul legal, chestiune care nu formează obiectul procesului de față, astfel că indemnizația pentru concediul de odihnă pe anul 1935 se va analiza nu prin prisma motivului de concediere, ci a dreptului conferit de lege.

Considerând că în conformitate cu art. 49 legea contractelor de muncă, patronul este obligat să acorde salariatului un concediu anual de odihnă de la 7—30 zile după cum salariatul are o vechime în serviciu de la 1—10 ani sau mai mult, concediu care nu poate fi redus sau supri-

mat prin acordul părților, iar potrivit art. 50 din regulamentul legii concediul de odihnă se acordă în tot cursul anului calendaristic.

Dispoziția edictată prin art. 49 este sancționată de art. 50 din lege, care obligă pe patronul ce nu va acorda salariatului concediul legal de odihnă a-i plăti acestuia o despăgubire egală cu dublul sumei ce i-s'ar fi convenit pe timpul concediului și aceste dispoziții potrivit art. 89 se aplică și salariatilor prevăzuți de art. 85, cari fiind în serviciul stabilimentelor comerciale și industriale prestează în totul sau în parte o muncă sau un serviciu intelectual, cu deosebirea că pentru acestia concediul de odihnă variază între 10—30 zile după cum au o vechime în serviciu de la 1—10 ani sau mai mult, căci peste 10 ani de serviciu concediul sporește cu o zi pentru fiecare an în plus până la maximum de 30 zile.

Din economia textelor mai sus citate rezultă, că, legiuitorul înțelegând utilitatea concediului de odihnă a căutat să-i asigure salariatului un concediu efectiv și în raport cu vechimea în serviciu, astfel că dreptul la concediul de odihnă este considerat ca făcând parte integrantă din contractul de serviciu ca o obligație legală și de ordine publică în avantajul salariatului, care dacă poate primi avantaje peste prevederile legale, nu are dreptul a ceda din minimul de drepturi acordat de lege.

Plecând de la ideea că repaosul de odihnă corespunde unei necesități de ordin fizic și intelectual pentru salariatul muncitor atât manual cât și intelectual, legiuitorul a obligat chiar pe patron să găsească în avantajul său modalitatea acordării concediului de odihnă, care implicit atrage după sine reînprospătarea energiei de muncă.

În interpretarea dispozițiilor legale mai sus citate, Înalta Curte de Casație prin Deciziunea cu No. 493 din 7 Martie 1934 **Pandectele Săptămânale** No. 13—934 p. 335 — reliefând caracterul de ordine publică al concediului de odihnă argumentează, că nici din contextul articolelor sus citate și nici din spiritul lor nu se evidențiază preexistența unei cereri din partea salariatului, de care ar fi condiționată obligația patronului de a acorda concediul, ci dimpotrivă, dispozițiunea

prin care legea consideră ca minimale intervalele fixate pentru concedii, ca și dispoziția prin care interzice în mod imperativ reducerea sau suprimarea acelor intervale prin acordul părților, învederează voința manifestă a legiuitorului de a face din instituția concediilor anuale de odihnă o îndatorire de ordine publică a patronului, pe care este ținut să o execute în mod mecanic după normele fixate de lege și regulament, fără a se preocupa de existența unei cereri prealabile în acest sens din partea salariatului.

De altă parte argumentează Inalta Curte, că, dacă concediul de odihnă privit ca o instituție de ordine publică nu poate fi redus sau total suprimat prin acordul părților, nimic nu-l împiedecă pe salariat de a renunța la concediul deja acordat, căci art. 50 sancționează numai refuzul patronului de a acorda concediul legal, astfel că salariatul poate să renunțe la un concediu deja acordat, dacă această renunțare este expresia liberei sale voințe, nimeni nefiind silit să beneficieze în contra voinței sale de drepturile ce le are, însă evident că o asemenea renunțare presupune în mod necesar că obiectul ei, adică dreptul acordat de lege se găsește la dispoziția salariatului renunțator și că patronul și-a îndeplinit în totul obligațiunea impusă de lege stabilind prin listele de afișare rândul la concediul fiecărui salariat. (Vezi și **Cristoforeanu** pag. 164 și **Curtea de Apel Timișoara** III. No. 1633/1933.)

Potrivit art. 50 legea con.r. de muncă, patronul care nu va acorda salariatului concediul legal de odihnă, va fi obligat a-i plăti acestuia o indemnizație egală cu dublul sumei ce-i s'ar fi cuvenit pe timpul concediului, dispoziție care și are rațiunea în faptul că salariatul, căruia nu i-s'a acordat concediul, trebuie să primească un salariu deoarece a presat un serviciu în plus și deci munca sa trebuia retribuită.

Prin dublul salariului pe timpul concediului se înțelege că salariatul, care pe timpul când avea dreptul la concediul anual și a primit un salariu, mai are dreptul numai la încă un salariu, adică la o sumă egală cu salariul primit pe timpul concediului, căci, dacă dispoziția amintită s'ar interpreta în sensul că salariatul are dreptul la o sumă

egală cu îndoitul salariului deja primit pe timpul concediului, ar urma să i-se acorde o indemnizație egală cu triplul salariului, ceea ce nu a fost nici în intenția legiuitorului și nu ar avea nici o justificare, fiind în contradicție cu principiile de organizare a muncii.

Că deci, quantumul indemnitației pentru concediul de odihnă va fi echivalent salariului la care ar fi avut drept salariatul pentru zilele de concediu, dacă ar fi prestat în mod efectiv munca în folosul patronului, prin salariu înțelegându-se și toate accesoriile la care are dreptul salariatul pe baza contractului de muncă cu deducerea impozitelor cari privesc pe patroni și cari de obicei se rețin din salarii la plata lor, astfel că pe timpul neacordării concediului salariatul nu poate încasa mai mult decât atât la cât ar fi avut dreptul pe timpul concediului. (**Cas.** III. Dec. No. 1145-16 Iunie 1933, No. 290-12 Februarie 1934. **Curtea de Apel București** S. IV. Dec. No. 85-10 Iunie 1935, S. III. No. 29/22 Februarie 1936 — **Jurisprudența Generală** No. 35/1935 pag. 1107—1108 și No. 9/1935 sp. 276, **Pandectele Române** No. 3/1936 p. 87/III, **Cristoforeanu** p. 168.)

Având în vedere că, referitor la prescripția invocată de pârâta societate U. D. R. atât la prima instanță cât și în apel, în conformitate cu art. 73 legea c. m. acțiunea pentru neplata salariului sau a părții de beneficiu în favoarea salariaților majori se prescrie după trecerea timpului de trei ani calculați de la expirarea termenului de plată.

Deși unele instanțe judecătorești au statuat, că față de profunda deosebire ce există între caracterul salariului sau al părții de beneficiu și caracterul despăgubirii acordată prin art. 50 pentru neacordarea concediului legal de odihnă, căreia legiuitorul îi imprimă caracterul unei penalități civile invariabile în quantumul ei datorită de patron ca o consecință a abuzului comis prin neacordarea concediului și că față de caracterul derogatoriu de la dreptul comun al prescripției de 3 ani prevăzută de art. 73 trebuie conchis că acest termen de prescripție special salariilor nu se poate aplica indemnizației de concediu.

Totuși, Inalta Curte de Casație prin decizie

nea cu No. 1646 din 24 X. 1933 a opinat că, nu a fost în intenţiunea legiuitorului de a imprima dispoziţiei din art. 50 leg. contr. m., un caracter de penalitate, iar prin deciziunea No. 493 din 7 Martie 1934 — **Jurisprudenţa Muncii** No. 2/1934 pag. 7 — a opinat că, concediul constituie un beneficiu pentru salariat şi deci implicit partea aferentă concediului neacordat constituie un beneficiu.

Dealtfel, este firesc ca partea echivalentă atribuită salariatului ca indemnizaţie pentru concediul neacordat să fie privită ca o parte de beneficiu, deoarece se bazează pe principiul că salariatul prestează în acest caz un serviciu în plus şi că munca trebuie să fie renumerată. (**Curtea de Apel Bucureşti** IV. Dec. 85 din 10 Iunie 1935).

Privită sub acest aspect indemnizaţia pentru concediul de odihnă acordată salariatului, este supusă şi ea prescripţiei prevăzută de art. 73 leg. c. m. fiind considerată ca o parte de beneficiu, astfel cum dealtfel a opinat şi comisiunea ce funcţionează în Ministerul Muncii pentru racordarea legii contractelor de muncă în raport cu alte legi anterioare şi pentru fixarea normelor de interpretare (**Buletinul Muncii şi Asigurărilor Sociale** No. 5—6 1932 pag. 287).

În conformitate cu art. 49 legea c. m. explicat prin art. 50 din regulament, concediile de odihnă se acordă pentru toţi salariaţii unei întreprinderi în tot cursul anului calendaristic, de unde raţiunea pe baza căreia quantumul indemnizaţiei se stabileşte luându-se media anuală a salariului pe cursul anului calendaristic repartizată la 12 luni, iar întreprinderile sunt obligate să fixeze tablourile de concedii, pentru ca fiecare salariat care are dreptul la concediu să poată şti cu cel puţin zece zile înainte data plecării în concediu.

Din cuprinsul textelor mai sus citate, rezultă că, patronul în tot cursul unui an calendaristic este liber să fixeze dânsul data concediului fiecărui salariat, pentru ca mersul întreprinderii să nu sufere, fiind obligat numai să aducă la cunoştinţa salariatului prin afişare cu zece zile înainte de data concediului, astfel că solicitarea ea concediului din partea salariatului nu-şi are nici o raţiune, pentru că oricând salariatul ar solicita concediul,

patronul rămâne liber, fără a călca dispoziţiile legale, să-l acorde nu atunci când i se cere, ci în tot cursul anului calendaristic după nevoile întreprinderii.

Că deci, dacă salariatul a fost licenţiat din serviciu sau dacă contractul a fost denunţat la începutul sau în cursul anului calendaristic, indemnizaţia pentru neacordarea concediului nu mai poate fi cerută pentru anul în care contractul a fost desfiinţat, pentru motivul că patronul fiind liber să acorde concediul de odihnă în tot cursul anului calendaristic, în cazul desfiinţării contractului de muncă în cursul aceluşi an, salariatul nu are încă un drept câştigat la concediul de odihnă.

În adevăr, obligaţia patronului de a acorda salariatului concediul, este condiţionată de aflarea salariatului în serviciu, adică să nu fi fost concediat până la finele anului, de unde rezultă că în momentul concedierii salariatului la începutului sau în cursul anului calendaristic, dreptul la concediu este o simplă expectativă neproducătoare de efecte juridice. De aci consecinţa logică în virtutea căreia s'a decis, că daiă un salariat este concediat a anului de serviciu, din moment ce şi-a primit preavizul legal nu mai poate pretinde şi indemnizaţia de concediu (**Cas. III. Dec. 1936—3 Noemvrie 1932, 20 Ianuarie 1933 Pandectele Săptămânale** No. 12/1934 p. 318, **Tribunalul Brăila** I—22 Nov. 1932 **Pandectele Române** No. 3/1933 II. p. 57, **Curtea de Apel Timişoara** II. Dec. No. 579/22 Noemvrie 1934 „**Munca**“ No. 1—3/1935 pag. 9 sp. 19 şi 9 sp. 96, **Cristoforeanu** pag. 167, 171).

Concediul de odihnă fiind dictat de o necesitate de ordin fizic şi intelectual pentru salariatul muncitor manual sau intelectual, pentru a-şi atinge scopul trebuie să fie concretizat într-o perioadă de odihnă continuă, iar nu în suspensiuni fragmentare sau reducţiuni întâmplătoare. (**Cas. Ital. 9 Ianuarie 1936 Pandectele Române** No. 3/1936 p. 103/III).

Jurisprudenţa română s'a dezvoltat în sensul că, numai concediul de boală acordat salariatului nu poate suplini repaosul de odihnă — **Curtea de Apel Bucureşti** IV. Dec. 9100 — 4 Dec. 1934 „**Munca**“ No. 4/1935 sp. 132 — căci unitatea şi

continuitatea concediului de odihnă nu exclude fragmentarea concediului, dacă salariatul a consimțit expres sau tacit la aceasta, împrejurare care nu denaturează caracterul de epocă de odihnă voit de legiuitor.

Dacă în afară de zilele de odihnă impuse de legea repausului duminical, cari sunt destul de numeroase, s'ar admite că salariatul din industrie și comerț ar avea dreptul separat la concediul de odihnă, fără ca patronul să poată computa în acest concediu epocile fragmentare acordate tot cu titlul de concediu, bine înțeles exceptând concediul de boală și micile permisiuni, absențe de 24 ore acordate la epoci mai îndepărtate pentru ușurări aduse activității ordnare, ar urma ca salariații din industrie și comerț să fie mai favorizați decât salariații publici având dreptul la un concediu de odihnă mai mare decât maximul voit de legiuitor, ceea ce ar fi contrar prevederilor legale și în dauna interesului economic urmărit de lege.

Legea contractelor de muncă stabilind o limită de concediu ce nu poate fi redus nici total suprimat prin acordul părților, această prohibiție trebuie interpretată în sensul, că, orice convenție între patron și salariat cu privire la reducerea sau suprimarea intervalului fixat de lege pentru repausul de odihnă se consideră inexistentă și deci contractanții nu se pot prevala de o astfel de convenție, nulitatea ei fiind dedusă din caracterul de ordine publică al concediului de odihnă.

Însă, nu e mai puțin adevărat, că limita de concediu stabilită de lege stă la dispoziția salariatului, care are facultatea ca de comun acord cu patronul să-l folosească cum și când va crede de cuviință, căci nicăiri prin lege nu se impune patronului de a acorda, nici salariatului de a folosi concediul de odihnă într-o epocă unitară, continuă și indivizibilă în fracțiuni mai mari de 24 ore până la atingerea maximului de 30 zile în cursul anului calendaristic.

Că deci și în speță, trebuie să admitem, că, toate concediile avute de reclamant mai mari de 24 ore în cursul unui an trebuie computate în maximul concediului de odihnă la care are dreptul, nefiind dovedit și nici nu se afirmă că, acele

concedii fragmentate au fost acordate pentru caz de boală.

Aplicând aceste norme la speța de față, urmează să decidem, că pentru anii 1929—1931 inclusiv, dreptul de actorat al reclamantului este prescris, acțiunea fiind intentată la 3 Iunie 1935 când au expirat trei ani calculați de la finea anului 1931.

Conform tabloului de la dosar — pag. 27 — reclamantul pe anul 1932 a beneficiat de 6 zile concediu și fiind angajat în serviciu în anul 1914, iar concediat a fost la 1 Martie 1935, avea dreptul la 29 zile concediu, astfel că pe acel an are dreptul la o indemnizație pentru 23 zile.

Pe anul 1933 a beneficiat de 3 zile concediu și având dreptul la 30 zile, mai are de primit o indemnizație pentru 27 zile.

Pe anul 1934 a beneficiat de 23 zile concediu mai având dreptul la o indemnizație de 7 zile.

Din tabloul salariilor aflat la pag. 17 a cărui exactitate reclamantul a recunoscut-o la prima instanță se constată că, pe anul 1932 media salariului a fost de 1156 lei lunar, care repartizat pe 30 zile face zilnic 139 lei, cuvenindu-se reclamantului pentru 23 zile 3197 lei.

Pe anii 1933, 1934 salariul unitar a fost de 2760 lei lunar care repartizat pe 30 zile face zilnic 92 lei, astfel că pentru 27 zile din 1933 se cuvine 2484 lei, iar pentru 7 zile din 1934 se cuvine 644 lei, deci în total reclamantul are dreptul la o indemnizație de concediu de 6425 lei calculată la echivalentul salariului pe care l-a primit pe timpul concediului.

În ce privește indemnizația de concediu pentru anul 1935, deoarece patronul este liber a acorda concediul în tot cursul anului calendaristic și cum reclamantul a fost concediat din serviciu la 1 Martie 1935 fiind contractul de serviciu desființat la începutul anului de serviciu și înainte de perioada obicinuită de concediu, dreptul la indemnizația de concediu nu era scadent la data concedierii, astfel că reclamantul nu poate pretinde nimic pentru anul 1935.

În lumina acestor considerente, apelul societății pârâte apare întemeiat în parte și ca atare

s'a admis, iar apelul reclamantului — drept consecință a celor expuse — s'a respins ca nefondat.

(Trib. Caraș. Sent. No. 1333/10/1936 din 25 Septembrie 1936, Președinte și redactor D-l Eugen Gr. Dabija, jude-președinte.)

NOTĂ: În sensul hotărârei de mai sus. — aceeași instanță, în acelaș complex — s'a pronunțat și în cauza No. 1930/17/1935, prin sentința din 21 Noembrie 1935.

Prescripțiunea de 3 ani, pentru despăgubiri derivate din concediu neacordat, admisă de Trib. Caraș atât prin sentința reproducă cât și prin cea amintită în prezenta notă, a fost consacrată și de către Curtea de Apel Timișoara, prin Dec. No. 4461/1935, publicată în revista „Jurisprudența Muncii și Asigurărilor Sociale” No. 10 din Octombrie 1936, subț speța 169 la pag. 235.

Dr. NICOLAE IANOVICH
advocat U. D. R., Oravița.

101. LEGEA CAMETEI. Neretroactivitatea dispozițiilor ei în privința dobânzilor consacrate prin hotărâri judecătorești definitive. Interpretarea art. 7 a legii. Soluție.

Asupra primului motiv de recurs, formulat de recurenți prin recursurile înaintate și anume, violarea art. 7 ultim aliniat din legea cametei din 1931 (Mon. Of. 77 din 2 Aprilie 1931), întru cât judecătoria de ocol prin greșita interpretare a acestui text a redus dobânzile creditorilor recurenți, începând dela apariția legii amintite, și anume ale firmei „Soc. An. pt. industria și comerțul lemnului” din Timișoara dela 15% anual — stabilite prin mandatul de plată cambial No. 2478/1930 a Tribunalului Timiș-Torontal secția III din 10 Noembrie 1930 — la o dobândă de 2% socotite peste scontul B. N. R., iar ale creditorului B. A. — stabilite prin mandatul de plată cambial No. 16682/1930 din 14 Noembrie 1930 al judecătoriei I. Urbană Timișoara, — dela 15,5% la 2% socotite peste scontul B. N. R.

Tribunalul examinând constatările judecătorești, — expuse prin decizia atacată cu recurs, — stabilește că, Judecătoria, pentru a ajunge la această soluție, motivează, că prin legea cametei s'a fixat, — din momentul publicării legii, — o dobândă de 2% în afacerile comerciale, socotite peste scontul B. N. R., iar potrivit art. 7 din această lege, dispozițiunile ei se aplică cu efect retroactiv asupra tuturor dobânzilor, cu excepția celor consacrate prin hotărâri judecătorești definitive, în orice caz însă, că disp. legii se aplică în privința dobânzilor ce decurg ulterior punerii în vigoare a ei, chiar și asupra celor consacrate prin hotărâri judecătorești definitive.

Considerând că, potrivit art. 7 din legea cametei din 2 Aprilie 1931, dispozițiunile ei se aplică cu efect retroactiv, asupra dobânzilor de ori ce fel prevăzute în ori ce acte scrise, existente, pentru timpul ce decurge dela promulgarea acestei legi, iar în sensul ultimului aliniat al acestui art. 7, se exceptează dobânzile consacrate prin hotărâri judecătorești definitive.

Din stricta interpretare juridică a acestui text, Tribunalul stabilește, că dobânzile consacrate prin hotărâri judecătorești definitive sunt exceptate în întregime, de sub retroactivitate, atât pentru timpul anterior, cât și pentru cel de după punerea în aplicare a acestei legi.

În speță, în asemenea cazuri neputând fi aplicabile nici art. 1 din legea cametei și nici disp. art. 7 litera a din suszisa lege, judecătoria de ocol numai prin violarea ultimului aliniat din art. 7 a aplicat în favoarea debitorului dispozițiunile art. 1 și art. 7 pct. 1 litera a din zisa lege și deci, în atare caz, recursurile fiind fondate, Tribunalul a trebuit să le admită și casând deciziunea atacată cu recurs, a stabilit, că firmei creditoare i se cuvine a i se plăti un procent de 15%, iar celui de al doilea creditor 15,5%, conform dispozițiilor din mandatele de plată respective.

Asupra celui de al doilea motiv de recurs, formulat de recurenți împotriva deciziunii din 4 Ianuarie 1936, prin care judecătoria i-a obligat, pe Dr. A. W. de a restitui suma de 19.798 lei cu dobânzi legale dela 25 Septembrie 1934, și pe Dr. A. Sz., la restituirea sumei de 12.351 lei cu dobânzi legale dela 28 Iunie 1933, — sume ridicate de ambii avocați peste cele convenite clienților lor, creditorii în speță.

Judecătoria pentru a ajunge la această soluție, motivează, că verificând creanța creditoarei „Soc. Anonimă pentru exploatarea și comerțul lemnului” din Timișoara și anume a capitalului ce-l avea față de debitorul Dr. C. C., constată, că pretențiunea creditoarei față de acesta era de 100.000 Lei capital, 14.535 Lei cheltueli de judecată și 24.654 dobânzi socotite conform legii cametei până la achitarea ce a avut loc complex la 25 Septembrie 1934, — ceea ce face în total 139.189 Lei — și întru cât Dr. A. W. a încasat pentru creditoarea clienta sa suma de 163.670 Lei, deci cu 24.481 Lei mai mult decât i se cuvenea, urmează a restitui acești bani masei execuționale.

Deasemeni, judecătoria verificând și creanța creditorului A. B., constată că, capitalul față de Dr. C. C. a fost de 25.000 Lei capital, 3711 Lei cheltueli de judecată și 5177 Lei dobânzi socotite conform legii cametei până la achitarea care a a-

vut loc la 28 Iunie 1933, în total deci, suma de 33.888 Lei, față de care Dr. A. Sz. — reprezentantul acestui creditor — a încasat suma de 47.800 Lei, deci 13.912 Lei mai mult decât i se cuvenea, astfel că urmează a restitui și el acești bani în masa execuțională.

Tribunalul — asupra acestei motivări a judecătoriei și anume referitor la stabilirea quantumului creanței ce aveau de încasat creditorii în raport cu capitalul lor, și asupra restituirei sumelor considerate ca ridicate în plus, — stabilind că, în speță, fiind vorba de niște dobânzi consacrate prin două mandate de plată având puterea unei hotărâri judecătorești definitive și care conform ult. alin. din art. 7 din legea cametei sunt exceptate, de sub retroactivitate, aplicarea art. 1 și 7 al. 1 litera a din suszisa lege, nu poate avea loc și deci greșit și prin violarea legii a stabilit judecătoria că, creditoarea „Soc. anon. pentru comerțul lemnului” prin avocatul său Dr. A. W. a ridicat mai mult cu suma de 24.481 Lei, iar Dr. A. Sz. suma de Lei 13.912, într-un câț conform textului de mai sus, — art. 7 ultim aliniat — în speță neputându-se aplica legea cametei — creanțele de 139.189 Lei și 33.888 Lei ridicate de acești creditori sunt stabilite în spiritul legii cu dobânzile legale de 15% și 15,5% după capital — și deci și în această privință recursurile sunt înteminate astfel că urmează a se admite în întregime, stabilindu-se că, etalonul dobânzilor cuvenite urmăritoarei „Soc. Anonimă pentru exploatarea și comerțul lemnului” din Timișoara, este de 15%, iar cel cuvenit urmăritorului B. A. este acel de 15,5% și că, cheltuielile și onorariile ivite cu ridicarea valorilor recipiselor în număr de 59, fac în total suma de 10.296 Lei (zece mii două sute nouăzeci și șase) din care avocatului Dr. A. W., i se cuvine 7722 Lei, iar avocatului Dr. A. Sz. suma de 2574 Lei, — astfel că nici urmăritorii mai sus amintiți și nici reprezentanții lor nu mai au nimic de restituit în masa execuțională.

(Trib. Timiș-Torontal S. I. Dec. No. 556/1936 din 3 Iunie 1936.)

NOTĂ: Legea contra cametei (publicată în Mon. Of. No. 77 din 2 Aprilie 1931) prin art. 1, fixează dobânda legală anuală la 1% în afaceri civile și 2% în afaceri comerciale, socotite peste scontul B. N. R., — iar prin art. 2 arelă, că dobânda convențională anuală nu poate întrece 6% peste scontul B. N. R. și în sensul art. unice a legii privitoare la modificarea art. 2 alin. 1 din legea contra cametei (publicată în Mon. Of. No. 88 din 14 Aprilie 1933), nu poate întrece 5% peste scontul B. N. R. și în nici un caz nu va fi mai mare de 12%.

Este deci incontestabil, că din momentul publicării acestei legi, pentru viitorul supus reglementării potrivit dispozițiilor ei, dobânda legală și cea con-

vențională în materije civile și comercială, este cea fixată și îngrădită prin textele ce am amintit în precedentul aînțat.

Dar ceva mai mult, legiuitorul prin art. 7 al legii din 2 Aprilie 1931, acordă efect retroactiv dispozițiilor acestei legi, asupra:

1) dobânzilor de orice fel prevăzute în orice acte scrise existente pentru timpul ce curge dela promulgarea legii, și

2) dobânzilor de orice fel neincasate efectiv, derivând din orice titluri sau convențiuni cu exigibilitate anterioară promulgării legii, care se reduc deplin drept prin efectul legii la 18% pe an, cu începere dela data de 7 Februarie 1929 (legea stabilizării monetare).

Legiuitorul, tratând aceste două categorii de dobânzi — în privința cărora acordă legii efect retroactiv — în două aliniate deosebite, adaugă la ultima categorie, în continuarea aliniatului, încă următoarea frază: „Se exceptează dobânzile consacrate prin hotărâri judecătorești definitive”, creind astfel o excepție dela retroactivitatea prevăzută — credem noi — în privința dobânzilor de orice fel neincasate efectiv, derivând din orice titluri sau convențiuni cu exigibilitate anterioară promulgării legii, pe cari le reduce deplin drept la 18% pe an, cu începere dela 1 Februarie 1929.

Or, dacă legiuitorul vroia să excepteze dobânzile consacrate prin hotărâri judecătorești definitive și de sub retroactivitatea prev. în art. 7 alin. a) (prima categorie de dobânzi în privința cărora aplică retroactivitatea dispozițiilor legii), ar fi trecut această excepție dela retroactivitate, sub forma unui aliniat nou și ultim, sub art. 7 al legii, iar nu în continuarea alin. b) care vorbește de dobânzi de orice fel neincasate efectiv, până când alin. a) de sub acelaș articol, vorbește în mod general în privința dobânzilor, pentru timpul ce curge dela promulgarea legii înainte.

Mai precis, în alin. a de sub art. 7 se subînțelege toate dobânzile, de orice fel și prevăzute în orice acte scrise existente, cărora li se aplică în mod retroactiv dispozițiile legii cametei, dar numai pentru timpul ce curge dela promulgarea legii înainte, — iar în alin. b) de sub acelaș articol se subînțelege, la fel toate dobânzile (dar) neincasate efectiv, derivând din orice titluri, etc., pe cari legiuitorul le reduce la 18% pe an, pentru timpul premergător promulgării legii, începând însă dela stabilizarea monetară din 7 Februarie 1929) cu excepția celor consacrate prin hotărâri judecătorești definitive.

Așa fiind și intrucât o hotărâre judecătorească este — incontestabil — atât act scris cât și titlu și se poate încadra din acest punct de vedere în ambele aliniate a și b de sub art. 7 din legea contra cametei, credem, că dispozițiile art. 1 din această lege, au efect retroactiv conform alin. a al art. 7 în privința tuturor dobânzilor (inclusiv cele stabilite prin hotărâri judecătorești definitive) pentru timpul ce curge dela data publicării legii (2 Aprilie 1931) înainte, în sensul, că viitorul înțelege să-l reglementeze ea, respectând trecutul premergător apariției ei, dar desființându-i puterea pentru viitor, din momentul apariției ei și deoarece excepția dela retroactivitate în ciace privește dobânzile consacrate prin hotărâri judecătorești definitive, după cum am expus, o socotim ca fiind referitoare la dobânzile neincasate efectiv până la data publicării legii contra cametei, în privința cărora legea nu respectă, ci desființează chiar, trecutul pre-

mergător apariției ei, reducând dobânda la 18% pe an, în mod retroactiv, pe tot intervalul scurs dela 7 Februarie 1929 (legea stabilizării monetae) până la 2 Aprilie 1931 (publicarea legii), iar dela această dată înainte le supune și pe acestea disp. art. 1 și 2 din legea contra cametei, în sensul alin. a de sub art. 7 a legii, — astfel dar, să ne fie îngăduit a nu împărțiși punctul de vedere și interpretarea dată textelor referitoare de către Tribunal, prin Deciziunea raportată, în ceea ce privește efectul retroactiv al disp. legii contra cametei în privința dobânzilor consacrate prin hotărâri judecătorești definitive, pentru timpul ce curge dela promulgarea legii înainte.

Dar nu suntem de acord cu soluțiunea adoptată de Tribunal, nici în privința onorariului și cheltuielilor stabilite pe seama reprezentanților creditorilor popritori, în suma de 10.196 Lei, pentru ridicarea dela judecătorie a 59 recipise, reprezentând sumele poprite din salariul urmăritului, deoarece faptul ridicării unor astfel de recipise prin avocat și onorarul ce acesta

își calculează în mod natural pentru munca sa, este o chestiune ce urmează a fi tranșată între avocat și clientul său, (în speță creditorul popritor), iar nici de cum între avocat și debitorul poprit, care numai în mod arbitrar ar putea fi obligat la suportarea unor atari onorarii.

Ar fi admisibilă însă, în această privință, o eventuală rambursare a cheltuielilor efective survenite cu ridicarea unor atari recipise, obligând pe debitorul poprit la restituirea lor creditorului popritor, cu nimic vinovat, de a fi obligat a-și ridica lunar câte o părțică a creanței sale, făcând petiție timbrată dela caz la caz, atât la instanță pentru eliberarea recipiselor, cât și la Adm. Financiară pentru plata sumei poprite din salariul și competențele debitorului poprit și consemnată în casieria acelei instituții.

Dr. PETRU BUDESCU
magistral.

A v i z

La Biblioteca Cercului Juridic Bănățean, instalată în localul Baroului Avocaților Timișoara (Palatul Dicasterial, Etaj 1. Camera No. 59), în fiecare zi de lucru între orele 11 jum.—12 a. m. (chiar și la altă oră dacă bibliotecarul cercului, D-l avocat Paul Plank Timișoara I., Str. Solderer 3 este anunțat), Domnii membri a-i cercului pot consulta — în afară de cărțile bibliotecii — următoarele reviste juridice apărute dela anul 1933 înainte: Pandectele Române, Revista de Drept Public, Pandectele Săptămânale, Presa Judiciară, Ardealul Juridic, Jurisprudența Curților de Apel din Ardeal, Curentul Juridic, Revista Penală, Repertoriu de Jurisprudență Administrativă, Legea, Justiția Dobrogei, Buletinul Juridic al Curții de Apel Oradea, Buletinul Conversiunei, Cronica Judiciară, Penitenciarul, Munca, Administrația Română, Monitorul Oficiilor de Stare Civilă, Starea Civilă, precum și Revista Institutului Social Banat-Crișana și Luceafărul.

SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

PARTEA ADMINISTRATIVĂ

VI. DREPT ADMINISTRATIV

102. ACT ADMINISTRATIV DE AUTORITATE. Nu poate avea efect retroactiv. Actul retroactiv este lovit de o nulitate absolută neputând produce nici un efect, atât pentru trecut cât și pentru viitor.

Art. 1 din legea pentru pensionarea funcționarilor publici din 26 Aprilie 1930, prevede că, funcționarii publici vor putea fi puși la retragere din oficiu pentru a-și regula drepturile la pensie în tot cursul anului 1930, dacă au împlinit 30 ani de serviciu, sau au împlinit vârsta de 57 ani, iar art. 2, că în toate cazurile prevăzute de această lege, cererea de înscriere la pensie, prin derogare dela legea generală de pensii, se va putea face chiar posterior punerii în retragere, însă drepturile de pensie nu vor fi stabilite decât dela data punerii la retragere.

Un Decret de punere în retragere a unui funcționar public, având ca urmare a face să înceteze situația legală de funcționar public, nu poate produce efecte de cât dela data deciziei despre punerea în retragere, fiindcă trebuind să existe o concordanță între data punerii în retragere și data când ea își produce efectele nu se poate decreta o punere în retragere în mod retroactiv.

Potrivit art. 6 din legea pentru contenciosul administrativ, Curtea de Apel chemată a statua asupra unui act administrativ de autoritate, are căderea, când constată că actul este ilegal, făcut cu călcarea legii sau a regulamentului, să-l declare nul.

Este de principiu însă, că un act declarat nul, este socotit că n'a avut nici o dată existență juridică, și ca atare, că nu poate produce prin el însuși nici un efect, atât pentru trecut cât și pentru viitor.

Aceasta fiind consecința juridică a constatării ilegalității unui act de autoritate și a declarării nulității lui, urmează a se decide, că în speță Curtea de Apel a comis un exces de putere și o violare a textelor de lege sus citate, atunci când a declarat ca valid actul de pensionare nu numai pentru trecut dar și pentru viitor, pentru timpul după publicarea lui în Mon. Of., deoarece nulitatea isbește actul în întregime, nu numai în parte, și îl declară ca atare fără nici-un efect juridic,

așa că motivul II. de casare fiind fondat, recursul urmează a fi admis, iar în fond pentru aceleași considerațiuni să se decidă anularea ca ilegală a actului de scoatere la pensie a recurentului reclamant, publicată în Mon. Of. cu No. 194 din 1930 și reîntegrarea sa în post pe ziua de 1 August 1930, fiind fără interes a mai discuta celelalte motive de casare.

(Cas. III. Dec. No. 691 din 24 Aprilie 1933. Președinția D-lui V. Erbiceanu, consilier.)

103. COMISIUNI DISCIPLINARE. Compunere. Conf. art. 60 din statutul funcționarilor publici comisiunea disciplinară pentru funcționarii județeni se compune din primul președinte al tribunalului orașului de reședință, un șef de serviciu delegat de consiliul județean și un șef de serviciu delegat de Consiliul Comunal al orașului de reședință. Este rău constituită comisiunea, cu un șef de serviciu delegat de delegația permanentă a orașului, acesta trebuind să fie delegat de Consiliul comunal.

Prin decizia No. 112 din 1936 Inalta Curte a casat decizia Curții de Apel fixând termen de judecată a acțiunii în contencios pornită de Dr. L. P. în contra Min. de Interne, prin care cere să se declare ilegale Decretele Regale No. 234 din 3 Februarie 1927 No. 417 din 16 Februarie 1927 și No. 3290 din 16 Septembrie 1929, prin care numitul a fost lăsat în disponibilitate din postul de jurisconsult al județului S.

Având în vedere că recl. a fost numit în acel post în anul 1921, iar la 1925 a dobândit stabilitate; că prin decizia No. 9 din 10 Decembrie 1928 Comisiunea de disciplină înaintea căreia fusese trimis în judecată reclamantul, avizează la destituirea sa;

Că, pe baza acestei decizii Ministerul de Interne l'a destituit pe reclamant prin decizia din 11 Decembrie 1928, decizie care, însă este anulată de Minister, dându-se tot pe baza deciziei Comisiunii de Disciplină arătată în Decretul Regal No. 3290 din 1929 a cărui anulare se cere — prin care

numitul a fost lăsat în disponibilitate pe ziua de 11 Decembrie 1928.

Având în vedere că reclamantul se plânge prin acțiune între altele, de reaua constituirea a Comisiunii de Disciplină care l'a judecat, întrucât a fost compusă cu domnii subprefecți I. V. și T. P. șef de serviciu cari n-aveau calitatea după lege, de a figura în compunerea acelei Comisiuni.

Având în vedere că în conformitate cu art. 62 din legea statutului funcționarilor publici, Comisiunile Disciplinare pentru funcționarii județeni, comunali și ai celorlalte autorități cu caracter local se compun din: 1) Primul Președinte al Tribunalului orașului de reședință, 2) un șef de serviciu delegat de Consiliul comunal al orașului de reședință sau al autorității locale.

Având în vedere că reclamantul era funcționar județean.

Având în vedere că din procesul verbal dresat de Delegația permanentă a jud. S. se constată, că d-l C. a fost delegat în Comis. de Discip. de către Delegația permanentă a județului, iar nu de Consiliul județean cum prevede art. 60 citat; că din procesul verbal din 8 Ianuarie 1928 dresat de Delegația Permanentă a orașului D., rezultă că d-l T. P. a fost delegat în Comisiunea de Disciplină de către Delegația permanentă a orașului D., iar nu de Consiliul orașănesc, contravenindu-se deasemeni dispozițiilor sus zisului articol.

Așa fiind și întrucât Comisiunea de Disciplină care l'a judecat pe reclamant a fost constituită cu violarea art. 60 din legea statutului funcționarilor publici, motivele acțiunii bazate pe reaua constituire a Comisiunii de Disciplină sunt fondate și acțiunea urmează a se admite, — fiind fără interes a se mai discuta și celelalte motive din acțiune, — a se anula Decretele Regale No. 234 din 3 Februarie 1927 No. 417 din 16 Februarie 1927 de numire a d-lor C. și P. în comisia disciplinară precum și Decretul Regal No. 3290 din 16 Septembrie 1929 prin care reclamantul a fost pus în disponibilitate și care s'a dat în baza zisei deciziuni a Comisiunii Disciplinare, obligându-se Ministerul de Interne să reîntegreze pe reclamant în postul de jurisconsult al jud. S. și în toate drepturile aferente pe data de 11 Decembrie 1928.

(Cas. III. Dec. No. 692 din 20 Aprilie 1936. Președinția D-lui C. Crăciunescu, consilier.)

104. LEGEA ORGANIZĂRII MINISTERULUI DE INTERNE. *În afară de funcționarii administrației centrale nimeni nu poate fi numit într-o funcțiune mai înaltă decât cea de subdirec-*

tor. Dela această regulă, se exceptează inspectorii generali administrativi, cari pot fi numiți direct de afară Art. 17 al legii de organizare a ministerului de interne din 1913.

Această dispoziție nu-i de natură a imprima levei un caracter de specialitate în ce privește modul de recrutare al inspectorilor administrativi, ci numai un caracter general, de organizarea tuturor serviciilor administrațiilor centrale ale Ministerului, deci și a inspecțiunilor.

Așa fiind, inspectorii administrativi neputând fi considerați un corp de specialiști cu o lege de organizare a lor aparte conform art. 4 din statut, li-se aplică dispozițiunile art. 38 din statut, după care inspectorii generali administrativi nu pot fi numiți direct din afară, funcțiunea această fiind superioară celei de subdirector. Art. 34 al. 4 din statut, combinat cu art. 202 al. 2 din legea de organizare a Ministerelor și art. 36 din regulamentul de organizare a Ministerului de Interne dela 1930.

Art. 36 din regulamentul Ministerului de Interne nu face decât să reproducă principiile art. 38 din statutul funcționarilor publici, potrivit căruia nu se pot numi persoane de afară pentru funcțiuni mai mari decât cele de subdirector.

Recurentul se plânge că instanța de fond stabilește că inspectorii generali administrativi, nu constituie un corp de specialitate și că nu le este aplicabilă în ce privește condițiunile de recrutare, legea de organizare a Ministerului de Interne din 1913.

Potrivit disp. art. 17 din legea de organizarea Ministerului de Interne din 20 Iunie 1913, în afară de funcționarii administrației centrale, nimeni nu poate fi numit într-o funcțiune mai înaltă decât aceea de subdirector.

Se exceptează dela această regulă, între alții și inspectorii generali administrativi. — cari pot fi numiți direct din afară: această dispozițiune nu este însă de natură a imprima legii de organizarea Ministerului de Interne, un caracter de specialitate în ce privește modul de recrutare al inspectorilor generali administrativi, ci numai un caracter mai general, de organizarea tuturor serviciilor administrațiilor centrale ale Ministerului de Interne, deci și a inspecțiunilor.

Deci, inspectorii generali administrativi neput-

tând fi considerați ca un corp de specialiști, cu o lege de organizare a lor aparte, după cum se prevede în art. 4 al legii statutului funcționarilor publici, conform art. 33 al acestui statut din 1923, li-se aplică, începând dela această dată, dispozițiunile părții a doua a statutului, deci și disp. art. 38; după acest text inspectorii generali administrativi, nu pot fi numiți direct din afară, funcțiunea de inspector general administrativ fiind superioară acelei de subdirector, cum rezultă din disp. art. 34 al. 4 din statut, combinat cu art. 202 al. 2 al legii de organizare a Ministerelor din 1929 și art. 36 din regulamentul pentru organizarea Ministerului de Interne din 1930; texte după cum s'a arătat mai sus, în vigoare la data numirii recurentului în funcțiune;

Intrucât recurentul nu îndeplinea în momentul numirii sale în funcțiunea de inspector general administrativ condițiunile legale de recrutare în această funcțiune, Curtea de Apel fără a săvârși imputările aduse prin motivele de casare, a fost îndreptățită a considera pe reclamant lipsit, conform art. 8 din legea contenciosului administrativ, de exercitiul acțiunii în contencios și ca legal decretul de licențierea sa din serviciu.

Disp. art. 36 din regulamentul de organizarea Ministerului de Interne din 1930, prevăzând că inspectorii generali administrativi, sunt echivalași gradului de subdirector, nu face decât să reproducă principiile statutului funcționarilor publici, art. 18, potrivit căruia, pentru o funcțiune mai mare în grad decât aceea de subdirector, nu se pot numi persoane din afară, ci numai prin înaintarea celor din gradul inferior.

(Cas. III. Dec. No. 444 din 2 Martie 1936. Președinția D. Iuj C. Romano, consilier.)

105. LEGEA PENTRU UNELE MĂSURI FINANCIARE URGENTE DIN 1932. Județele, comunele și regiile autonome publice, în baza acestei legi sunt în drept a suprima gratuitățile funcționarilor lor și a reduce cota de chirie în raport cu cota funcționarilor de Stat.

IN FAPT: Consiliul Comunal al orașului O., a suprimat pe anul financiar 1933—1934 adausul de lemne gratuite și adausul de electrică gratuită pentru funcționarii Primăriei și a redus totodată și cota de chirie la cota acordată funcționarilor Statului din acel oraș, în raport cu salariul de bază avut de ei înainte de unificarea acestuia cu sporul de scumpete.

În contra acestei măsuri a Consiliului comunal, recurenții funcționari ai Primăriei, au făcut apel — contestație, pe care Comitetul Local de Revizuire, l-a respins ca neîntemeiat, între alte motive, pentru că potrivit art. 1 din legea pentru unele măsuri financiare din 10 Octomvrie 1932, orice adausuri la salarii, se suprimă, chiar și în cazul dacă aceste adausuri au fost prevăzute în legi sau regulamente speciale.

IN DREPT: Art. 1 alin. 1 din legea pentru unele măsuri financiare autoriză a se face cu începere din luna Septemvrie 1932, o revizuire a bugetului pe 1932 a tuturor Ministerelor, Regiilor publice autonome și Caselor autonome, ale căror bugete au legătură cu bugetul general al Statului, spre a înlătura orice cheltueli, cari nu ar fi absolut indispensabile, iar în alip. 3 arată că diurnele suplimentare și orice adaos la salariu se suprimă chiar dacă sunt prevăzute în legi speciale.

Art. 5 din aceeași lege, dispune că nici un funcționar al Statului, județelor, comunelor și Regiilor publice autonome, nu poate avea o retribuțiune, sub orice formă ar fi, dela aceeași funcțiune, mai mare de 35.000 lei brutto lunar, cu aplicațiunea legii cumulului, exceptându-se cei doi mareași, primul președinte al Curții de Casație, președinții de secții ai aceleiași Curți, cum și funcțiunile dobândite pe bază de contract în curs până la expirare.

Din cuprinsul acestor texte și în special din termenii categorici pe care articolul 5 ca și alte texte, îi întrebunțează, atunci când înglobează în mod expres în cadrul aceleiași legi în afară de Stat, atât județul cât și comuna, cum și din spiritul în care a fost concepută întreaga lege, care a fost aceia ca toate autoritățile publice sau dependente de ele, să facă cele mai mari economii pentru realizarea echilibrării bugetului general al Țării, rezultă că legea pentru unele măsuri financiare urgente din Octomvrie 1932 are un caracter de aplicațiune generală și deci ea este aplicabilă nu numai funcționarilor Statului, ci și celorlalți funcționari dela județ, comună și dela Regiile autonome publice.

Astfel fiind și întrucât dar, în asemenea situațiune, Comitetul Local de Revizuire nu a făcut o greșită aplicațiune în cauză a art. 1 al. 3 din legea pentru unele măsuri financiare urgente, atunci când a decis că în baza acestui text, Consiliul comunal al orașului O. a avut dreptul ca pentru economii bugetare să suprimă gratuitățile de lemne și electrică ale funcționarilor săi comunali, motivul de casare bazat pe greșita interpre-

tare a art. 1 și 5 din legea menționată, este neîntemeiat și recursul urmează a fi respins.

(Cas. III. Dec. No. 173 din 29 Ianuarie 1936. Președinția D-lui C. Macri, consilier.)

106. MEDICI ȘEFI. ASIGURĂRI SOCIALE.

Medicii-șefi ai asigurărilor sociale sunt medici igienişti care se recrutează în baza examenului de capacitate, astfel că, simplul aviz al Comisiei administrative nu-i suficient să înlocuiască această formalitate și ca atare Ministerul pe cale de decizie este îndreptățit a retrage delegațiunea dată în acest post fără îndeplinirea condițiilor de mai sus.

Potrivit art. 191 din legea sanitară dela 1930, sunt medici igienişti între alții și medicii șefi a-i asigurărilor sociale.

Medicii igienişti se recrutează în baza examenului de capacitate, în conformitate cu dispozițiunile art. 204 comb. cu art. 200 și urm. din aceeași lege și cu dispozițiunile art. 92 din legea unificării asigurărilor sociale din 1933, sub aplicațiunea căreia — după cum stabilește Curtea de Apel prin deciziunea sa — recurentul a fost delegat ca medic șef al Casei de Asigurări P.

După disp. art. 92 mai sus citat personalul medical din asigurările sociale este divizat în două categorii, din prima făcând parte și medicii șefi ai direcției medicale cu drept de participare la Casa Generală de Pensuni, recrutarea lor făcându-se pe bază de examen de capacitate; că la acest examen sunt admiși și medicii cari au funcționat cel puțin cinci ani ca medici a-i asigurărilor sociale după care urmează apoi avizul Comisiunii de administrație.

Astfel fiind, și întrucât, după cum constată deciziunea Curții de Apel, constatarea neatacată prin motivele de casare — recurentul, care ocupa în mod provizoriu postul de medic șef nu numai că dovedește, dar nici n'a pretins măcar a se fi prezentat la examenul de capacitate spre a putea fi legal confirmat în postul mai sus arătat, simplul aviz al Comisiunii administrative nu era suficient să se înlocuiască formalitatea legală, că deci, Ministerul pe cale de decizie a fost îndreptățit a retrage delegațiunea dată reclamantului de a ocupa postul provizoriu de medic șef al Casei Asigurărilor Sociale din P., deoarece Inaltul Decret Regal de confirmarea recurentului în acel post nu putea produce niciun efect legal, — că instanța de fond decizând în acelaș sens, prin aceasta n'a săvârșit nici una din erorile imputate

de către recurent prin motivele de casare, motive care fiind neîntemeiate, fac ca recursul să fie respins în consecință, iar examinarea primului motiv devenind inutilă din moment ce Curtea de Apel își sprijină soluțiunea pe chestiunile cari au format obiectul motivelor II. și III. de casare.

(Cas. III. Dec. No. 1304 din 8 Iulie 1936. Președinția D-lui C. Romano, consilier.)

107. NAȚIONALITATEA ROMÂNĂ. Româncea prin căsătoria sa cu un străin devine străină, dar își păstrează naționalitatea română dacă după legea soțului ea nu dobândește naționalitatea acestuia. Dovada că nu și-a pierdut naționalitatea prin căsătorie incumbă femeii care pretinde aceasta.

Potrivit art. 38 din legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române, româncea devine străină prin căsătoria sa cu un străin, ea, însă, își păstrează naționalitatea română când după legea soțului său, nu dobândește naționalitatea acestuia.

Astfel fiind, și întrucât recurenta prin căsătoria ei cu un cetățean străin de naționalitate austriacă, și-a pierdut naționalitatea română, ei îi incumbă să facă dovada excepțiunii invocate că și-a păstrat naționalitatea română, întrucât după legea soțului său ea nu devenise austriacă.

În speță, Curtea de Apel a constatat în fapt că recurenta nu a făcut dovada că după legislația austriacă ea nu ar fi dobândit naționalitatea soțului său, această constatare neatacată pentru denaturare, fiind atributul suveran al instanțelor de fond, scapă controlului Curții de Casație;

Astfel fiind, Curtea de Apel a făcut o justă aplicațiune a art. 38 din legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române când a considerat pe recurentă ca străină, și prin urmare motivul de casare este neîntemeiat și recursul urmează a fi respins.

(Cas. I. Dec. No. 1084 din 13 Octomvrie 1936. Președinția D-lui AL. Iuca, președinte.)

108. ALEGERI ADMINISTRATIVE. Sunt îndreptățiți a ataca cu recurs hotărârea președintelui secției de votare, numai candidații la aceste alegeri, nu și alegătorii respectivi. Art. 27 al legii ad-tive din 27 Martie 1936.

Pronunțarea validării alegerii. Condițiuni.

Candidați în raport contractual cu administrația comunală.

IN FAPT: Dr. Gh. L., P. F., M. C., M. E., St. M. și Sz. P. au introdus recurs în contra hotărârei de respingere a contestațiilor ivite și de validare a alegerilor urmate în comuna P., date la 15 Februarie 1937, de Președintele Secțiunii de votare P.

Din totalul acestor recurenți de mai sus, numai Sz. P., a fost candidat la alegerile comunei P., ținute în ziua de 15 Februarie 1937 — cum rezultă din buletinele de vot, precum și din celelalte acte ale dosarului de fond — în timp ce restul recurenților nu au avut această calitate, ci numai pe aceia de alegător.

IN DREPT: În conformitate cu disp. art. 27 al. IV ale legii administrative din 27 Martie 1936, sunt îndreptățiți a ataca cu recurs hotărârea președintelui secției de votare, numai candidații la alegerile administrative, iar nu și alegătorii respectivi.

Așa fiind și cum exactitatea afirmațiunii recurentului prezintă Dr. Gh. L., relativă la caracterul de ordin constituțional al recursului, nu poate avea nici un efect în cauză, față de disp. citatului text, și împotriva cărora numitul n'a formulat recursul special de neconstituționalitate, reglementat de legea organică a Inaltei Curți de Casație, urmează a se decide că zisele recursuri sunt inadmisibile și au a se respinge ca atare.

Având în vedere — în ce privește singurul recurs admisibil și făcut de candidatul P. Sz., că: prin motivul I și III de casare invocat, se susține în esență că președintele alegerii ar fi violat disp. art. 27 leg. adm. prin faptul că n'a pronunțat o hotărâre de validare a alegerilor, cum cere zisul text, și că în orice caz n'a pronunțat-o în localul secției de votare și în prezența membrilor biroului; că prin motivul II. de casare se susține că s'au violat disp. textului citat și în sensul că președintele alegerii a hotărât prin procesul său verbal ca dosarul să fie trimis președintelui delegațiunii județene, iar nu președintelui circ. electorale județene; că în fine, prin motivele IV, V și VI de recurs, se susține pedeparte că I. S. și I. R., candidați la aceste alegeri, fiind în raporturi contractuale cu administrația comunală nu puteau fi declarați, conform art. 11, eligibili, iar pedealtă parte, că în orice caz ei trebuiau invalidați, cu ocazia contestațiunilor făcute conform art. 27, fiindcă legea nu mai prevede nici-o altă cale de reparare, a acestui vițiu de eligibilitate.

Considerând în ce privește primele 2 motive de recurs (I. și III.) că ele sunt inexacte în fapt, întrucât la dosar se găsește hotărârea de validare a alegerilor din comuna P., totdeodată de res-

pingere a contestațiunilor făcute, hotărâre pronunțată în comuna P., deci în localul destinat pentru alegeri, și anume în ziua de 15 Februarie 1937, când zisele alegeri au avut loc.

Că deci, primele 2 motive au a se respinge ca atare.

Considerând, în ce privește motivul II de recurs, că neseriozitatea lui, — privind o chestiune de expediție a dosarului alegerilor, care fatal nu poate avea nici-o urmă de înrâurire asupra operațiunilor electorale fatal anterioare — fiind evidentă, este a se respinge ca neconcludent.

Considerând, în fine, în ce privește motivul IV, V și VI de recurs, că prin hotărârea criticată, respingându-se contestațiile purtând asupra acestei chestiuni, instanța arată că susținerea este fără obiect, întrucât nici unul dintre cei doi candidați, n'au fost aleși, lucru ce nu se contestă în ce privește pe I. S.

Că însă, din chipul cum se rostește instanța de fond rezultând că în realitate contestațiile erau tardiv introduse, adică după proclamarea rezultatului alegerilor și prin consecință contrariu disp. art. 26 alin. I., urmează că ele greșit au fost respinse ca fără obiect, întrucât trebuiau respinse, conform citatului text, ca tardiv introduse.

Dealtfel și în fond, susținerea este neîntemeiată, întrucât din actele anexate la contestațiuni și anume din Contractul de Muncă încheiat la 28 Mai 1935, se constată că înțelegerea lui I. R. cu primăria comunei P., de a-i încasa, contra unui anumit comision, unele taxe comunale, a expirat la 27 Mai 1936, fără a se face, printr'un nou contract, sau printr'o decizie administrativă de prelungire, dovada că zisul contract s'ar fi prelungit, lipsa de dovadă oficială, care înlătură orice putere de probă, certificatelor comunale anexate deodată cu recursurile și cari, dealtfel nefiind propuse înaintea instanței de fond, fatal nu pot fi avute, pentru prima oară, în vedere de Birou, ca instanță de casare.

Că dar și cum candidatul I. S. nu a fost declarat ales, iar candidatul I. R., deși ales, nu este dovedit că ar fi în relațiuni contractuale cu autoritatea comunală, urmează că și ultimele trei motive de recurs sunt nefundate și au a se respinge ca atare, iar pe cale de consecință, este a se respinge și recursul.

(Biroul Circ. Electorale a jud. Timiș-Torontal. Hotărârea din 24 Februarie 1937. Președinția D-lui Vasile M. Theodorescu, primpreședinte.)

VII. DREPT FISCAL

109. TIMBRU. *Cereri introductive de instanță. Chestiunea timbrului primează orice discuțiune. Aplicațiune la cazul a două apeluri a căror conexare s'a cerut, însă instanța fără a discuta conexarea, a anulat unul din ele ca netimbrat.*

Potrivit art. 42 din legea timbrului cererile introductive de instanță netimbrate vor fi valabile numai dacă partea va justifica plata taxelor de timbru datorite după lege.

Astfel fiind și întrucât satisfacerea legii timbrului constituie o condițiune de valabilitate a cererii ce urmează a se examina în prealabil înainte de orice altă cercetare a ei, și această dispozițiune fiind aplicabilă oricărei cereri introduse separat de o parte, urmează că în speță, tribunalul constatând netimbrarea apelului recurenței a putut să-l anuleze ca atare, fără ca prin aceasta să comită imputările aduse prin motivele de casare, chestiunea eventualei conexări a apelului recurenței neputându-se discuta decât în urma timbrării lui, din moment ce acest apel introdus de recurentă constituia o cerere distinctă și ca atare era supusă dispozițiunilor legii timbrului care primează orice altă discuțiune sau examinare a cererii netimbrate.

Deci motivele de casare fiind neîntemeiate, recursul urmează a fi respins.

(Cas. I. Dec. No. 956 din 22 Septembrie 1936. Președinția D-lui T. Magheru, consilier.)

110. URMĂRIREA VENITURILOR PUBLICE. *Facultatea fîscului de a proceda la urmărirea mobilă sau imobilă.*

Art. 17 al legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 13 Aprilie 1933 prevede că „dacă în termen de 15 zile dela expirarea trimestrului înăuntru al căruia debitul a devenit exigibil, debitorul nu va achita suma datorată, se va proceda la sechestrarea averii mobile sau, la nevoie, la îndeplinirea formalităților pentru scoaterea în vânzare a averii imobile a debitorului”.

Din această dispozițiune nu rezultă decât, că legea a lăsat la facultatea fîscului să procedeze la urmărirea mobilă sau imobilă, după cum va

găsi el oportun și util; numai în acest sens trebuie interpretat sus citatul text, expresiunea la nevoie vînd să arate că fîscul poate păși direct la execuțiunea asupra imobilelor debitorului dacă vânzarea mobilelor i-se pare imposibilă sau neîndestulătoare. Necesitatea de a se recurge la o urmărire imobiliară se apreciază exclusiv de autoritatea fîscală și nu implică pentru debitor dreptul la discuțarea în prealabil a averii sale mișcătoare.

Deci, art. 17 din legea de urmărire, departe de a recunoaște contribuabilului neplatnic vre-un beneficiu de discuțiune care să dea loc la anularea vânzării făcută cu neobservarea lui, stabilește pur și simplu că, fîscul este liber să uzeze de oricare din cele două feluri de urmărire, conform dreptului comun.

În consecință, motivul de casare este nefondat.

(Cas. II. Dec. No. 1348 din 7 Iulie 1936. Preș. D-lui N. Stănilă, consilier.)

111. CONTRIBUȚIUNI DIRECTE. *Revizuirea ne fiind prevăzută printru căile de atac, admise de legea contribuțiunilor directe, — ea este inadmisibilă în această materie.*

IN FAPT: Prin cererea de revizuire introdusă, contribuabilul cere reformarea sentinței cu No. Fisc. II. 1886/4/1925 dată de Curtea de Apel Timișoara S. II-a.

Din conținutul acestei sentințe rezultă, că a fost dată de Curte ca instanță de casare, asupra recursului făcut de contribuabil în contra deciziunii Comisiunii de apel, dată în privința venitului impozabil al contribuabilului.

IN DREPT: Prin disp. art. 101 din legea pentru unificarea contribuțiunilor directe în vigoare la 15 Ianuarie 1926, — când s-a pronunțat sentința Curții atacată prin cererea de revizuire a contribuabilului — și în anul 1932 — când s'a introdus cererea de revizuire, — cât și prin disp. art. 82 din legea pentru unificarea contribuțiunilor directe în vigoare în prezent, nu se prevede că hotărârea Curții ca instanță de casare, dată asupra recursului în această materie, poate fi atacată și reformată prin cerere de revizuire.

În această materie, căile de atac în contra hotărârilor date de instanțele instituite prin legea pentru unif. contrib. directe, fiind prevăzute de această lege specială, — care nu prevede și cererea de revizuire, prevăzută de procedura dreptului comun, — sunt singurele admisibile.

Astfel fiind, întrucât legea pentru unificarea contribuțiilor directe nu prevede calea extraordinară de atac revizuirea, — admisă în procedura dreptului comun, — această cale de atac nu poate fi admisă.

(C. de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 1268/11/1932 din 29 Octombrie 1936. Președinte și redactor D-l Gh. Pavelescu, președinte.)

112. CONTRIBUȚIUNI DIRECTE. *Supra solviri. Compensarea lor cu impozite datorate de contribuabil. Când are loc? Aplicarea art. 123 și 124 din lege.*

IN FAPT: Contra sentinței Trib. C. a declarat recurs Ministerul Finanțelor, invocând ca motive, greșita interpretare a art. 125 L. C. D., exces de putere, nemotivare, și a cerut în consecință, casarea menționatei sentințe cu trimitere.

În dezvoltarea motivelor de casare a invocat că: 1) Trib. prin sentința atacată a admis contestația făcută de Prima Casă de Păstrare s. a. din C. în contra procesului verbal de sechestrul al Percepției C., compensând debitul contestatoarei pe anul 1935/1936 cu suprasolvirile ce avea; 2) Menționata sentință conține o greșită interpretare a art. 125 L. C. D. care prevede, că nu se poate face compensație de cât între impozite de natură identică, ce derivă din contribuțiuni directe; 3) Sentința a fost dată cu exces de putere și nemotivare întrucât nu se constată, de ce fel de impozite este vorba și nici din ce provin suprasolvirile, pentru a se vedea, dacă poate opera legal compensația așa cum este reglementarea din al. ultim al art. 125 l. c. d.

Tribunalul în hotărârea ce a pronunțat, motivează admiterea contestațiunii și anularea procesului verbal de sechestrul cu aceia, că din extrasul de rol al percepției respective rezultă, că urmăritul are către fisc suprasolvirile ce întrec impozitele datorate;

Că după introducerea contestației fiscalul a și operat compensația pe anii 1932/1935, excluzând pe cele din 1935/1936, iar din această operație rezultă că au rămas necompensate suprasolvirile în valoare de 155.008 lei, iar restanța în impozite lei 50.651, pentru care fiscalul în mod eronat a menținut sechestrul, întrucât conform art. 125 L. C. D. era obligat să opereze compensația.

IN DREPT: Considerând că în speță însuși fiscalul prin adresa No. 1139 din 5/III/1936 aflată în dosar, recunoaște suprasolvirile încasate dela contestatoare cum și aceia că impozitele a căror compensare se cere sunt directe.

Că în conformitate cu art. 123 al. I. L. C. D. sumele constatate și înscrise în roluri ca impozite sau amenzi rămase definitive constituie creanțe executorii în folosul statului ele neputând fi reduse sau desființate prin nici o hotărâre judecătorească în alt mod de cât cel prevăzut de aceea lege;

Că în conformitate cu al. II al zisului text, se vor face compensațiuni sau restituiri dacă debitul e micșorat sau se percepe diferențe dacă este mărit;

În fine, conform ultimului alineat al art. 124 din L. C. D. se prevede, că se va face compensație sau restituiri potrivit art. 123 din legea pentru unificarea C. D., dacă impunerea pe anul în curs este mai mică și se va percepe diferența dacă este mai mare, de unde rezultă că, în speță, fiind vorba de impozite directe datorite pe anul 1935/1936 de către contribuabilă și deoarece dânsa are suprasolvirile mai mari de cât impozitul datorit, fiscalul era obligat a face compensația conform art. 123 și 124 L. C. D., așa încât tribunalul a procedat corect când a hotărât admiterea contestației și anularea sechestrului.

Pentru aceste motive recursul fiscalului este nefondat și Curtea l'a respins ca atare.

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec. No. 3106/4/1936 din 12 Octombrie 1936. Președinția D-lui C. Soliurescu, consilier; redactor D-l Dr. I. Hossu, consilier.)

113. IMPOZIT PE ECHIVALENT. *Legiuitorul timbrului prin art. 16 a vizat acele lucruri cari prin natura sau destinațiunea lor sunt a se*

considera ca imobile ce nu pot fi mânuite sau întrebuințate din loc în loc, cari, deci, au mai mult un caracter imobiliar prin faptul că sunt montate făcând un tot imobiliar.

În conformitate cu dispozițiunile art. 16 §. 2 din legea timbrului din 1 Februarie 1933 sunt impuse cu impozitul pe echivalent, clădirile, terenurile, instalațiunile, și uzinele cari sunt afectate serviciului sau scopului întreprinderii, adică imobilele prin natură și cele prin destinațiune.

În speță, recurentul se plânge, că s'au impus cu acest impozit și lucrurile mobile ale întreprinderii sale, lucruri cari conform legii timbrului nu pot fi socotite ca impozabile, deoarece ele nu pot fi socotite ca imobile prin destinațiunea lor, după cum legea timbrului o precizează.

Considerând că, este necontestat în fapt și rezultă din lucrările dosarului, că lucrurile impuse sunt mobilele sanatoriului ca: paturi, șervete, scaune și alte lucruri, cari prin destinațiunea ce au, nu pot fi socotite ca imobile prin destinațiunea lor.

Considerând că legiuitorul timbrului prin art. 16 n'a vizat lucrurile mobile, ci acele lucruri, cari prin natura sau destinațiunea lor sunt a se considera ca imobile ce nu pot fi mânuite sau întrebuințate din loc în loc, deci instalațiuni fixe cari au mai mult caracter imobiliar prin faptul că ele sunt montate făcând un tot imobiliar.

Prin urmare, mobilele propriu zise, nefiind lovite de impozitul pe echivalent, instanța de apel a interpretat greșit și a violat dispozițiunile textului art. 16 §. 2 din legea timbrului, astfel că din acest punct de vedere a pronunțat o sentință casabilă, iar Curtea găsind astfel recursul contribuabilei fondat l-a admis și casând sentința tribunalului a apărut de plata impozitului pe echivalent pe contribuabilă în ce privește mobilele specificate.

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec. No. 3643/3/1936 din 19 Octomvrie 1936. Președinte și redactor D-l I. Nic. Periețianu, președinte.)

114. TAXĂ DE MOȘTENIRE ȘI ÎNREGISTRARE. *Intrarea în posesiunea averii rămasă*

ca succesiune, este o condiție „sine qua non”, pentru ca un moștenitor să fie considerat contravenient și supus rigorilor prev. de art. 59 comb. cu art. 76 din legea timbrului.

IN FAPT: Prin procesul verbal din 18 Iunie 1934, despre constatarea și impunerea succesiunii rămasă pe urma defunctului A. M., fost cu domiciliul în comuna Cheglevici, pe lângă plata taxelor de moștenire și înregistrare, contravenienții au mai fost supuși la o amendă pentru nefacearea declarațiunei prevăzută de art. 59 din legea timbrului, — amendă care este specificată pentru fiecare moștenitor în parte și anume Văd. lui A. M., în sumă de 42.967 lei, A. M., de 26.074 lei, F. M., 24.184 lei, N. și V. M., împreună, suma de 27.061 lei și soția lui I. S. n. A. M., 2.142 lei. Procesul verbal s'a aprobat din partea Ministerului de Finanțe cu deciziunea din 6 Iulie 1934 de sub No. 100512.

În contra acestui proces verbal au înaintat apel contravenienții în urma căruia, Tribunalul Timiș-Torontal a adus sentința atacată cu recursul de față, prin care a admis în parte acest apel și a scutit de plata amenzii, pe toți contravenienții în afară de Văd. lui A. M., față de care s'a respins apelul și s'a confirmat procesul verbal mai sus arătat.

Pentru a aduce această hotărâre, Tribunalul arată în considerentele sentinței date, că potrivit disp. art. 76 din legea timbrului (al. II și III) numai acel moștenitor se consideră de contravenient, care fiind în posesiunea averii rămasă, nu face declarațiunea prevăzută de lege, și întrucât din procesul verbal despre desbaterea lăsamântului reiese, că numai văduva lui A. M., este singură în posesiunea averii rămasă după soțul ei defunct, în mod greșit au fost considerați de contravenienți și ceilalți moștenitori și deci greșit au fost supuși la amenziile arătate prin procesul verbal din cauză, astfel că, au fost scutiți de orice amendă.

Această hotărâre a nemulțumit fiscul, care a atacat-o cu recurs.

IN DREPT: Din sentința atacată rezultă, că Tribunalul a stabilit, că numai văduva lui A. M. născ. L. M., este în posesiunea averii succesoriale,

trăgând această concluzie ca fapt, din procesul verbal al desbaterii succesorale.

Această stabilire în fapt, corespunde procesului verbal amintit și deci Tribunalul a fost în drept a lua ca dovadă această stare de fapt, cu atât mai mult, cu cât fiscul în procesul verbal de contravenție, n'a constatat, că și ceilalți moștenitori ar fi în posesia averii și deoarece nu s'a făcut o dovadă contrară celor stabilite în procesul verbal de desbaterea succesiunii, Tribunalul n'a săvârșit nici exces de putere, nici omisiune esențială, când a luat ca dovedit în fapt, că numai văduva defunctului este în posesia averii succesorale și de aceea acest motiv de recurs nu este fondat.

Potrivit celor cuprinse în art. 59 din legea timbrului, numai acel moștenitor poate fi considerat de contravenient, care nu a făcut declarațiunea prescrisă în acest text și care va poseda averea de moștenire înăuntrul termenului pentru facerea acestei declarațiuni;

Că acesta este modul de a vedea, reiese și din cuprinsul art. 76 din aceeași lege, unde deasemenea se accentuează, că numai acel moștenitor sau legatar se consideră drept contravenient, care face declarația peste termenul prescris și va intra în posesiunea averii;

Că deci, se evidențiază din cuprinsul acestor texte de lege împrejurarea că, întrarea în posesiunea averii rămasă ca succesiune, este o condiție sine qua non pentru ca un moștenitor să fie considerat de contravenient și supus rigorilor în această privință.

Așa fiind și întrucât în speță Tribunalul constată că, contravenienții față de cari s'a anulat procesul verbal de contravenție și au fost scutiți de amenda la care au fost supuși prin acest proces verbal, nu au intrat în posesiunea averii rămasă după defunct, ci numai văduva lui A. M., care singură posedă toată averea succesorală, rezultă, că nu s'a violat cu nimica textele de lege mai sus menționate și că din contră, instanța de apel a făcut o justă și legală interpretare a lor, astfel că și acest motiv de recurs, Curtea îl găsește nefondat și în consecință, îl respinge ca atare.

Având în vedere că, procesul verbal de con-

travenție din cauză stabilește pentru fiecare moștenitor în primul rând faptul de contravenție prin nefacerea declarațiunei, iar în al doilea rând, amenda la care deasemenea este supus fiecare moștenitor în parte.

Considerând însă, că, de îndată ce s'a constatat, că numai acel moștenitor se consideră contravenient care a intrat de fapt în posesiunea averii, adică soția defunctului, în mod implicit urmează a se stabili că, ne fiind contravenție la mijloc, nici amenda, rezultat al acestei contravențiuni nu mai poate fi menținută.

Că deci, Tribunalul anulând numai acea parte din procesul verbal prin care au fost amendați, ceilalți moștenitori, în afară de văduva defunctului, față de care procesul verbal de amendare a rămas în vigoare prin respingerea apelului, n'a săvârșit nici un exces de putere, căci moștenitorii aceștia au de executat cealaltă parte a procesului verbal privitor la stabilirea impozitului și deci acest motiv de recurs nu este întemeiat și se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea găsim recursul neîntemeiat în întregime, l-a respins ca atare.

(C. de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 2247/5/1936 din 15 Octombrie 1936. Președinția D-lui Gh. Pavelescu, președinte; redactor D-l V. Buțureanu, consilier.)

115. URMĂRIREA VENITURILOR PUBLICE.

Remediul de drept în contra întabulării dreptului de ipotecă — făcută conform legii pt. perceperea și urmărirea veniturilor publice, pe baza tabloului înaintat de percepție, — în favoarea Statului nu este contestația prev. de art. 43 din lege, ci, — în sensul art. 42 al legii, — fie acțiunea de radiere a întabulării, potrivit art. 148 din regulamentul de carte funduară, fie acțiunea de escindere, conform art. 168 din legea execuțională LX: 1881. Rațiune.

IN FAPT: Tribunalul prin sentința atacată a respins ca rău introdusă contestația făcută de I. B. născ. H., în contra tabloului cu No. 1470 din 18 Iulie 1935 al percepției J., pe baza căruia s'a cerut și intabulat dreptul de ipotecă în favoarea Statului, asupra imobilului contestatoarei cuprins în C. F. No. 922 a comunei L., cu motivarea rezumată, că art. 43 din legea pentru perceperea și

urmărirea veniturilor publice, pe care se bazează contestaţia, nu se aplică de cât mobilelor şi nu se poate aplica la urmărirea imobiliară; că numai art. 42 din lege prevede că diferitele revendicări ale părţilor urmărite sau ale terţilor, referitoare la urmărirea imobiliară pornită de fisc, se vor judeca după dreptul comun; că disp. art. 168 din legea execuţională şi art. 148 din regulamentul C. f. prevăd formalităţile de urmat când un terţiu revendică, sau se plânge că urmărirea fiscalului îl vatamă în drepturile sale de proprietar tabular, aşa că, contestaţia făcută în cauză nu-şi are locul şi urmează a fi respinsă fără a proceda la judecarea ei în fond.

Urmărta a atacat cu recurs această sentinţă a Tribunalului, pentru motivele în desvoltarea căroa a susţinut că art. 42 din lege dispune numai asupra acelor dispoziţiuni din legile de procedură civilă şi de execuţie silită, precum şi asupra contestaţiilor, care se referă **exclusiv la licitaţia şi adjudecarea imobilelor**, precum şi la **împărţirea preţului**, dar nu şi asupra contestaţiilor intentate împotriva sechestrelor, respectiv intabularilor; că aceasta reesă şi din articolele precedente 38—41 şi că întreg capitolul V. dispune numai de vânzarea imobilelor şi nu de urmărirea lor, prin aplicarea sechestrului sau intabularea dreptului de ipotecă; că în speţă n'a avut alt remediu de drept de cât contestaţia, pe baza disp. art. 43 din lege, care se referă la orice măsuri de urmărire şi nu face nici o deosebire între urmărirea mobilelor sau a imobilelor; că art. 148 din reg. c. f. se referă la acţiunea de radiere a intabulării făcute în baza unui act nevalabil de la origine, ceea ce în speţă nu este, pentru că tabloul pe baza căruia s'a făcut intabularea este valabil pentru F. H., care datorează impozitele prevăzute în tablou, numai că nu s'au specificat care sunt impozitele pe care le datorează contestaţoarea, aşa că un recurs în baza art. 143 ori acţiunea în baza art. 148 n'ar avea succes şi că art. 168 din legea execuţională, care reglementează acţiunile de escindere asupra imobilelor, se aplică numai în cazul când o persoană particulară ar urmări imobilul, nu însă când urmăritorul este fiscal, faţă de care nu se poate aplica de cât legea pentru perceperea şi urmărirea veniturilor publice, aşa că dânsa n'a avut alt remediu de drept de cât contestaţia, conform art. 43 din această lege şi nu dispoziţiile dreptului comun.

IN DREPT: Prin disp. art. 42 din legea pentru perceperea şi urmărirea veniturilor publice (publicată în Mon. Of. din 5 Mai 1934) se prevede, că „toate dispoziţiunile legilor de procedură civilă şi de execuţie silită în privinţa licita-

ţiunii şi adjudecării imobilului, a efectelor urmăririi şi a judecării recursului în casaţie, a împărţirii preţului şi a judecării contestaţiilor, sunt aplicabile şi urmărilor imobiliare, făcute în temeiul legii de faţă“.

Acest articol făcând parte din capitolul V. din lege, care se referă la urmărirea imobiliară şi prevăzând că dispoziţiunile legilor de procedură şi de execuţie silită, indicate în text, sunt aplicabile urmărilor imobiliare făcute în temeiul legii de urmărire, să se facă uz de dispoziţiunile din legile de procedură şi de execuţie din dreptul comun.

Astfel fiind, deşi în art. 42 se prevăd anumite acte de urmărire în privinţa căroa se dispune că li se aplică dispoziţiunile legilor de procedură şi de execuţie, această enumerare făcută în text nu poate fi exclusivă, ci numai indicativă, pentru că, dacă intenţia legiuitorului ar fi fost ca dispoziţiunile legilor de procedură şi de execuţie silită să se aplice numai acelor acte, ar fi dispus în acest sens şi pentru că, în lipsă de dispoziţiuni speciale în legea de urmărire, în privinţa anumitor acte de urmărire prevăzute de dreptul comun, cum este şi intabularea dreptului de ipotecă în Cartea Funduară, trebuie să se aplice dispoziţiunile din legile de procedură şi de execuţie, la care face trimitere legea de urmărire.

Or, pentru a ataca intabularea făcută asupra imobilului proprietatea sa, urmărta putea să facă uz fie de acţiunea de radiere a intabulării, potrivit disp. art. 148 din regul. C. F., întrucât pretinde că nu putea fi intabulată datoria altei persoane pe imobilul proprietatea sa, fie de acţiunea de escindere prevăzută de art. 168 din legea execuţională.

Aşa fiind obiecţiunile recurentului că n'ar fi putut face uz de aceste căi de atac contra intabulării, sunt neîntemeiate, pentru că atât timp cât legea de urmărire nu prevede altă cale de atac contra unui astfel de act de urmărire imobiliară, iar prin disp. art. 42 din lege se dispune să se aplice dispoziţiunile procedurii civile şi legii de execuţie silită, acestea sunt aplicabile în cauză.

Şi, întrucât prin disp. art. 42 din legea de urmărire se dispune în privinţa urmăririi imobiliare, acest text făcând parte din capitolul care tratează această materie, disp. art. 43 din lege, referitoare la contestaţia la urmărire, alta de cât cea imobiliară, nu sunt aplicabile în cauză.

Pentru aceste motive, Curtea găsind că Tribunalul a făcut o bună aplicare a dispoziţiunilor

legilor invocate în sentință și că recursul urmăritei este neîntemeiat, l-a respins.

(C. de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 3314/1936 din 22 Octombrie 1936. Președinte și redactor D-l Gih. Pavelescu, președinte.)

116. TIMBRU. Cererile de licitație imobiliară contra debitorilor beneficiari ai legii de lichidare din 1934, sunt scutite de timbre.

(Trib. Cluj S. II. Dec. No. 628/1936.)

NOTĂ: Tribunalul Cluj, prin deciziunea sus amintită, — publicată în revista economică, — stabilește că actele de executare contra debitorilor beneficiari ai legii de lichidare, sunt scutite de timbre.

Motivează această instanță susținerea sa, cu împrejurarea că, nu este vorba de o cerere bazată pe legea conversiunii ca lege specială, că deciziunile Comisiunii centrale a timbrului, nu sunt obligatorii pentru instanțele de judecată și că licitația mobilă și imobiliară și executarea, sunt acte de procedură.

Subsemnatul răsfoind revista economică, ce a apărut la Sibiu în luna Ianuarie a. c., nu sunt de aceeași părere, deoarece potrivit deciziei din 11 Martie 1935, a Comisiunii centrale a timbrului, se spune: „art. 75 din legea conversiunii datorilor agricole și urbane din 1934, scutește de ori ce timbre și taxe, declarațiile, cererile și în genere toate actele de procedură, cari nu au de scop valorificarea vreunui drept acordat de acea lege”.

În consecință, din moment ce o creanță a fost redusă, deci beneficiul legii a fost valorificat, executarea nu mai intră în categoria actelor scutite de timbru și deci va fi supusă la plata integrală a acestor taxe.

Grija permanentă a comisiunii întru apărarea drepturilor cuvenite statului este categorică, ca dispozițiune a legii timbrului.

De asemenea s'a făcut o perfectă analogie cu chestiunile actelor de pauperitate, înscriind legiuitorul în art. 23 al legii timbrului, că actul de sărăcie, prevăzut de acest articol, este valid în tot decursul instanțelor, pentru realizarea dreptului prin justiție.

Odată dreptul consfințit printr-o hotărâre judecătorească, rămasă definitivă, toate actele ulterioare de executare, începând cu cererea de executare, au a fi timbrate și supuse impozitului proporțional, în conformitate cu natura executării.

Prin modificarea legii timbrului din 27 Iulie 1934, s'a adăugat la articolul 22 §-ul 56, un ultim alineat, prin care s'a inserat la capitolul scutirilor, dispozițiunile art. 75 din legea conversiunii, însă numai declarațiilor și cererilor făcute, fie de creditori, fie de debitori, înaintea justiției sau ori cărei autorități, certificatele și în general tuturor actelor eliberate de justiție sau de autorități, și cererea creditorilor și debitorilor, precum și actelor de procedură, relative la aplicarea legii din 7 Aprilie 1934, privitoare la lichidarea datorilor agricole și urbane, se cuprind desigur, citațiile, copiile, somațiile, cereri de investire (acte de procedură), bine înțeles dacă sunt relative la aplicarea legii.

Ori, procedura de executare, ce se face de creditori, din moment ce dreptul a fost valorificat, ex-

cutarea nu mai intră în categoria actelor scutite de timbre.

Comisiunea centrală a timbrului, având calitatea de a elabora deciziuni în baza legii timbrului, aceste deciziuni au putere obligatorie pentru instanțele de judecată, iar nu caracterul unui aviz.

Din moment ce creditorul și-a valorificat creanța sa, cererea de executare, nu se mai poate baza pe legea conversiunii, ci pe dreptul comun, iar cererea de licitație imobiliară nu constituie un act de procedură, ci este însuși act de executare.

Iată pentru ce credem că, cererile de licitație imobiliară, contra debitorilor beneficiari ai legii de conversiune, trebuiesc timbrate.

M. GH. MUȘATESCU
Judecător-Președinte.

117. CONTESTAȚIE LA URMĂRIRE. Competență. În urmăririle până la 50000 lei, Judecătoria competență a soluționa contestațiile la urmărire, este aceea în a cărei circumscripție se află percepția prin care se face urmărirea. Art. 44 al legii pt. perc. și urm. veniturilor publice din 5 Mai 1934 și art. 27 din legea pt. org. corpului de avocați publici din 9 Mai 1933. Interpretare.

ÎN FAPT: Judecătoria Rurală Sănnicolaul-Mare prin încheierea No. 874/5/1936, și-a declinat competența de a judeca, contestația introdusă de urmăritii E. P. și T. I., domiciliați în Cenadul Mare, prin care aceștia au cerut anularea procesului verbal de sechestru No. 19 din 4 August 1936, al Percepției Sănnicolaul Mare (Agenția Cenadul Mare), — act prin care li s'au sechestrat diferite obiecte mobile, în realizarea unei creanțe de 19.600 Lei, datorată sub titlul de taxe de drumuri.

Pentru a da această încheiere declinatorie de competență judecătoria rurală Sănnicolaul-Mare, se bazează pe împrejurarea că în vederea soluționării contestației erau de citat și s'au citat atât Administrația Financiară de încasări și plăți, ale cărei organe în subordine au întreprins urmărirea, cât și — mai ales — Direcțiunea generală a Drumurilor din Ministerul lucrărilor publice și al comunicațiilor, căreia i-se cuvine suma dată spre încasare organelor fiscale, și în consecință, invocând dispozițiunile art. 27 din legea pentru organizarea Corpului avocaților publici a transpus cauza, d'n competență, acestei Judecătoria I. Urbană din Timișoara.

Judecătoria I. Urbană Timișoara gășind că nu este competentă a proceda în cauză, s'a ivit con-

flict negativ de competență care s'a supus Tribunalului spre rezolvare.

IN DREPT: Potrivit art. 1 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 5 Mai 1934 (Mon. Of. No. 103) taxele, amenzile,... toate sumele de bani și sub orice titlu care se cuvin Statului, județelor, comunelor, administrațiilor comerciale, Caselor Autonome,... Administrațiilor publice de orice fel,... se vor percepe și urmări conform dispozițiilor acestei legi.

În sensul dispozițiilor art. 44 al legii, contestațiile la urmărire se îndreaptă la Judecătoriile de ocol respective în urmăririle până la 50.000 Lei și la Tribunal în cuprinsul circumscripției cărora se află percepția prin care se face urmărirea, pentru celelalte urmărituri.

Din atenta examinare a acestor două dispozițiuni legale precitate, cum și a dispozițiilor art. 47 din lege — care permite fiscoi să ceară în instanță scoaterea sa din cauză și citarea autorității pentru care, resp. la cererea căreia a întreprins urmărirea — și ale art. 49 din lege — care dispune că fiscoi va fi citat prin Administrația de încasări și plăți a județului,... iar celelalte autorități sau instituțiuni prin reprezentanții lor legali —, rezultă până la evidență, că în aceasta materie, nu poate fi vorba de aplicarea disp. art. 27 din legea avocaților publici, iar soluționarea contestațiilor la urmăririle întreprinse în baza legii din 5 Mai 1934, intră în competență exclusivă a instanțelor, în circumscripția cărora se află percepția prin care se face urmărirea, natural însă, după distincțiunea prev. în art. 44 al legii.

În speță, urmărirea s'a făcut prin Percepția Sănnicolaul Mare (Agenția Cenadul Mare), care se află în cuprinsul circumscripției Judecătoriei rurale Sănnicolaul Mare, această instanță va fi și este singura competentă de a soluționa contestația urmăriturilor E. P. și T. I., întrucât suma urmărită este mai mică de 50.000 Lei.

Judecătoria rurală Sănnicolaul Mare nu putea să-și decline competența cu invocarea art. 27 din legea pentru organizarea corpului de avocați publici din 9 Mai 1933 (M. Of. No. 105) nici pentru motivul, că legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 5 Mai 1934 (M. Of. No. 103) fiind o lege specială, ulterioară, cu dispozițiuni derogatorii (natural și dispozițiilor altei legi speciale), prin art. 67 al ei, a și abrogat de altfel în mod expres, toate legile, regulamentele și dispozițiunile de orice natură, contrare ei.

Așa fiind și întrucât în speță, contestația — cum de altfel și urmărirea s'a făcut sub regimul

legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 1934, — urmărituri, bine și în conformitate cu disp. art. 44 al legii, au introdus contestația în contra procesului verbal de sechestrul al Percepției Sănnicolaul Mare (Agenția Cenadul Mare), la Judecătoria rurală Sănnicolaul Mare.

(Judecătoria I. Urbană Timișoara. Încheierea No. 262/1937 din 28 Ianuarie 1937. Președinte și redactor D-l Petru Budescu, jude-ajutor.)

NOTĂ: Tribunalul Timiș-Torontal S. II. statuând asupra conflictului negativ de competență, — în complexul D-lor președinte al secției Nicolae Atanasiu și judecător A. Vadasz, — prin Deciziunea No. 821 din 20 Februarie 1937, însușind în totul motivele invocate în încheierea mai sus raportată a Jud. I. urbană Timișoara, găsește și în consecință stabilește, că instanța competentă pentru judecarea contestației în cauză este Jud. rurală Sănnicolaul Mare, căreia îi transpune dosarul spre rezolvare.

P. B.

118. LEGEA PENTRU PERCEPEREA ȘI URMĂRIREA VENITURILOR PUBLICE. Terți contestator. Termen pentru înaintarea contestației. Contestație introdusă după termenul fixat pentru tinerea licitației, fără ca să fi fost efectuată vânzarea obiectelor sechestrate. Admisibilitate.

Potrivit art. 43 din Legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, debitorii și toți cei interesați vor putea face contestație împotriva procesului verbal de sechestrul sau prin care se iau orice alte măsuri de urmărire sau de asigurare, — termenul de contestație fiind, pentru debitorii de 15 zile dela comunicarea procesului verbal, iar pentru terți până cu o zi înainte de vânzare.

Înțelesul expresiunii de „vânzare“ din textul citat, diferă de noțiunea de „ziua fixată pentru tinerea licitației“, în sensul că, dacă a fost fixat termen pentru tinerea licitației și licitația nu s'a ținut și obiectele sechestrate nu s'au vândut, — contestațiile introduse de către terți, până cu o zi înainte de vânzarea efectivă, sunt a se privi ca înaintate în termen.

(Judecătoria rurală Jimbolia. Sent. No. 188/1936/5 din 20 Martie 1936. Președinte și redactor D-l Silviu Pascu, judecător-aj.)

VIII. PENSII.

119. OFIȚER DE REZERVĂ. *Timp de concentrare. Timp util. Conform art. 17 al. 4 din legea dela 1921 beneficiază de dreptul de a li-se socoti în calculul pensiei și timpul de concentrare, numai ofițerii de rezervă mobilizați în război ca pensionari, iar nu și cei pensionați după război. Calculul pensiei.*

După dispozițiunile art. 17 al. 4 din legea dela 1921 beneficiază de dreptul de a li-se socoti în calculul pensiei și timpul de concentrare numai ofițerii de rezervă mobilizați în războiul pentru întregirea neamului ca pensionari după cum arată în mod expres suscitatul text, ceea ce nu este cazul recurentului, întrucât el a fost pensionat în anul 1934, deci după război, astfel că numitul nu poate beneficia de dispozițiunile mai sus arătate cari sunt de strictă interpretare.

Având în vedere că recurentul mai pretinde a i-se calcula timpul de concentrare și pe baza art. 4 din legea dela 1925.

Considerând că acest text de lege dă dreptul la pensie cu socotirea timpului util acolo prevăzut numai funcționarilor publici, ori recurentul cât a fost concentrat în diferite rânduri pe intervalul dela 1902—1916 nu a dovedit că a avut această calitate; că de asemeni dânsul nu a invocat nici-un text înaintea instanței de fond și nici în recurs nu se plânge de violarea vreunui text de lege care pentru timpul de concentrare să-l asimileze ca funcționar public.

Că dar, omisiunea instanței de a se pronunța asupra acestei apărări nu este esențială.

Deasemeni, Curtea nu a săvârșit nici o omisiune când nu a discutat obiecțiunea recurentului bazată pe art. 12 din legea dela 1920, întrucât atât din practica cât și din decizie nu rezultă că numitul a invocat înaintea instanței de fond această obiecțiune.

Având în vedere că recurentul a mai cerut să i-se calculeze pensia pe media salariilor pe ultimii doi ani.

Considerând că după art. 83 din legea dela 1925 în vigoare la data înscrierii recurentului la pensie au dreptul de a li-se calcula pensia pe media salariilor din ultimii doi ani, ofițerii activi și asimilații lor, ofițerii de rezervă, funcționarii publici, etc., mobilizați în războiul pentru întregirea neamului, de unde rezultă că acest text vizează numai pe ofițerii de rezervă cari erau și funcționari publici în timpul mobilizării,

ceia ce nu este cazul recurentului el neavând această calitate în acel timp.

Imprejurarea invocată de recurent cum că, ofițerul de rezervă se bucură de aceleași drepturi ca și ofițerii activi și ca atare urmează a i-se calcula pensia pe ultimii doi ani ca și acestora din urmă conform art. 83 este inoperantă în cauză deoarece însuși acest text face deosebire între ofițerii activi și cei de rezervă — cu privire la acest drept — acestora din urmă legea înțelegând să le calculeze pensia pe media din ultimii doi ani numai cu condiția ca în timpul mobilizării ei să fi fost și funcționari publici.

Așa fiind, Curtea de Conturi nu a săvârșit nici o violare de lege, omisiune esențială sau nemotivare, astfel că motivele de casare sunt nefondate și prin consecință recursul urmează a fi respins.
(Cas. III. Dec. No. 524 din 13 Martie 1936. Președinția D-lui Al. Peretz, consilier.)

120. DREPT LA PENSIE. VĂDUVA. *Ani de conviețuire cu soțul, când nu i-s-au făcut acestuia rețineri pentru pensie.*

Văduva funcționarului sau pensionarului înecat din viață are drept la pensie, dacă ea a trăit cu soțul ca funcționar până la 2 ani, în care caz va primi 26 la sută din pensia cuvenită soțului cu un spor de 8 la sută pentru fiecare an de căsătorie în plus până la 5 ani, etc... aceasta indiferent dacă în timpul conviețuirii soțul a fost funcționar, diurnist sau fără reținere, deoarece legea nu distinge. Art. 18 din lege.

IN FAPT: Prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Conturi a recunoscut intimitei dreptul la o pensie de bază de 26 lei lunar, egală cu 26% din pensia de 103 lei ce i-s'ar fi cuvenit fostului ei soț pentru 10 ani, serviți ca ofițier statistic la Ministerul Lucrărilor Publice și în magistratură, pe motiv că potrivit art. 18 din legea generală de pensii, calculul pensiei urmașilor, în care se cuprinde și văduva care a trăit cu soțul ei ca funcționar, are dreptul la cota de 26% din pensia cuvenită fostului ei soț, iar din acte rezultă că intimata a conviețuit cu fostul soț 2 ani, în timpul când acesta se găsea ca funcționar diurnist la Primăria Capitalei.

În contra acestei deciziuni, Casa Generală de Pensii a făcut recurs, iar prin motivul de casare nu contestă că, fostul soț al intimitei a servit

un timp de 10 ani utili la pensiune ca funcționar la Ministerul Lucrărilor Publice și în magistratură, însă susține că intimata în calitate de văduvă a defunctului ei soț nu are totuși dreptul la pensie, fiindcă art. 18 din legea generală de pensii condiționează acest drept de împrejurarea că văduva să fi trăit cu fostul soț ca funcționar minimum 2 ani, condițiune ce intimata nu îndeplinește, fiindcă fostul soț a fost în timpul cât a trăit cu intimata numai diurnist fără rețineri la Primăria București, și deci nu a fost funcționar în sensul legii pensiilor.

IN DREPT: Art. 1 din legea generală de pensii prevede că funcționarii, civili, militari și eclesiastici ai Statului, județelor și comunelor urbane, cari primesc o retribuțiune bugetară lunară, supusă la rețineri vărsate Casei Pensiilor, au dreptul la pensie în modul și condițiunile prevăzute de această lege.

Art. 4, 9 și 27 cari se ocupă de pensia pentru vechime de serviciu, dispun că se socotește ca timp util la pensie numai durata de serviciu a funcționarului pentru care i-s'au făcut rețineri, precum și aceia pentru care menționata lege autoriză vărsarea reținerilor ulterior, iar minimum anilor de serviciu cu rețineri trebuie să fie 10 ani efectiv împliniți până la data punerii în retragere din oficiu.

Din cuprinsul textelor de mai sus, rezultă că un funcționar nu poate cere să fie înscris la pensie de cât numai dacă în timpul cât a servit, i-s'au făcut cuvenitele rețineri pentru pensie, astfel că

timpul servit de funcționar trebuie — pentru a putea fi util la pensie — să fie prestat cu rețineri.

În ceea ce privește pe văduva funcționarului, care îndeplinește condițiunile de mai sus, adică de a fi servit un timp de cel puțin 10 cu rețineri, art. 18 de sub Cap. II. intitulat „pensiunile urmașilor“, prevede că văduva funcționarului sau pensionarului încetat din viață, are dreptul la pensie, „dacă ea a trăit cu soțul ca funcționar până la 2 ani, în care caz va primi 26 la sută din pensiunea cuvenită soțului, cu un spor de 8 la sută pentru fiecare an de căsătorie în plus până la 5 ani etc.

Întrucât acest text, care vizează în mod special drepturile văduvei, pune condițiuni numai ca ea să fi trăit cu soțul un timp de 2 ani ca funcționar, fără să spună cu rețineri pentru pensie, rezultă că văduva unui funcționar încetat din viață are dreptul la pensiune pentru vechime de serviciu depe urma fostului ei soț, dacă a conviețuit cu el un timp, de 2 ani ca funcționar, indiferent dacă în acest timp fostul ei soț a fost funcționar diurnist sau fără rețineri, pentru că condițiunea ca văduva să fi conviețuit 2 ani cu fostul soț ca funcționar, nefiind pusă de legiuitor decât cu scopul de a înlătura căsătoriile ad-hoc, condițiunea reținerilor nu privește pe văduvă, care nu solicită un drept direct și personal de pensie, ci cotă parte de pensiune, ce s'ar fi cuvenit soțului ei decedat.

(Cas. III. Dec. No. 567 din 20 Martie 1936. Președinția D-lui Al. Perez, consilier.)

Conducerea „Cercului Juridic Bănățean“ și a „Revistei“ sale, roagă stăruitor pe ONORAȚII SAI MEMBRII ȘI ABONAȚI, să-și înainteze fără nici o invitațiune sau somațiune, atât taxele și cotizațiile, cât și costul abonamentului, datorite pe anul 1932, 1933, 1934, 1935, 1936 și cuvenite pe anul 1937, direct și exclusiv D-lui Casier General Dr. IOAN DOBOȘAN, avocat, la domiciliul său din Timișoara I., Piața Unirei No. 16, sau — la prezentare — împuternicitului acestuia D-l IOAN BAICU din Timișoara I., Piața Unirei No. 16, incasator al Cercului Juridic Bănățean.

Conducerea Cercului Juridic Bănățean și a Revistei sale speră că acest anunț își va produce imediat efectul, astfel că va fi dispensată, de marea neplăcere de a sista trimiterea revistei, tuturor acelor cari nu sunt în curent cu plata abonamentului.

„INDREPTAREA LEGII” PENALE

— propunerii de lege ferendă —

(Continuare *)

33. — In cele ce urmează — și păstrând aceiași obiectivă atitudine de îndreptare și, eventual, de îmbunătățire a rânduelilor codului penal Carol II. — vom străbate dispozițiunile înscrise de acesta în partea sa specială și anume, în Cartea II, rezervată „crimelor și delictelor”.

Vom remarca de la început că și în această parte specială, legiitorul credincios ideii sale directoare, de a-și împodobi opera, cu tot ce s'a discutat în congresele internaționale de specialitate — și care, a făcut, cum am arătat, ca partea sa generală să aibă, uneori, aspectul unui precis de drept penal — a reglementat cu aceiași scolastică ardoare și unele infracțiuni, cu o existență, la noi, până acum, pur doctrinară, ca de ex.: pirateria, sclavajul, falsificarea sigiliului Statului, etc.

34. — Art. 184—193. I. Pentru reglementarea crimei de trădare, legiitorul consacră nouă articole și anume grupate în două serii, prima de 6 articole, referitor la crima de trădare propriu zisă, iar restul de 3 articole, referitor la o varietate denumită „prin necredință”.

Socotim, din punctul de vedere al acestei denumiri că fragmentarea trădării este complet artificială, fiindcă:

a) admitând calificativul „prin necredință”, — cum s'a zis de Senat, sau prin „infidelitate” cum s'a zis de Consiliul Legislativ — răsare automat corelativul său „prin credință” sau „prin fidelitate”, ceiace raportat la ideea de trădare, apare ca absurd;

b) fiindcă toate trădările, de la cea mai simplă până la cea mai calificată, toate, conțin ca element de bază, indispensabil, călcarea credinței ce trebuie să o aibă pentru statul său — pământ, suveranitate, independență și mijloacele lor de apărare — orice național, astfel încât articularea numai a unei anumite trădări, cu acest calificativ, apare ca fără sens, întrucât consacră o inexactitate, ea neconstituind o caracteristică a speței, ci a genului infracțiunii;

c) fiindcă, în fine nu este — nu numai indispensabil, dar nici măcar — necesar, a se califica

printr'un termen deosebit, ceiace constituie o agravantă; or, acesta e tocmai cazul nostru; art. 190, în care se precizează că trădarea săvârșită conform acestui text, este „prin necredință” — parcă, cum arătam mai sus, pentru a se învedera că celelalte trădări, anterioare și posterioare, ca reglementare, art. 190, ar fi săvârșite „fără necredință” — se referă la agravanta ce rezultă din calitatea de funcționar public, agent, prepus, însărcinat, etc. a trădătorului, lucru ce rezultă și mai evident din textul art. următoare 191 și 192, unde absența acestei calități, ridică trădării calificarea de „prin necredință”.

Propunem dar, mai întâi suprimarea acestei precizuni, nu numai inutilă, dar chiar încurcătoare.

II. In ce privește însă cele două grupe de fapte cari constituie trădarea, seriile lor apare ca perfect justificată, întrucât în primul grup (art. 184—189) se însumează faptele cari în genere — nu însă, și în concepția codului penal Carol II, cum se va vedea mai jos — sunt săvârșibile numai de naționali, în timp ce în cel de al doilea grup (art. 190—192), se însumează faptele cari, în genere, se pot săvârși atât de naționali, cât și de streini (fapte de spionaj). Această diferențiere, face ca reglementarea lor, în texte separate, să fie la adăpost de orice critică.

Nu tot astfel se prezintă însă, chestiunea, din punctul de vedere al numărului textelor utilizate pentru reglementarea fiecărui grup și anume 6, pentru primul și 3 pentru secundul.

Socotim criticabilă această reglementare, fiindcă, prin ea, se ia drept gen, ceiace nu constituie în realitate decât o specie a genului de infracțiune denumit „trădare”, și care, cum mai sus s'a arătat, nu cunoaște decât două forme, aceia a grupului prim de articole (184—189) și aceia a grupului secund (art. 190—193). Și dovedea temeiniciei criticii ce se poate aduce acestui fel de reglementare, ne-o furnizează însăși Capitolul I al Titlului XIV din această Carte a II-a a Codului penal, în care se disciplinează vasta materie a furtului, în cuprinsul numai a 5 articole, a căror însiruire însă răspunde celei mai impecabile tehnice. Intr'adevăr, după ce se distinge între cele două forme ale furtului, simplu și calificat, se reglementează, într'un singur articol, destinat formei de furt calificat (art. 525), cele

*) A se vedea pag. 61 și urm. din No. 2 pe anul VI-1937 a revistei.

19 specii ale sale, adică cele 19 modalități în care sau prin care el poate fi săvârșit.

Acelaș sistem îl socotim aplicabil și în materia trădării, pentru identitate de rațiune. Într'adevăr — și ne ocupăm numai de prima formă a trădării, însumând primul grup de 5 articole, fiindcă, observațiunile ce vom face sunt comune și grupului secund — art. 184 prevede 3 specii de trădare, art. 185 încă 2, art. 186 încă 3, art. 187 încă 4, iar art. 188 încă 9, adică un total de 21 specii de trădare, risipite în 5 articole, deși toate sunt pedepsite — cu excepția al. II. al art. 186, a art. 187 și a alin. final al art. 188, deci numai cu excepția a șase specii — cu munca silnică pe viață.

Nu era mult mai simplu să se grupeze zisele specii într'un singur articol, al cărui ultim aliniat ar fi prevăzut diferitele pedepse aplicabile? Adică, nu era mai bună și mai simplă metoda art. 525 c. p.? Evident că da; fiindcă, socotim noi, repetarea inutilă a formulelor „comite crima de trădare acela care” și „se pedepsește cu munca silnică pe viață”, în cuprinsul fiecăruia din textele citate, nu numai că are o rezonanță neplăcută, nu numai că evidențiază lipsa unei unitare metode de lucru, dar mai are și desavantajul de a mări atât cuprinsul, cât și numărul textelor, fără ca prin aceasta să se răspundă, însă, vreunei necesități.

Iată de ce credem că zisele articole trebuiesc contrase într'unul — după modelul de mai sus — sau, în cel mult două articole, dacă s'ar lua drept criteriu cele două pedepse frecvente, **munca silnică pe viață și temnița grea de la 5 la 10 ani**, întrucât munca silnică de la 5 la 25 ani (art. 186 al. II. și art. 188 al. final, deci 2 specii) și munca silnică dela 5 ani la 10 ani (art. 187 al. final, deci una specie), nu vizează, din cuprinsul celor 21 de specii, decât numai 3. ⁴⁾

⁴⁾ Textele ce le propunem — în locul actualelor art. 184—193 — ar avea, deci, următoarea cuprindere și numerotare:

184. Comite crima de trădare și se pedepsește cu munca silnică pe viață cetățeanul român care:

1. săvârșește vre-o faptă în scopul de a:

a) supune teritoriul statului sau o parte din el suveranității unui Stat strein;

b) suprima ori stirbi independența Statului;

c) sau de a distruge unitatea Statului.

2. poartă arme contra patriei sale, sau se înrolează în armata unui Stat aflat în război cu Statul Român.

3. uneltește, sau **intră în relațiuni** (v. Infr. III. 1) cu guvernele streine, cu agenții lor, sau cu partide, asociațiuni ori grupări streine, cu caracter politic:

III. În orice caz, chiar în actuala reglementare a acestei materii socotim că unele precizii sunt indispensabile.

Astfel:

1. art. 186 al. I. și II. trebuie pus în acord exact de termeni, cu art. 187 al. I. Și cum acesta din urmă vorbește de „relațiunile întreținute de cetățeanul român cu supușii puterii streine”, urmează a se înlocui, în art. 186 (rând II), cuvintele „se pune în înțelegere”, cu corelativul necesar al expresiunii de mai sus, adică, prin cuvintele „**intră în relațiuni**”, al căror înțeles, de altfel, este mai larg decât al cuvintelor înlocuite, și cari nu acoperă exact intențiunea legiuitorului astfel cum e precizată prin al. I. al art. 187; — anume, fiind pentru noi, în afară de orice îndoială, că expresiunea „a se pune în înțelegere” nu numai că nu echivalează, dar este chiar mai restrânsă decât expresiunea „a intra în relațiuni”.

Aceiași modificare se impune și în al. II. al art. 186 — unde se spune „dacă **înțelegerea** nu și-a ajuns scopul, etc.” — pentru aceleaș motive.

2. Art. 187 pct. 2 condiționează sancționarea „relațiunile” culpabile, în scopul de a îndeplini acte contrarii interesului național în caz de război, de „acceptarea unor promisiuni, bani, daruri, ori alte foloase”. **Quid**, în cazul când zisele relațiuni au scopul prevăzut de legiuitor, dar nu sunt remunerate în nici un fel, ele fiind rezultatul unei convingeri de ordin sentimental, politic, etc.? Se va aplica oare disp. alin. final ale art. 188? Evident da, dacă „relațiunea” încadrabilă în expresia generică „orice alte fapte enumerate” în pct. 1—8 ale art. 188, va constitui un sprijin pentru inamic, sau îi va favoriza activitatea. Dar în cazul contrariu? Când, de ex.: cel în relații „cu supușii puterii streine” își incendiază propriile sale magazine de cereale, sau pro-

a) spre a provoca război contra Statului Român;

b) sau spre a înlesni ori aduce ocupațiune streină.

Dacă **relațiunile** nu și-au ajuns scopul, pedeapsa este munca silnică dela 5 la 25 ani și degradare civică dela 3 la 10 ani.

4. în timp de război:

a) predă inamicului sau reprezentanților lui, orașe, porturi, aeroporturi, hidroscale, baze navale, locuri întărite sau orice alte posturi de apărare, fără autorizația autorităților naționale competente,

b) predă instituțiuni sau servicii publice, baste, aeronave, stabilimente tehnice, instalațiuni care servesc armata, magazine, depozite de arme, muniții sau alte materiale de război, fără autorizația autorităților naționale competente,

priile sale rezervoare de țiței, în scopul de a contraveni — neremunerat, din motive sentimentale — interesului național în caz de război, dar prin care fapt nu sprijină și nici nu favorizează pe inamic — date fiind de ex. imensele rezerve naționale — va fi oare el pedepsit numai pentru delictul de incendiu prevăzut de art. 353—354 c. p.?

Or, răspunsul în actualul stadiu al legislației neputând fi decât afirmativ, și cum pedeapsa, pedeapsa edictată pentru faptul prevăzut de art. 187 pct. 2 este temnița grea dela 5 ani la 10 ani, iar pentru faptul prevăzut de art. 188 al. final este munca silnică dela 5 la 25 ani, și cum în fine, pedealtă parte, acceptarea de promisiuni,

c) procură inamicului soldați, oameni, arme, munițiuni sau orice materiale de războiu,

d) îndeamnă pe soldații armatei române să treacă la inamic,

e) servește inamicului de informator sau călăuză în dauna armatei române, ori ascunde pe spionii lui, participă la comploturi, în scopul de a constrânge pe comandantul unei localități asediate de a se preda sau capitula,

f) provoacă revolte sau panică în trupele de apărare ale țării, sau împiedecă legătura unităților în fața inamicului,

g) face înrolări, în țară sau în străinătate, pentru o putere străină în război cu România,

h) distruge, incendiază sau pune în stare de neîntrebuințare, prin orice mijloace, materialele de războiu, enumerate la pct. a) și b), precum și alimente ale armatei române, în dauna acesteia și în favoarea inamicului.

Orice alte fapte, în afară de cele enumerate mai sus, prin care se dă sprijin inamicului sau se favorizează activitatea lui, se pedepsesc cu muncă silnică dela 5 la 25 ani și degradarea civică dela 3 la 10 ani. Aceiaș pedeapsă se va aplica și în cazul prevăzut de art. 185 pct. 2 și 3, dacă îndeplinirea acelor acte a fost ocazionată de acceptarea unor promisiuni, daruri, bani sau orice alte foloase. (V. infra III. 2. b.)

185. Pedeapsa este temnița grea de 5 la 10 ani și degradarea civică dela 3 la 5 ani, în cazul când relațiunile întreținute de cetățeanul român, cu sușii puterii streine, aveau de obiect:

1. îndeplinirea unor acte care să tindă a angaja Statul Român la declararea sau menținerea neutralității, sau la declarațiunea de război;

2. îndeplinirea unor acte contrarii interesului național în caz de război;

3. determinarea altor persoane de a comite faptele prevăzute la punctul 2.

În toate cazurile, pedeapsa este munca silnică, dela 5 la 10 ani, dacă se convenise ca scopurile mai sus arătate să fie atinse printr-o propagandă de presă.

186. Pedepsele prevăzute în art. 184 pct. 3 și 4

foloase, etc., constituiesc acte agravante, se învederează suficient temeiul pentru care propunem:

a) ca pct. 2 al art. 187 să fie astfel redactat: „îndeplinirea unor acte contrarii interesului național în timp de război”;

b) și ca la al. final al art. 188 să se adauge: „aceiaș pedeapsă se va aplica și în cazul prevăzut de art. 187 pct. 2, dacă împlinirea acelor acte a fost ocazionată de acceptarea unor promisiuni, bani, daruri, sau orice alte foloase”.

3. În fine, art. 191 ar trebui, pentru evitarea discuțiunilor, oricât de academice ar putea fi ele:

a) să i-se adauge, după cuvântul „documente se aplică și când actul incriminat este îndreptat contra unui aliat cu care România luptă în comun.

187. Cetățeanul român comite deasemenea, crima de trădare și se pedepsește:

1. cu muncă silnică pe viață:

a) dacă, în calitate de funcționar public, agent sau prepus al guvernului Român, procură, sau transmite, în original sau copie, ori divulgă în totul sau în parte, fie chiar incomplet sau inexact, unui guvern străin, agenților săi sau oricărei alte persoane, fără calitatea de a lua cunoștință de ele: planuri, schițe desene, fotografii, acte, scripte, ori documente diplomatice secrete, informațiuni sau notițe secrete, interesând apărarea teritoriului, siguranța statului, mobilizarea și concentrarea armatei și mobilizarea economică a teritoriului național, starea, cantitatea și calitatea materialului militar, de orice categorie, piețele întărite, forturile, stabilimentele tehnice, porturile, aeroporturile, bazele navale, hidrosculele, vasele de război, aeronavele, arme, munițiuni, explozibile, sau elemente lor constitutive, mașini, mecanisme sau părți din ele, ori echipamente sau orice alte referințe asupra obiectelor sau lucrărilor, care, în interesul apărării naționale, nu trebuiesc divulgate și care fuseseră încredințate susnumitelor persoane, sau de care aveau cunoștință cu ocaziunea funcțiunii sau însărcinării lor;

b) dacă săvârșește faptul de mai sus, când unul din obiectele sau lucrările prevăzute la alineatul precedent i-au fost încredințate sub orice titlu, sau de care aveau cunoștință, fie oficial, fie în virtutea situației, profesiunii sau vreunei misiuni cu care fuseseră însărcinați;

c) dacă aflându-se în unul din cele două cazuri ale alineatelor precedente, comunică sau divulgă, nu însuși actul sau documentul secret, ci numai informațiuni sau științe trase din ele.

Cu aceiași pedeapsă se pedepsește și acela care comite acelaș fapt, după încetarea funcțiunii sau misiunii cu care a fost însărcinat.

2. cu muncă silnică dela 10 la 25 ani și degradarea civică dela 3 la 10 ani:

a) dacă fățiș, ori ascunzându-și identitatea, sau

tele", în rândul 4 al alin. I, în rândul 3 al pct. 1 din al. II. și în rândul 3 al pct. 2 din același alineat, cuvântul „etc.” fiindcă, în timp ce art. 190 la care se face trimitere, enumeră ce anume se poate procura, transmite, divulga, etc., prin formula „planuri, schițe, desene, fotografii, acte, scripte, ori documente diplomatice secrete, informațiuni sau notițe secrete”, textul citat, în alineatele menționate, nu reproduce decât o parte din ele, într-o formulă incomplet redactată și anume „planurile, scriptele sau documentele menționate în art. 190”;

b) să i-se suprimă, în al. I, rândul 4—5, cuvintele, „inamicului sau agenților lui, ori”, fiindcă în formula ce urmează „unei puteri streine sau agenților acesteia” sunt deja cuprinse aceste cuvinte, adică noțiunea pe care o exprimă, astfel încât, menținerea lor devine fără nici-un sens, câtă vreme repetițiile nu sunt încă de esența unui bun cod.

35. — **Art. 194.** Păstrându-se criteriul adoptat prin art. 4 al legii din 26 Iunie 1930 — pentru modificarea legii spionajului din 31 Ianuarie 1913 — s'a admis și de legiuitorul noului cod penal că ceiace diferentiază trădarea, de spionaj, este naționalitatea infractorului, spionajul neputând fi niciodată săvârșit de un național. Când însă este vorba să se individualizeze speciile de trădare, cari comise de un strein, devin

naționalitatea, calitatea sau profesiunea, cu scopul de a comite faptele prevăzute la art. 187 pct. 1, lit. a), se introduce într-o localitate, zonă de pământ, de apă, sau de aer, unde e oprit accesul în interes militar, cetate, port, aeroport, hidroscală, bază navală, post militar, tabără, cantonament, bivouac, cazarmă, stabiliment tehnic, vas de război, magazie de aprovizionare, birou unde se păstrează planuri, documente, scrisori sau alte acte ori hărți geografice, referitoare la apărarea națională, cum și în orice altfel de stabiliment militar cu dependențele lui;

b) dacă prin mijloacele indicate în alineatul precedent, și în scopul de a comite faptele prevăzute la art. 187 pct. 1, lit. a), ridică planuri sau face recunoașteri de căi ferate sau de orice alte mijloace de comunicație, ia informații sau fotografii ori execută desene, schițe, asupra oricărui lucru privitor la apărarea teritoriului sau la siguranța Statului.

3. cu munca silnică dela 5 la 25 ani și degradarea civică dela 3 la 10 ani:

a) dacă procură sau transmite în original sau în copie, în total sau în parte, vre-unul din planurile, scriptele, documentele, etc., (v. infra III. 3. a) menționate în art. 187 pct. 1, lit. a), unei puteri streine, sau agenților acesteia (V. infra III. 3. b), sau care având cunoștință de ele, le comunică acelora sau le publică, ori reproduce chiar parțial și incomplet;

b) dacă își procură sau deține, fără calitate de

crime de spionaj, noul legiuitor părăsește indicațiile legii din 26 Iunie 1930, se îndepărtează chiar de textul proiectului întocmit de Consiliul legislativ și decide, prin textul art. 194, că — cu excepția cazului prevăzut de art. 185 — toate celelalte specii de trădare, constituiesc, în același timp, specii de spionaj, inițiativă ce revine Senatului. ⁵⁾

Intr'adevăr:

în timp ce legea din 1930 nu socotea ca specii de spionaj, decât speciile de trădare prevăzute de art. 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191 și 192,

în timp ce Consiliul legislativ, deasemenea nu socotea ca specii de spionaj decât speciile de trădare prevăzute de actualele art. 188, 190, 191 și 192,

în timp ce, în fine, Comitetul delegaților secțiilor Senatului, consideră ca atare numai speciile prevăzute de art. 186, 187, 188, 190, 191 și 193. ⁶⁾

noul cod, prin art. 194 al. I. decide: „când vreuna din infracțiunile prevăzute de art. 184, 186, 187, 188, 189, 190, 191 și 192 este comisă de un strein, constituie crima de spionaj. etc.”

1. Vom reține mai întâi, că două din speciile de trădare de mai sus și anume cele cuprinse în art. 184 și 189, neprevăzute în art. 194, astfel cum fusese redactat de Consiliul Legislativ și

a lua cunoștință de ele, planurile, scriptele, documentele, etc., menționate în art. 187 pct. 1, lit. a);

c) dacă reproduce în public, după alte publicațiuni, planurile, scriptele, documentele, etc., din art. 187 pct. 1, lit. a).

Dacă autorul publicațiunii sau reproducerii nu este cunoscut, pedeapsa se aplică conform dispozițiilor art. 181.

188. Tentativa crimelor din această secțiune se pedepsește cu pedeapsa crimei consumate.

Iată dar cum ar fi trebuit — ne permitem a crede —, să fie redactată Secțiunea I. „Trădarea”, fără repetiri obositoare, fără lipsuri evidente și numai în 5 articole.

Menționăm că sublinierile din prezenta notă, reprezintă modificările introduse conform propunerilor ce ne-am îngăduit a face.

⁵⁾ Vezi, Raportul Consiliului Delegaților secțiilor Senatului la proiect: cod. penal, publ. în Nr. 65 al Colecției Legilor Române G. Alexianu, pag. 267 sub art. 194.

⁶⁾ Iată motivarea acestui Comitet (ibidem v. nota 5): „pe considerațiuni de ordin național, juridic și moral, s'a admis sancțiunea infracțiunilor comise de streini și prevăzută (?) la art. 186 și 187, precum și un nou alineat: „când streinul, etc.” (v. actualul al. II. al art. 194)“.

nici în modificarea adusă acestui text în Senat (vezi Nr. 3), apar totuși, ca specii de spionaj de drept în textul ediției oficiale a noului cod penal. Pe ce cale, la propunerea cui? Mister.

Iată o metodă comodă, — lipsită de neplăceri și foarte rapidă — de a legifera prin adaus la copiere, utilizabilă și în alte materii. Evident, cu toate riscurile ce le comportă, asupra valabilei existențe a obiectului legiferat, un astfel de păcat concepțional și fără a mai vorbi despre prezumția de neseriozitate ce ar putea acoperi, în atari cazuri, opera legiuitorului.

2. Vom observa apoi, că — după cum de altfel a constatat însuși Consiliul legislativ (v. Proiectul de cod penal, 1934, Expunerea considerațiilor de ordin juridic, pag. 198 col. II. al. III.) ocupându-se de proiectul de lege asupra spionajului, depus în parlamentul francez la 1911 — „spionajul putând fi considerat ca un fapt prin care streinul caută să se documenteze asupra secretelor franceze, în favoarea propriei sale țări” este greu, dacă nu chiar imposibil să fie descoperit în faptele prevăzute de art. 184, 186, 187 și 188.

Intr'adevăr — repetând formula art. 184 al. I, cu modificarea de cetățenie, pe care o implică art. 194 — „cetățeanul strein (poate chiar supus al țării inamice) care săvârșește vre-o faptă, în scop de a supune teritoriul Statului, sau o parte din el suveranității unui stat strein, sau de a suprima ori știrbi independența Statului” nu poate comite **crima de spionaj** nu numai pentru bunul motiv că nu s'ar încadra, fapta sa, în definițiunea dată mai sus, dar și pentru motivul că, presupunând că asemenea fapte au fost săvârșite de soldații inamicului, — și nimic nu ne autoriză să-i excludem dela comiterea unor atari fapte — ar însemna să-i socotim pe toți, ca vinovați de crima de spionaj, prevăzută de art. 194; ceiace însă credem că e imposibil.

Deasemenea „faptul săvârșit (de un strein) în scopul de a distruge unitatea Statului”, fapt prevăzut de art. 184 al. II, dacă ar putea fi privit ca o **crimă de spionaj**, cum pretinde art. 194, ar însemna să se înceapă de îndată, urmărirea tuturor revizionistilor militanți streini, — al căror scop incontestabil este desmembrarea, între altele, și a țării Românești, ceiace ar reveni la punerea sub acuzare a unei imense părți din poporul maghiar, pentru a nu ne ocupa și de sprijinitorii lui streini.

Și este deasemenea de remarcat, că urmărirea acestor crime nefiind supuse nici unei autorizațiuni prealabile a Ministerului de Justiție, un

procuror diligent ne-ar putea ocaziona, nu numai o discuțiune academică, dar și în același timp o serie de procese de spionaj. Este oare posibil acest lucru? Să fi fost aceasta, intențiunea maturului corp legislativ (evident, dacă admitem că trecerea art. 184, în șirul textelor înscrise în art. 194, nu este opera unui copist neglijent, ci, cum e totuși posibil, pe calea vre-unui buclucaș, amendament, însăși a Senatului)?

În fine — și pentru a lua un caz, care reprezintă, necontestabil, voința expresă a acestui organ legislativ (v. nota 6) — tot crimă de spionaj va constitui și faptul „unui cetățean strein” care în „relațiunile” ce le are „cu supușii puterii streine” acceptă unele „promisiuni, bani, daruri ori alte foloase, în scop de a îndeplini acte contrarii interesului național (românesc) în caz de război”, cum decide **art. 187 pct. 2**, formal prevăzut de art. 194? De ex., astfel se va califica faptul aviatorilor militari inamici, cari, pentru a câștiga un premiu, o avansare, etc., conform înțelegerii avute cu superiorii lor, fatal supuși ai aceleiași puteri streine și inamice, vor distruge depozitele românești de munițiuni, de alimente, de țiței, etc., fapte — deopotrivă, din punct de vedere material, încadrabile și în disp. art. 188 pct. 8, și — incontestabil „contrarii interesului național în caz de război”?

Iată de ce noi credem că **formula globală** a art. 194, prin care — cu o singură excepție (art. 185), se socotesc acte de spionaj, toate actele de trădare, cu condițiunea de a fi săvârșite de un strein, este profund greșită.

Și o socotim cu atât mai greșită, cu cât prin necuprinderea art. 185 în șirul textelor la care face trimitere art. 194, se poate deduce că streinul numai într'un singur caz, nu săvârșește crima de spionaj, anume atunci când „poartă arme contra statului român, sau se înrolează în armata unui stat aflat în război cu statul român” (ceiace ar fi fost într'adevăr straniu). Or, toate actele prevăzute de art. 184, 186, 187, 188 și 189, putând fi săvârșite și de militarii puterii inamice, luptând leal, pentru patria lor — precum noi înșine pentru patria noastră — și ca atare, putându-se cuprinde în disp. art. 185 exceptat, formula art. 194, din acest punct de vedere, sau se golește de conținut, sau, aplicându-se riguros, va conduce la pedepsirea cu munca silnică (moarte în timp de război) a tuturor membrilor puterii inamice, luați prizonieri printr'un hazard, ceiace ar fi însă absurd.

3. În orice caz, dacă acele „considerațiuni de ordin național, juridic și moral” — pomenite, fără nici-o documentare însă, în raportul Comi-

tetului delegaților secțiunilor Senatului la proiectul Codului penal (v. nota 6), prin care, la textele menționate de Consiliul Legislativ în corpul art. 194, s'au mai adăugat și art. 184, 186, 187 și 189 — sunt într'adevăr reale și prin consecință sancționarea lor este cerută de o prudentă conducere a treburilor generale și militare, de ordin superior, se poate menține, incriminarea lor, dar sub o altă denumire decât aceea de spionaj, care este complex și evident improprie. **De ex.:** faptul prevăzut de art. 184, în acest caz, când adică ar fi săvârșit de un strein, s'ar putea numi „crima de periclitare a suveranității și independenței Statului”; deasemenea, acela prevăzut de art. 186 „crima de periclitare a păcii Statului”; acela prevăzut de art. 187 „crima de periclitare a intereselor naționale ale Statului, etc.”

36. — Art. 195. Compromiterea intereselor de Stat prin distrugerea documentelor etc., cari stabilesc drepturile statului român în raport cu alte state, fiind realizată, atât în cazul când faptul-distrugerii este intenționat, cași în cazul când este numai culpos, socotim că absolvirea neglijenței este complex nejustificată. Din punctul de vedere al sancționării este fără interes — statul având același prejudiciu — dacă agentul e un pervers, sau un neglijent. Distingerea este autorizată numai din punctul de vedere al calificării infracțiunii și fatal al pedepsei. Sancționarea așa dar se impune, cu atât mai mult cu cât art. 197 pedepsește delictul de neglijență contra siguranței statului, prin care sunt vizate documentele de ordin militar, economic, etc., indicate de art. 190—192, și a căror importanță nu poate pune în umbră, documentele la care se referă art. 195.

Propunem dar, reglementarea delictului de compromitere a intereselor de Stat, pedepsibil de ex.: cu 6 luni—1 an închisoare, și prin care să se sancționeze și neglijența celui ce distruge sau pierde zisele documente, evident cu agravanta ce rezultă din calitatea de depozitar a agentului. (V. și infra No. 42.)

37. — Art. 197. Denumirea infracțiunii reglementată prin acest articol, delictul de **neglijență contra siguranței statului** apare ca improprie, atât prin termenul „contra”, întrebuițat — și care sugerează lectorului posibilitatea de a se utiliza și corelativul său „pentru”, — ceiace ar fi, în specie, nu numai neexact, dar și imposibil, cât și prin faptul că împrumută unei specii,

titlul grupei secțiunii III „delicte în contra siguranței, etc.”

Propunem deci necesara rectificare, titlatura sa putând fi chiar „delictul de neglijare a siguranței statului”.

38. — Art. 209 pct. 6. 1. Trimiterea ce o face acest text — reglementând săvârșirea „delictului de **uneltire contra ordinii sociale**” prin simpla afiliere, sau devenirea de membru al asociațiilor prevăzute de pct. său 2 și 3 — este, în ce privește pct. 3, fără obiect, făcută adică din eroare, fiindcă pct. 3 al art. 209 se ocupă de o specie a delictului de mai sus, și anume constând în „faptul de a lucra prin mijloace violente, pentru a produce teroare, teamă, ori desordine publică, cu scop de a schimba ordinea economică, sau socială din România”, în care nu este vorba de nici un fel de asociație.

Propunem deci, îndreptarea acestei erori, necorectată prin legea erată din 22 Decembrie 1936, și anume prin înlocuirea cifrei 3 cu cifra, respectiv pct. 4. Dealtfel acest lucru rezultă, logic și necesar, din faptul că pct. următor, 5, prin formula sa largă „faptul de a ajuta, în orice mod, o asociație din streinătate, etc.” înglobează pct. 6, despre care ne ocupăm, punct însă care nu se încadrează în pct. 4, la care deci, acesta trimite.

2. Aceiași observațiune ca la Nr. 37 în ce privește utilizarea cuvântului **contra** în titlul-definiție al infracțiunii respective, mai ales că în speță ideea s'ar fi putut și mai bine reda, de ex., prin formula: **delict de subminare a ordinii sociale**.

39. — Art. 224—226. 1. Delictul contra siguranței statului strein, prevăzut de acest text și pedepsit dela 6 luni la 3 ani detențiune simplă, neavând o dispozițiune identică aceleia prevăzută de art. 225 pct. 1 al. II — privitor la condiționarea urmăririi de cererea Ministerului de Justiție — și cu toate că, potrivit art. 226 „acțiunea penală (în cazurile art. 224 și 225), nu poate fi pusă în mișcare decât dacă reciprocitatea e asigurată și pentru Statul Român”, ar urma să fie urmărit **din oficiu**.

2. Și același lucru se poate spune despre delictul **contra bunelor relațiuni internaționale** — prevăzut de art. 225 pct. II. și pedepsit, cași în cazul alin. I. tot cu detențiunea simplă de la 2 luni la un an și cu amendă dela 2000 la 20.000 lei — privitor la care situațiunea arătată mai sus este identică.

3. Fiind vorba însă de infracțiuni cuprinse sub acelaș capitol (IV) și privind toate delictul — unic ca gen. — **contra** siguranței statelor streine, (contra) dreptului păcii și (contra) bunelor relațiuni internaționale, și cum în toate aceste cazuri — cum decide art. 226 — se pretinde condițiunea reciprocității, socotim că numai printr'o inadvertență s'a transcris dispozițiunea „urmărirea nu se poate face decât după cererea Ministerului de Justiție” în al. II. al pct. 1 din art. 224, facilitând astfel nașterea unei controverse, când în realitate, locul acestei disp. era în art. 226.

Propunem deci: a) suprimarea aliniatului susmenționat și

b) adăugarea cuvintelor „după cererea Ministerului de Justiție” și după cuvântul **decât**, rândul 2 al art. 226, pentru a se citi: „**Art. 226.** In cazurile etc. etc., acțiunea publică etc. etc., decât după cererea Ministerului de Justiție și dacă reciprocitatea e asigurată, etc. etc.”

4. In construcția textului art. 225 — care cuprinde un singur delict, săvârșibil însă prin cele două modalități arătate sub pct. 1 și 2 — legiuitorul introduce sub fiecare din aceste două puncte, câte un aliniat prin care se reglementează: sub Nr. 1 modul urmăririi, numai la cererea Ministerului de Justiție, a primei specii de infracțiune, iar sub Nr. 2, scuza absolutorie rezultând din provocățiunea externă, a „infracțiunei prevăzute mai sus”.

Acest ultim aliniat are aerul că se referă numai la specia reglementată prin pct. 2, sub care se află situat, lucru ce se poate susține cu atât mai mult, cu cât și aliniatul situat sub pct. 1 al aceluiaș text este, — de astă dată, necontestabil — aplicabil numai speciei Nr. 1 a infracțiunei respective. Deci se poate susține că scuza absolutorie prevăzută de alin. final al art. 225 se aplică, numai în cazul pct. său 2. Pedeață parte însă și cum expresiunea „infracțiunea prevăzută mai sus”, iar nu „prevăzută la pct. 2 de mai sus” cum ar fi fost normal, utilizată în redactarea acestui ultim aliniat, vizează infracțiunea prevăzută de art. 225 care — denumită delict contra bunelor relațiuni internaționale — este una singură, săvârșibilă însă, cum mai sus s'a arătat, în două feluri, se poate susține, deasemenea, că zisa scuză (al. final), este deopotrivă și fără distincție aplicabilă ambelor puncte ale art. 225.

Deși credem că aliniatul ultim al art. citat, constituie aliniatul II. al art. 225 și ca atare este aplicabil ambelor ipoteze, totuș socotim util și **propunem** precizarea acestui sens, prin adăugirea cuvintelor „de pct. 1 și 2 de” imediat după

„prevăzută”, astfel încât să se citească „infracțiunea prevăzută de pct. 1 și 2 de mai sus, nu se... etc.”

5. Aceiaș observațiune — pentru aceleaș rațiuni — ca la Nr. 37 și 38 Nr. 2, în ce privește utilizarea termenului „contra” în titulaturile infracțiunilor prevăzute de art. 224 și 225, a cărui înlăturare și înlocuire o **propunem** de ex.: pentru art. 224 prin formula „delictul de subminare (de periclitare) a siguranței statului strein”, iar pentru art. 225 prin formula „delictul de atingere (de subminare, de periclitare) a bunelor relațiuni internaționale”.

40. — **Art. 235. I.** Delictul, de **fraudă electorală**, cuprinde și împiedecarea prin orice mijloace, a exercițiului liber al dreptului electoral. Cum însă acest drept este cuprins în drepturile politice garantate de art. 232, și cum, pedeață parte, în formula „prin orice mijloace” a art. 235 al. I, sunt fatal cuprinse mijloacele „prin violență sau prin amenințare” prevăzute de art. 232, urmează că, din acest punct de vedere, art. 235 al. I. face un **double emploi** cu art. 232 și nu lipsit de importanță, sub raportul pedepselor de aplicat. Pentru a se evita acest lucru, profund neindicat de nevoile practicei judiciare, **propunem** ca în art. 235, după formula „prin orice mijloace” să se adauge „altele decât cele prevăzute de art. 232”.

II. Față de importanța pe care legiuitorul o acordă exercițiului drepturilor politice și cetățenești, logic ar fi fost, ca punerea în mișcare a acțiunei publice să fie îngăduită unui număr de 20 alegători, nu numai în cazul delictului de fraudă electorală prevăzut de art. 235, ci și în celelalte cazuri reglementate prin art. 232, 233 și 234, fiindcă prin esența și obiectul lor general, nimic nu separă aceste infracțiuni; deci nimic nu justifică o diferențiere sub raportul urmăririi lor.

Propunem dar, ca disp. art. 235 al. final să fie modificat în acest sens.

III. Dar modificarea credem că trebuie să fie împinsă, ceva mai departe, anume suprimându-se din alin. citat expresiunea „și susținute”, de natură să justifice, practic — prin achităriile întemeiate pe lipsuri formale și ușor explicabile, dacă ne gândim la greaua întrunire permanentă, a unui însemnat număr de reclamanți, în fața justiției — unele regretabile bănueli, de care nici chiar magistrații, fie judecători, fie învinuiți, n'au fost cruțați.

Propunem dar — pentru prestigiul organe-

lor chemate a face alegerile — că acțiunea penală să poată fi pusă în mișcare, în aceste delict, nu numai de parchet sau de partea vătămată, ci și de 20 de alegători ai circumscriptiei respective, urmărirea continuând din oficiu, chiar dacă posterior s'ar constata o desistare expresă sau implicită.

41. — Art. 236—237. I. Legea contabilității publice din 29 Iulie 1929, deci posterioară codului penal român abrogat, asimilând pe **gestionarii de fapt**, cu gestionarii legali (art. 16), îi supune, deopotrivă aceluiași rigori și răspunderi, penale și civile (art. 22), asimilare care de altfel a fost consacrată printr-o jurisprudență constantă, atât a instanțelor însărcinate cu controlul bugetului și patrimoniului public, cât și a instanțelor represive. Textul citat al noului cod se ocupă însă — cași vechile texte abrogate (art. 140 c. p. rom. și 462 c. p. ungar) — numai de delapidarea săvârșită de gestionarii legali. **Quid** în privința delapidărilor comise de gestionarii de fapt? Sunt ele sancționabile și sub regimul noului cod penal?

Dacă ne referim la dispozițiunile, tranzitorii, ale art. 597 pct. 9, cari abrogă „acele dispozițiuni din legile speciale cu caracter penal de pe întreg teritoriul țării care sunt în contradicție cu dispozițiunile actualului cod”, dacă ne reamintim disp. art. 20 al. II. cari decid că **numai „dispozițiunile generale ale acestui cod** se aplică și infracțiunilor prevăzute de legi speciale, afară de cazul când acele legi ar dispune altfel” și dacă în fine ținem seama de pedeapart, că art. 236, care reglementează delictul de delapidare, se găsește în Cartea II, deci în partea specială a codului penal, iar pedealtă parte, că disp. legii contabilității publice — anterioare noului cod — sunt a se privi, din punctul de vedere al incriminării delapidării săvârșite de gestionarii de fapt, ca dispozițiuni cu caracter penal — răspunsul, nu poate fi decât negativ.

Cum însă incriminarea faptului de însușire sau deturnare, săvârșit de un gestionar de fapt este nu numai adânc intrată în practica noastră represivă, dar și deopotrivă indispensabilă salvagărdării intereselor administrațiunii publice, **propunem** — pentru înlăturarea oricărei controverse, tinzând la absoluțiunea acestora — ca zisului text să i-se adauge, după primul aliniat, un nou aliniat, cuprinzând formal această incriminare.

II. În altă ordine de idei și pentru asigurarea unei cât mai exacte exprimări — resimțibilă mai ales în cuprinsul unei legi penale — socotim că

în art. 237 — rândul penultim — între cuvintele „orice” și „delict”, trebuie adăugat cuvântul „alt”, pentru a se citi astfel: „orice alt delict, care nu se, etc.”

42. — Art. 242. Incriminarea faptului de **neglijență în funcțiune** — prin care se pricepe sustragerea sau distrugerea, între altele, a oricărui act aflat (asupra sa), în virtutea funcțiunii sale, de către un funcționar public — și pedeapsirea lui dela 3 luni la un an închisoare, învederează și mai mult necesitatea incriminării delictului de compromitere a intereselor de stat, pe care am propus-o mai sus, sub art. 195, la Nr. 36, cel puțin în cazul când infractorul este funcționar public.

43. — Art. 243, 244 și 217. I. Legiuitorul reglementează delictul de **refuz de serviciu datorit legalmente** (art. 243) și delictul de **părăsire individuală a funcțiunii publice** (art. 244) în Secțiunea IV a titlului III (Cartea II), iar delictul de **coalițiune a funcționarilor contra siguranței statului** (art. 217) în secțiunea II, capitolul II a titlului I din aceeași Carte. Elementul comun al tuturor acestor delict, îl constituie nu numai calitatea de funcționar public a agentului, dar și deopotrivă faptul ce, materialmente, li-se impută, anume: refuzul de a îndeplini serviciul public, fie prin suspendarea lui, fie prin părăsirea lui, fie în fine, prin neîndeplinirea unui singur act obligator. Ceiace diferențiază aceste delict, — după litera textelor — ar fi **pedeapart**, împrejurarea că în cazul art. 217, actul de refuz este colectiv și totdeodată opera unei înțelegeri prealabile a funcționarilor, în timp ce în cazul art. 243 și mai ales 244 — în care legiuitorul spune categoric „în afară de cazul prevăzut de art. 217” — refuzul este individual și totdeodată operă a unei rezoluțiuni neconcertate, — iar **pedealtă parte**, că în cazul art. 217 se „periclitează interesele generale publice”, în timp ce în cazul art. 243 și 244 se „prejudiciază interesele funcțiunii sau serviciului”. Dacă se examinează însă mai deaproape aceste pretense diferențieri, se va observa ușor că în realitate: a) prima diferență constituie doar o agravantă, rezultată din caracterul general și prealabil stabilit al refuzului, și cunoscută până acum sub denumirea „delict disciplinar de greva”, și b) că secunda diferență este numai aparentă, prejudicierea intereselor serviciilor sau funcțiunilor publice, oricât de umile ar fi ele, nefiind altceva decât percili-tarea „intereselor generale publice”, interese la

realizarea sau satisfacerea cărora conlucrează toate serviciile publice.

Din acest punct de vedere socotim că reglementarea acestor infracțiuni în două titluri diferite este nejustificată, fiindcă nu credem că o simplă calificare — „coalitiune contra siguranței Statului” — ar putea constitui, în această privință, un justificativ, cu atât mai mult cu cât raportând faptul material, imputabil conform art. 217, la celelalte fapte incriminate în același titlu I, ca de ex.: crima de trădare, de înaltă trădare, de ostilitate contra (sic) Statului, de surpare a ordinii constituționale, de răsvrătire, de insurtecție armată, sau, delictul de ofensă a națiunii, a simbolului național, etc., se învederează absența oricărei comunități, între aceste fapte și cel prevăzut de art. 217.

În realitate delictul de coalitiune a funcționarilor este săvârșit contra administrațiunii publice, deci este a fi reglementat, în Titlul III. Și aceasta cu atât mai mult cu cât, atât citirea atentă a textului articolelor 217 și 244, cât și mai ales trimiterea pe care legiuitorul a simțit nevoia să o facă, în cuprinsul art. 244, la art. 217, învederează că faptul prevăzut în acest ultim text, nu este decât o agravantă a faptului cuprins în art. 244 și constând în aceia că „părăsirea funcțiunii, serviciului sau a lucrării, în scop de a prejudicia interesele funcțiunii sau serviciului” (art. 244) s'a făcut „în mod colectiv, printr'o prealabilă înțelegere” (art. 217).

II. Este interesant de remarcat că **legiuitorul maghiar** — în această privință neputându-ne referi la codul penal român abrogat, fiindcă faptele incriminate de textele menționate nu se găsesc reproduce în art. 190—193 afectate de legiuitorul român dela 1864 „refuzului de serviciu datorit legalmente”, și cari erau privitoare la: neîntrebuințarea forței publice, mutilări cu scopuri militare (dispensă) martori, jurați și presă — în capitolul penultim al codului penal (XLII), dispune:

Art. 480 „Săvârșește delictul de abuz de putere în funcțiune și se va pedepsi cu închisoarea corecțională până la 3 luni, funcționarul public care refuză serviciul datorit legalmente”.

Art. 481 „Este crima refuzului de serviciu datorit legalmente și se va pedepsi cu reclusiunea până la 3 ani, dacă refuzul îndeplinirii serviciului datorit, a avut loc în urma acordului intervenit între doi sau mai mulți funcționari”.

Așa dar, deși identificate prin denumiri distincte, ne găsim în prezența aceleiași infracțiuni, reglementată, sub aspectul său simplu și obișnuit, în art. 480, iar sub aspectul său cali-

ficat prin zisa agravantă, în art. 481. Și mai mult, în formula largă a legiuitorului maghiar, realizată prin omiterea determinării modalităților de realizare, art. 480 cuprinde atât refuzul de serviciu propriu zis (art. 243 c. p. Carol II), cât și refuzul de serviciu prin părăsirea individuală a funcțiunii (art. 244 c. p. Carol II.)

Socotim mai fericit, ca fiind mai simplu, sistemul legiuitorului maghiar.

Intr'adevăr ceiace distinge refuzul de serviciu (art. 243), de faptul părăsirii individuale a funcțiunii (art. 244) în sistemul actualului nostru cod, este pedeoparte, împrejurarea că în timp ce primul se săvârșește printr'un refuz, omisiune sau întârziere în îndeplinirea unui act legalmente obligator, **secundul** se săvârșește prin părăsirea însăși a funcțiunii, serviciului sau lucrării, iar **pedealtă parte**, că în timp ce în primul caz acest refuz, etc. este „**nedrept**”, în cazul al doilea părăsirea serviciului, etc. se face „în scop de a prejudicia interesele funcțiunii sau serviciului”.

Această deosebire însă este numai aparentă, fiindcă părăsirea, în zisul scop, a funcțiunii, cuprinde fatal un refuz de serviciu, prin care se ajunge la neîndeplinirea actului legalmente obligator, prin refuz, omisiune sau întârziere implicită. **Pedealtă parte** în noțiunea „nedrept” este cuprinsă formula „în scop de a prejudicia interesele funcțiunii sau serviciului” fiindcă nu se poate admite că zisa prejudiciere ar putea fi vreodată dreaptă, adică justificată.

Nu se poate deasemenea susține — cum s'ar părea la prima vedere — că delictul de refuz vizează protejarea intereselor private, lezabile prin actul de nedrept refuz al funcționarului, în timp ce delictul de părăsire individuală ar proteja interesele administrației publice lezabile prin acte de grevă individuală, întrucât, pedeoparte, și într'un caz și în celălalt este vorba despre asigurarea mersului normal al autorităților publice, din care mers ele își trag prestigiul, adică încrederea particularilor pentru folosul cărora sunt create, iar pedealtă parte fiindcă, și într'un caz și în celălalt, legiuitorul și-a înscris dispozițiunile sale sub același titlu (III) „crime și delicta contra administrațiunii publice”.

Și lucrul apare și mai evident, dacă raportăm cuprinsul art. 243 la cauzele cari pot determina nedreptul refuz. Intr'adevăr — și fără a ne ocupa de cazurile explicabile printr'o neglijență, sancționabilă disciplinar — atari refuzuri nu se pot săvârși decât: fie pentru a prejudicia interesele funcțiunii, — fie pentru a determina pe cel interesat să fâgăduiască sau chiar să ofere da-

ruri, — fie în fine, pentru a cauza celui interesat o „păgubire de orice fel”.

Ei bine, în toate aceste cazuri, art. 243 devine aproape inutil, fiindcă el face **double emploi** cu art. 251 (luare de mită) și cu art. 245 (abuz de putere). Justificarea existenței lui ar fi astfel plausibilă numai pentru cazurile de **grevă pasivă**, consistând în rămânerea la funcție, dar fără activitate, adică fără îndeplinirea actelor funcției respective și care, nu sunt formal sancționate nici de art. 244, care vizează **greva activă individuală**, nici de art. 217, care vizează **greva activă colectivă**.

În această ordine de idei — și păstrându-ne, din zisul punct de vedere, în cadrul artificialei diferențe create de legiuitor între art. 243 și 244 — este de remarcat, că faptul refuzului încriminat de art. 243, putând fi săvârșit nu numai „pe nedrept”, dar chiar „în scopul de a prejudicia interesele funcției sau serviciului”, ar fi fost normal să fie, această posibilitate, deasemenea prevăzută și încă, în formă de agravantă; or, acest lucru nu numai că nu s'a făcut, dar mai mult, legiuitorul pedepsește infinit mai aspru delictul de refuz de serviciu datorit legalmente (6 luni—1 an înch. corecț. și amendă dela 2000—5000 lei) decât delictul — incontestabil mai grav — de părăsire individuală a funcțiunei publice (1—3 luni înch. corecț.).

III. Găsindu-ne astfel în câmpul faptelor cuprinse sub denumirea de „grevă” — termen de care legiuitorul s'a ferit, dintr'o prudență excesivă, fiindcă acesta este consacrat în multe alte legi și regulamente postbelice — materia aceasta trebuia tratată unitar, adică sub un singur titlu, și complet, adică atât sub aspectul său activ (părăsirea sau suspendarea lucrărilor serviciului respectiv) cât și sub acela pasiv (păstrarea funcției cu toate avantajele ei, dar sabotarea îndatoririlor legale pe care ea le implică).

Propunem dar ca în cuprinsul secț. IV (tit. III) să se reglementeze întreaga materie a grevei funcționarilor — indiferent dacă e săvârșită prin acte de abținere de la lucru, prin suspendarea lucrărilor serviciilor sau prin părăsirea însăși a acestor servicii și evident, în toate cazurile cu agravantele rezultate: dintr'o simplă înțelegere prealabilă și, din executarea acestei înțelegeri (printr'un colectiv refuz, suspendare de activitate sau părăsire de serviciu).

44. — **Art. 260—261.** Agravanta rezultând din săvârșirea **rebeliunei** de către o ceată, este admisă de art. 260 numai pentru crima de rebe-

liune prevăzută de art. 258 și pentru delictul de rebeliune prevăzută de art. 259. Exceptarea delictului de rebeliune prevăzută de art. 261, de la aplicarea acestei agravante, — deși nu vedem nici o cauză de natură să autorize pe legiuitor să creadă, că acesta n'ar putea fi săvârșit și de o ceată, — este cu totul nejustificată. Afară numai dacă s'ar fi socotit, că lipsa de importanță a unui funcționar oarecare, în raport cu autoritățile sau persoanele protejate prin art. 258 și 259, n'ar merita o agravare de pedeapsă, în cazul când rebeliunea s'ar săvârși prin agravanta de mai sus.

Cum însă credem acest lucru neprobabil, **propunem** a se adăuga în textul art. 260, și anume după „art. 258, 259” și art. „261”.

45. — **Art. 262. I.** Agravanta reglementată de acest text și constând în producerea de infirmități sau moarte, prin crime sau delictele de rebeliune, este insuficient precizată. Într'adevăr, astfel cum textul este redactat — „dacă prin faptele prevăzute în această secțiune s'au cauzat infirmități pedeapsa se sporește cu un plus până la 2 ani, iar dacă s'a cauzat moartea, cu un plus până la 4 ani, fără a se putea depăși însă maximum general al pedepsei” — pare a pedepsi mai ușor delictul de vătămare foarte gravă a integrității corporale sau a sănătății (art. 473 închis. corecț. 3—6 ani și amendă 5000—10.000 lei) în cazul când e agravat de delictul sau crima de rebeliune. **De ex.:** dacă prin crima de rebeliune contra adunării legiuitoare, prevăzută și pedepsită de art. 258 cu detențiunea riguroasă dela 3—5 ani și degradarea civică dela 1—2 ani, se cauzează moartea victimei, pedeapsa nu va fi aceea din art. 463 (10—25 ani muncă silnică 3—8 ani degradare civică) ci doar aceea prevăzută de art. 258, cu un adaus de până la 4 ani, adică de maximum 9 ani detențiune riguroasă.

Acest lucru este însă imposibil din două puncte de vedere și anume: a) mai întâi, fiindcă se calcă disp. formale ale art. 27 al. ultim, care declară că „nu pot fi niciodată considerate infracțiuni politice: omorul, răniile grave intenționate, mutilările, etc.”, rezultat la care se ajunge pedepsind faptul de mai sus cu pedeapsa politică a detențiunei riguroase (art. 22 al. II), b) apoi fiindcă nu se poate pedepsi omorul, agravat de rebeliune, cu o pedeapsă inferioară omorului simplu.

Socotind deci că ne găsim în prezența unei greșeli strecurate în redactarea textului art. 262, de către Comitetul delegaților secțiunilor Sena-

tului — întrucât textul proiectului întocmit de Consiliu, nu cuprinde erorile mai sus relevate — și ghidându-ne de modul cum legiuitorul a reglementat aceleși agravante, în cazul ultrajului (art. 255 al. II) — **propunem** să se adauge art. 262 (rând II), după cuvântul „pedeapsa” următoarele cuvinte „prevăzută pentru această infracțiune”, prin care adaus se învederează că plusul de pedeapsă se aplică la pedeapsa prevăzută de lege pentru delictul de vătămare foarte gravă a integrității corporale sau sănătății (art. 473) și pentru crima de omor (463), iar nu — cum ar trebuie să se decidă astăzi — la pedeapsa crimei sau delictului de rebeliune.

*

46. — **Art. 279.** Asimilarea pe care o face acest text, din punctul de vedere al săvârșirii delictului de **mărturie mincinoasă** (art. 277 cu atenuanta din art. 278), între un martor și un informator, constituie o greșală, al cărei caracter voluntar, cum rezultă din împrejurarea că pedeapsa pentru informator este înjumătățită, nu poate duce însă la păstrarea ei în cod.

Intr'adevăr, elementul fundamental al delictului de mărturie mincinoasă îl constituie depunerea: **sub jurământ, sau prin referire la un jurământ depus.** Or, conform art. 151 pr. pen. informatorii nu sunt ascultați sub jurământ. Deci, pentru ei, formula art. 279 „dispozițiunile prevăzute de art. 277 și 278 se aplică și... informatorului... etc.”, nu poate avea nici-o urmare, fiindcă depunerea lor mincinoasă, fiind făcută fără jurământ, nu întrunește unul din elementele constitutive ale delictului de mărturie mincinoasă. La această situațiune nu face excepțiune decât cazul când informatorul a fost din greșală ascultat sub jurământ, caz formal prevăzut prin alin. final al art. 151 pr. pen.

Așa dar **propunem** suprimarea acestei asimilări și, în cazul când s'ar socoti necesară sancționarea **informațiunei mincinoase**, propunem, redactarea unui text, chiar sub formă de aliniat II. la art. 279, prin care să se definească, în acord cu procedura penală „delictul de informație mincinoasă”.

*

47. — **Art. 284—287.** I. Textul art. 284 din proiectul codului penal, — și care prevedea pentru delictul de **favorizare a infractorului**, o pedeapsă dela 2 luni la 1 an închisoare corecțională și o amendă dela 2000—5000 lei — a fost modificat, pe cale de amendament, de Camera Deputaților, în sensul că pedeapsa unică de mai sus, se fracționează în trei pedepse, variând cu

genul infracțiunei favorizate. Și astfel s'a ajuns la o explicită incriminare a delictului de favorizare a infractorului contravenient — implicită numai, în textul proiectului — pedepsibil, conform al. final al art. citat, cu o amendă până la 5000 lei.

Sub raportul acestei pedepse este mai întâi a se observa că „până la 5000 lei” înseamnă nu de la „(1 leu sau) 50 lei, la 5000 lei” (art. 24), ci, conform art. 24, de la „2000—5000 lei”.

Pedealtă parte — aceasta este de altfel bizareria ce ținem a o remarca și mai ales a o înlătura — sub raportul acestui delict de favorizare a infractorului contravenient:

a) infracțiunea săvârșită de favorizator, continuă a rămâne delict, deși fapta favorizată nu constituie decât o contravenție;

b) și pe cale de consecință — pedeapsa ce i-se aplică favorizatorului este amenda corecțională dela 2000 la 5000 lei, iar nu închisoarea polițienească sau amenda polițienească, precum normal ar fi fost.

Prin consecință, autorul unei contravențiuni, va fi mai ușor pedepsit decât cel ce l'a favorizat. Iată ceva, ce nu se poate înțelege, cu atât mai mult cu cât, este de principiu că favorizarea infracțiunilor nu este egală, ca gravitate, nici măcar complicității.

Propunem dar — pentru cazul când s'ar găsi util să se păstreze în cod actuala incriminare a favorizării contravențiunilor — a se pune în acord atât calificarea infracțiunei favorizante, cât și pedeapsa ei, cu calificarea și pedeapsa polițienească a infracțiunei favorizate.

II. Textului art. 284, credem că ar trebui să i-se mai adauge un punct, prin care să se precizeze anume, că aceiași infracțiune comite și „acela care cunoscând refugiul unui infractor sau evadat, nu-l comunică autorității”.

Intr'adevăr faptul nedenunțării, constând într'o inacțiune, nu intră în formula legală „dă ajutor sau protecție”, și ca atare rămâne nepedepsit, deși acest fapt este tot atât de grav, din punctul de vedere al favorizării infracțiunilor, cași faptele înscrise la pct. 1, 2 și 3 din articolul 284.

Propunem dar a se adăuga și această modalitate de favorizare, în zisul text, într'un nou punct (al 4-lea).

III. Pe cale de consecință este a se adăuga, în textul art. 287 — care reglementează scuzele absolutorii firești acestui gen de infracțiuni, — anume în rândul 2, și noul punct 4.

*

48. — Art. 295—297. I. Reglementarea delictului de evadare — art. 297 — socotim că este incompletă și anume, dintr'un îndoit punct de vedere.

a) Intr'adevăr, legiuitorul se ocupă numai de evadarea persoanelor internate în „penitenciare sau alte institut”. **Quid** în cazul când evadarea are loc dintr'un cabinet de instrucție, comisariat, de sub escortă, etc.?

Tăcerea legii ducând, nejustificat, la absołuțiune, socotim că trebuie modificat, din acest prim punct de vedere, zisul text.

b) Dintr'un secund punct de vedere, evadarea putându-se efectua nu numai „prin atrupamente sau întovărășiri, ori uzând de violență sau amenințări” — cum prescrie textul menționat — dar și prin vicleșug, prin folosirea unui moment de neatenție, prin coruperea paznicilor, etc., înșiruirea, cu titlu limitativ, de mai sus, apare de asemenea ca incompletă.

Iată de ce **propunem** corectarea art. 297 în modul următor „Acela care fiind arestat sau reținut în mod legal evadează, prin orice mijloace, comite delictul de evadare și se pedepsește, etc., etc.”

O atare redactare, pe lângă faptul că e mai clară și mai cuprinzătoare, prezintă avantajul de a fi — sub acest raport — în perfectă corelațiune cu textul art. 295, care pedepsește pe „acela care ajută sau înlesnește evadarea unei persoane” fără nici-o precizie — complet inutilă, ba chiar încărcătoare — asupra mijloacelor prin care se prestează ajutorul sau înlesnirea evadării.

II. Pentru rațiunile mai sus expuse, propunem a se modifica, în sensul celor arătate la pct. I. litera a) și art. 295, a căruia formulă „din penitenciarul sau institutul în care este internat” cuprinde numai o parte din locurile din cari un arestat, etc., poate fi ajutat să evadeze.

III. În fine și cum în agravanta cuprinsă în al. II. al art. 295, legiuitorul se ocupă numai de „arme, chei sau alte instrumente” procurate celui arestat, pentru a-i înlesni evadarea, și cum un mijloc destul de utilizat, este și „procurarea de bani” — prin care, se pot fatal procura toate celelalte mijloace prevăzute formal de lege — **propunem**, a se adăuga, în rândul 2 al zisului alineat, și anume mai înainte de cuvântul „arme”, cuvântul „bani” pentru a se citi, acest alineat astfel: „iar dacă... a procurat celui arestat sau reținut, bani, arme, chei sau alte... etc.”

49. — Art. 304—307. Comitetul delegaților secțiunilor Senatului ⁷⁾ s'a lăsat călăuzit de o deo-

sebită toleranță, atunci când, modificând textele proiectului Consiliului Legislativ, a reglementat materia **duelului**, toleranță care — ori câte justificări și-ar găsi, prin chiar corpul legiuitor în care s'a ivit și care reprezintă o mândră tradiție de păstrare a vechilor virtuți românești, deci și a vechilor năravuri cavalierești, totuș — n'a reușit să nu fie fatală unei reale represiiuni, a acestui vestigiu de justiție directă și personală.

Intr'adevăr, statuând nu numai asupra provocării la duel, asupra duelului consumat fără răniri, dar și asupra consecințelor duelului, asupra pricinuirilor de vătămări grave, foarte grave și chiar de moarte, Senatul — și dispozițiunea sa a devenit lege — dispune, nu numai înjumătățirea pedepselor prevăzute pentru respectivele infracțiuni (471—475), dar mai mult, desconsiderând minimum special al acestor texte, stabilește un minimum extra special — și totuș general acestor cazuri — egal cu cel fixat de art. 303 și, constând în 3 luni închisoare corecțională. Fiindcă într'adevăr ce sens poate avea formula art. 304 „..... se aplică pedeapsa prevăzută în aceste articole, redusă la jumătate, **fără a se putea scobori sub minimum prevăzut de art. 303**”, raportată de ex. la art. 475, care prevede, în cazul loviturilor cauzatoare de moarte, că „pedeapsa este închisoarea corecțională de la 3 la 10 ani”, decât că minimum de 3 ani, în cazul duelului cauzator de moarte, este redus mai întâi la un an și jumătate și apoi, la 3 luni închisoare corecțională, margine sub care nici o altă reducere nu este — afară de cazul circumstanțelor atenuante, bine înțeles — admisibilă?

Dealtfel această soluțiune rezultă în mod și mai clar, din disp. art. 304 al. II. și 305, care prevăd în mod formal că dacă cel culpabil de lovituri cauzatoare de vătămări sau moarte prin duel, „a fost cauza injustă și determinantă a duelului, pedeapsa nu poate fi mai mică de 6 luni închisoare corecțională”. Adică, în prezența acestei agravante, minimum extra-special de 3 luni, prevăzut de art. 304 al. I. combinat cu art. 303, se majorează la 6 luni.

Cu titlu de paranteză, observăm, în privința conținutului art. 304 al. II. și 305, că amândouă aceste texte prevăd aceiaș agravantă, privind aceiaș persoană — „cel culpabil” din art. 304 al. II. nefiind decât „autorul” din art. 305 — și având aceiaș redacțiune. Ceiace înseamnă că unul din aceste texte constituie dublura celuilalt; că deci fiind inutilă repetiția, unul din ele, este, la alegere, a se suprima.

Așa dar — închizând paranteza — un omor prin duel se poate pedepsi cu 3 luni închisoare

⁷⁾ V. Alexianu, op. cit. pag. 274.

corecțională! Și aceasta sub regimul unui cod, care pedepsete: simpla provocare cu 1 lună închisoare corecțională (art. 301), simpla asistență a unui mărtor, tot cu 1 lună închisoare corecțională (art. 306 al. I.), iar asistența martorului „care a contribuit la călcarea regulilor duelului” ca o complicitate și anume cu o pedeapsă ce nu poate fi „mai mică de 3 luni închisoare corecțională”; deci cu o pedeapsă, nu de complice, ci egală cu aceea a însuș ucigasului prin duel!

Pentru a termina, vom observa că pe cât de nejustificat de tolerantă — ca să nu spunem ispititoare, mai ales în aceste vremuri, când unele infamii nu sunt înfierate decât foarte târziu, dacă nu cumva intervine vre-o iertătoare măsură — este sancționarea omorului prin duel, pe atât de absurd de severă este reprimarea aceluia „care îndeamnă pe altul la duel” în mod absolut egal cu acela care „îi face imputări (sic), ori îl expune la batjocură (?)”, pentru că nu a provocat sau nu a acceptat o provocare la duel”, anume — zice art. 307 — „cu închisoarea corecțională dela una la 4 luni și amendă dela 2000 la 3000 lei”.

Propunem: a) reducerea pedepselor prevăzute de art. 304 al. I. pentru vătămarile, etc., rezultate din duel, la $\frac{3}{4}$ din pedepsele prevăzute de art. 471—475, fără nici un alt minimum extra special;

b) suprimarea alin. II. din art. 304.

c) reducerea pedepselor prevăzute de art. 306 al. II. privitor la agravanta aplicabilă martorilor la duel, la $\frac{1}{2}$ din pedepsele prevăzute de art. 471—475, deasemenea fără nici un alt minimum extra special.

d) în fine, suprimarea asimilării făcute de art. 307, între acela care „îndeamnă” la duel, cu cel ce „face imputări” ori „expune la batjocură”.

50. — Art. 320—322. Pericolul cel reprezentat **incursiunea bandelor** de peste hotare — și care nu s’ar putea realiza fără favorizarea acelor care sunt încă tolerați, cu drepturi de egală cetate, în mijlocul pașnicei, harnice și blânde populațiuni a țării lui Mircea cel Bătrân — având drept obiectiv nu numai această nevoiașă și părăsită populațiune, dar și mai ales liniștea și siguranța Statului Român, presupune mijloace de reprimare cu totul exemplare, pe cari actualul conținut al textelor art. 320—322 nu le asigură în mod suficient.

In acest scop propunem:

1. Să se adauge în art. 321, ca săvârșind

delictul de favorizare a **incursiunei**, și faptul acelor care dau bandelor **ajutor**, în orice fel, prin procurare de arme, alimente, medicamente, etc., ajutor, ce astăzi nu se găsește incriminat prin zisul text, care sancționează doar **Jarea de adăpost**, sau de loc de ascundere.

2. Să se suprimă scuza absolutorie cuprinsă în art. 322 alin. final, prin care sunt dispensați de obligațiunea de a anunța la timp autoritățile, despre existența bandelor, a locurilor unde se ascund sau se întâlnesc, ascendenții, descendenții, soțul sau soția divorțată, frații și surorile, pentru aceleaș considerațiuni cari au determinat pe legiuitor să nu admită această scuză pentru infracțiunile ce privesc siguranța exterioră a Statului și cari își trag rațiunea din străvechea lozincă: **salus reipublicae suprema lex esto.**

3. Să se declare, decăzuți de drept — printr’un text formal — din beneficiul cetățeniei române, și expulzați deîndată, toți cei condamnați, în mod definitiv, pentru vre-una din infracțiunile prevăzute de art. 320, 321 și 322.

51. — Art. 354—355. I. Prin pct. 2 al art. 355, legiuitorul califică **incendiul** drept crimă „dacă aceeaș persoană a săvârșit în acelaș timp, ori în scurte intervale, mai multe incendii, sau dacă incendiul este comis în asociație cu mai multe persoane”.

Socotim această dispozițiune ca nelogică și excesivă, fiindcă dacă moartea unei persoane, din cauza incendiului, constituie o agravantă mai mult decât serioasă, pentru a justifica în acest caz, cum se face prin art. 355 pct. 1, calificarea incendiului drept crimă, nu tot atât de serioasă — și de aptă de a criminaliza un delict — este însă agravanta rezultată dintr’o pluralitate de infracțiuni de incendii, sau, dintr’o pluralitate de infractori săvârșind aceeaș infracțiune de incendiu, aflându-se ei chiar în asociație, cum prescrie citatul al. II. al art. 355.

Intr’adevăr — în ultimul caz — prima ipoteză însumează un concurs real de delict de incendiu, sancționabil conform disp. art. 101 și următorii. Or, nici una din aceste dispozițiuni cu caracter general, nu autoriză transformarea acestor infracțiuni, într’o infracțiune unică și nici pedepsirea lor, cu o pedeapsă de alt gen decât aceea aplicabilă oricăreia din infracțiunile concurente de acelaș gen. Prin consecință agravanta rezultând dintr’un concurs real, nu schimbă genul infracțiunii, ci, doar, agravează pedeapsa genului.

Deasemenea, în cea de a doua ipoteză ne găsim în prezența unei pluralități de infractori, reglementată individual, de art. 120 și urm., iar sub aspectul său colectiv — explicat prin art. 183 pct. 8 — în diversele texte ale codului, ca de ex.: în materie de rebeliune (art. 260), de împiedecare a concurenței în licitațiile publice (art. 266), de viol (art. 422 pct. 3), de furt calificat (art. 525 pct. 4 litera c), etc. Din cuprinsul tuturor acestor dispozițiuni se învederează că săvârșirea unei infracțiuni, de mai multe persoane — fie în ceată, fie în asociații, în orice caz nu streine unele de altele — constituie o agravantă incontestabilă, însă în nici un caz de natură a criminaliza un delict.

Desigur, legiuitorul este liber, cântărind circumstanțele speciale fiecărei infracțiuni să se abată de la principiile generale stabilite tot de el, și să considere o agravantă ca fiind de natură să schimbe un delict în crimă, ca de ex.: în cazul art. 355 pct. 1, când, numai puțința de a prevedea, că în localul cuprins de incendiu se află o persoană, transformă delictul de incendiu, în cazul când zisa persoană a murit, în crimă.

Nu tot același lucru este însă în cazurile de cari ne ocupăm și în cari, dată fiind intențiunea, în mare măsură realizată, a legiuitorului, de a corecționaliza incendiul — și evident cu mari avantagii din punctul de vedere al represiunii prin Tribunale, iar nu prin Curțile cu Jurați — nu se poate înțelege, această nejustificată dispozițiune, derogatorie de la normele pe cari, în mod principal le-a înscris în partea generală a codului, și practicat, în partea specială, în nenumărate ocaziuni.

De aceia și socotind această dispozițiune ca fiind contrară însăși intențiunii legiuitorului, **propunem:**

a) suprimarea pct. 2, iar pe cale de consecință refacerea, în totalitate a restului articolului 355;

b) și adăugirea unui nou aliniat, având cuprinsul actual al pct. 2 de mai sus, la art. 354, întregit, ca început, cu următoarele cuvinte: „pedeapsa este închisoarea corecțională dela 10—12 ani, amenda dela 10.000 la 20.000 lei și interdicțiunea corecțională de la 4 la 6 ani, dacă, aceiaș persoană a săvârșit în acelaș timp, ori în scurte intervale, mai multe incendii, sau dacă incendiul este comis în asociație cu mai multe persoane”.

II. Pedepsele fixate de art. 357, pentru delictul de incendiu neintenționat — adică prin culpă — în cazul când prin acesta s'a cauzat o

vătămare sănătății sau integrității corporale, ori moartea unei persoane, sunt (în afară de faptul că nu distinge cele 2 forme de vătămare: gravă și foarte gravă) mult mai aspre decât acelea fixate de art. 478, pentru delictul de vătămare a integrității, etc., prin imprudență. Și acest lucru nu are nici o justificare, dacă se observă că formula utilizată de acest text: „acela care, fără intenție, săvârșește **din orice culpă** vreuna din faptele prevăzute de art. 471, 472, 473 și 475, etc.” cuprinde în mod firesc și delictul prevăzut de art. 357, ceiace ar presupune normal, o pedeapsă identică. Intr'adevăr, din punct de vedere represiv, este absolut irelevant dacă vătămarea sau moartea, este fructul unei lovituri sau al unui incendiu din moment ce agentul se află numai în culpă, adică n'a lucrat cu intențiune. Prin consecință, neputându-se acorda o specială atențiune vre-unuia din modurile de săvârșire de mai sus, nu se poate fatal nici distinge în quantumul pedepsei de aplicat.

Propunem deci, prin aplicațiunea principiiului de egalitate a tuturor infractorilor urmăriti pentru aceiaș infracțiune în fața legii penale, ca textul art. 357 să trimeată, pur și simplu la disp. art. 478.

III. Este de remarcă că, pentru considerațiuni ce privesc menținerea „contractului de asigurare”, Comitetul delegaților secțiunilor Senatului, a adăugat art. 357 cuvintele „ce aparțin altora”, de unde ar rezulta că acest delict nu este săvârșit în cazul când prin imprudență sau neglijență se incendiază propriul lucru al infractorului. Și evident nu s'ar putea imputa nimic atât puterniciei legiuitorului, dacă împrejurările nu s'ar arăta uneori protivnice unei orbești ascultări.

Intr'adevăr, ce se va întâmpla cu acela care, incendiindu-și propria sa casă, dintr'o evidentă neglijență, cauzează totuș vătămarea sau moartea unei persoane? Se va sta oare în cumpănă, între „desființarea contractului de asigurare” și desființarea — chiar prin imprudență și chiar deodată cu propriul bun al infractorului — a vieții unei ființe omenești?

Iată o dilemă care nu se poate spune că face prea mare onoare celui ce o ocazionalizează, mai ales când se soldează cu o impunitate mai mult.

De aceia **propunem**, suprimarea cuvintelor buclucașe „ce aparțin altora” — astfel cum era de altfel și în proiect — și eventual, pentru satisfacerea exigențelor Senatului, **propunem** să se înscrie în art. 357, într'un aliniat final, că „în-

criminarea din alin. precedent, nu produce prin ea însuși, chiar în caz de condamnare, nici un fel de efect în materie de asigurări”.

52. — **Art. 361—363.** Săvârșirea fără intenție a faptelor prevăzute de art. 361 — adică vătămarea sănătății, distrugerea mărfurilor, vătămarea gravă și foarte gravă a sănătății (al. I.) precum și moartea unei persoane (al. II.), cauzate printr'un delict sau crimă de **catastrofă de cale ferată** — este sancționată de art. 363 al. I. partea finală, cu o singură pedeapsă: închisoarea corecțională dela 5 la 8 ani și amenda dela 7000 la 12.000 lei. Dacă raportăm această dispoziție la norma înscrisă în art. 478 — infracțiunea mamă pentru infracțiunile din imprudență, ce cauzează atari urmări și în care omorul prin imprudență se pedepsește, indiferent de modul, culpos însă, cum el a fost ocazionat (deci și printr'o catastrofă de cale ferată) cu unul la 3 ani închisoare corecțională — și dacă ne amintim cele stabilite supra la Nr. 51 pct. II. este ușor de înțeles de ce socotim această pedeapsă ca excesiv de severă.

În orice caz, aplicarea ei în mod unic, fără nici-o diferențiere între distrugerea unor mărfuri și distrugerea vieții unor persoane, printr'o asimilare arbitrară și fatal jenantă pentru prestigiul vieții umane, ne apare ca perfect ilogică.

Propunem dar, a se reface întreg art. 363, trimitându-se — cu excepția distrugerii de mărfuri, pentru care este necesară o asimilare expresă — la disp. art. 478.

53. — **Art. 367.** Comiterea fără intenție a faptelor prevăzute de art. 365 și 366 — delictul de **pericol public** și de **catastrofă publică**, prin stricarea mijloacelor de comunicație — cuprinzând însă și consecințele prevăzute de art. 472, 473 și 475 — sunt deasemenea sancționate de art. 367 cu o pedeapsă unică: unu la trei ani închisoare corecțională și 3000 la 7000 lei amendă.

Observațiunile și **propunerile** făcute mai sus la Nr. 52, rămân valabile și pentru acest caz, cel puțin în ce privește nediferențierea pedepsei, astfel cum o face art. 478 citat.

54. — **Art. 369—370.** Textele art. 369 și 370 — prin care se reglementează delictul de pericol public prin **stricarea instalațiilor de energie** și delictul de pericol public de **inundație sau surpare** — trimitând în alin. lor penultim, între altele și la disp. art. 367, menținem propunerile făcute cu ocaziunea examinării lui (supra Nr. 53) și în cazul textelor citate.

55. — **Art. 384.** Săvârșirea, fără intențiune, a faptelor prevăzute de art. 374, 375, 379, 380, 381 și 382 al. 4 — anume a delictului de: **cauzare de epidemie**, de propagare a boalelor contagioase, de falsificare sau alterare a substanțelor alimentare, de vânzări de substanțe falsificate sau alterate, de vânzări de medicamente primejdioase pentru sănătate și de prescriere de substanțe stupefiante fără nevoie temeinică (?) — dacă produc vre-o infirmitate din cele prevăzute de art. 472 și 473, se pedepsește, tot cu o pedeapsă unică (3 luni până la 1 an închisoare corecțională), fără a se face adică nici o diferențiere între vătămrile grave și cele foarte grave, ceiace constituie deasemenea o abatere de la disp. art. 478, sediul acestei materii și a cărui respectare o **propunem**, întocmai cum am făcut mai sus, și, pentru aceleas considerațiuni.

56. — **Art. 390.** Definirea monedei în cuprinsul unui articol din partea specială a codului — fie el situat chiar sub secțiunea: Falsificarea de monedă — este ne la locul ei, câtă vreme în partea generală a codului, se consacră un întreg titlu (XII) pentru „Explicarea unor termeni legali”.

Propunem deci, trecerea art. 390, sub forma unui al 11-lea punct, la art. 183.

57. — **Tit. IX.** Dar tot atât de nepotrivit este a se numi titlul — sub care se află situat textul mai sus examinat — **Crime și delicta contra intereselor publice**, când este în afară de orice îndoială că dintre cele 32 articole ale sale (385—416), nici unul nu reglementează vre-o crimă, ci și exclusiv numai delicta. Or, acest lucru putea rămâne strein oricui, afară de legiuitor.

58. — **Art. 419.** Legiuitorul stabilește, în pct. 2 al art. 419, reglementând delictul de viol, că săvârșește acest delict și „bărbatul care, profitând de starea de inconștiență a unei persoane de orice sex etc., are cu ea raport sexual, în afară de căsătorie, etc.” preciziune pe care n'o găsim însă în pct. 1 al zisului text. Expresiunea „de orice sex” înlăturând orice idee de „căsătorie” — cu care este antinomică, atâta vreme cât bărbaților nu le este, natural, cel puțin, cu puțință, a se căsători între ei — socotim această preciziune drept o simplă inadvertență și ca atare **propunem** suprimarea ei.

Pentru cazul însă când, dintr'un motiv sau altul, s'ar ține la păstrarea ei, **propunem** a se

face această precizie și în cuprinsul pct. 2 al articolului citat, măsură prin care nu numai că se va evita — ceiace așa de ușor naște în lumea dreptului — controversa, dar se va da, în același timp, un aspect de oarecare simetrie, zisului text.

59. — **Art. 421.** Incriminând delictul de **aten-
tat la pudoare** fără violență, noul cod nu admite în acest caz, — cum rezultă din limitativa indicațiune a art. 428 (și anume art. 419, 420 și 425) — pedepsirea tentativei. Cu alte cuvinte, dela 1 Ianuarie 1937 — până la această dată art. 263 al codului român abrogat, îngăduia o mai morală aplicațiune a legii penale, pedepsind nu numai faptul „îndeplinit” dar și pe cel „cercat”, **spre deosebire de codul penal maghiar**, care, prin art. 236, mărturisea aceiași tendință civilizatorie cași actualul cod penal — actele licențioase, săvârșite, cum grăia bătrânul nostru cod, „asupra persoanei unui copil de sex bărbătesc sau femeesc, de vârstă mai mic de 14 ani” vor rămâne nesancționate, deși, pentru practicienii dreptului penal nu este mister, că ele constituiau majoritatea cazurilor de atentat la pudoare fără violență.

Iată dar, acordată o primă de încurajare pentru categoria de bravi cetățeni, cunoscuți sub numele de, ierteni-se îndrăsneala cuvântului, „libidinoși”.

Propunem dar, revenirea la sistemul art. 263 c. p. român, a cărui superioritate morală constă nu numai în atitudinea de protecțiune reală a frăgezimii copiilor nației, dar și mai ales, în afirmarea principiului egalității sexelor în fața legii penale, atât din punctul de vedere al protecțiunii (indiferent dacă victima e o fată sau băiat), cât și din acela al sancționării, (agent femeie sau bărbat).

60. — **Art. 422.** Agravanța reglementată de acest text — privitoare la calitatea persoanelor cari au comis delictul de viol (419), de violență contra pudoarei (420) și de atentat la pudoare fără violență (421) — și anume săvârșit fiind faptul prevăzut de art. 421, de un descendent, cum zice art. 422 pct. 1, asupra unei fete mai mică de 14 ani, este imposibil de realizat în fapt, fiindcă imposibilă este, prin chiar firea lucrurilor, însăș săvârșirea faptului.

Și atunci — suprimarea se impune. Ea însă nu se poate face decât printr-o sistematizare a materialului cuprins în art. 422, ceiace prezumă o complectă prefacere — pe care o **propunem** — a redactării zisului text.

61. — **Art. 427.** Scuza absolutorie reglementată prin textul art. 427 — și constând în căsătoria infractorului cu victima delictului de viol, violența contra pudoarei și atentat la pudoare fără violență, mai înainte de condamnarea lui definitivă — nu se aplică și în cazul delictului de **seducțiune** prevăzut de art. 424, pentru singurul motiv, că nu este expres cuprins în textul art. 427.

Să fie oare aceasta o omisiune voluntară, intenționată? Credem că nu și lucru apare evident din simpla lectură a textului (raporturi culpabile sub vraja unor promisiuni de căsătorie); — nici un alt delict din cele menționate de art. 427, nu are, prin firea lucrurilor, mai mult drept la beneficiul său, decât acesta și chiar dacă, intervenirea căsătoriei dintre infractor și victimă, n'ar avea altă semnificație decât aceea a unei reparațiuni convenite unui prestigiu ultragiat.

Propunem dar, menționarea în textul art. 427 și a delictului prevăzut de art. 424.

62. — **Art. 431—437. I.** Incriminării delictului de **inversiune sexuală** — în dubla sa formă masculină și feminină — pentru a fi efectivă, așa cum o pretinde necesitatea de a se stârpi atari practici prin care, contagiunea fiind extrem de mare, se atinge grav sănătatea fizică și morală a oricărei națiuni, socotim indispensabil a se suprima condițiunea prevăzută de al. I. al textului art. 431 și constând în „dacă provoacă scandal public”. Tolerarea acestui viciu, adică nesancționarea lui, când este practicat în ascuns, constituie nu numai o primă de încurajare a clandestinilor, dar și o gravă lașitate a societății tolerante, mai ales dacă nu se uită, că frățietățile de astfel de moravuri, nu produc scandal public în sensul real al cuvântului, decât în cazuri rarissime, astfel încât și cu toată urmărirea din oficiu a acestor fapte, totul se va reduce la un articol în plus, la o încriminare aproape exclusiv academică.

Propunem dar, suprimarea expresiunii „dacă provoacă scandal public” din cuprinsul art. 431.

II. Ca o consecință a încriminării inversiunii sexuale, și pentru a se pune un firesc și necesar zăgaz recrutării de noi adepți, socotim că este indispensabil a se reglementa delictul de **proxenetism** și sub această formă, anume sancționându-se faptul aceluia care determină o persoană — independent de ideea de exploatare a desfrăului, sancționată de art. 433 al. I. — să se

dedea la practici inversioniste. Prin această măsură de altfel, s'ar complecta atât disp. art. 436 — care se ocupă de fapta aceluia care procură „cuiva”, pentru câștig material și în mod obișnuit, o persoană „pentru săvârșire de acte de inversiune sexuală” — cât și disp. art. 437 prin care se încriminează determinarea unei femei — chiar în afara ideii de exploatare a desfrâului — de a intra într-o casă de prostituție.

Propunem dar, ca art. 437 să i-se creeze un al treilea punct prin care să se prevadă formal sancționarea acestei propagande, cu pedeapsa prevăzută de alin. său II (respectiv art. 433 al. I.)

În ce privește însă agravanta cuprinsă în al. III. al aceluiaș articol și pentru a o face aplicabilă — în vederea principiului „ubi eadem legis ratio...” — **propunem**:

a) să se suprimе cuvintele „în ambele cazuri ale acestui articol” — care dealtfel erau, în actuala redacțiune și inutile, zisul text neavând decât două cazuri, numerotate 1 și 2 —, și

b) să se înlocuiască cuvântul „femeia” cu cuvântul „victima”.

63. — Art. 441. Aliniatul II. al acestui articol, reglementând, ca întreg acest text, dealtfel, modul de a se pune în mișcare acțiunea publică în delictele contra pudoarei și bunelor moravuri, anume la cererea prealabilă a celor interesați, trimite la art. 420, ceiace constituе o eroare, textul art. 420 fiind deja prevăzut, în condițiuni ce nu suferă nici o îndoială, în alin. I. al art. 441.

Credem că articolul la care se trimite în realitate, este 423 și aceasta pentru următoarele considerațiuni: a) nu e prevăzut în alin. I. al art. 441, b) fiind relativ la delictul de atentat fraudulos la pudoare, este prin natura sa, similar celor pentru cari legiuitorul, condiționează urmărirea de o plângere prealabilă, c) fiindcă, întocmai ca și în delictul de seducțiune, prevăzut de art. 424 la care însă trimiterea e bună, plângerea prealabilă nu s'ar putea încredința altor persoane, oricât de apropiate, pentru motivul că natura faptelor respective, implică o discrețiune desăvârșită — sub ireparabile urmări uneori —, pe care legiuitorul înțelege să o respecte în mod absolut, d) în fine, fiindcă acest delict nu este cuprins în excepțiile prevăzute în alin. ultim al art. 441, potrivit cărora delictul de atentat la pudoare prin abuz de putere și agravanta sa, rezultând din moartea victimei (art. 425 și 426), se urmăresc din oficiu.

Propunem deci, înlocuirea art. 420 — în alin. II. al textului citat — cu art. 423.

64. — Art. 443—444. Remarca pe care am fost obligați să o facem și în alte ocazii (v. supra Nr. 49, 51 pct. II, 53, 54 și 55) — relativ la lipsa unui criteriu unitar, în sancționarea, ca durată a privațiunii de libertate, a speciilor aceleiaș infracțiuni și care lasă nedorita impresiune că quantumul pedepselor este svârlit la întâmplare — o vom face și cu privire la pedepsirea participanților la delictul de bigamie.

Intr'adevăr, în timp ce prin art. 443 se sancționează bigamul cu dela unu la 3 ani închisoare corecțională, în timp ce preotul care cu știință celebrează o asemenea căsătorie este pedepsit cu dela 6 luni la un an închisoare corecțională, în acelaș timp ofițerul de stare civilă, care tot cu știință oficiază o astfel de căsătorie, este supus unei pedepse dela unu la 5 ani închisoare corecțională. Ca participant la delictul de bigamie, rolul preotului și al ofițerului de stare civilă — ambii, sub raportul art. 183 pct. 4, funcționari publici, deci cu vini, din punctul de vedere al calității, egale — nu poate fi, conform normelor înscrise în art. 120 și urm. decât de complici. Dată fiind gravitatea excepțională a delictului care lovește în însăș existența familiei, ei pot fi totuș, prin derogare de la disp. art. 121, pedepsiți ca și autorul infracțiunii. În nici un caz însă, nu se poate prin mijlocul transformării faptului lor de complicitate, într'un delict de sine stătător, să se ajungă la pedepsirea unuia din complici indispensabili, cu aproape dublul pedepsei cuvenite, legalmente, autorului, iar a celui alt cu mai puțin de jumătatea pedepsei cuvenite aceluiaș autor.

În această privință legiuitorul noului cod penal — înlocuind doar persoana preotului, prin aceia a ofițerului de stare civilă — urmează drumul tras de art. 252 al cod. penal maghiar, care pedepsește pe preot (ofițer de stare civilă, cu atribuția de a oficia căsătorii, neexistând în legislația maghiară) cu până la 5 ani recluziune (în noul cod 5 ani închisoare corecțională). Se îndepărtează astfel și credem, că rău a făcut, de la norma egală și legală — conformă adică principiilor generale — înscrise de legiuitorul codului român abrogat, în textul art. 271, prin care bigamul, ofițerul de stare civilă și preotul, erau pedepsiți toți, cu maximum închisorii corecționale (5 ani).

Și cum noul legiuitor a pedepsit delictul de bigamie, tot în urmarea drumului codului maghiar (art. 251 prevedea recluziunea până la 3 ani), mai ușor decât vechiul legiuitor român și anume cu unu până la 3 ani închisoare corecțională, normal este, și de aceia facem **propunere**

în acest sens, ca și funcționarii publici participanți să nu fie pedepsiți mai aspru și în nici un caz, nu inegal, întrucât, caracterizarea căsătoriei, în regimul nostru de drept, ca un contract civil, neridicând acesteia, din punctul de vedere al religiei — prin care se poate asigura un minimum de viață morală, păturilor largi ale popoului în cari, atari delictе se mai pot azi întâmpla — caracterul de **mare taină**, nici o distincție, din punct de vedere social represiv, nu este autorizată sub acest raport, între preot și consilierul comunal ales — sau numit de puterea executivă într-o comisiune interimară — și delegat cu atribuțiuni de ofițer de stare civilă.

65. — **Art. 445.** În redacțiunea acestui text — care se ocupă de delictul de **adulter** — credem că s'au strecurat două greșeli, constând:

a) prima, în faptul că spre deosebire de textul art. 419 și următorii — sediul infracțiunilor contra pudorii și bunelor moravuri — în care se întrebuintează expresiunea „raport sexual”, al cărui înțeles este perfect determinat, în textul art. 445 se utilizează expresia „relațiuni sexuale”. Cum și într'un caz și într'altul legiuitorul a vizat un singur act și anume pe acela normal, — cum este neindicat, într'un limbaj științific, să se folosească expresiuni multiple, pentru același lucru, — și cum în fine noțiunea „relațiuni sexuale” este mai largă ca sferă, decât noțiunea „raport sexual”, cuprinzând deopotrivă inversiunile, actele licențioase, etc. și deschizând ca atare, puțința unei discuțiuni, de care un bun redactor, caută să dispenseze viața aplicativă a normei edictate, **propunem** ca termenul consacrat de sediul materiei, — fiindcă n'avem nici un motiv care să ne autorizeze să credem că legiuitorul, în mod voluntar, a utilizat expresiunea „relațiuni sexuale” —, să fie întrebuintat și în textul art. 445.

În cazul însă când, cum bănuim, nu ne găsim în prezență unei greșeli, ci dinpotrivă în fața unei manifestări de voință, lărgitoare a cuprinsului obișnuitei expresiuni, — ceiace din punctul de vedere al acelei absolute fidelități pe care se întemeiază o căsătorie temeinică, deci o familie adevărată, ar fi mult mai indicat — în acest caz **propunem**, precizarea acestei voințe în mod formal, excluzându-se orice dubiu, prin utilizarea unui determinativ ca de ex.: „relațiuni sexuale de orice fel”.

b) cea de a doua greșală rezidă în împrejurarea că ocupându-se fatal de aceste „raporturi sexuale” — întru definirea delictului de adulter, pe care nici art. 269 al codului penal

român și nici art. 246 al codului penal maghiar, nu-l definea, ci doar îl enunța — legiuitorul omite a preciza caracterul voluntar, nesilit, al acestor relațiuni. Or, această omisiune, este destul de importantă — deci arhisuficientă pentru crearea unei noi controverse, justificată de altfel de însuș faptul că nu toate „raporturile” culpabile, câte se pot ivi în practica judiciară cu intențiuni de a fi transformate în adulter, sunt liber consimțite. Și un astfel de exemplar ni-l oferă însuș art. 423, care creiază (după modelul maghiar) delictul de atentat fraudulos la pudoare. De aceia **propunem** a se adăuga în textul art. 445 după cuvântul „sexuale” cuvintele „liber consimțite”.

66. — **Art. 451.** Denumirea infracțiunii prevăzută de acest text și constând în faptul de a face să se înregistreze în actele de stare civilă o naștere inexistentă, „delict de **supozițiune a stării civile**” este, socotim, nu numai streină ca sunet — înfrângând astfel, fără necesitate, ideea călăuzitoare de a se româniza, prin orice eforturi, limba legilor —, dar și deopotrivă improprie. Când spui de ex.: „delict de neregulată celebrare a căsătoriei”, ai imaginea aproape exactă a elementului material care constituie infracțiunea, imagine pe care nu o ai însă deloc, atunci când pronunți „delict de supozițiune a stării civile”.

Fără a se intra în amănunte, se poate totuș sublinia un lucru, anume, că ceiace este îngăduit unui scriitor, chiar fără preocupări literare, nu poate fi îngăduit unui legiuitor, limba lui fiind limba țării, în care se afirmă ființa ei colectivă și națională, și, care are dreptul, cel puțin acesta, de a se înțelege pe sine.

Propunem dar, fie înlocuirea termenului „supozițiune” cu un corespunzător pe înțelesul tuturor, de ex. prin termenul „falsificare”, — fie înlocuirea întregului titlu actual printr'altul mai potrivit, de ex.: „delictul de înregistrare a unei nașteri neexistente”, fie, în fine, suprimarea completă a acestui titlu.

67. — **Art. 464 pct. 1 și 477. Premeditarea** — circumstanță agravantă care, în cazul art. 464 pct. 1, transformă omorul simplu în asasinat, iar în cazul art. 477, lovituri cauzatoare de vătămări sau moarte, cu premeditare, mărește sensibil pedeapsa — spre deosebire de codul penal român (art. 227) nu este definită de noul cod, deși în cuprinsul art. său 183, afectat explicării unor termeni legali și-a găsit totuș

loc definirea atâtor altor termeni, mult mai uzuali.

Propunem înlăturarea acestei omisiuni, prin transcrierea definițiunei date de codul penal român, în cuprinsul art. 183.

68. — **Art. 465.** Spre deosebire de art. 230 al codului penal român și de art. 284 cod penal maghiar, legiuitorul noului cod, reglementând crima de **pruncucidere**, determină precis intervalul de timp în care omorârea copilului natural poate avea loc, făcându-l să coincidă cu termenul fixat de legea actelor de stare civilă, pentru declararea noilor născuți. (V. art. 56 al legii din 21 Febr. 1928 care fixează acest termen la trei zile dela „uşurarea femeii”). Credem, că această determinare, această ţarmurire a timpului în care omorul copilului natural, constituie crima de pruncucidere, pedepsită cu temnița grea dela 3 la 5 ani, și după expirarea căruia, zisul omor constituie crima de omor calificat (art. 464 pct. 4) pedepsită cu munca silnică pe viață, constituie o greșală. Mai mult, constituie, prin cumplita diferență a pedepselor, o grăbire a omorării copiilor naturali și anume exclusiv înăuntrul termenului legal de declarare, fiindcă numai astfel, mama ucigașă își asigură o pedeapsă relativ fără importanță.

Se ajunge adică, exact la rezultatul opus celui urmărit de legiuitor și care era mult mai bine apărat de codul penal român, al cărui art. 230 glăsuia „pruncucidere se numește omorul copilului său născut de curând”.

Propunem, prin consecință a se reveni la acest vechi și mai larg text, în convingerea că timpul, mai îndelungat, poate, schimbând poririle pruncucigașe, să păstreze țării, pe toți fiii ei.

69. — **Art. 470 și 471.** Preciziunea dată de legiuitor în cuprinsul art. 471 — privitor la acela care vatămă în orice mod integritatea corpului sau sănătății unei persoane — anume în sensul că acest text este aplicabil numai „în afară de cazurile de mai sus”, adică de lovire simplă, sau lovire cu echimoze (art. 470), departe de a constitui o lămurire, conține în ea germenele unei noi discuțiuni. Astfel unii din comentatorii codului penal Carol II-lea, conchid — și cu drept cuvânt — examinând redactarea și modul de a se exprima al legiuitorului, că art. 471 ar fi relativ nu la vătămarile provocate prin lovire, ci la acelea provocate prin alte mijloace, ca de ex.: „faptul unei persoane de a arunca în apă, sau a

stropi cu apă, o altă persoană, care în urma acestui fapt a contractat o răceală, sau de a arunca asupra ei lichide sau gaze răufăcătoare”.⁸⁾

Dealtfel faptul de a vătăma „în orice mod” — deci și prin lovire — sănătatea unei persoane, raportat la limitarea aplicațiunei art. 470, cuprinsă în cuvintele, în el înscrise „fără a-i cauza vreuna din vătămarile arătate în art. 471”, învederează prin el însuși, că preciziunea susmenționată este absolut superfluă și complet încurcătoare.

Intr'adevăr:

a) este superfluă, fiindcă ipotetic suprimată din textul art. 471, acesta nu devine mai obscur, vătămarea cauzată „în orice mod” rămânând perfect distinctă, de delictul de lovire, prevăzut de art. 470 și prin care nu se cauzează nici una „din vătămarile prevăzute de art. 471”.

b) este încurcătoare, fiindcă, păstrată această preciziune, se poate susține — cum mai sus s'a arătat — că numai vătămarile cauzate „în orice mod” dar „în afară de cele prevăzute mai sus”, adică, nu prin lovire, sunt sancționabile de art. 471.

Iată de ce **propunem** pedeoparte, suprimarea acestei preciziuni cu aspect de șaradă, iar pedealtă parte, inversarea cuvintelor din expresiunea „vatămă în orice mod” pentru a se citi începutul art. 471 astfel „acela care, în orice mod, vatămă, etc.”

70. — **Art. 492.** Dorința de a prevedea în rânduelile unei legi, chiar imprevizibilul, conduce nu numai la o întunecoasă lungire a textelor — prin cultivarea particularului fatal cuprins în general — dar, uneori și la o aparență beție de cuvinte. Un astfel de caz ni-l oferă art. 492 — referitor la delictul de **sechestrare de persoane** — și în textul căruia legiuitorul, dorind a lămuri toate formele de sechestrare, se exprimă astfel „acela care, în mod ilegal reține, deține, sechestrează sau în orice alt mod, privează de libertate o persoană, etc.”

Ingrămădirea aceasta de cuvinte cu același înțeles sau cu înțelesuri foarte puțin diferite, legiuitorul noului cod penal o practică — lăsându-se furat de sonorități ușoare — ori decâteori poate. Ex. art. 430 al. I. unde — definindu-se prin conținut, delictul de **trafic de publicațiuni obscene** — se articulează „acela care, în scop de

⁸⁾ V. Codul penal Carol II. explicat de d-nii Const. Viforeanu, Eugen Petit și N. Tanoviceanu, pag. 444 sub art. 471 Nr. 1.

comerț, expune, procură, pune în circulație, importă, exportă, sau transportă, etc.”

Nu era oare mai simplu și mai clar — revenind la art. 492 al. I. — să se spună „acela care, în mod ilegal privează de libertate o persoană, comite delictul de sechestrare de persoană și se pedepsește...etc.”?

Propunem dar, suprimarea tuturor termenilor, mai sus, învederați, ca inutili.

71. — Art. 493 pct. 3. Asimilarea copilului adoptiv, cu cel legitim și natural, sub raportul **omorului calificat** (art. 464 pct. 4), deci în cazul unei infracțiuni cum nu se poate mai gravă, justifică aceeași asimilare și sub raportul **sechestrării unui copil adoptiv**. Or, această asimilare a fost omisă, textul art. 493 pct. 3 ocupându-se numai de descendenții legitimi și naturali. Și această omisiune este cu atât mai regretabilă, pentru viitor, cu cât proiectul codului civil din 1933, prevedea prin art. 343 că „adoptatul va dobândi prin adopțiune situațiune legală de copil legitim al adoptatorului”.

72. — Art. 501 al. II. Spre deosebire de primul aliniat al art. 501 care, reglementând delictul de violare a **secretului corespondenței**, se ocupă atât de corespondența propriu zisă, cât și de orice înscris, al II. nu se mai ocupă decât de corespondență. Fiind însă stabilit că primul aliniat vizează ipoteza când corespondența sau înscrisul, aflate închise, sunt deschise de o persoană neautorizată, în timp ce aliniatul II. vizează ipoteza când corespondența, de care ia cunoștiință o persoană neautorizată, se găsea deschisă și, cum este în afară de orice îndoială, că un înscris, închis sau deschis, poate conține drepturi sau interese mult mai importante și mult mai recomandate unei protecțiuni legale, decât o simplă corespondență, concluziunea logică, nu poate fi alta decât că, omisiunea semnalată este fructul unei inadvertențe și ca atare trebuie înlăturată.

73. — Art. 511. Sancționarea delictului de defăimare a memoriei defunctului, în cazul când, prin faptul defăimător se aduc atingeri și onoarei sau reputației unui descendent, etc., este sancționată, nu conform disp. art. 511 al. I. — cu adică închisoarea corecțională dela una la 3 luni și amenda dela 2000 la 3000 lei — cum ar fi fost de admis, în cel mai rău caz, ci conform art. 511 al. II, care trimite la delictul de **injurii**, cu adică una până la 2 luni închisoare corecțională (art. 512 al. I.)

Prin consecință, atingerea, în același timp, și a reputației descendentului, departe de a constitui o agravantă a delictului de defăimare a memoriei defunctului, constituie în realitate o circumstanță ușurătoare, adică o primă de încurajare a acestui delict, pe calea ocolită a injuriei concomitente, și a descendentului.

O atare măsură este, credem, nu numai nejustificată, dar și mai ales nejustificabilă.

Propunem dar, suprimarea cuvintelor „pentru delictul de injurie” dela sfârșitul al. II al art. 511 și înlocuirea lor de ex.: cu cuvintele „de art. 513”, intrucât pedeapsa prevăzută de acest text este de la 2 la 4 luni închisoarea corecțională.

74. — Art. 514—516. I. Secțiunea III-a a Capitolului relativ la „delicte contra onoarei”, deși inspirată din legea maghiară pentru apărarea onoarei, totuși nu urmează, atunci când reglementează admisibilitatea **probei verității**, linia de logică expunere a legiuitorului maghiar, care l'a condus pe acesta, mai întâi, la tratarea admisibilității generale a acestei probe (art. 13 Legea XLI/1914), apoi la expunerea admisibilității ei condiționate (art. 14), și în fine, la expunerea interzicerii ei totale (art. 15).

Propunem dar, socotind superioară din punct de vedere logic, rânduiala textelor maghiare, ca art. 516 să devină art. 515, și invers.

II. Admiterea probei verității și în cazul când imputarea calomnioasă face, în privința reclamantului, obiectul unei cercetări disciplinare, cum prescrie art. 514 pct. 2, este excesivă.

Intr'adevăr, și tocmai spre deosebire de urmărirea penală, toate actele urmate în cursul unei proceduri disciplinare — începând cu ancheta prealabilă și terminând cu ședințele în care organele competente procedează la judecată — sunt secrete, secret care apără nu atât pe funcționar, cât și mai ales prestigiul autorității respective. (V. art. 55 al. I. Statutul funcționarilor publici; art. 208 leg. org. judec., art. 248 al legii sanitare din 27 Aprilie 1933, etc.) Faptul că atari cercetări ajung totuși, la cunoștința unor persoane streine de cercul strâns al funcționarilor autorității respective, constituie, din partea celor ce au făcut indiscrețiunea, o violare formală a secretului legalmente instituit, în aceste materii, de texte formale, și care poate îmbrăca uneori, chiar haina delictului de revelațiune a secretului profesional, prevăzut și pedepsit de art. 505. A împinge însă acest fapt mai departe, a tolera adică folosirea unei astfel de indiscrețiuni, nu numai pentru a atinge onoarea

celui pus sub cercetare disciplinară — și fatal, încă, nejudecăt — dar și mai mult, pentru a scuza, prin proba verității, imputarea sau afirmațiunea făcută, este prea mult, fiindcă acest lucru constituie o primă de încurajare, o atârțare directă la călcarea secretului legal instituit, în fine înseamnă a transforma săvârșirea unui delict, în scuză absolutorie. Și spunând aceasta limităm problema în cadrul textelor rigide, fără a ne preocupa de prestigiul autorităților respective, pe a căror exactă, corectă și regulată funcționare își fundează, însuși Statul, prestigiul.

Toate aceste considerațiuni ne îndreptățesc, credem, să **propunem** suprimarea, din art. 514 pct. 2, a cuvintelor „sau disciplinare”.

III. Dar admisibilitatea acestei probe, în cazul art. 515 pct. 3, când adică faptul încriminat ca injurie sau calomnie a fost constatat ca adevărat printr'o hotărâre judecătorească, poate duce, în actualul stadiu de neprecizare al caracterului hotărârei invocate, la grave complicațiuni. Se va putea astfel pretinde admiterea unei astfel de probe în cazul când printr'o hotărâre judecătorească de primă instanță, reclamantul în calomnie a fost găsit vinovat de faptul ce i-se imputa de calomniator, cu toate că zisa hotărâre a fost reformată, posterior, de o instanță superioară. Pentru a se înlătura însă o astfel de situațiune, **propunem** să se adauge la sfârșitul zisului pct. 3, după „hotărâre judecătorească” preciziunea indispensabilă: „definitivă”. Și cum adevărul imputării, etc., socotită calomnioasă, poate, cu acelaș drept de autoritate, fi constatat și pe calea unei judecăți disciplinare, urmate în fața organului competent (șef erarhic sau comisie disciplinară), **propunem** a se adăuga la sfârșitul zisului punct și acest fel de hotărâri, astfel încât textul său să aibă următoarea redacțiune: „dacă imputarea sau afirmația sunt constatate ca adevărate, printr'o hotărâre judecătorească, sau disciplinară, definitivă”.

IV. Interzicerea probei verității are loc, conform art. 515 pct. 2 și în cazul când injuria sau calomnia privește un fapt asupra căruia o **instanță** judecătorească sau **disciplinară** a pronunțat achitarea sau reabilitarea reclamantului. În această privință este de remarcat însă, că deferirea unui funcționar în judecata disciplinară, deci sesizarea instanței disciplinare, are loc numai în două cazuri și anume: sau când organul autorizat vrea să aibă o acoperire completă, sau când stabilită fiind vinovăția, pedeapsa ce urmează a se aplica excede drepturile organului îndreptățit fie a pedepsi direct, fie a trimite în judecata disciplinară (v. de ex. art. 193 comb.

cu art. 203 leg. org. judec.; art. 53 al. I. comb. cu art. 52 al. I. Statut. funcț. publici; art. 45 al. III. combinat cu art. 45 al. ult. leg. Statut funcț. C. F. R.; etc.) Și cum pe dealtă parte, acest organ legalmente autorizat fie la sesizarea comisiunii disciplinare, fie la pedepsire directă, fie în fine la achitarea învinutului, prin clasarea afacerii, nu se poate — cel puțin fără intervenția dreptului jurisprudențial — spune că este, că are adică dreptul, în aceste cazuri, a se intitula „instanță disciplinară”, credem că această formulă, utilizată de textul citat, trebuie schimbată, întrucât nu acoperă nici variatele situațiuni ale materiei, nici intențiunea legiuitorului.

Și credem acest lucru, cu atât mai mult cu cât nimic nu ne autoriză să presupunem că legiuitorul a vizat doar cazul celui achitat printr'o hotărâre pronunțată de o instanță disciplinară propriu zisă, titulatură sub care, stricto sensu, nu s'ar putea înțelege decât Comisiunile disciplinare. Intr'adevăr a se admite contrariul ar însemna: a) sau ca zisul organ să fie obligat, întotdeauna, chiar dacă vinovăția funcționarului anchetat ar fi evidentă, să sesizeze Comisiunea respectivă, b) **sau**, ceiace este și mai grav, să facem mai comodă, mai bună — demnă chiar de invidiat din punctul de vedere al probei verității — situațiunea aceluia asupra vinovăției căruia organul de mai sus, ar avea unele îndoeli, cu lichidarea căroră însărcinează Comisiunea disciplinară, decât a aceluia care, pe baza cercetărilor făcute, apare, clar și luminos, ca nevinovat, deci cu neputință de a fi deferit unei atari Comisiuni.

Și acelaș lucru — legiuitorul întrebuințând tot termenul „instanță” atât pentru domeniul disciplinar, cât și pentru cel judecătorec — se poate întâmpla și în materie judiciară. Intr'adevăr Ministerul Public de pe lângă Tribunale are dreptul conform art. 224 pct. 4 să **claseze** motivat cauzele în cari, după cercetările făcute, se învederează că nu sunt dovedite, că nu întrunesc elementele unei infracțiuni, sau, că acțiunea penală e stinsă. Acelaș drept îl au, în anumite materii și procurorii generali. (V. de ex. art. 3 al. 4 al legii Controlului averilor din 17. Oct. 1932.) Actele prin care ei clasează, ori cum ar fi intitulate, nu sunt acte de instanță, pentru că parchetul, — spre deosebire de Cabinetul de instrucție — nu constituie o instanță. Ei bine, partea care prin actul de clasare al Parchetului este virtualmente achitată, nu poate totuș să se prevală de disp. art. 515 pct. 2 — întocmai ca și funcționarul în privința căruia organul superior și autorizat, a dispus clasarea — fiindcă această

virtuală achitare nu este pronunțată de „o instanță judecătorească sau disciplinară”.

Iată de ce credem — pentru rațiuni de absolută identitate cu acelea cari au condus pe legiutor la înserarea principiului înscris în art. 515 pct. 2 — că acest text este a se modifica.

Propunem, în acest sens, următoarea redacțiune „dacă imputarea sau afirmațiunea privește un fapt asupra căruia o instanță sau un organ legalmente autorizat, judecătoresc sau disciplinar, a pronunțat achitarea, reabilitarea ori clăsarea”.

V. In aceiaș ordine de idei, actuala redacțiune a art. 516 este atât de confuză, încât înțelegerea lui, pentru un necunoscător al corespondentului său, din citata lege a apărării onoarei maghiare (art. 14), este destul de dificilă. Citirea zisului text lasă impresiunea unei noi reglementări a probei verității, distinctă și totuș nu prea distinctă, de aceia făcută prin art. 514 și ale cărei largi posibilități are aerul, că în mod general dar totuș pe ocolite, încearcă să le limiteze. El apare astfel ca o restrângere a acestor cazuri de liberă admisibilitate a dreptului de a proba veritatea imputării sau afirmațiunei făcute în sarcina reclamantului calomniat sau injuriat, cu toate că, în realitate — cum ușor se poate constata consultând art. 14 al legii maghiare XLI/1914 — el este un nou caz de admisibilitate a zisei probe, condiționat însă, în conformitate cu exigențele speciale ale ipotezei date.

Iată cum se exprimă legiutorul maghiar „dacă afirmațiunea, divulgarea sau expresiunea se referă la raporturile intime ale vieții familiare, atacă onoarea vreunei femei, sau se referă la o infracțiune ce se poate urmări numai la cererea părții vătămate, iar aceasta nu a făcut o asemenea cerere sau a retras-o și acuzatul știa despre aceasta în momentul săvârșirii infracțiunii, probațiunea verității faptei afirmate sau divulgată, precum și a expresiunei care, în mod direct, se referă la o (atare) faptă, va avea loc numai la cererea acuzatului și numai dacă acesta justifică necesitatea afirmațiunei, divulgării și a întrebuintării expresiunei, precum și a modului și a formei acestora, în scopul apărării unui interes public”.

Complicat desigur este și acest text, totuș nu într’atât cât de confuz este art. nostru 516.

Propunem dar intercalarea următoarelor cuvinte „deasemenea”, „însă”, „precum” și „și”, de așa manieră încât luminarea textului să fie posibilă, el — adică primul aliniat al art. citat — urmând să se citească astfel: „Proba verității este deasemenea admisă, însă numai cu condiția

ca imputarea sau afirmația, precum și forma în care s’au făcut să fi fost necesare în scop de a protegi sau a conserva un interes public, și în următoarele cazuri: 1. dacă . . . etc.”

75. — Art. 525 pct. 5 lit. d. Furtul este calificat — spune acest text — și în cazul când este săvârșit „de o persoană care se găsește în aceiaș locuință cu acela de la care a furat”. Iar art. 526 al. II. precizează, că și în acest caz urmărirea nu poate avea loc decât la plângerea prealabilă a părții vătămate. Cum însă în expresiunea utilizată de legiutor poate intra și acela care întâmplător a fost găzduit de către cel furat — caz în care neurmărirea din oficiu este lipsită de orice sens — și cum pedealtă parte, textul art. 343 cod penal maghiar, condiționează urmărirea de existența unei prealabile cereri în cazul furtului corespunzător, prevăzut de art. 336, pct. 8 și care „s’a săvârșit în contra unei persoane, care locuiește în aceiaș locuință comună sau trăiește în menaj comun cu hoțul”, deci în alt caz decât acela reglementat de legiutorul nostru, avem impresiunea că ne găsim în prezența unei greșeli de traducere.

În orice caz, măsura aceasta fiind fără sens față de alte persoane decât cele vizate de Codul maghiar — atât prin textul art. 336 pct. 8, cât și prin textul art. 78 la care trimite formal art. 343 și care e un fel de corespondent al art. 183 pct. 5 român — **propunem** modificarea zisului punct în conformitate cu rațiunea logică a faptelor și care s’a impus deopotrivă legiutorului maghiar.

76. — Art. 548. Incriminarea păgubirii creditorilor prin actele debitorilor lor de rea credință, constituie o inovație, incontestabil bine venită, dar ale cărei consecințe, sub raportul liberii circulațiuni a bunurilor, pot fi extrem de periculoase. Și totul depinde de modul de a concepe și redacta textul referitor la delictul de **frustrare a creditorilor**, prin care, în fond, se acordă acțiunei pauliene un efect represiv.

Or, sub acest raport, credem că art. 548 este nu îndestulător de clar.

Intr’adevăr:

a) determinând persoana creditorului îndreptățit a introduce cererea prealabilă, necesară pentru punerea în urmărire a unui astfel de debitor, zisul text arată că ea este a se face numai de către acel creditor „de către care (debitorul) este chemat în judecată sau care are titlu executor obținut în contra sa”. Egalizarea însă

a acestor două momente procedurale, cari corespund la două situațiuni complet diferite și profund inegale, privind prima, abia începutul urmăririi civile, iar secunda, sfârșitul unei atari urmăririi, este nu numai lipsită de logică posibilitate, dar și de sens, adică de utilitate. Fiindcă, din moment ce este suficientă existența unei chemări în judecată — pentru a declanșa o urmărire în contra debitorului frustrator — la ce mai poate folosi cel de al doilea moment, existența unui titlu executor, care presupune epuizarea completă, printr'o judecată definitivă și favorabilă, a acțiunii prin care debitorul a fost chemat în judecată?

Sau poate legiuitorul, vizând art. 375 din proc. civ. rom., a înțeles prin titlu executor, numai actul autentic investit în baza art. 20 din legea autentificării? În acest caz era necesară o precizie, fiindcă titlu executor însemnează și o hotărâre judecătorească irevocabilă, investită cu formula executorie.

Dar independent de această precizie, noi credem că exigența legii este extremă, nejustificată și păgubitoare unei regulate aplicațiuni a principiilor de libertate, chiar „**dirijată**”, când îngăduie urmărirea penală a debitorului, pentru simplul fapt că a înstreinat unul din bunurile sale, după ce a fost chemat în judecată de un creditor, deci chiar mai înainte de a fi avut vre-o înfățișare în civil. Trebuie avută în vedere, în această privință, și norma de la care legiuitorul s'a inspirat și care — art. 386 cod pen. maghiar — situa faptul înstreinării, etc., „înainte de executarea silită ce urmează a se face de vre-o autoritate”;

b) determinarea mijloacelor prin care debitorul poate să păgubească pe creditorul său, credem că este inutilă și aceasta cu atât mai mult cu cât legiuitorul nu se limitează a individualiza aceste mijloace „**ascunde, înstreinează, deteriorează sau distruge** ceva din averea sa, sau face **datorii fictive**”, ci după ce enumeră aceste mijloace mai adaugă „ori (face) **alte acte în paguba creditorilor**”, formulă generală în cari se cuprind toate mijloacele deja arătate și a căror indicare, apare astfel ca absolut inutilă. Am mai criticat această metodă a legiuitorului (v. supra Nr. 70), astfel că nu vom mai reveni asupra ei.

c) în fine, raportarea scopului acestei infracțiuni „de a frustra”, la efectul mijloacelor întreprinse: „în paguba creditorilor”, învederează că nu se exprimă destul de clar intențiunea legiuitorului, pe care, ultima expresiune, în special, nu reușește să o precizeze suficient.

În consecință ca rezultat al observațiilor

de mai sus și ca o aplicațiune a ideii cuprinse în art. 1718 c. civil român, **propunem** ca textul art. 548 al. I. să fie astfel redactat: „Acela care în scop de a-și păgubi creditorul, titular al unui drept de execuțiune contra sa, chiar și numai asigurător, săvârșește orice fel de acte, de natură însă a micșora sau distruge, în mod evident, gajul pe care legalmente acesta îl are asupra tuturor bunurilor sale, comite delictul de frustrare a creditorului și se pedepsește, etc. etc.”

77. — Art. 564—570. Prin legea din 8 Aprilie 1936 (Monitorul Oficial Nr. 83 pag. 3175) reglementându-se interzicerea jocurilor de noroc pe bani se dispune printr'un articol unic — și sub o sancțiune constând în închisoarea corecțională dela 6 luni la un an și amenda dela 50.000 lei la 500.000 lei — că „toate jocurile de noroc pe bani, de orice natură și sub orice formă sau denumire, în care hazardul joacă principalul rol, cum și cele mecanice, în orice localuri publice, piețe, bălciuri, etc., sunt interzise, exceptându-se loteria de Stat și pariurile dela cursele de cai”.

Or, aceeași materie este reglementată de noul cod penal — promulgat la 18 Martie 1936, deci cu numai 21 de zile mai înainte — prin Capitolul V. al titlului XIV, în cuprinsul art. 564—569, în cari sunt tratate delicturile de: organizare a jocului de noroc, — de joc de noroc și de tolerare a jocului de noroc. Și este de remarcat, că în timp ce Codul penal Carol II. vorbește despre jocuri de noroc „neautorizate”, ceiace implică fatala existență a unor jocuri de noroc autorizate, legea din 8 Aprilie 1936 interzice definitiv și complet, orice fel de joc de noroc.

În această situațiune și cum pedeoparte legea din 8 Aprilie 1936 este posterioară Codului penal promulgat la 18 Martie 1936, și cum pedealtă parte împrejurarea că punerea sa în aplicare a fost amân timer voluntar, pe ziua de 1 Ianuarie 1937, nu poate avea nici-o importanță practică, nu poate adică, legal, conduce la caracterizarea legii din 8 Aprilie 1936, ca anterioară Codului penal, socotit adică promulgat pe data de 1 Ianuarie 1937 (între altele și pentru motivul că o parte din dispozițiunile sale și anume art. 50, 51, 54, 55, 56, 57 și 599, au intrat în vigoare, conform art. 597 alin. I, încă dela 18 Martie 1936, împrejurare care împiedecă a se putea socoti ca având, una și aceeași lege, două date de promulgare), urmează a se decide că disp. art. 564., 565, 566, 567, 568 și 569 au fost abrogate încă dela 8 Aprilie 1936, adică după o viață — și asta teoretică — de numai 21 de zile.

Iată o situațiune — și poate, subliniind în mod special anumite critici ce se aduc seriozității organelor legislativului — pentru care diligența legiuitorului din 8 Aprilie 1936, nu poate fi felicitată, fiindcă dacă s'ar fi grăbit numai cu trei săptămâni, ar fi putut prinde însuș proiectul codului penal, în ale cărui dispozițiuni contrare se putea opera toate modificările pe cari le cuprinde zisa lege de interzicere a jocurilor de noroc.

78. — Art. 573. Ideia de **speculă a nevoilor de consum** — reglementată de art. 573 — cuprinzând, ca mijloace de realizare, atât distrugerea cât și ascunderea materiilor prime, etc., credem că menționarea, în textul citat, numai a mijlocului „distrugere”, iar nu și a celui alt mijloc „ascundere”, este datorită unei greșeli, ce se cere îndreptată.

Și aceasta cu atât mai mult cu cât ambele aceste mijloace se găsesc formal prevăzute și sancționate prin textul art. 10 al legii speculei din 17 Iunie 1923, chiar în cazul, mai puțin grav, când prin aceste fapte nu se aduce nici „un prejudiciu grav nevoilor publice de consum”, cum pretinde art. 573.

Din punctul de vedere al unității, ca izvor, al dispozițiilor represive, ar fi fost poate util să se reglementeze, într'o secțiune specială a ultimului capitol (V) al titlului XIV, toate dispozițiunile referitoare la **specula contra economiei publice și a consumatorilor**, înlăturându-se astfel coexistența legii speculei.

79. — Art. 577. Obligațiunea impusă publicațiilor periodice de a insera, gratuit — sub sancțiunea amendei —, comunicatele oficiale destinate a rectifica faptele eronat publicate, urmează pentru a fi eficace, să i-se determine și termenul înlăuntrul căruia este a fi executată, preciziune care în actuala redacțiune a art. 577 lipsește.

Ținând seama de similara dispozițiune introdusă în textul art. 576, **propunem** a se adăuga și în acest text cuvintele: „în primul număr următor primirii comunicatului”.

80. — Terminând aceste considerațiuni privitoare la partea specială a Codului Penal Carol II-lea —, în cari n'am urmărit, credincioși liniei ce ne-am impus-o încă dela primele rânduri scrise

cu titlu de introducere, decât îmbunătățirea rândurilor sale, evident în limita putințelor noastre și cu nădejdea, că alții, mai autorizați, ne vor desăvârși gândul, înmulțind observațiunile, puține câte am făcut, astfel, încât din împletirea lor să rezulte maximum de prestigiu, științific și practic, pe care îl dorim legislațiunei noastre unificate — nu ne vom putea reține să constatăm că concluziunea, scurtă, la care ne-am oprit studiind partea generală a codului penal (V. supra Nr. 32), este valabilă deopotrivă, și în privința părții sale speciale.

Păstrând însă speranța, că glasul înaltului magistrat, ce s'a făcut cunoscut magistraturii țării tocmai în vederea unei „îndreptări a legii” penale ⁹⁾, și în care s'a condensat, se pare, adâncă nemulțumire a acestui corp, împiedecată să-și îplinească misiunea, prin greul formelor streine ce este silit a birui, își va produce efectul, nu numai asupra rândurilor procedurale, dar și deopotrivă asupra acelor materiale, vizând fondul dreptului penal, — ne îngăduim, plini de respect și admirațiune față de autoritățile chemate a desăvârși unificarea celorlalte ramuri de drept, să le adresăm o rugămintă, insistentă, lipsită de orice urmă de amor propriu și isvorâtă exclusiv din experiența îndelungatei noastre practice judecătorești în provinciile unite: abandonarea complectă a tiparelor maghiaro-austriace, în afara cărora se vor găsi, suntem siguri, isvoare mult mai apte pentru a dota România Mare cu o legislațiune modernă și a cărei armătură, adaptată spiritului și vieții ei naționale, — să nu-i mai ocazioneze o altă tristă experiență, — să nu-i frângă elanul, — ci, dimpotrivă, ridicându-o în proprii săi ochi, să-i sporească puterea de creație și să-i asigure libera și justificata afirmare a indispensabilului simțământ de demnitate națională.

Vasile M. Theodorescu.

⁹⁾ V. adresa cu Nr. 287 din 12 Februarie 1937 a d-lui **Const. Viforeanu**, procurorul general al Inaltei Curți de Casație și Justiție, către toate Parchetele Generale, în care se vorbește „privitor la dificultățile de aplicare ale Codului penal și codului de procedură penală Carol II.”, de „studiul unor eventuale modificări” în convingerea că astfel „vom contribui cu toții la punerea la punct a nouilor codificări penale.”

NOTARIATE PUBLICE..... INTREPRINDERI PARTICULARE.

(Note la aplicarea L. T.)

Legea Timbrului pare a vedea notariatele publice sub alte culori decât cele adevărate. Înainte de a-i spune câteva dispozițiuni, țin să subliniez că notariatele publice sunt instituțiuni publice de interes obștesc, — organizate de Lege. Organizația lor e independentă de a instanțelor judecătorești. Ele sunt funcțiuni publice înființate de Lege. Notarii publici drează acele autentice, sunt funcționari publici, atât sub aspectul codului civil, cât și sub al codului penal. Nu sunt însă salariați de Stat, nici în cazul când îndeplinesc o funcțiune în baza unui mandat sau delegație dată în baza legii de instanțe și de autorități și, de la sine înțeles, nici în cazul, când îndeplinesc în baza legii lor organice o funcțiune specifică notarială, de propria lor atribuțiune, la cererea particularilor. În ambele aceste cazuri ei au să fie retribuiți, în limitele Tarifului de taxe notariale, de către părțile interesate în cauză. De aci rezultă, cred, diversitatea colorilor sub care sunt privite notariatele publice. — L. T., pare a fi în contradicție cu alte legi în ființă și nu recunoaște notariatelor publice caracterul de „serviciu public”, „funcțiune publică”, — în mod consecvent.

Legea T. dispune că petițiunile adresate autorităților publice, instituțiilor publice și notarilor publici (Art. 4 §. 1) sunt a se timbra și că instanțele judecătorești și notarii publici nu pot autentifica sau legaliza actele prezentate de părți, dacă nu sunt timbrate legal (Art. 35 alin. 4). Din aceste dispozițiuni ar urma în mod firesc, că notarii publici sunt asimilați instanțelor și autorităților publice, deci că li-se recunoaște caracterul de „funcțiune publică”.

Dispozițiunea din art. 22 §. 14 însă nescutind ipotecele și privilegiile notarilor publici prevăzute de legile în vigoare, ci impunându-le la taxa de impozit proporțională prevăzută de art. 15 §. 1, — iar art. 4 §. 18 impunând la taxa de timbru toate registrele (— într'un grup cu registrele comercianților, samsarilor, comisionarilor, fabricanților etc. —), ce notarii publici sunt obligați să țină, deci aceste dispozițiuni ne mai ținând seamă de „funcțiune publică” a notarilor publici, — par a nu fi în concordanță cu dispozițiunile din citatele articole 4 §. 1 și 35 §. 4, — pare deci a-se fi strecurat o inconsecvență în textul legii, — pentru că în aceste dispozițiuni funcțiunea publică a notariatului se asimilează întreprinderilor particulare cu scop lucrativ.

Menționata inconsecvență străcurată în textul legii timbrului trebuie considerată numai aparentă, dar nu reală și se poate înădura, dacă interpretăm și aplicăm legea așa după cum ne dictează spiritul și rațiunea ei de a fi, — dar nu după cum pare a indica litera ei moartă.

Că în textul L. T. de o materie imens de vastă, s'au strecurat — să zicem — unele insuficiențe de precizie și de exactitate, — e lucru firesc. Aceste strecurări însă nu sunt deloc susceptibile de a fi interpretate în sensul că, ar micșora fie cât de puțin valoarea acestor legi de unificare, a acestor opere literare, adoptate și potrivite — pe cât era cu putință — tuturor Codicelor în vigoare. Legiutorul însuși știa doar, că Legea va da de dificultăți la apli-

carea ei. A instituit deci Comisiunea Centrală a Timbrului, pentru a aviza asupra tuturor chestiunilor cu privire la executarea ei uniformă și exactă (Art. 110).

Uniformitatea de aplicare însă nu e încă atinsă. Dar e drept și aceea că nici gigantica operă de unificare a diferitelor Codice nu e încă terminată. — Dificultățile de aplicare uniformă a Legii Timbrului continuând deci a dăinu, — fie-mi îngăduiți, să cred, că fac un lucru util pentru atingerea scopului; urmărit de uniformitatea aplicării L. T., — când imi dau voie în legătură cu serviciul de notariate publice, a face următoarele note:

1) Comisiunea Centrală a Timbrului — în lipsa unui text de lege expres — în Decizia din 28 Sept. 1927 referitoare la art. 22 L. T., declară nesusus la nici o taxă de timbru Conspectul succesoraj, fiind făcut din oficiu în interesul fiscului; cu scopul de a-se fixa impozitul succesoraj. Nu se cunoaște însă motivul, de ce are să fie supusă la taxa de timbru legalizarea pentru conformitate, făcută tot din oficiu, tot în interesul fiscului și tot în menționatul scop, a copiilor de pe inventarul succesiunii și de pe Procesul-Verbal de desbatere a succesiunii, care copii sunt a-se adăura ca anexă la conspectul succesoraj? Dacă actul principal (conspectul) nu trebuie timbrat, — urmează că n'au a-se timbra nici anexele (copiile), pentru că aceste copii nu se lasă la autoritățile fiscale „cu ocaziunea percepției taxelor” (Art. 4 §. 5 L. T.). — Conspectul și copiile în chestiune nu mai au de altfel nici o importanță, ar trebui deci suprimate, pentru că impunerea succesiunilor se face în baza declarățiunii părților și a constatării oficiale a organelor fiscale și pentru că deciziunea instanțelor succesorale, prin care se atribuie moștenitorilor succesiunea, se comunică din oficiu Administrației Financiare. (§ 75 art. de lege XVI:1894.)

2) În articolele 75—76 L. T. nementionându-se expresiv și notariatele publice, — ar urma, ca sancțiunile din aceste articole și din articolele următoare, să nu fie aplicabile și notarilor publici, în ce privește timbrarea registrelor ce sunt obligați să țină (Art. 4 §. 18).

Dacă însă registrele notarilor publici și ale comercianților formează un grup (decizia Com. Centr. din 28. IX. 1927), în ce privește perceperea prin viză a timbrului convenit, — mai departe decât legea timbrului nu impune toate registrele comercianților, iar pe ale notarilor publici le impune fără nici o excepție, — și dacă ultimul alineat al art. 4 §. 19 dispune că „în genere toate registrele supuse la taxe prin L. T., nu se pot viza, nici parafa de autoritatea judecătorească competentă, ... dacă nu vor purta viza pentru timbru stabilit de lege”, — ar urma în mod firesc a-se presupune, că Legiutorul la alcătuirea art. 4 §. 18 și 19 Comisiunea Centrală dând Decizia din 28 Sept. 1927 și 29 Nov. 1933, — au fost de credință că toate registrele ținute de notarii publici trebuie să fie parafate. Legile notariale în vigoare însă, nu prevăd parafarea altor registre, decât numai a registrelor principale (Registru de acte notariale și Registru de proteste). Toate celelalte registre sunt auxiliare, registre de administrație, de evidență, fără importanță din punctul de vedere al autentificării lucrărilor notariale.

Registrele de proteste ținute de judecătorile de Ocoale, fiind registre oficiale, nu sunt supuse la taxa timbrului (Decizia Com. Centr. din 12 Iulie 1928), —

iar registrul de proteste ținut de notari publici, se țimbreaază, cu toate că nu este lege să zică, că registrele de proteste ținute de notari publici, ar fi mai puțin oficiale. Același lucru se poate zice și de registrul de acte notariale. Ar fi deci just ca în schimb să nu se țimbreze cel puțin celelalte registre auxiliare, a căror parafare nici nu se cere, nefiind de importanță. E un serviciu creat de lege în interes obștelesc, nu numai funcțiunea de magistrat, salariat de Stat, ci și serviciul auxiliar Justiției, adică funcțiunea de notar public, remunerată de părți, dar nu mai atunci și în limitele tarifului, când i-se cere o lucrare. Ar fi deci cu cale ca între aceste două funcțiuni să nu să facă deosebire în ce privește aplicarea L. T., pe motiv nebazat, pentru că salariul dat de Stat regulat nu este mai puțin de preferi, decât retribuțiunea incidentală, limitată de tarif și dată de părți.

Notariatele publice nu sunt întreprinderi particulare înființate cu scop lucrativ, ci sunt servicii publice. Deci în ce privește ținbrarea registrelor, nu s'au putut trece într-o categorie cu comercianții, samariii, oteljerii, etc. (art. 4, §. — 18—19), formând un grup, — decât numai din greșeală scuzabilă, ușor de înțeles.

3) Notariatul public — cum s'a amintit — e un serviciu, o funcțiune publică. (Art. 4 §. 1 L. T.) Face acte autentice. Autentică, legalizează acte. Certifică în mod autentic fapte, întâmplări în fața sa. Lucrările date în atribuția sa se fac — cum s'a indicat mai sus — fie la solicitare particulară (Art. de lege XXXV:1874 și VII:1886), fie în urma unei delegațiuni dată de Judecătorii (§. 51 Art. de lege XVI:1894 referitor la succesiuni) sau în urma unui mandat dat de autorități (§. 36 art. de lege VII:1886 referitor la licitațiuni imobiliare).

Din legea țimbrului nu reiese să se facă o deosebire remarcabilă între aceste două categorii de lucrări notariale oficiale. Notari publici pur și simplu se exceptează la scutirea țimbrului, prevăzută de art. 22 §. 14 Vasăzică: La aplicarea L. T., dacă ne ținem orbește de textul ei, fiind de strictă interpretare, — ar urma ca notarul public să fie supus și atunci la taxa de țimbru și de impozit proporțional, când a îndeplinit un mandat judecătoresc. Aceasta însă, numai vine a crede, să fi fost intenția legii, pentru că prin aplicarea literală a textului am da de anomalii, ca și aceea provenită din cazul descris mai jos, — și pentru că la alcătuirea legii dela sine înțeles și în mod firesc să țină seamă mai mult de cazurile generale, comune și de rând, adică de cazurile când notarului public i-se solicită de către părți în interes particular o lucrare, — dar nu se țin în vedere cazurile speciale, când se dă notarului public mandat (delegație) de instanțe și de autorități, pentru a îndeplini o lucrare oficială, de interes de serviciu.

Mandatul (delegația) dat din oficiu (§. 51 art. de lege XVI:1894) trebuie îndeplinit sub sancțiune disciplinară, indiferent de chestiunea că părțile interesate în cauză achită ori nu taxele notariale fixate și limitate de Tarif, cuvenite pentru munca depusă de notarului public ca delegat judecătoresc.

Părțile adesea nu achită nici taxele de țimbru (a. c. e. cazul din care rezultă anomalii în ce privește aplicarea legii țimbrului) sau nici nu se prezintă deloc la desbatere. În acest din urmă caz notarul public rezolvă din oficiu cauza în baza actelor dosarului (§. 62—63 Art. de lege XVI:1894). Rezolvându-se cauza dosarul se restitue Judecătoriei mandante, cerându-i stabilirea taxelor cuvenite în limitele Tarifului pentru munca depusă și a lua măsurile necesare atât pentru încasarea dreptului fiscalului, cât și pentru asigurarea ipotecară prin intabulare, a taxelor notariale stabilite.

Judecătorii mandantă la menționatele măsuri în interesul fiscalului și totdeauna și în interesul delegatului său (notar public), face comisii rogatorii instanței de către funduară, ca concomitent cu transcriptiunea succesiunii în favorul moștenitorilor să se întărească și dreptul ipotecar în favorul delegatului judecătoresc pentru asigurarea plății muncii sale depuse. — Notarul public delegat nu se avizează despre transmiterea comisiei rogatorii, către instanța de carte funduară și nici nu se somează să plătească taxa de impozit proporțional (Art. 15 §. 1), ci deodată se frezește că e înștiințat de instanța cărții funduară despre transcriptiunea succesiunii și despre „**respingerea comisiei rogatorii** pentru intabularea ipotecii în favorul delegatului judecătoresc, pentru că acesta n'a făcut dovadă de plata taxei de impozit proporțional (art. 15 §. 1). „**Instanța de carte fund.**”, adică în ce privește aplicarea L. T. se suprapune instanței mandante, careia e atașată, și se arată mai catolică decât papa dela Roma. Vasăzică delegatul judecătoresc, neremunerat de părți pentru munca sa depusă trebuie să pândească când sosește la cartea fund. comisia rogatorie și să facă dovadă de plata taxei de impozit proporțional și în cazul, când nu a cerut el direct, ci instanța mandantă prin comisia rogatorie, intabularea în chestiune. Decizia cu motivul de respingere se comunică Administrației; Financiare; se dresază Procesul-Verbal de constatarea contravențiunii; la L. T., delegatul judecătoresc se impune la taxa de impozit proporțional, se amendează și i-se înmânează somațiunea la plată sub sancțiunea prevăzută de legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice. — Stau la îndoială și nu pot crede să fie exactă interpretarea și aplicarea L. T. în sensul, că în loc de a asigurarea prin intabulare solicitată prin comisia rogatorie de instanța mandantă, a retribuției legalmente cuvenite delegatului judecătoresc pentru munca depusă, — să-i fie răsplăta: contravențiunea, impunerea, amenda, execuția.

În ce privește interpretarea și aplicarea Legii T. nu ne poate servi de ghid proverbul: „Câte capete, atâtea păreri”, ci înoldeauna trebuie să ținem seama și să nu pierdem din vedere interesele superioare obștești. Aceste interese superioare reclamă de ex. deschiderea din oficiu (§. 2 §. 4 Proc. succ.) a procedurii succesoriale, pentru a se aranja și transcrie succesiunile în cartea fund. în favorul moștenitorilor, altcum cartea funduară nu poate fi oglinda publică și autentică a realității și stării adevărate, în ce privește calitatea proprietății și sarcinile bunurilor imobiliare, vasăzică își pierde destinația și rațiunea de a fi, dictată tot de interese superioare. Aici cred, își află explicația, că delegatul judecătoresc trebuie să-și îndeplinească mandatul și a aranja chestiunea succesiunii și atunci când părțile interesate în cauză refuză a se prezenta și participa la desbaterea succesiunii.

În cazul descris mai sus trebuia deci — așa cred — să se aplice comisiei rogatorii referitoare la intabularea dreptului ipotecar în favorul notarului public

delegatul judecătoresc, scutirea prevăzută de art. 22 §. 1 L. T., și să se admită, dar nu a-o respinge și a da motiv de contravenție și amendă, sau în cel mai rău caz să se fi aplicat părerea Comisiunii Centrale a Timbrului, depusă în Decizia din 9 Mai 1933 (ult. a'jn), referitoare la succesiuni în legătură cu art. 4 §. 5 L. T.

Risc a crede că art. 15 §. 1 nici literal interpretat, nu se poate aplica delegatului judecătoresc și a-l supune la plata taxei de impozit proporțional de 1.60%, mai ales atunci când nu el se adresează instanței de carte fund. pentru înțabulare, ci o altă instanță îi solicită prin comisiie rogatorie înțabulare în chestiune. — Textul acestui articol prevede „acte de ipotecă”, deci dela sine înțeles acte intervenite de rând și de obicei între particulari în interesul lor propriu de caracter cu totul privat, — dar nu prevede „comisiie rogatorii de ipotecă”, făcute dela instanță la instanță, din oficiu, drept consecință a unui mandat dat în baza legii din oficiu și îndeplinit în interes obștesc de un delegat (notar public).

4) Diversitatea în aplicarea L. T. se vede clar din mulțimea deciziunilor Comisiunii Centrale a Timbrului și din jurisprudența ce ne stă la îndemână în această materie. Nu mă refer decât numai la Deciziunea Com. Centrale din 9 Mai 1933 și la Deciziunea Tribunalului Tim. Tor. Secția II, No. 954/936 publicată în Revista Cercului Iuridic Bănănean No. 6/1936, pag. 279. Sunt de modesta părere, că Deciziunile (și filele de înmănare) ce se comunică în baza legilor și normelor în vigoare (§. 75 art. XVI:1894, și ord. Min. I. No. 1923/1877 și No. 9233/1886 invocate în menționata Decizie No. 954/1936) din oficiu altor instanțe, autorități și delegatului judecătoresc, — sunt a-se scuti de taxa de timbru, în baza art. 22 §. 1 L. T.

Aplicarea L. T. reclamă o deosebită grijă, pentru a nu da motiv, eventual neîntemeiat, organelor fiscale, se constate contravențiuni și să amendeze.

5) Dăm de nedumeriri și de divergente păreri și în alte chestiuni. Exemple:

a) Timbrul fix, de întocmirea actelor autentice, prevăzut de art. 7 §. 1 L. T., are a-se aplica fără îndoială o singură dată pe actul notarial în original conștând ori din câte coale, ce are a fi păstrat în arhiva notarului public. Părerile se deosebesc însă și nu se știe sigur, dacă și timbrul fix, de coadă, prevăzut de art. 4 §. 5 L. T., are a-se aplica tot pe actul în original? Sunt dispus a crede că da, pentru că actul se reține spre păstrare și pentru că art. 4 §. 5 face trimitere la art. 7 §. 1.

b) La fel se dă de nesiguranță în ce privește răspunsul la întrebarea: Dacă timbrul fix al înscrisului, prevăzut de art. 4 §. 14 L. T., are a-se aplica tot pe actul original, reținut spre păstrare, și pe fiecare exemplar al exhibitelor (aditivilor) autentice făcute de pe original și liberate părților, — sau are a-se aplica numai pe fiecare exhibit? Fac deducția din structura articolului: în chestiune și din a deciziunilor Comisiunii Centrale a Timbrului din 28 Sept. 1927 și din 23 Martie 1928, că numai fiecare exemplar al exhibitelor au a-se timbra cu timbrul în chestiune al înscrisului, nu și originalul, — pentru că exhibitul este destinat a fi arătat unde se cere, ținând locul originalului. — În schimb timbrul de certificare pentru conformitate cu originalul a exhibitelor, prevăzut de art. 7 §. 1 L. T., nu ar trebui aplicat la fiecare exemplar al exhibitelor, ci numai la primul exemplar, această taxă de timbru fiind unică.

c) Nu e lămurită chestiunea dacă taxa de timbru prevăzută de Art. 4 §. 8 L. T., ale cărui dispozițiuni sunt generice (Decizia Com. Centr. din 23 Martie 1928), trebuie aplicată și la declarațiunile de acceptare a succesiunii, unde Codul Civil în vigoare prevede declarațiuni de refuzare, nu însă de acceptare a succesiunii? Cred că în acest caz declarațiunea de acceptare sau de refuzare are a-se timbra conform art. 4 §. 14 și eventual conf. art. 7 §. 1, — iar dacă declarațiunea se trece în Procesul-Verbal dresat asupra desbaterii succesiunii, n'are a-se timbra special, Procesul-Verbal purtând timbrul legal.

Difficultățile de aplicare exactă a L. T., se sporesc cu cele de aplicare precisă a timbrului de aviație și a timbrului judiciar, de care la fel trebuie să se țină seama, ca și de cele fiscale, sub rigoarea sancțiunilor prevăzute.

Încercând însă „marea cu degetul” în ce privește timbrul fiscal, — nu mă pot ocupa și cu timbrul de aviație și cu timbrul judiciar — ci încheind prezenta expunere de notițe la aplicarea L. T., îmi dau voie a crede a fi contribuit cât de puțin la năzuința de a ne apropia de scopul de a aplica exact și uniform dispozițiunile L. T., — în interesul superior al fiscoșilor și în spre binele cetățenilor.

PETRU PENȚIA

Doctor în Drept, notar public.

TRANSMISIUNEA IMOBILELOR ÎN LEGISLAȚIA ARDELEANĂ¹⁾

(Este ordonanța 4420 în vigoare?)

(Urmare)

II.

SUMAR: II. — Criticele aduse ord. 4420. — Anacronismul ordonanței, — rezultatul spre care converg toate argumentele protivnice. — Motivele pentru care aceste obiecțiuni nu par fondate.

13. Dacă astfel stau lucrurile, dacă e fără îndoială că ord. 4420 și toate legile transilvaniei au o toată aplicatiune, desigur ca amintind de criticele aduse ordonanței și motivele pentru care se cere ostracizarea ei din viața noastră juridică, se naște o întrebare legitimă: odată ce e împiedecă că zisa ordonanță e în vigoare, ce fel de argumente s'ar mai putea invoca pentru a susține contrariul, și mai ales, care este seriozitatea acestora?

Ei bine, suntem datorți o lămurire: faptul că ord. 4420 e în vigoare nu scade cu nimic din valoarea argumentelor protivnice, pentru că, în deobște criticele aduse acesteia, nici nu pun în discuțiune legala ei aplicatiune.

Se pretinde anume că ea nu este, sau mai curând, nu trebuie să fie în vigoare, pentru considerațiuni care stau în strânsă legătură cu elaborarea ei. În esență, se susține că ord. 4420 nu mai este actuală.

Anacronismul ordonanței, în lumina acestor susțineri, își găsește sprijinul, pe de o parte, în motivele de ordin strict social care au legilimat elaborarea ei temporară, și pe de altă parte, în preocupările foștilor stăpâniitori de a împune, — se afirmă, — elementului românesc care sălășluia în Transilvania, un re-

¹⁾ Vezi prima parte a studiului în R. C. J. B. No. 1/1937 pag. 6-17.

gim juridic care făcea aproape imposibilă acapararea imobilelor.

Facem loc acestor motive.

A. Legea maghiară 63/1912 autoriza guvernul, — prin art. 16, — ca pentru valorificarea pretențiunilor civile, să ia măsuri cu caracter excepțional, având facultatea de a se abate dela legile în vigoare.

Ulterior, art. 14 al legii 50/1914 a întins această autorizațiune până la posibilitatea de a modifica legile civile, cu rezerva:

a) — aceste modificări să fie impuse ca o măsură necesară pe timp de război.

b) — în situațiunea când și după închiderea păcii, afară măsuri s'ar găsi oportune, ele să fie legitime de o situațiune de tranziție.

Iată acum cuprinsul art. 1 alin. 2 legea 63/1912:

„Puterea excepțională încetează odată cu sfârșitul războiului. Tot atunci trebuie scoase din vigoare și dispozițiunile luate în baza puterii excepționale, dacă Ministerul nu le-a suprimat mai înainte”.

În fine, art. 1 alin. ultim: „Dacă a încetat pericolul războiului, dispozițiunile luate în baza puterii excepționale, trebuie încetate cu data încetării pre-gătirilor militare”.

Legea 60/1879 prevede: „Ordonanțele dale pe timp hotărât sau pe durata unui pericol se sting cu împlinirea viamei sau de odată cu încetarea pericolului”.

Având în vedere că războiul a încetat și armata română se consideră că a trecut pe picior de pace la 1 Aprilie 1921¹⁾, iar legile amintite, pe temeiul cărora s'a emis ord. 4420, au fost la rândul lor menținute în vigoare prin același decret I. C. D., — de bună seamă, astăzi nemai găsindu-ne în nici unul din cazurile menționate care au justificat elaborarea zisei ordonanțe, este a se decide că ia și-a încetat automat aplicațiunea²⁾, reinviind dispoz. art. 883 c. civ. austr.

B. Ordonanța 3982/1916 M. E., — care reglementează regimul excepțional referitor la apărarea copiilor ilegiti și drepturilor mamei, — s'a dat de asemenea în baza legilor 63/1912 și 50/1914. Totuși înalta Curte, în complexul Ard. Decizia 2357 din 4 Martie 1923 a decis că această ordonanță nu mai este în vigoare. Dece nu s'a hotărât astfel, pentru identitate de motive, și referitor la ord. 4420³⁾?

C. E adevărat că ord. 4420 e și acum valabilă în Ungaria. Mai mult încă, ea a fost înglobată și în art. 1398 din ateproiectul c. civ. maghiar. Dar ungurii și-au dat seama că, după trecerea armatei pe picior de pace menținerea în vigoare a ord. 4420 s'ar lovi de dispoz. legilor 63/1912 și 50/1914 care, după cum am văzut, o considerau abolită de îndată ce dispărea și starea de necesitate care o justifică. De aceea a fost nevoie să intervie o lege specială de tranziție, — legea 36/1920, — care să mențină prin art. 77 cerința

¹⁾ După cum se vede, data de 1 Aprilie 1921 s'a luat prin împrumut din legea pentru constatarea morții prezumate.

²⁾ Gavril Sandor. Câteva cuvinte asupra Ord. 4420/1918 M. E. Ard. juridic No. 21/1924; Iosef Macavei, Ordonanța 4420/1918, Ard. juridic No. 5/1925; V. Munteanu, Noui considerațiuni în legatu cu Ord. 4420/1918 M. E. Curent. jurid. No. 1/1925; Idem, Ord. 4420/1918 Preș. Min. Curent. juridic No. 5/1930.

³⁾ V. Munteanu, Art. și loc. Cit.

actuului scris pentru transmisiunea imobilelor, cejace în România nu s'a întâmplat.

D. Elaborarea ord. 4420 s'a făcut și a fost determinată de condițiuni speciale și anormale. Viața ei nu a putut dura decât atât timp cât acele condițiuni s'au menținut ca o stare de necesitate. Ratiunea de a fi a ord. 4420 trebuie căutată în preocupările elementului guvernant de a împiedeca îngreunarea procedurii și a mersului justiției, prin citarea martoriilor de pe câmpul de luptă. În același timp, tocmai datorită faptului că o bună parte dintre bărbajii valizi își părăsiseră căminurile și erau reținuți pe front, îngreunarea posibilității de a se instraina imobilele, — care constituiau de multe ori uncel mijloc de câștig al populației rurale, — excludeau abuzul și fraudă ce s'ar fi comis cu cedarea acelor imobile pe temeiul unei simple convențiuni verbale din partea celor rămași acasă⁴⁾.

Încetând această stare de lucruri, ord. 4420 nu-și mai justifică existența: cessante ratione cesset ipso lex.

E. Nici mai târziu nu s'a putut invoca oportunitatea ordonanței, deoarece, dacă decretul I. C. D. a menținut-o în vigoare, rezultatul a fost că s'a ajuns la o promovare a spiritului de speculă în domeniul transmisiunii imobilelor, aplicându-se ordonanța într-o vreme de extremă fluctuațiune între valoarea imobiliară și valoarea nestabilă monetară. Căci iată ce sa întâmplat: țaranul S. M. cumpără în anul 1919, trei jugăre de pământ cu 6000 lei; dela cârciumarul B. I., care s'a refugiat cu ocazia revoluției în orașul apropiat și nu mai are nici un interes să-și păstreze imobilul. Târgul se înceie, prețul să plătește, imobilul se predă în posesiune, — contract însă nu se face, deoarece B. I. promițe că va redacta el însuși contractul. În cursul vremii, raportul dintre valoarea imobiliară și valoarea monetară s'a schimbat în așa fel încât B. I., speculând situațiunea prielnică, întentează proces și câștigă neled cauza în temeiul ord. 4420/1918, replătește galant suma de 6000 lei și revinde imediat imobilul cu 80.000 lei unei terțe persoane, cu contract scris⁵⁾.

F. Ordonanța nu a putut ajunge la cunoștința poporului din cauza revoluției care a izbucnit în Ungaria în anul 1918.

G. Nu se contestă comunicarea ei în Monitorul Oficial ungar, conf. art. 9 legea 40/1879. Pentru obligativitatea ordonanțelor de război însă, legiuitorul, în afară de publicarea lor în modul prevăzut în legile de până atunci, mai prevede că aceste ordonanțe să fie vestite în fie care comună, (prin balere de tobă sau strigare) conf. art. 2 legea 63/1912.

Așa fiind judecătorul în temeiul obligației pe care i-o impune legea 4/1869 de a proceda numai în baza legilor și a ordonanțelor date și publicate în conformitate cu legea, este dator să cerceteze, în cazuri concrete, dacă publicarea ordonanței s'a făcut în felul sus arătat.

Rezultatul aceste; cercetări; obligatorii va fi următor: Nu se va afla o singură comună în care să fi fost vestită⁶⁾.

⁵⁾ I. Macavei, Art. și loc. cit.

⁶⁾ Al. Ceșanu, Ord. 4420/1918, Curent juridic No 10-11, 1924.

⁷⁾ I. Macavei, Art. cit.

H. Scopul urmărit prin elaborarea ord. 4420 a fost, pur și simplu, distrugerea elementului românesc din Transilvania.

Anume: pentru că legea 5/1894, — care urmărea colonizarea ungurilor în ținuturile pur românești, — nu dădea rezultatele scontate, s'a intenționat perfecționarea acesteia prin dispoz. lege; 15/1911, înființându-se tot odată Banca Altruistă, care a cumpărat și parcelat, pe credite estive, o sumă de moșii, cu excluderea românilor, și a salvat existența marilor proprietăți ungurești, ajunse în pragul falimentului, — zisa bancă stipulându-și dreptul de preemțiune „într'un mod neadmis până atunci de legile existente”⁹⁾.

Pentru desăvârșirea operei de distrugere a românilor și profitând de situația turburată pe care o creia se războiul, guvernul maghiar a emis în anul 1917 ord. 4000 M. F. și ord. 44621 M. F. privind restrângerea liberiei circulației a imobilelor, „cu scopul de a împiedeca chiar și trecerea dela român la român, a imobilelor”¹⁰⁾.

Aceste ordonanțe, puse în aplicare în ținuturile locuite de minorități, au întâmpinat opunerea, în primul rând, a autorităților de carte funduară, care refuzau înscrierea drepturilor stipulate în documentele Băncii Altruiste, pe motiv că violau art. 53 și 104 Regul. de C. F., — și'n al doilea rând a țărânului român, care văzând că așa numitele „delegațiuni ministeriale” respingeau toate actele de înstrejnare a imobilelor în care figurau ca cumpărători români, au început să facă verbal și în secret atari convențiuni, pe cari, în cele din urmă, justiția le-a respectat ca fiind în totul conforme normelor de drept civil.

Guvernul, sesizat de această stare de lucruri, emite ord. 4420/1918 „frângând prin art. 3 și 4 alțiudinea legală a justiției, prin art. 1 rezistența țărânului român”. Și ca o pedeapsă asupra celor care nu au făcut documente scrise de teamă că vor fi respinse de „delegațiunile ministeriale” îi atribuie acestei din urmă dispozițiuni o putere retroactivă, într-o măsură cum nu s'a mai pomenit vreodată¹¹⁾.

În fine, o dovadă în plus că ord. 4420 era angrenată în complexul de măsuri menite să restrângă circulațiunea imobilelor și acaparea acestora de către români, se mai invoacă ord. 14200 F. M. prin care se întregeste ord. 44621/1917, F. M. și se stabilește norme pentru executarea ord. 4000/1917. Această ordonanță a fost eliberată în aceeași zi cu ord. 4420 și intrarea ei în vigoare s'a făcut la aceeași dată de 15 Octombrie 1918.

Însăși legea noastră de reformă agrară, cunoscând făcând altelei ordonanțe, declară prin art. 7 alin. d. și art. 10, expropriabilitatea și reducerea tuturor imobilelor distribuite cu excluderea românilor din Ardeal în temeiul legilor și ordonanțelor amintite¹²⁾.

14. Am reprodus câteva, — se pare, cele mai prinicipale, — dinre obiecțiunile ridicate și privind vigoarea ord. 4420.

Unele din aceste obiecțiuni au un caracter pur formal.

Ele nu rezistă, — credem noi, — unei critici, cât de puțin severă. În adevăr, obligativitatea ord.

4420 nu se găsește cu nimic redusă dacă nu s'a bălătoaba la sate, pentru aducerea ei la cunoștință. Acesta era un mijloc complementar de publicitate creat special pentru pătura țărănească, — argumentul neputând fi utilizat pentru celelalte clase sociale, — desul că esențialul mijloc de aducere la cunoștință justițiabililor fusese îndeplinit: ordonanța s'a publicat în Monitorul Oficial ungar, conf. dispoz. legei 40/1879. S'apo i izbucnirea revoluției crejase o imposibilitate de fapt: cine se mai gândea atunci să facă la sate, cuvenitele strigări și să bată toba?

Dar timpul a acoperit această lipsă. După ce viața socială și-a recăpătat calmul, zvonul public și publicitatea oficială ajunse între timp până la cele mai mici cătune, au făcut cunoscute cerințele ordonanței.

Mai interesante ni se par obiecțiunile, pe care le putem numi „de fond”. Totuși, socotim, ori care ar fi rațiunea pentru care a fost creată ord. 4420, ea s'a accommodat cu structura noastră juridică, și mai ales, fără ca partea contractantă să-i simtă perfidia... Ea se aplică pe întreg teritoriul Transilvaniei, deopotrivă, pentru români și pentru minoritățile existente astăzi. Nu cunoaște clase sociale și nici „delegațiuni ministeriale”. Scopul care i se atribuie nici n'a fost ajuns, deoarece intervenția revoluției și'n fine unirea Transilvaniei cu Regatul Vechi a făcut imposibilă orice machinațiune.

Fluctuațiunea prejuriilor a fost marcată de o febră post-belică și care astăzi, se consideră terminată.

Nu vedem în dispozițiunile retroactive ale ordonanței nimic deosebit sau suspect.

Nu vedem nici o legătură între legea agrară și complexul ordonanțelor¹³⁾ care, se afirmă, au fost creiate special contra populației române din Transilvania.

Starea de necesitate care legitiima elaborarea ord. 4420 a încetat, — toată lumea e de acord, — las'că, de altfel, timpul în care ordonanțele de necesitate își încetează aplicațiunea, așa cum el este fixat prin legile amintite, pun în discuțiune un eveniment tocmai opus aceluia în care s'au emis ordonanțele, și acest eveniment este el însuși o noțiune foarte elastică și deci supusă unei interpretări variate, — dar nu înțelegem cum s'ar putea susține cu țemei că ord. 4420 a încetat automat să mai fie în vigoare, odată ce dispozițiunea legală care consideră terminată misiunea acestei ordonanțe este, credem, numai o recomandatiune pentru viitorul incert este un termen posibil în care vigoarea ordonanței dispăre, și nici decum un termen cu caracter rezolutoriu, fixat în mod absolut.

Am spus însă că termenul acela se găsește împlinit. De ce ar mai fi nevoie însă de o lege, fie ea și tranzitorie, care să declare valabilă ordonanța și pentru viitor? Dar dacă s'a împlinit termenul, legea n'a intervenit, și totuși instanțele judecătorești continuă să o aplice, motivând că ea este oportună, sau că ea a intrat, încet, încet, în ordinea juridică, și e greu să o mai smuigi din mănunchiul de dispozițiuni care

¹¹⁾ Ele ilustrează sistemul legislațiunilor de criză. Se anticipează prin texte de lege măsurile de prevedere, cu caracter juridic, care vor fi rezultanta unei stări de necesitate.

Alături de sistemul puterilor extraordinare și de acela al dictaturei de fapt, explică doctrina dreptului de necesitate care stă la baza instituțiunei numită astăzi: dictatură.

⁹⁾ Ibidem

¹⁰⁾ Ibidem

¹¹⁾ Ibidem

¹²⁾ Ibidem

guvernează materia? În adevăr, pe un teritoriu unde există cărți funduare și analfabetismul, — dacă nu ne înșelăm, într-o proporție mai restrânsă, — cerința actului restrâns apare ca o formă cu drept cu-vânt utilă. Experiența a dovedit că, din contra, convențiunile verbale valămă interesele populației sărace și dau loc fraudei. Ordonanța 4420 este utilă pentru că se înalță posibilitatea de a se instrăina imobilele, cu ușurința latină a țărânului român.

Revenind, — jurisprudența poate aprecia foarte bine că ordonanța nu mai este în vigoare, tot așa cum poate susține contrariul.

În lipsa unei legi care să reglementeze situațiunea, ea este singurul factor, supremul factor determinant în menținerea sau suprimarea dispozițiunei. Dacă ea s'a pronunțat constant pentru menținerea ordonanței, aceasta nu-și pierde într'u nimic caracterul de dispozițiune legală.

(Va urma).

AL. ALEXANDRESCU

Judecător de Instrucție Trib. Arad.

CÂTEVA OBSERVAȚIUNI ÎN LEGĂTURĂ CU NOUL COD PENAL ȘI DE PROCEDURĂ PENALĂ.

Aparițiunea codului penal și de procedură penală Carol II., este încă o piatră scumpă adăugată monumentului, ridicat și simbolizând unificarea noastră națională, atât de mult așteptată de toți bunii români.

În urma promulgării acestora, practicienii justiției române au expus în scris lacunele și părțile nevalgice, constatate în aceste legi pe care făcând-o, n'au fost animați sau conduși cătuși; de puțin din spirit de maliciozitate sau critică rău intenționată, ci numai din dorința ce ar fi avut ca legile să fie perfecte servind ca model, cum și în speranța că în urma lipsurilor constatate se vor lua măsurile potrivite pentru remediere.

În același spirit ne propunem și noi ca la constatările judicioase făcute de diferiți juriști să adăugăm câteva modeste reflecțiuni, prezentând diferite cazuri, prin care se evidențiază că s'a reglementat aceiași situațiune de câte două ori, cum și că s'au penalizat infracțiuni aproape inexistente la noi, astfel:

1) Art. 595 pct. 1 c. p. din Cap. VIII. al contravențiilor contra bunurilor pedepsește cu închisoarea polițienească de la 1 zi la o lună și amendă de la 500—1000 lei, pe acela care fără drept calcă sau valămă holdele aluia cu piciorul, cu vitele sau cu orice vehicul și acel care fără drept introduce la pășunat vite pe loc străin.

Aceiași contravențiune din partea finală a citatului art. și cu aceeași sancțiune este prevăzută și în art. 596 pct. 15 de sub Cap. IX. al contravențiilor contra intereselor agricole, care pedepsește iarăși pe cel ce paște în silnicie cu vitele sale pășunea aluia.

2) Art. 595 pct. 3, pedepsește ca mai sus pe acel care fabrică chei sau orice fel de instrumente, care pot fi întrebuințate la închidere sau deschidere și le

încredințează altor persoane decât celor ce au dreptul să se servească de ele sau le vînde oricui.

Sub o mică diferențiere de redactare, această contravențiune conținând aceleași elemente constituitive o găsim și în același articol la pct. 5, unde se prevăd următoarele:

„Acela care fabrică chei, după tipar de ceară sau altfel de material, la comanda unei alte persoane decât aceia pe care o știe că are dreptul sau le încredințează unei alte persoane”.

Din examinarea acestor texte alăturate, observăm dela prima vedere, că este vorba de una și aceeași contravențiune și că în tot cazul puteau să fie prevăzute într'un singur alineat.

3) Art. 491 c. p. sancționează sclavagii.

Considerăm că acest text de lege nici nu-și va avea aplicațiunea practică la noi, unde nu s'a făcut și nu se face comerț de sclavi; sub nici o formă și că delictul de sechestrațiune de persoane pentru particulari, iar cel de arestare ilegală pentru funcționari publici, ar fi fost suficient, devenind astfel superfluă inserarea art. 491 c. p.

4) Art. 8 c. p. vorbind asupra infracțiunilor săvârșite în străinătate menționează: „legea penală română se aplică cetățenilor români și pentru faptele comise în străinătate, chiar când locul de comitere nu este supus unei suveranități, dacă faptele sunt calificate crime sau delict și pedepsite de acest cod”, situațiune greu de conceput și care la noi în țară până în prezent în tot cazul nu s'a ivit încă.

5) Art. 13 pr. pen. pct. 1-a, prevede că judecătorii judecă în primă și ultimă instanță toate contravențiunile prevăzute de codul penal și de legile speciale când pedeapsa prev. de lege este numai amenda polițienească.

În legem cazul pentru legile speciale, unde există atare împrejurări, cât privește însă codul penal, cercetând toată materia contravențiilor din cartea III. c. p., și anume în câteș; 9 capitolele nu vom găsi încăerj pedeapsa exclusiv cu amendă la vre-una din aceste contravențiuni și atunci; aceste contravențiuni din codul penal fiind judecate cu apel cum dealtfel reese și din punctul 2, a, de sub același articol, urmează că eronat s'a făcut trimțterea amintită în pct. 1 a.

În fine, ținem să remarcăm, că prin legea pentru corectarea erorilor materiale strecurate în codurile penale și de procedură penală publicată în Mon. Oficial No. 298 din 22 Decembrie 1936, la art. 597 pct. 4 al codului penal, care abroga vechiul cod penal din Transilvania, s'a prevăzut că articolele referitoare la delictul de bancrută simplă și frauduloasă din acel cod mai rămân în vigoare până la votarea codului de comerț, ignorându-se astfel că în conformitate cu art. 414 c. p. trans. infracțiunea este considerată crimă, iar nu delict, astfel că terminologia legii este improprie.

Încheind, ne exprimăm din nou bucuria de a vedea codul penal și de procedură penală rom. unificat, care — în urma rețușerilor ce desigur li se vor mai aduce — vor fi unele dintre cele mai moderne și perfecte, sub toate raporturile.

ALEXANDRU ST. CONSTANTINESCU
jude-consilier, Trib. Timișoara.

CÂTEVA OBSERVAȚIUNI ASUPRA CODULUI PENAL „REGELE CAROL II“

I.

Între morală și drept este un raport cât se poate de strâns, dreptul, ca o manifestare a unei funcțiuni sociale fiind concretizarea, cristalizarea concepțiunii morale a respectivei societăți, într'un timp și loc oarecare. Identitate între aceste două produse sociale nu poate fi, tocmai pentru acest raport ce există între ele. Principiile de morală se formează, se născ mai întâiu, apoi se transformă, se purifică, până ce ajungând la o stabilitate oarecare, pot îndeplini rolul de bază, punct de plecare al dreptului. Dintr'un complex de principii morale, ce se referă la același obiect, la același centru de interes, se extrage esențialul, acel minim, ce se consideră absolut necesar de a fi respectat, impunându-se cu timpul chiar prin amenințarea cu anumite pedepse, consecințe legale a neconformării. Ajungând la această fază de evoluție, principiul moral a ajuns normă de drept.

Ar fi ca și un pod în construcție, la care morala ar constitui: picioarele, stâlpii, — iar dreptul: scândurile ce se pun de-acumzezișul, și ce dau temeliei utilitate socială. Precum cei ce zidesc podul, profită mai mult pe lângă o muncă rapidă, când scândurile se depun îndată ce stâlpii sunt bătuți, tot așa și normele de drept sunt mai vii, mai conforme cu necesitățile societății, dacă sunt în armonie cu cele mai recente principii morale. O lege este cu atât mai perfectă, utilitatea ei cu atât mai evidentă, cu cât în ea s'a cristalizat morala cea mai recentă.

Din acest punct de vedere, valoarea Codului Penal „Regele Carol II“, din 18 Martie 1936, este indiscutabilă. Partea generală a codului, Cartea I., cuprinde norme ce sunt conforme cu ultimele teorii penale, acceptate unanim. În ele se reoglăndește concepțiunea avansată a autorilor, ce o au despre criminal, crimă. După cefirea noului cod, ne rămâne impresia că, principiul conducător al legiuitorului a fost: „Apărarea cât mai eficace a organizației sociale, cu o îngrădire minim posibilă a libertății individuale. Efectul îngrădirii libertății individuale în noul cod, nu e suferință, ci îndreptare“.

Nimic nu poate fi mai conform cu tendința de spiritualizare generală, decât această lozincă, care face din domnia pumnului, o amintire a trecutului, și care înlocuiește ideea răzbunării și a suferinței cu cea a apărării și a vindecării. Judecătorul condus de normele noului cod, apare cu o mână ținând pe criminalul bolnav departe de corpul social, pentru a împiedeca contaminarea, cu cealaltă mână aplicând medicamentele ce vor însănătoși pe infractor, făcându-l apt pentru reîntoarcerea în societate.

Dacă legea ar trăi prin sine însăși, faptul că legiuitorul a fost condus de concepția cea mai ideală, ar garanta suficient valoarea, perfecțiunea normelor cuprinse în ea. Dar în realitate soarta legilor e în mână judecătorului, în cazul de față a procurorului, și a doctrinarilor, cari prin înțelesul ce dau textelor, prin modul lor de aplicare, prin interpretarea lor, — fac din legea scrisă, atitudine juridică vie.

O interpretare greșită, tendențioasă sau inocentă, poate dărâma toată clădirea zidită prin străduința către perfect a autorilor. Ca un remediu contra acestor greșite aplicări de lege, este discuțarea textelor, preocuparea cât mai intensă a celor interesați de eluc-

darea punctelor dubioase, susceptibile de false interpretări.

Numai astfel se vor lămurii unele dispozițiuni neclare, se vor completa lacunele, cari în număr oricât de mici, dar totuși apar, chiar și în cea mai perfectă lege. Dacă sinceritatea s'ar manifesta la toți cari au nedumeriri asupra unor dispozițiuni, prin discuții și lămuriri s'ar ajunge ca, legea să se aplice întru toate conform spiritului ei.

Conduc de această idee, îndrăznesc să-mi expun unele observațiuni, fără pretenția de a face critică, doar cu speranța, că voiu primi răspuns, lămuriri.

II.

Art. 17 alin. 7.

„Când infracțiunea este pedepsită în Statul care cere extradarea, cu pedeapsa cu moarte sau cu confiscarea bunurilor, extradarea nu va fi acordată, decât dacă, în prealabil se dă asigurarea că extradatul nu va fi supus la executarea acestor pedepse“.

În lupta comună, ce duc Statele în contra criminalității, s'a născut instituțiunea de drept, denumită: **extradare**, predarea infractorului de către un Stat, altui Stat, mai competent de a judeca. Este o sacrificare în parte, a propriilor drepturi, în vederea unui interes mai superior, în vederea unui interes comun. Dar o sacrificare completă a concepțiunilor nu se poate pretinde, și nici nu se face. Statul extradator poate cere respectarea propriilor sale concepțiuni morale, sociale.

Concepțiunea morală și socială, în legea penală, se reliează mai mult în genul pedepselor ce se aplică. Pedeapsa fiind expresiunea cea mai plastică, cea mai caracteristică a concepțiunii morale și sociale a unui Stat, e natural să se ceară respectarea lor de către Statul care cere extradarea, respectarea principiilor de bază, a ideilor conducătoare ce stau la temelja legislației Statului extradator. Acest principiu își are textul corespondent, în mai toate legile în vigoare. În noul cod penal unificat, este cuprins în art. 17 alin. 7.

Pedeapsa cu moarte și pedeapsa cu confiscarea bunurilor, sunt două pedepse neprevăzute în codul nou. Îndată ce noi nu aplicăm aceste pedepse, din considerațiuni de ordin moral și social, este natural să impunem respectarea acestor concepțiuni. Statului cărui îi facem serviciu prin extradare.

Dar pe scara mulțimei de pedepse, nu sunt numai aceste două genuri, neprevăzute și neaplicate în noua lege. Ca un exemplu de pedeapsă neprevăzută la noi, și care există în legiuirea altor State, este: pedeapsa bății. (Anglia: Grotters Act, aplicabilă indivizilor de sex bărbătesc 16—55 ani, în specia pro. xeneților și suteneurilor. În Norvegia și Suedia bătaia se aplică ca pedeapsă disciplinară în închisori precum și în unele închisori din Statele-Unite. **Trajan Pop:** Penologie și Știință penitenciară.) Efectele pedepsei bății sunt funeste, mai ales la indivizii cari au simț moral destul de desvoltat.

Se spune întrebarea: De ce legiuitorul protejează mai mult averea, decât — conform exemplului de mai sus — sentimentul demnității omenești? De ce interzice confiscarea bunurilor, lăsând liberă aplicare pedepsei bății, în caz de extradare? Critica ar fi justă și întemeiată, dacă din spiritul legii nu s'ar desprinde adevăratul sens al art. 17 alin. 7.

Enumerarea acelor doua pedepse: „pedeapsa cu moarte” și „pedeapsa cu confiscarea bunurilor”, în acest alineat nu este o enumerare taxativă, (limitativă) ci o enumerare exemplificativă. Voința legiuitorului ar fi fost exprimată precis și fără susceptibilitate de a fi greșit interpretată, în felul următor: „Când infracțiunea este pedepsită în Statul care cere extradarea, cu alt gen de pedeapsă, decât una din cele prevăzute în această lege, extradarea nu va fi acordată, decât dacă, în prealabil se dă asigurare că extradatul nu va fi supus la executarea acestei pedepse”.

Având în vedere concepțiunea generală a legiuitorului, extradarea nu va trebui acordată decât pe lângă luarea asigurării prealabile a neaplicării, ori-cărui gen de pedeapsă neprevăzută în codul nostru. Deci art 17 alin. 7. se va aplica nu numai când în Statul petent, infracțiunea pentru care se cere extradarea se pedepsește cu „moarte” sau „confiscarea bunurilor”, ci în toate cazurile, când s'ar putea aplica orice altă pedeapsă, decât una dintre cele prevăzute în codul nostru penal.

III.

Art. 30. alin. 2.

„Condamnatul care dovedește bună purtare și îndemn la muncă, are dreptul la 1/4 din produsul muncii Statului”.

Un mare neajuns în lupta contra recidivei este sărăcia condamnatului, care după ispășirea greșelii, redobândindu-și libertatea, pe lângă celelalte coincidențe ce îi ușurează reînnoarea în închisoare, se întâlnește față în față și cu mizeria.

Mizeria nu este un motiv ce are drept consecință inevitabilă: crima, dar în orice caz, e o împrejurare, în care un caracter slab, putere de rezistență mică, puțină înclinație spre criminalitate, nu poate rezista nici micilor tentații. Dar celora la cari este expus un puscăriș eliberat, primit de toți cu neîncredere?

Sărăcia infractorului eliberat este un rău, observat și de autorii vechilor coduri penale. După ce problema a fost înțeleasă, n'a lipsit nici bună-voința de a elimina acest rău, sau cel puțin de a-l ameliora. S'a recunoscut dreptul arestatului, la o parte din produsul muncii sale din închisoare. Această suma capitalizându-se, și la eliberare punându-se la dispozițiunea eliberatului, situația i-a fost ușurată, reînnoarea în cadrele sociale facilitată.

Acest scop a fost servit și de autorii codului penal unificat, prin textul art. 30 alin. 2. Cu toate că produsul muncii puscărișului, de drept aparține în întregime Statului, acesta, din motive de politică criminală, cedează o parte din produs în favoarea arestatului.

Dar între cei închiși sunt deosebiri, diferențe de caracter, înclinații, nuanțe în ce privește tendința de îndreptare. E natural și just, ca cel ce merită, să fie ajutat mai mult în tendința sa de îndreptare. Unul va beneficia de acea 1/4 din produsul muncii sale, altul nu. Dar care va fi cel ce beneficiază de acest favor, și căruia nu i se va acorda? Răspunsul este dat, prin stabilirea unui criteriu, pe baza căruia se face remunerația.

Art. 30 alin. 2. la drept criteriu: „buna purtare” și „îndemn la muncă”. Pe lângă un criteriu de remunerație cu atât de vast înțeles, administratorii penitenciarelor au drept de apreciere, aproape fără limi-

te. Dreptul acordat fiind mare, responsabilitatea, și eventualele greșeli comise din nepricepere sunt și ele mari. În tot cazul, pe lângă acest text, se reclamă un personal administrativ al penitenciarelor, extrem de conștiințos ca primă calitate, iar în al doilea rând priceput.

Pe lângă cea mai riguroasă selecționare, cea mai bună pregătire, se poate conta numai pe conștiințozitatea și priceperea directorilor și funcționarilor superiori ai penitenciarelor, în corpurile funcționarilor inferiori, între gardieni pătrunzând și elemente slabe, rele, neconștiente de menirea ce au prin rolul lor. Or părerea despre un individ (număr) din închisoare, este bazată pe (sau în cel mai bun caz și pe) raportul gardianului.

Iudecata, chiar și a celui mai cult, mai superior om, este influențată de motive subiective simpatii instinctuale. Dar iudecata unui gardian? Iudecata sa, va fi expresiunea aprecierii sale pur subiective, ce se bazează doar pe instinct, nu întotdeauna regizor obiectiv al stării de fapt. În ochii lui cine va fi cu „bună purtare”, la cine va constata „îndemn la muncă”?

Toată din motivul că, aceste două criterii („buna purtare” și „îndemn la muncă”), sunt interpretate de oameni cu puțină pregătire specială (sau chiar generală), noțiunile lor trebuiau precizate cu mai multă exactitate, sau chiar înlocuite cu altele nesusceptibile de interpretări tendențioase.

Peculiul este un stimulent la îndreptarea celui închis, dar numai când apare ca un drept, o pretenție ce nu i se va contesta de vre-un supraveghetor al său. Fiind un cadou acordat de un superior capricios, condus de argumente subiective, — peculiul devine un motiv de îndârjire pentru cel nedreptățit, motiv de perseverare în rău al celui, ce înfrâng bolnav în spital, în loc de a întâlni un medic aseptice, este tratat de unul înțoxicat, bolnav și însuși.

IV.

Art. 52. alin. 3.

„Când instanța ar crede că nici chiar maximum general al amenzii n'ar fi suficient, poate motivând special, să pronunțe o amendă până la însoțitul celui maximum...”

Art. 54. alin. 2.

„Amenda neachitată în termenul de mai sus (1 lună, nota personală) se transformă, de drept, în obligația pentru condamnat de a o plăti prin muncă socială la prețul zilei...”

Art. 54. alin. 6.

„Dacă condamnatul nu poate sau refuză a munci, instanța respectivă înlocuiește amenda prin închisoare corecțională ori detențiune simplă...”

Art. 54. alin. 8.

„Niciodată însă pedeapsa privativă de libertate, când infractorul a fost condamnat pentru delict, nu poate fi mai mare de 6 luni, și în cazul art. 52 alin. final (alin. 3, n. p.), mai mare de 1 an...”

Orice pedeapsă, prin natura și intensitatea sa, trebuie să producă celui pedepsit, o senzație de neplăcere, neajuns, senzația unui rău. Acest caracter trebuie să-l aibă și pedeapsa cu amendă. Omul ține foarte mult la bunurile sale materiale, de multe ori chiar mai mult decât la cele morale. Penalistul folosindu-se de acest caracter al individului, stabilește

pedeapsa amenzii, aplicând-o chiar la acele infracțiuni, cari cu precădere sunt comise de indivizi, ce sînt mult la bunurile lor materiale. Pentruca pedeapsa amenzii să producă neplăcere, neajuns, rău, dar în același timp să nu fie nici exagerată, s'a avut în vedere o situație materială mijocă, stabilindu-se două limite (2—20 mii Lei), între cari, se va putea stabili mărimea amenzii, ce reprezintă pedeapsa meritată și potrivită pentru situația oricărui infractor.

Dar vor fi cazuri, când infracțiunea pedepsită cu amendă, este comisă de un individ, cu o asemenea situație materială, încât pentru el nici chiar maximul amenzii nu va reprezenta o sumă îndeajuns de mare, pentru a putea avea caracterul de pedeapsă. Pentru acesta, achitarea sumei de 20 mii Lei e un act oarecare, nicidecum o pedeapsă. Poate va fi chiar un stimulente de a comite din nou infracțiune, respectiv, — fiindu-i asigurată o altă de ușoară cale de scăpare. Pentru acest caz este textul art. 52 alin. 3, pe baza căruia, maximul general de 20 mii Lei, se poate îndoii.

Amenda, dacă cel condamnat n'o achită, se transformă de drept, în obligația de a o plăti prin muncă. Modul legiuitorului, de a se exprima atât de laconic: „n'o achită“, cuprinde două posibilități. „nu vrea, sau nu poate s'o achite“. Deci în ambele cazuri, chiar și atunci când condamnatul ar voi, dar nu poate să achite amendă, aceasta se transformă în obligațiunea de a munci.

În caz de refuz sau imposibilitate, obligațiunea de a munci, se transformă în închisoare.

Acest proces de metamorfozare a pedepsei cu amendă, în obligațiunea de a munci, apoi transformarea ei în pedeapsa închisorii — în cazurile date —, este procedura aplicată și de vechiul legiuitor, găsit de bună, în consecință aplicată și de legiuitorul noului cod penal.

Amenda se stabilește și se aplică la anumite infracțiuni. În caz că infractorul n'ar putea achita amendă, de exemplu din cauza sărăciei sale, el nu poate fi achitat, fără a se aplica orice altă pedeapsă. În acest caz, pedeapsa cu amendă se transformă în pedeapsa muncii obligatorii sau, condamnatul refuzând sau fiind în imposibilitate de a executa și aceasta pedeapsă, pedeapsa cu muncă obligatorie se transformă în pedeapsa închisorii.

Prin aceste etape de transformări va trece și pedeapsa aceluia, care pe baza art. 52 alin. 3 a fost condamnat la o amendă mai mare decât chiar maximul general. Această amendă neachitată, se transformă și ea în muncă obligatorie, eventual în pedeapsa cu închisoare, — indiferent că, cel condamnat n'a voit, sau n'a putut, și deaceia n'a achitat amendă.

Legiuitorul, — fără de a lua în considerare elementul voinei; — necercetând dacă cel condamnat n'a vrut? sau n'a putut? achita amendă, — în caz că a fost condamnat la îndoitul maximului amenzii, pe baza art. 52 alin. 3, în loc să aplice maximul general de închisoare, (6 luni) consecința neachitării, pentru acest caz prevede un alt maxim, anume îndoitul maximului de închisoare, adică 1 an.

Amenda ajunge a se transforma în închisoare, când a fost prea mare în raport cu situația materială a condamnatului, din care cauză acesta n'a putut-o achita. Tot așa și amenda aplicată pe baza art. 52 alin. 3, atunci se transformă în închisoare, când fiind

disproporțional de mare față de averea condamnatului, acesta n'o poate achita. În acest caz, amendă era mare — averea mică. Or, care este împrejurarea care justifică aplicarea art. 52 alin. 3? Tocmai raportul invers: Când amendă (maximul general) e mică — față de o avere mare (situația condamnatului)!

Dacă constatarea judecătorului, referitor la situația materială a condamnatului, este justă, nu se poate ajunge la transformarea amenzii în închisoare. Dacă totuși se ajunge, înseamnă că, aprecierea judecătorului a fost eronată, maximul general de amendă, în cazul dat fiind suficient de mare. Transformarea amenzii în închisoare, în acest caz, este dovada erorii în aprecierea judecătorului.

Constatăndu-se această eroare, ar trebui și chiar s'ar putea corectea. În loc să se prevadă închisoare de durată mai lungă, cum e prevăzut de art. 54 alin. 8 (un an), ar trebui să se aplice închisoarea, ce ar înlocui amendă prevăzută pentru caz normal (6 luni).

Deci, pentru cazul de s'ar ajunge la transformarea amenzii în închisoare, — fără a se lua în considerare mărimea amenzii astfel transformate, care ar putea fi chiar și îndoitul maximului general —, ar trebui să se stabilească un singur maxim de închisoare, pentru toate cazurile, adică maximul normal de 6 luni.

Dar se poate aduce o critică acestui fel de a soluționa chestiunea: Cel condamnat pe baza art. 25 al. 3, spre a evita mărirea pedepsei peste maximul general, n'are decât a nu achita amendă, care în acest caz, eventual va ajunge să fie transformată în închisoare, maximum 6 luni. Maximul de închisoare 6 luni, fiind echivalentul amenzii maximului general, condamnatul a reușit să eludeze textul legii, scăpând astfel de aplicarea amenzii peste maximul general, — respectiv de echivalentul acesteia.

Critica este justă din punct de vedere ipotetic. Dar care va fi individul, care să prefere închisoarea (chiar numai de 6 luni, nu un an) în loc să achite o amendă? presupunând că ar putea s'o achite!

Chiar și acest caz s'ar putea evita, adăugându-se o singură propozițiune, ca o garanție pentru a asigura neeludarea legii. Anume: după prima propozițiune a alin. 2 din art. 54 („Amenda neachitată — care cuprinde ambele posibilități: n'a vrut, sau n'a putut achita, n. p. — în termenul de mai sus, se transformă de drept, în obligația pentru condamnat de a o plăti prin muncă socolită la prețul zilei“) — ar trebui adăugată următoarea propozițiune: „Amenda celui condamnat pe baza art. 52 alin. 3 se transformă în muncă obligatorie numai în caz, de condamnatul n'ar putea achita amendă“. Dacă poate, sau nu poate achita amendă, se va constata după impozitul ce plătește, cărți funduare, sau alt indiciu găsit bun de legiuitor.

Prin această propozițiune s'ar asigura, că numai aceia vor beneficia de reducerea pedepsei, în loc de închisoare peste maximul general de 6 luni, închisoare cu durată cel mult al maximului, cari de fapt au fost condamnați la mai mult decât au putut suporta.

În noul cod penal, textul art. 54 alin. 8 („...în cazul art. 52 alin. final (3), mai mare de un an...“), asigură perseverarea în eroare, comisă prin greșita apreciere a judecătorului, când a aplicat art. 52 alin. 3. Chiar dacă este constatăată eroarea, — prin transformarea amenzii în închisoare — art. 54 alin. 8, par-

tea citată mai sus, interzice îndreptarea ei. Dintr-o eroare inconștientă, face una conștientă, voită.

Pentru a elimina această greșală, ce nu poate fi conformă cu voiața legiuitorului, cred, că ar trebui să se facă următoarele modificări, conforme cu spiritul de echitate și a autorilor legii:

1) Adăugarea propozițiunii: „Amenda celui condamnat pe baza art. 52 alin. 3, se transformă în muncă obligatorie, numai în caz, de condamnatul n'ar putea achita amenda”, — după propozițiunea primă, a art. 54 alin. 2.

2) Ștergerea din art. 54 alin. 8, a următoarelor cuvinte: „...și în cazul art. 52 alin. final, mai mare de un an.”

V.

Departa de intențiunea de a face critică, prin această lucrare am încercat să-mi explic aceste trei probleme, pe care nu le-am putut înțelege, fără de a adăuga ceva la prima chestiune, fără de a cere răspuns la întrebarea pusă la al doilea punct, și fără de a constata o rigurozitate excesivă la ultimul text discutat.

Nu afirm că toate aceste trei chestiuni ar constitui; câte-o lacună al noului cod penal. Simt doar că aici am fost nelămurit, iar meditănd, am încercat să-mi dau explicații, explicații ce-am vrut să supun opiniei juridice, ca astfel să se verifice temeinicia propriilor mele interpretări și constatări, sau acestea fiind viciate, prin criticile ce mi se fac, să cunosc adevărul și adevărata interpretare a articolelor discutate.

Poate, alții vor găsi alte dispozițiuni care li se vor părea neprecise, dând ocazie la greșite interpretări. Interesul general reclamă publicitate, pentru expunerea tuturor acestor nedumeriri, ca prin discuții, tratarea problemelor din toate punctele de vedere, nedumeririle să se elimine, sensul textelor crezute neclare să se elucideze.

Dacă soarta legii depinde de interpretarea ei, interpretarea trebuie să fie bazată pe buna-voiață, condusă de sinceritate.

BELA SZATHMARY

Doctor în Drept, avocat.

NOUL COD PENAL ȘI DELICTELE ÎN MATERIE DE FALIMENT.

Am citit cu mare interes într'un număr al acestei reviste, studiul foarte judicios și aprofundat, scris pe marginea unor reflexiuni ale mele intitulate: „Noul cod penal și delictele în materie de faliment”. Autorul studiului caută, cu o mare perspicacitate, să rezolve problema represiei delictelor amintite, prin interpretarea și extinderea ingenioasă a dispozițiilor legale asemănătoare sau înrudite. Astfel ajunge la aplicarea dispozițiilor penale ale Legii concordatului preventiv, cu care înțelege a suplini tăcerea Codului Penal Carol II., pe care o vede scuizabilă și justificabilă.

Totuși, din partea noastră nu putem fi de acord cu expunerile acestui studiu. Întâi, pentru că nu înțelegem a putea găsi în partea generală a unui cod penal represia unui delict special. Apoi, pentru că în materie penală nici o interpretare extensivă a

dispozițiilor represive nu este posibilă. Aceasta s'ar opune nu numai principiului fundamental „nulla poena sine lege” sau „nullum crimen sine lege”, dar ar contrazice și acele norme generale de interpretare a legilor, că „ubi lex non distinguit, nec nos distinguere possumus”. Nu se concepe într'adevăr, ca judecătorul să fie liber de a aplica pedepsele stabilite de legi speciale pentru delicta bine definite și bine separate, altor infracțiuni necalificate de cod sau de lege, — mai ales atunci nu, când delicta prevăzute și pedepsite se prezintă ca fiind mai ușoare și având un domeniu juridic mult mai restrâns. Cu alte cuvinte, nu se poate admite, ca pe cale de interpretare, o pedeapsă prevăzută pentru un delict special să fie extinsă asupra unei categorii mult mai generale și grave, care deși înglobă, prin natura lor, infracțiunile penale, totuși nu formează obiectul unor represii exprese.

A vedea altfel, ar însemna a adera la acel nou principiu de drept penal, care, cu desconsiderarea tuturor teoriilor construite în această materie secolă de arândul, se concentrează în formula găsită de juristii Germaniei de azi: „Nullum crimen sine poena”. Principiu foarte periculos, chiar și în enunțarea sa, — dar și mai periculos în consecințele pe care ar putea să le atragă după sine.

Credem, că și legiuitorul nostru s'a pus pe punctul de vedere susținut de noi, atunci, când prin **Legea pentru corectarea erorilor materiale slăcuite în Codurile penale și de procedură penală, cu ocazia votării lor și introducerea unor completări**, din 21 Decembrie 1936 (Mon. Of. No. 298 din 22 Decembrie 1936) a dispus în art. I, pct. m):

„În art. 597, pct. 3 și 8 să se adauge la finele fiecăruia din aceste alineate în continuare cuvintele: „afară de articolele referitoare la delicta de bancrută simplă și frauduloasă, cari mai rămân în vigoare până la votarea Codului de Comerț”.

Această soluție, singura aptă pentru a rezolva o eventuală criză în represia delictelor menționate, pare a confirma pe deplin reflexiunile pe care ne-am permis a le expune în coloanele acestei reviste.

Dr. IOAN KUN

avocat, Timișoara

RECENZII.

„Trej ani de gospodărie” este titlul elegantului volum — proaspăt eșit din teascurile apusenei Tiparnițe „Scrisul Românesc” din Craiova — în care, de alungul celor 182 pagini de cuceritoare tinută tipografică, este expusă rodnică activitate a Comisiunei interimare a Municipiului Timișoara. Fragmentată, pentru ușurarea expunerii și a studiului, această activitate cuprinde următoarele capitole: Considerațiuni generale asupra problemei orașelor înstrejinate din Ardeal și Banat — având drept motto următoarea constatare-deviză: „Dintre orașele din Transilvania și Banat, creațiuni forțate și artificiale ca structură etnică și economică, politica urbanistică nu poate fi numai un șir de pro-

jecte de speculațiune teoretică și nici una de realizare practică a unor cerințe ale urbanismului modern, ci trebuie să fie în primul rând una de reparațiune istorică” —, Administrația Municipiului Timișoara privită atât sub raportul organului centralizator al Secretariatului General, cât și sub acela al diferitelor servicii și birouri, — Activitatea, extrem de fructuoasă între anii 1933—1936, a Comitetului Școlar, — Imbunătățirile realizate în întreprinderile comunale și în fine, — Progresul vieții economice a Municipiului Timișoara, coîncinzând cu dezvoltarea întreprinderilor sale comerciale și industriale.

Prevăzut cu multiple reproduceri ale realizărilor efectuate în cei „trei ani de gospodărie”, volumul este prefăcut, cu un „Cuvânt lămuritor”, de d-l Profesor Augustin Coman, primarul Municipiului Timișoara, din care desprindem următorul pasagiu: „trei ani de muncă, de necurmată activitate gospodărească, trei ani de neîntrerupt, de continuu contact cu problemele de viață ale acestui însemnat centru de pe malurile Begheiului, probeleme, de a căror deslegare atârna dezvoltarea și propășirea acestei „Metropole a Banatului”, cum o numesc cu atâtă mândrie și cu drept cuvânt, bănățenii, iată ce cuprind rândurile pe care le oferim cititorului”, — și care învederează astfel că politica făcută la conducerea Municipiului, a avut acel „nobil și antîc sens, de Gospodărie a Celății”.

Red.

„Codul Presei” lucrare — care umple un gol resimțit în noianul legiuirilor cu care, această nobilă profesiune este permanent în contact — este datorit colaborării a doi vechi gazetari, d-nii Pompiliu Serbescu și Ioan Bănciulescu.

Cuprinzând — în afara unor studii de specială și necesară organizare profesională și de câteva maxime datorite reputatului prim-redactor al lui „Le Matin”, d-l Stephane Lauzanne — extrase din cele 14 legiuri cari reglementează această materie, însoțite la rândul lor de cuvenite și controlate adnotațiuni, Codul presei, este prefăcut de distinsul prodecan al Baroului Timișorean, d-l Adrian Brudaru, în cadrul unui studiu amplu asupra „Presei, ca funcție socială și națională” din care, — cu titlu de recomandare a acestui „COD” — reproducem finalul:

„Publicând într-un singur volum toate legiuirile privitoare la presă, publicistică, scriitori și gazetari, autorii acestui „Cod al Presei” d-nii Pompiliu Serbescu și Ioan Bănciulescu, gazetari prin vocațiune și temperament, ca unii care au 15 ani de experiență cotidiană, a funcționării defectuoase a presei noastre, fac un real serviciu tuturor acelor ce țin un condei în mână.

Dar și acelor cari în tăcere, modestie și suferință, țin în mâinele lor vârtoase coarnele plugului, care ne dă tuturora pâinea cea de toate zilele.

Și către unii și către alții s'a îndreptat gândul lor bun, fapta lor românească.

Dând la iveală lacunele une; legiuiri, cari putea să lipsească, și lipsa altora de care era neapărată nevoie, au dat alarma pentru ce este, ca să îndice cum ar trebui să fie.

Fie ca această alarmă să trezească pe cei cari simț că au o cât de mică responsabilitate în starea de haos și anarhie care domină viața spirituală a țării.

Acestora nația le amintește cuvintele pe care chiarții le rostesc cu prijeul sfințirei clopotelor, — copote ce chiamă la apelul nominal pe cei cari cred în puterea Dumnezeiască a ideilor, care înfruntă furtuna revoluțiilor:

Vivos voco. Mortuos plango. Fulgura frango”.

Red.

BUNUL DE FAMILIE. Organizarea lui în dreptul german și legislația lui la noi, de D-l Eugen Feneșan, judecător la Judecătoria mixtă Lugoj. Ed. Cercului Juridic Bănățean 1936; 30 pagini; Lei 15.

Broșura cu titlul de mai sus, apărută sub No. 3 al Bibliotecii Cercului Juridic Bănățean, este reeditarea conferinței ținute la 6 Mai 1936 de către distinsul magistrat lugojean, D-l E. Feneșan, în cadrul ciclului de conferințe organizat de Cercul nostru Juridic, al cărui harnic membru este. Lucrarea fiind reținută de conducerea Cercului nostru spre a fi publicată, este onorată și cu o prefăcută din partea D-lui Vasile M. Theodorescu, primul președinte al Tribunalului Timiș-Torontal.

În studiul său asupra bunului de familie, autorul, după o scurtă introducere, trece asupra regimului juridic al acestuia în legislația americană, franceză, elvețiană și germană, insistând în deosebi asupra celei din urmă. Ocupându-se de organizarea bunului de familie în dreptul german, examinează cu atenție: bunurile cari fac parte din Erbhof; persoanele cari pot avea Erbhof; procedura de constituire a Erbhof-ului; regimul juridic al Erbhof-ului și în fine, normele de moștenire ale Erbhof-ului. Trece apoi asupra legislației bunului de familie la noi, amintind în legătură cu aceasta, instituția „comunjonului” din granița bănățeană, o poruncă de confirmare a lui Vlad Călugărul din 1483, improprietărea lui Cuza Vodă din 1864 și în fine legile de reformă agrară din 1921, după care, conchide, că „introducerea bunului de familie în legislația noastră ca instituție de drept comun, este juridicește posibilă și în același timp necesară și utilă”.

— după cum a susținut de altfel, chiar D-l M. Djuvara actualul ministru al justiției, în ședința Adunării Deputaților din 1 Iulie 1931, a cărui idee sănătoasă a prins, căci marele om și emeritul jurist C. Hamangiu fost magistrat și ministru al Justiției, sesizându-se, a cuprins-o într'un proiect intitulat „Proiect de lege pentru apărarea gospodăriei țărănești” care însă, n'a devenit lege formajă.

Autorul broșurei, examinând dispozițiunile anteproiectului C. Hamangiu și principiile ce-i stau la bază, constată că, în acest anteproiect se regăsesc toate caracteristicile esențiale ale bunului de familie existent în legislațiile altor state și încheie făcând unele considerațiuni de lege ferenda.

P. B.

AUTONOMIA DREPTULUI AGRAR, de D-l Mihai Lazăr, Doctor în Drept și Inginer Agronom, specializat în Drept agrar dela Universitatea din Roma, Cluj 1936. 34 pagini.

Broșura D-lui Lazăr, este rezultatul unui serios și amănunțit studiu făcut asupra autonomiei dreptului agrar. În lucrarea sa, autorul constată că, deși agricultura este una dintre cele mai importante ramuri de activitate umană, totuși latura juridică a ei, s'a bucurat de puțină atenție din partea oamenilor de știință, mai ales, că nu s'a căutat a se studia materia agrară ca un tot unitar, astfel că, astăzi în toate țările, această materie se găsește încă într'un stadiu legislativ înapoiat, incomplet și de cele mai multe ori nepotrivit cu tendințele și nevoile agriculturii. Arată că, s'au făcut atât în trecut, cât și mai recent, unele încercări în direcția codificării normelor de drept referitoare la agricultură, fără a se obține vre'un rezultat potrivit până la apariția periodică „Revista de drept agrar” de sub conducerea profesorului G. Jangasloni Bolla, dela Florența, prin care, pare a se fi pus bazele științifice ale dreptului agrar pentru totdeauna, astfel că, tot genului juridic italian i-a fost dat să fie promotor și în această ramură a dreptului. D-l Lazăr definind dreptul agrar ca ansamblul de norme de drept public și privat specifice agriculturii, citează din diversele definiții date acestui drept în literatură, pe ale lor: A. Arcangeli, G. Carrara, A. Căcu, K. Haager și H. K. Zessner-Spitzberg.

Trecând la examinarea autonomiei dreptului agrar ne arată că, în doctrină se găsesc specifice, autonomia didactică, legislativă și doctrinară.

În privința autonomiei didactice a dreptului agrar, conchide, că doctrina este de acord. Astfel, în multe state din Europa și America, dreptul agrar i-s'a acordat autonomia didactică fie sub denumire de drept agrar, fie sub cea de legislație agricolă sau agrară,

— sub această ultimă denumire găsiindu-se introdus și la noi studiul regimului juridic al agriculturii.

În ce privește autonomia legislativă a dreptului agrar, autorul, după ce citează opiniile emise de A. Arcangeli, M. S. Pintar, B. Brugi, G. Arias, G. Pesce, Zanobini, F. Luzatto, L. Bottini, B. Donati, A. Parella, G. Bolla, A. Azara și C. Villa, conchide, că în favoarea fondării autonomiei legislative a dreptului agrar pledează: Nevoia de a disciplina cât mai încheag și coerent materia agrară; Importanța deosebită pe care o prezintă agricultorii și agricultura; Interesele speciale ale agriculturii etc., etc. Crede, că problema unui cod agrar ar găsi soluționare mai ușor, prin analogie cu codul de comerț, stabilindu-se actele agricole, după cum în materie comercială sunt stabilite actele de comerț, decât prin încercarea de a da o definiție agriculturii, care, dată fiind vastitatea și eterogenitatea activității agricole, ar fi foarte greu de găsit. Accentuează problema legiferării noțiunii de agricultor, a ajutoarelor agricultorului, a comunității familiale, a asociațiilor țărănești, a sindicatelor agricole, etc., etc., — iar pentru realizarea codului agrar propune, adunarea tuturor normelor de drept agrar din dreptul public și privat, răspândite în diversele legi speciale, precum și a celor din codul civil, și coordonarea lor.

În fine, în privința autonomiei doctrinare a dreptului agrar, D-l Lazăr examinând diferitele criterii emise în doctrină de Luigi Olivero, Rocco, B. Donati, Scialoja, Pergolesi, Arcangeli, Zanobini, Bolla, Parella și Bottini, își exprimă părerea că, autonomia doctrinară sau științifică a dreptului agrar se justifică și prin tendința tot mai accentuată de unificare legislativă a diferitelor State civilizate, în diversele ramuri de drept. Făcând rezerve în privința tendinței de unificare internațională a agriculturii, din cauza diferențelor în starea culturală, socială și economică a populațiilor agricole din diferitele State, cari diferențe necesită și un regim juridic diferit, căruia îi sunt supuse — D-l Lazăr termină scoțând din tendința de unificare a dreptului și din diferența însemnată dintre ambianțele agricole ale diferitelor State, încă un argument, care justifică autonomia doctrinară a dreptului agrar.

Încheiem aceste sumare observațiuni făcute asupra lucrării interesante, clare și convingătoare a D-lui Dr. M. Lazăr, urându-i succese din ce în ce mai desăvârșite, în direcția importante ramuri de drept, de care se ocupă în studiul său.

P. B.

A apărut:

GAJURILE CIVILE ȘI COMERCIALE. Problema validității lor, din punctul de vedere al condițiunilor de formă și de fond. Indrumări și observațiuni practice de contencios bancar și comercial, de TRAIAN ALEXANDRESCU, avocat, fost Decan al Baroului Ilfov.

Prețul 40 lei.

Depozitul la ziarul „LEGEA”, Str. I. G. Duca 47, București și la principalele librării din Capitală.

Gruia Liuba (Murgu), de D-l Dr. Ilie Groșianu	105
„Indreptarea legii“ penale (Continuare), de D-l Vasile M. Theodorescu	155
Notariate publice... Intreprinderi particulare (Note la aplicarea L. T.), de D-l Dr. Petru Penția	179
Transmisiunea imobilelor în legislația ardeleană (Continuare), de D-l Al. Alexandrescu	181
Câteva observațiuni în legătură cu noul cod penal și de proc. penală, de D-l Al. St. Contantinescu	184
Câteva observațiuni asupra codului penal „Regele Carol II“, de D-l Dr. Bela Szathmary	185
Noul cod penal și delictelor în materie de faliment, de D-l Dr. Ioan Kun	188
Recenzii: „Trei ani de gospodărie“..., de Red.	188
Pompiliu Șerbescu și Ioan Bănciulescu „Codul Presei“, de Red.	189
Eugen Feneșan „Bunul de familie“, de D-l P. B.	189
Dr. Mihai Lazăr „Autonomia Dreptului Agrar“, de D-l P. B.	190

JURISPRUDENȚĂ

Sisteme de probațiune; Note doctrinare de D-l Dr. Georgiu Plopu	107
---	-----

SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

A) Partea juridică	B) Partea administrativă
I. Drept civil — — — — sp. 81—83	VI. Drept administrativ — — — — sp. 102—108
II. Procedură civilă — — — — sp. 84—89	VII. Drept fiscal — — — — sp. 109—118
III. Drept penal și proc. penală sp. 90—94	VIII. Pensii — — — — sp. 119—120
IV. Carte funduară — — — — sp. 95—96	
V. Legi speciale — — — — sp. 97—101	

INDEX ALFABETIC

Pag.	Pag.
Abuz de încredere.	Asigurări sociale.
sp. 93. — Art. 537 c. p. Carol II. Urmărire la plângere prealabilă. Retragerea plângerii prealabile în instanță. Anularea urmăririi. Art. 2 și 4 pct. III. pr. p. Carol II. — — — 123	sp. 106. — (Vezi Medici șefi) — — — — 144
Accelerarea judecăților.	Avocat.
sp. 88. — Art. 70. Înaintarea motivelor de recurs. Nerespectarea răstimpului de 10 zile premergător desbaterii. Nulitate — — — — 120	sp. 98. — (Vezi Competență) — — — — 132
Act administrativ de autoritate.	Cale de atac.
sp. 102. — Nu poate avea efect retroactiv. Actul retroactiv este lovit de o nulitate absolută, nepunând produce nici un efect, atât pentru trecut cât și pentru viitor — — — — 141	sp. 86. — Nici o hotărâre — indiferent în ce materie, — nu poate fi atacată înainte de a fi fost pronunțată — — — — 118
Alegeri administrative.	sp. 111. — (Vezi Contribuțiuni directe) — — — 146
sp. 108. — Sunt îndreptățiți a ataca cu recurs, hotărârile președintelui secției de votare, numai candidații la aceste alegeri, nu și alegătorii respectivi. Art. 27 al legii ad-hive din 27 Martie 1936. Validarea alegerii. Condițiuni. Candidați în raport contractual cu administrația comunala — — — — 144	Calculul pensiei.
	sp. 119. — (Vezi Ofițer de rezervă) — — — 153
Apel.	Carte funduară.
sp. 85. — Petiția de apel nesemnată de partea ce o introduce sau de mandatarul ei legal, — este inexistentă și deci nu poate lega instanța, și nici nu poate produce vr'un efect juridic — — — — 118	sp. 95. — (Vezi Ipotecă) — — — — 126
	sp. 96. — (Vezi Radiere) — — — — 126
	Cheltueli de judecată.
	sp. 89. — Se acordă părții, iar nu avocatului acesteia — — — — 121
	Comisiuni disciplinare.
	sp. 103. — Compunere. Conf. art. 60 din st. funcț. publ., comisiunea disciplinară pt. funcționarii județeni, se compune din primul președinte al Tribunalului orașului de reședință, un șef de serviciu delegat de consiliul județan și un șef de serviciu delegat de consiliul comunal al orașului de reședință. Este rău

constituia comisiunea, cu un șef de serviciu delegat de delegația permanentă a orașului, acesta trebuind să fie delegat de consiliul comunal — — — — —	Pag. 141
Compensare.	
sp. 112. — (Vezi Contribuțiuni directe) — —	147
Competență.	
sp. 87. — Valorificarea pretențiilor izvorâte din taxe de cult, nu aparține procedurii instanțelor civile ordinare, ci este rezervată unei proceduri speciale — — — — —	119
sp. 90. — Ofițer călătorind în tren cu bilet cu preț redus, fără să aibă asupra sa carnetul de identitate. Contravențiunea se judecă de instanțele civile, ordinare. Art. 264 c. i. m. — — — — —	121
sp. 98. — Soluționarea diferendelor ivite în legătură cu contractul de angajament, încheiat între un avocat și o întreprindere comercială, cade în jurisdicția judecătorească de muncă — — — — —	132
sp. 117. — (Vezi Contestație la urmărire) — —	151
Condictio ob turpem vel injustam causam.	
sp. 82. — Dacă primirea prestațiunii din partea primitorului este imorală sau ilegală, are loc repetițiunea până la concurența îmbogățirii sale. Din contră, e exclusă repetițiunea, dacă nu primirea, ci invers, darea prestațiunii trebuie considerată ca imorală sau ilegală. Tot astfel, dacă nu numai darea ci, și primirea prestațiunii sunt imorale sau ilegale. Notă de D-l Alexandru St. Constantinescu — — — — —	115
Contestație la urmărire.	
sp. 117. — În urmăririle până la 50.000 Lei, judecătoria competentă a soluționa contestațiile la urmărire, este aceea în a cărei circumscripție se află percepția prin care se face urmărirea — — — — —	151
sp. 118. — (Vezi Urmărirea veniturilor publice) — — — — —	152
Contract de vânzare-cumpărare.	
sp. 83. — (Vezi Dol) — — — — —	116
Contract individual de muncă.	
sp. 98. — În noțiunea lui sunt încorporate, atât locațiunea de servicii, cât și locațiunea de lucrări, cu condițiunea însă, de a dovedi că, convențiunea dintre patron și muncitor — manual sau intelectual — stabilește raporturi de continuitate și de dependență între dâșii — — — — —	131
sp. 100. — Despăgubirile pentru neacordarea concediilor de odihnă se prescriu în 3 (trei) ani. Art. 73 din lege. Notă de D-l Dr. Nicolae Ianovich — — — — —	133
Contribuțiuni directe.	
sp. 111. — Revizuirea nefiind prevăzută printre căile de atac, admise de legea contribuțiilor directe, — ea este inadmisibilă în această materie — — — — —	146
sp. 112. — Suprasolviri. Compensarea lor cu impozitele datorate de contribuabil. Când are loc? — — — — —	147

Dobânzi.	Pag.
sp. 101. — (Vezi Legea Cămelei) — — — —	138
Dol.	
sp. 83. — Pentru a conduce la vicierea consimțământului și deci, la nevalabilitatea actului juridic, de cine trebuie să fie exercitat? În materie de contracte se cere a fi exercitat exclusiv de una din părțile contractante, spre deosebire de actele unilaterale, unde, poate fi manifestat și de către o terță persoană — — — — —	116
Drept la pensie.	
sp. 120. — Văduva functionarului sau pensionarului încetat din viață are drept la pensie, dacă ea a trăit cu soțul ca functionar până la 2 ani, în care caz va primi 26% din pensia cuvenită soțului cu un spor de 8% pt. fiecare an de căsătorie în plus până la 5 ani, etc., aceasta indiferent dacă în timpul conviețuirii soțul a fost functionar, diurnist sau fără refinerii, deoarece legea nu distinge — — — — —	153
Functionar județean.	
sp. 103. — (Vezi Comisiuni disciplinare) — —	141
Impozit pe echivalent.	
sp. 113. — Legiuitorul timbrului prin art. 16, a vizat acele lucruri, cari prin natura sau destinațiunea lor sunt a se considera ca imobile ce nu pot fi mănuite sau întreprinse din loc în loc, cari, deci, au mai mult un caracter imobiliar prin faptul că sunt montate, făcând un tot imobiliar — — — — —	147
Inspector general administrativ.	
sp. 104. — (Vezi Legea de org. Ministerului de Interne) — — — — —	142
Ipotecă.	
sp. 95. — Desființare. Nu este suficientă numai achitarea ipotecii, trebuie cerută și radierea actului de creanță din cartea funduară — — — — —	126
Joc de noroc.	
sp. 94. — Jocul hazard „21” pe bani, reprezentând costul unui kgr. vin de fiecare partidă. Calificare. Penare — — — — —	124
Legea cămelei.	
sp. 101. — Nerezultativitatea dispozițiilor ei, în privința dobânzilor consacrate prin hotărâri judecătorești definitive. Interpretarea art. 7 al legii. Soluție. Notă de D-l Dr. Petru Budescu — — — — —	138
Legea devizelor.	
sp. 91. — Bijuteriile aflate asupra unui călător, nu pot fi considerate nici „valori mobiliare de orice categorie...” și nici „lingouri de aur” și astfel nu sunt încadrabile în disp. art. 5 al legii devizelor și nici în ale art. 19 din regulamentul acestei legi — — — — —	122
Legea org. Ministerului de interne.	
sp. 104. — În afară de funcționarii administrației centrale nimeni nu poate fi numit într-o	

funcție mai înaltă decât aceia de subdirector. Se exceptează inspectorii generali administrativi — — — — —	Pag. 142
Legea pt. unele măsuri financiare urgente.	
sp. 105. — Județele, comunele și regiile autonome publice, sunt în drept — în baza acestei legi — a suprima grațuitățile funcționarilor lor și a reduce coța de chirie în raport cu coța funcționarilor de Stat — — — — —	143
Lichidarea datoriilor.	
sp. 97. — (Vezi Muncitor manual de pământ) —	131
sp. 99. — Creanțele creditorilor străini nedomiciliați în țară, cari provin din vânzări de pământ, dobândiți pe cale de succesiune anterior punerii în aplicare a disp. art. 18 din Constituție, — sunt exceptate dela beneficiul Cap. I. și II. al legii, astfel că nu li se poate aplica restricțiunea prev. în alin. 2 de sub punctul a) din art. 69 al legii din 7 Aprilie 1934 — — — — —	133
sp. 116. — (Vezi Timbru) — — — — —	151
Medici șefi.	
sp. 106. — Medicii șefi a-i asigurărilor sociale sunt medici igienişti, cari se recrutează în baza examenului de capacitate, astfel că, simplul aviz al Comisiei administrative nu-i suficient să înlocuiască această formalitate și ca atare Ministerul pe cale de decizie este îndreptățit a reface delegațiunea dată în acest post fără îndeplinirea condițiilor de mai sus — — — — —	144
Monopol.	
sp. 92. — Termen de recurs. Conform art. 89 din legea monopolului, este de 30 zile dela „pronunțare” — — — — —	122
Motive de recurs.	
sp. 88. — (Vezi Accelerarea judecăților) — —	120
Muncitori manuali de pământ.	
sp. 97. — Sunt cei cari nu au pământ de muncit și își angajează munca cu brațele la alții —	131
Naționalitatea Română.	
sp. 107. — Românca, prin căsătoria sa cu un străin, devine străină, dar își păstrează naționalitatea română, dacă după legea soțului, ea nu dobândește naționalitatea acestuia. Dovada că nu și-a pierdut naționalitatea prin căsătorie, incumbă femeii care prelinde aceasta — — — — —	144
Ofițeri de rezervă.	
sp. 119. — Conform art. 17 al. 4. din legea pensiilor dela 1921, beneficiază de dreptul de a li se socoti în calculul pensiei și timpul de concentrare, numai ofițerii de rezervă mobilizați în război ca pensionari, iar nu și cei pensionați după război — — — — —	153
Penii.	
sp. 119. — (Vezi Ofițer de rezervă) — — —	153
sp. 120. — (Vezi Drept la pensie) — — —	153

Perimare.	
sp. 84. — Cererea verbală pentru perimarea recursului este inadmisibilă — — — — —	117
Petiție de apel.	
sp. 85. — (Vezi Apel) — — — — —	118
Prescripție.	
sp. 100. — (Vezi Contract individual de muncă)	133
Probe.	
sp. 81. — Sisteme de probațiune, cu note doctrinare de D-l Dr. Georghi Plopu — — —	107
Radiere.	
sp. 96. — Actele de orice natură și încheiate de oricine — referitoare la bunurile comunelor din ținuturile alipite Regatului României prin hotărârea dela Alba Iulia din 1/XII/1918 st. n. — pentru desăvârșirea sau înscrierea cărora în C. F., era nevoie de aprobarea guvernului ungar și în genere a autorităților superioare, — sunt și rămân nule de drept și de fapt, dacă: a) aprobarea nu s'a dat deloc, b) s'a dat după 1/XII/1918 st. n., sau c) dată chiar anterior, întabularea nu s'a efectuat până la 1/XII/1918 st. n.	
Aceste dispozițiuni fiind de ordine publică, radierea se va face din oficiu și de îndată.	
Art. 2 pct. 2 alin. III., art. 3 și 4 ale legii pt. ratificarea Decretului VII. al Consiliului Dirigent (M. O. 172 din 2/XI/1921).	
Constituționalitatea legii?	
Uzucapiune.	
Art. 67, 68, 81, 82, 84 și urm. și art. 127 și urm. din regulamentul de C. F. — — —	126
Retroactivitate.	
sp. 101. — (Vezi Legea cametei) — — — —	138
sp. 102. — (Vezi Act administrativ de autoritate)	141
Taxa de moștenire și înregistrare.	
sp. 114. — Intrarea în posesiunea averii rămasă ca succesiune, este o condiție „sine qua non”, pentru ca un moștenitor să fie considerat contravenient și supus rigorilor prev. de art. 59 comb. cu art. 76 din legea timbrului — — — — —	148
Taxe de cult.	
sp. 87. — (Vezi Competență) — — — — —	119
Termen de recurs.	
sp. 92. — (Vezi Monopol) — — — — —	122
Timbru.	
sp. 109. — Cereri introductive de instanță. Cheștiunea timbrului primează orice discuțiune. Aplicațiune la cazul a două apeluri a căror conexare s'a cerut, însă instanța fără a discuta conexarea, a anulat unul din ele ca neîmbrat — — — — —	146
sp. 113. — (Vezi Impozit pe echivalent) — —	147
sp. 114. — (Vezi Taxă de moștenire și înregistrare) — — — — —	148
sp. 116. — Cererile de licitație imobiliară, contra debitorilor beneficiari a-i legii de lichidare din 1934, sunt scutite de timbre. Notă de D-l M. Gh. Mușătescu — — — — —	151

Urmărirea veniturilor publice.

sp. 110. — Facultatea fiscoi de a proceda la urmărirea mobilieră sau imobiliară — —	146
sp. 115. — Remediul de drept în contra întabulării dreptului de ipotecă — făcută conf. legii pentru perc. și urm. ven. publice, pe baza tabloului înaintat de percepție, — în favoarea Statului, nu este contestația prev. de art. 43 din lege, ci, — în sensul art. 42 al legii, — fie acțiunea de radiere a întabulării, potrivit art. 148 din regulamentul de C. F., fie acțiunea de escindere, conform art. 168 din legea LX:1881 — — — —	149

Pag.

sp. 117. — (Vezi Contestație la urmărire) — —	Pag. 151
sp. 118. — Terț contestator. Termen pentru înaintarea contestației. Contestație introdusă după termenul fixat pentru înerea licitației, fără ca să fi fost efectuată vânzarea obiectelor sechestrate. Admisibilitate — — —	152
Uzucapiune.	
sp. 96. — (Vezi Radiere) — — — — —	126
Văduvă de funcționar.	
sp. 120. — Ani de conviețuire cu soțul, când acestuia nu i-s'au făcut rețineri pentru pensie — (Vezi Drept la pensie) — — — —	153

NU VĂ PIERDEȚI TIMPUL !

căutând în ziare și reviste articole cari pomenesc numele dvs. sau tratând problemele cari vă interesează, căci o instituție special creată și bine organizată pentru aceasta

poate face acest lucru mai bine și mai eficient ca dvs.

„SERVICIUL GAZETELOR“

Agenzie internațională de presă și publicitate

Director: Emil Samoilă

București, str. Sf. Constantin 24,

Telefon 3-16-15.

urmărește tot ce se publică în cele circa 1400 publicații din România, iar prin intermediul celor 102 agenții similare din străinătate, tot ce se scrie în presa din toată lumea și procură tăcuturi de presă asupra oricărei personalități sau subiect.

Cereți telefonic sau în scris prospecte lămuritoare sau o probă gratuită de o săptămână, indicând subiectul care vă interesează.

Vitrina Cărilor de Drept

DEPTUL AGRAR de MIHAILAZAR Doctor în Drept și In- giner Agronom Specia- lizat în Drept agrar dela Universitatea din Roma Tipografia Națională S. A. Cluj - 1936	CODUL CONVERSIUNII de EUGEN PETIT Consilier la Înalta Curte de Casație cu o introducere de C. XENI Ministru secretar de stat Lei 260	CURENTE ACTUALE DE FILOSOFIE JURIDICA GERMANĂ de OCTAVIAN IONESCU Doctor și Laureat al Facultății de Drept din Paris, Licențiat în Fi- losofie, Referent la Consiliul Le- gislativ, membru al Asociației Internationale de Filosofie a Dreptului și Filosofie socială din Berlin București - 1936
Tratat de Drept Cambial de E. CRISTOFORIANU Doctor în drept dela Roma, avocat la Banca Națională a României Ed., Curierul Judiciar 1936	LA ORDIN ȘI LEGEA ASUPRA CECULUI NOUA comentată și adnotată de STELIAN IONESCU PAUL I. DEMETRESCU Referent titular la Consiliu I. L. GEORGESCU Referent titular la Consiliul Legislativ Edit., "Naționala Ciornei" S. A. R. București 1934. - Lei 350	Studii de Drept Procesual - Civil vol. I. - 1935 - de: Sabin Moldovan Presed. Trib. Arad s. II. Tip. "Diecezania" Arad Lei 100
Problema pății introductive a Codului Civil de: Octavian Ionescu, Doctor și laureat al Facultății de Drept din Paris, licențiat în filo- zofie, Referent la Con- siliul Legislativ Lei 150	CURTEA CU JURĂȚI Art. 349—158 pr. pen. de V A S I L E M. D I M I T R I U Consilier la Curtea de Apel Timișoara, Fonda- torul revistei "Ardcaul Juridic". Ed. proprietatea autorului Timișoara, 1936	Codul Legișlativei Silvice Adnotat și comentat de Const. Gr. Zotta și I. Harnagea Editura "Națională" R. Sărat, Prețuri 370 Lei
CODUL PAȘAPORTELOR și Poștii de Frontieră MIGRAȚIUNI CONTROLUL STRĂINILOR cu Jurisprudențe, Trimiteri și Adnotări de: ROMULUS OREZANU N. C. V. MANDRU Jude-Președinte Trib. Arad Prim-Președintele Trib. Arad Tiparul Tipografiei Dicțanone, Arad. - 1935.	Recursul în Casație și Contenciosul Administrativ (Comentariul Legilor Curții de Casație și Contenciosul Administrativ) C. HAMANGIU și George Iuliu avocat Richard Huttschneker avocat Lei 250—	Bunul de Familie judecător la judecătoria mixtă Lugoj Organizarea lui în dreptul german și legi- ferarea lui la noi cu prefața D-ului VASILE M. THEODORESCU Prim Președintele Trib. Timiș-Toronal Ed. Cercului Juridic Băncănean Prețuri Lei 15.—
Studii de Drept Civil Comparat I. P. DOCAN Premiat de Academia-Română 500 pagini, Lei 280	Codul Civil Adnotat 7 volume — cu doctrina Franceză și Română și jurisprudența dela 1868—1927 de C. HAMANGIU și N. GEORGESCU Opera premiată de Academia Română cu marele premiu al Statului: "Oh. Asachi" Edit. Libr. Alcaizay & Co., București	Pandectele Alfabetice reperțoriu decenal de jurisprudență, duc- trină și legislație al Pandectelor Române pe anii 1922—1931 inclusiv de RADU DIMIU judecător-pre- ședinte la Trib. Ilfov 1 9 3 6 Lei 800.—

Aviz!

Săptămâna internațională de drept cu ocazia Expoziției dela Paris

Trei din marile asociațiuni juridice dela Paris (Soc. de Legislație Comparată, Soc. de Studii Legislative și Asoc. Juriștilor de limbă franceză) au hotărât organizarea unei **Săptămâni Internaționale de Drept** între 19 și 24 Iulie 1937, cu ocazia Expoziției dela Paris.

Comitetul de organizare în frunte cu președintele său, prof. **Henri Capitant**, face un călduros apel la juriștii români de a participa într'un număr cât mai mare la acest congres, care pe lângă lucrările sale propriu zise va mai comporta vizita complet gratuită a Expoziției în tot timpul congresului. o serie de recepțiuni și câteva excursiuni în Alsacia-Lorena, în Normandia și la castelele de pe Loire.

Congresiștii se vor bucura de o reducere de 50% pe căile ferate franceze și de următoarele reduceri în țările de tranzit: 33% în Austria, Polonia și Ungaria, 30% în Italia, 35% în Belgia, 25% în Cehoslovacia și 20% în Germania și Elveția.

Comitetul de organizare a stabilit deasemeni unele reduceri de prețuri la hoteluri și pensiuni pentru membrii congresului.

Magistrații, avocații și juriștii cari doresc să participe la săptămâna Internațională de Drept dela Paris (19-24 Iulie 1937, sunt rugați a se adresa în scris **D-lui profesor Aurelian Ionașcu (Facultatea de Drept, Universitatea din Cluj)** pentru a li se trimite buletinul de adeziune spre semnare.

Aderenții vor primi ulterior dela Paris toate informațiunile și legitimațiile necesare.